

Historia Lausiaca (recensio G)

ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ ΛΑΥΣΙΑΚΟΝ

Πολλῶν πολλὰ καὶ ποικίλα κατὰ διαφόρους καιροὺς συγγράμματα τῷ βίῳ καταλελοιπότην, τῶν μὲν ἕξ ἐπι πνοίας τῆς ἄνωθεν χάριτος θεοδότου εἰς οἰκοδομὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πιστῆ προθέσει ἐπομένων τοῖς δόγμασι τοῦ σωτῆρος, τῶν δὲ ἕξ ἀνθρωπαρέσκου καὶ διεφθαρμένης προθέσεως ὑλομανησάντων εἰς παραμυθίαν τῶν κενοδοξίαν κισσώντων, ἐτέρων δὲ ἕκ τινος μανίας καὶ ἐνεργείας τοῦ μισοκάλου δαίμονος τύφῳ καὶ μῆνιδι ἐπὶ λύμῃ τῶν κου φογνωμόνων ἀνθρώπων καὶ σπύλῳ τῆς ἀχράντου καὶ καθο λικῆς ἐκκλησίας ἐπεισφρησάντων ταῖς διανοίαις τῶν ἀνοήτων ἐπὶ ἐγκότῳ τῆς σεμνῆς πολιτείας· Pref.2 ἔδοξε κάμοι τῷ ταπεινῷ, αἰδεσθέντι τὴν ἐπιταγὴν τῆς σῆς μεγαλονοίας, φιλομαθέστατε, τὴν ἐπὶ προκοπῇ τῆς διανοίας, τριακοστὸν μὲν καὶ τρίτον ἔτος ἄγοντι ἐν τῇ τῶν ἀδελφῶν πολιτείᾳ δῆθεν καὶ τῷ μονήρει βίῳ, εἰκοστὸν δὲ τῆς ἐπισκοπῆς, πεν τηκοστὸν δὲ καὶ ἕκτον ἐν τῇ πάσῃ ζωῇ, ποθοῦντί σοι τὰ τῶν πατέρων διηγήματα, ἀρρένων τε καὶ θηλειῶν, ὧν τε ἐώρακα καὶ περὶ ὧν ἀκήκοα, οἷς τε συνανεστράφην ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον ἐρήμῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Θηβαΐδι καὶ Συήνῃ, ὑφ' ἣν καὶ οἱ λεγόμενοι Ταβερνησιῶται, ἔπειτα Μεσοποταμίᾳ Παλαιστίνῃ τε καὶ Συρίᾳ, καὶ τοῖς μέρεσι τῆς δύσεως Ῥώμῃ τε καὶ Καμπανίᾳ καὶ τῶν περὶ ταύτην, ἄνωθεν ἐκθέσθαι σοι ἐν διηγήματος εἶδει τὸ βιβλίον τοῦτο· Pref.3 ὅπως σεμνὸν καὶ ψυχωφελὲς ὑπομνηστικὸν ἔχων ἀδιάλειπτον φάρμακον λήθης πάντα μὲν νυσταγμὸν τὸν ἐξ ἀλόγου ἐπιθυμίας, πᾶσαν δὲ διψυχίαν καὶ κιμβικίαν τὴν ἐν ταῖς χρεῖαις, πάντα τε ὄκνον καὶ μικροψυχίαν τῶν ἐν τῷ ἤθει, ὄξυθυμίαν τε καὶ τάραχον καὶ λύπην καὶ ἄλογον φόβον διὰ τούτου ἀποσκευαζόμενος καὶ τὸν μετεωρισμὸν τοῦ κόσμου, ἀδιαλείπτῳ πόθῳ προκόπτῃς ἐν τῇ προθέσει τῆς εὐσεβείας, ὁδηγὸς καὶ σαυτοῦ καὶ τῶν μετὰ σοῦ καὶ τῶν ὑπὸ σὲ καὶ τῶν εὐσεβεστάτων γινόμενος βασιλέων· δι' ὧν κατορθωμάτων πάντες οἱ φιλόχριστοι ἐνωθῆναι θεῷ ἐπείγονται· συνεκδεχόμενος καὶ τὴν ἀνάλυσιν τῆς ψυχῆς καθ' ἡμέραν, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Pref.4 "Ἀγαθὸν τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι"· καὶ τὸ "Ἐτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου, καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἀγρόν"· ὁ γὰρ μνημονεύων αἰεὶ τοῦ θανάτου ὡς ἐξ ἀνάγκης ἤξει καὶ οὐ μελλήσει, οὐ πταίσει μεγάλα· μήτε παραλογιζόμενος τὴν ὑποθήκην τῶν ὑφηγήσεων μήτε διαπτύων τὴν ἰδιωτείαν καὶ τὸ ἀκαλλὲς τῆς λέξεως. Οὐ γὰρ δὴ τοῦτο τὸ ἔργον ἐστὶ θεϊκῆς διδασκαλίας σεσοφισμένως φράζειν, ἀλλὰ πείθειν τὴν γνώμην νοήμασιν ἀληθείας, κατὰ τὸ εἰρημένον· "Ἄνοιγε σὸν στόμα λόγῳ θεοῦ"· καὶ πάλιν· "Μὴ ἀστοχῆσης διηγήματος γερόντων, καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ παρὰ τῶν πατέρων ἔμαθον"· Pref.5 Ἐγὼ τοίνυν, φιλομαθέστατε θεοῦ ἄνθρωπε, ἐκ μέρους ἐπόμενος ταύτῃ τῇ ῥήσει πολλοῖς τῶν ἁγίων συντετύχηκα, οὐ περιέργῳ χρησάμενος λογισμῷ, ἀλλὰ καὶ τριάκοντα ἡμερῶν καὶ δις τοσοῦτων ὁδὸν ἐξανύσας, ὡς ἐπὶ θεοῦ πεζῇ τῇ πορείᾳ πατήσας πᾶσαν τὴν γῆν Ῥωμαίων, ἡσμένισα τὴν κακουχίαν τῆς ὁδοπορίας ἐπὶ συντυχίᾳ ἀνδρὸς φιλοθέου, ἵνα κερδήσω ὅπερ οὐκ εἶχον. Pref.6 Εἰ γὰρ ὁ πολλῷ κρείττων ἐμοῦ ὑπερβὰς πολιτεία καὶ γνώσει καὶ συνειδήσει καὶ πίστει Παῦλος τὴν ἀπὸ Ταρσοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐστείλατο ἀποδημίαν ἐπὶ συντυχίᾳ Πέτρου καὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, καὶ ἐν εἶδει καυχῆματος διηγεῖται, στηλιτεύων ἑαυτοῦ τοὺς πόνους εἰς παροξυσμὸν τῶν ὄκνῳ καὶ ἀργίᾳ συζώντων ἐν τῷ εἰπεῖν· "Ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν", οὐκ ἀρκούμενος τῇ φήμῃ τῆς ἀρετῆς ἀλλ' ἐπιποθῶν καὶ τὴν τοῦ εἵδους αὐτοῦ συντυχίαν· πόσῳ μᾶλλον ἐγὼ ὁ μυρίων ταλάντων χρεωφειλέτης ὦφειλον τοῦτο ποιῆσαι, οὐκ ἐκείνους εὐεργετῶν ἀλλ' ἑμαυτὸν ὠφελῶν. Pref.7 Καὶ γὰρ οἱ

τοὺς τῶν πατέρων ἀναγραφάμενοι βίου, Ἀβραάμ τε καὶ τῶν καθεξῆς, Μωσέως καὶ Ἡλίου καὶ Ἰωάννου, οὐχ ἵνα ἐκείνους δοξάσωσιν ἐξηγήσαντο, ἀλλ' ἵνα καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ὦφε λήσωσιν. Ταῦτα οὖν εἰδὼς, πιστότατε δοῦλε Χριστοῦ Λαῦσε, καὶ σαυτὸν νουθετῶν, ἀνάσχου καὶ τῆς φλυαρίας τῆς ἡμετέρας ἐπὶ φυλακῇ τῆς εὐσεβοῦς γνώμης, ἢ διαφόροις κακίαις ὀραταῖς τε καὶ ἀοράτοις κυμαίνεσθαι πέφυκε, μόνη προσευχῇ συνεχεῖ καὶ ἰδιοπραγμοσύνη δυναμένη ἡρεμεῖν. Pref.8 Πολλοὶ γὰρ τῶν ἀδελφῶν καὶ πόνοις καὶ ἐλεημοσύναις κομῶντες, καὶ ἀγαμίαν ἢ παρθενίαν ἀυχοῦντες, καὶ μελέτη θεῶν λογίων καὶ σπουδάσμασι θαρρήσαντες, ἠστόχησαν ἀπαθείας ἀδιακρίτως προσχήματι εὐσεβείας τινὰς φιλοπραγμοσύνας νοσήσαντες, ἐξ ὧν τίκτονται πολυπραγμοσύνη ἢ κακοπραγμοσύνη ἀπελαύνουσαι καλοπραγμοσύνην, τὴν μητέρα τῆς ἰδιοπραγμοσύνης. Pref.9 Ἀνδρίζου τοίνυν, παρακαλῶ, μὴ παιίνων τὸν πλοῦτον· ὃ δὴ καὶ πεποίηκας, αὐτάρκως αὐτὸν σμικρύνας τῇ διαδόσει τῶν χρεῖαν ἐχόντων διὰ τὴν ἐκ τούτου τῆς ἀρετῆς ὑπηρεσίαν· μήτε ὀρμῇ τινι καὶ προλήψει ἀλόγῳ ἀνθρωπαρέσκως ὄρκω πεδήσας τὴν προαίρεσιν, καθὼς πεπόνθασι τινες φιλονεικῶς φιλοδοξία τοῦ μὴ φαγεῖν ἢ πιεῖν δουλώσαντες τὸ αὐτεξούσιον τῇ ἀνάγκῃ τοῦ ὄρκου, καὶ τούτῳ πάλιν ὑποπεσόντες οἰκτρῶς φιλοζωΐα καὶ ἀκηδία καὶ ἡδονῇ τὴν ἐπιτοκήν ὠδίναντες. Λόγῳ τοίνυν μεταλαμβάνων καὶ λόγῳ ἀπεχόμενος οὐχ ἀμαρτήσεις ποτέ. Pref.10 Θεῖος γὰρ ὁ λόγος τῶν ἐν ἡμῖν κινήματων, ἐξορίζων μὲν τὰ βλαβερά, προσλαμβάνομενος δὲ τὰ ἐπωφελεῖ· "Δικαίῳ" γὰρ "νόμος οὐ κεῖται". Ἄμεινον γὰρ ἢ μετὰ λόγου οἰνοποσία τῆς μετὰ τύφου ὑδροποσίας. Καὶ βλέπε μοι τοὺς μετὰ λόγου οἶνον πίνοντας ἄνδρας ἀγίους, καὶ τοὺς ἄνευ λόγου πίνοντας ὕδωρ ἀνθρώπους βεβήλους, καὶ μηκέτι ψέξης τὴν ὕλην ἢ ἐπαιέσης, ἀλλὰ μακάρισον ἢ ταλάνισον τὴν γνώμην τῶν καλῶς ἢ κακῶς χρωμένων τῇ ὕλῃ. Ἐπιέ ποτε Ἰωσήφ παρ' Αἰγυπτίους οἶνον, ἀλλ' οὐκ ἐβλάβη τὴν φρένα, ἠσφαλίσατο γὰρ τὴν γνώμην. Pref.11 Ὑδροπότησε δὲ Πυθαγόρας καὶ Διογένης καὶ Πλάτων, ἐν οἷς καὶ Μανιχαῖοι καὶ τὸ λοιπὸν σύνταγμα τῶν ἐθελοφιλοσόφων, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἤλασαν κουφοδοξίας ἀκολασίαν ὡς καὶ τὸν θεὸν ἀγνοῆσαι καὶ προσκυνῆσαι εἰδώλοις. Ἦσαντο δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν ἀπόστολον Πέτρον τῆς χρήσεως τοῦ οἴνου, ὡς καὶ αὐτὸν ὀνειδίζεσθαι τὸν διδάσκαλον τούτων τὸν σωτήρα ἐπὶ τῇ μεταλήψει, λεγόντων τῶν Ἰουδαίων· "Ἰνα τί οἱ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν ὡς καὶ οἱ Ἰωάννου;" Καὶ πάλιν τοῖς μαθηταῖς ἐπεμβαίνοντες ὀνειδισμοῖς ἔλεγον· "Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει". Οὐκ ἂν δὲ ἐπὶ ἄρτου καὶ ὕδατος ἐπελαμβάνοντο ἀλλ' ἐπ' ὄψων καὶ οἴνου δηλονότι. Pref.12 οἷς πάλιν ἀλόγως θαυμάζουσιν ὑδροποσίαν καὶ ψέγουσιν οἰνοποσίαν ἔλεγεν ὁ σωτήρ· "Ἦλθεν Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, μήτε ἐσθίων μήτε πίνων" –δηλαδὴ κρέα καὶ οἶνον, δίχα γὰρ τῶν ἄλλων ζῆν οὐκ ἠδύνατο– "καὶ λέγουσι· Δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν", διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν. Τί οὖν ἡμεῖς ποιήσωμεν; Μήτε τοῖς ψέγουσι μήτε τοῖς ἐπαινοῦσιν ἀκολουθήσωμεν, ἀλλ' ἢ μετὰ Ἰωάννου λόγῳ νηστεύσωμεν κἂν εἴπωσι· Δαιμόνιον ἔχουσιν· ἢ μετ' Ἰησοῦ ἐν σοφίᾳ οἶνο ποτήσωμεν, εἰ χρήζοι τὸ σῶμα, κἂν εἴπωσιν· Ἰδοὺ ἄνθρωποι φάγοι καὶ οἰνοπόται. Pref.13 Οὔτε γὰρ ἡ βρώσις ἐστὶ τι κατὰ ἀλήθειαν οὔτε ἡ ἀποχή, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης τοῖς ἔργοις παρεκτεινομένη. Ὅταν γὰρ πάση πράξει παρακολουθήσῃ ἡ πίστις, ἀκατάκριτος ὁ ἐσθίων καὶ πίνων διὰ τὴν πίστιν· "πᾶν γὰρ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἀμαρτία ἐστίν". Ἄλλ' ἐπειδὴ πᾶς τις ἐρεῖ τῶν πλημμελούντων πίστει μεταλαμβάνειν ἢ ἕτερόν τι πράττειν ἀλόγῳ πληροφορία διεφθαρμένῳ τῷ συνειδῶτι, ὁ σωτήρ διεστείλατο λέγων· "Ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς". Ὅτι δὲ ὁ καρπὸς τῶν λόγῳ πολιτευομένων καὶ συνέσει κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον "ἀγάπη ἐστὶ καὶ χαρὰ καὶ εἰρήνη καὶ μακροθυμία, χρηστότης,

ἀγαθωσύνη, πίστις, πραΰτης, καὶ ἐγκράτεια", ὠμολόγηται. Pref.14 Αὐτὸς γὰρ ἔλεγε Παῦλος· "Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστι" τὰ καὶ τά. "Ὅτι δὲ ὁ σπουδάζων τοιοῦτους ἔχειν καρποὺς ἀλόγως ἢ ἀσκόπως ἢ ἀκαίρως οὐ βρώσεται κρέα οὐδὲ πίεται οἶνον, οὐδὲ συνοικήσει τινὶ κακῷ συνειδότη, πάλιν ἔλεγεν ὁ αὐτὸς Παῦλος ὅτι "Πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται", ὑγιαινούσης μὲν τῆς σαρκὸς ἀπεχόμενος τῶν παινόντων, ἀρρωστούσης δὲ ἢ ὀδυνωμένης ἢ καὶ λύπαις καὶ περιστάσεσι κοινωνούσης χρήσεται μὲν βρώμασιν ἢ πόμασιν ὡς φαρμάκοις εἰς ἴασιν τῶν λυπούντων, ἀφέξεται δὲ τῶν κατὰ ψυχὴν βλαβερῶν, ὀργῆς, φθόνου, κενοδοξίας, ἀκηδίας, καταλαλιᾶς καὶ ὑπονοίας ἀλόγου, εὐχα ριστῶν ἐν κυρίῳ. Pref.15 Αὐτάρκως τοίνυν περὶ τούτου διαλαβὼν πάλιν ἄλλην παράκλησιν προσάγω σου τῇ φιλομαθείᾳ. Φεῦγε ὅση δύναμις συντυχίας ἀνδρῶν ὄφελος οὐδὲν ἐχόντων καὶ κοσμοούντων τὸ δέρμα ἀκαταλλήλως, κἂν ὀρθόδοξοι εἶεν, μὴ τί γε αἶρε τικῶν, βλαπτόντων τῇ ὑποκρίσει, κἂν δόξωσι πολιαῖς ἢ ῥυτίσιν ἐπισύρεσθαι μῆκος χρόνου. Κἂν γὰρ μηδὲν βλαβῆς παρ' αὐτῶν δι' εὐγένειαν τρόπων, τὸ γοῦν ἔλαττον χαννωθήσῃ ἢ ἐπαρθήσῃ καταγελῶν τούτων, ὅπερ ἐστὶ σοὶ βλάβη. Ὑπὲρ δὲ θυρίδα φωτεινὴν μεταδίωκε ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ὀσίας συντυχίας, ἵνα διὰ τούτων, καθάπερ λεπτόγραφον βιβλίον, δυνηθῆς σαφῶς ἰδεῖν καὶ τὴν σὴν καρδίαν, διὰ τῆς παραθέσεως τὴν ῥαθυμίαν ἢ τὴν ἀμέλειαν δυνάμενος τὴν σὴν δοκιμάζειν. Pref.16 Ἡ τε γὰρ χροῖα τῶν προσώπων ἐπανθοῦσα τῇ πολιᾷ καὶ ὁ στολισμὸς τῆς ἐσθῆτος καὶ ἡ ἀτυφία τῶν λόγων καὶ ἡ εὐλάβεια τῶν λέξεων καὶ τὸ χαρίεν τῶν νοημάτων ἐνδυναμώσῃ σε, κἂν ἐν ἀκηδία τυγχάνῃς. "Στολισμὸς γὰρ ἀνδρὸς καὶ βῆμα ποδὸς καὶ γέλως ὀδόντων ἀναγγελεῖ τὰ περὶ αὐτοῦ" καθὼς ἡ σοφία λέγει. Ἀρξάμενος τοίνυν τῶν διηγήσεων οὐ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν οὔτε τοὺς ἐν ταῖς κώμαις ἢ ἐρημίαις σοὶ καταλείψω ἀγνώστους τῷ λόγῳ. Οὐ γὰρ ὁ τόπος ἐστὶν ὁ ζητούμενος ἔνθα κατώκησαν οὗτοι, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς προαιρέσεως. 1 .Περὶ Ἰσιδώρου 1.1 Πρώτως πατήσας τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν ἐν τῇ δευτέρᾳ ὑπατείᾳ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὃς νῦν ἐν ἀγγέλοις ὑπάρχει διὰ τὴν αὐτοῦ πίστιν εἰς τὸν Χριστόν, περιέτυχον ἐν τῇ πόλει ἀνδρὶ θαυμασίῳ παντόθεν κεκοσμημένῳ ἔν τε ἦθει καὶ γνώσει, Ἰσιδώρῳ πρεσβυτέρῳ ξενοδόχῳ ὄντι τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας· ὃς τὰ μὲν πρῶτα τῆς νεότητος ἄθλα ἐλέγετο ἠνυκέναι ἐν τῇ ἐρήμῳ· οὗ καὶ τὴν κέλλαν ἐθεασάμην ἐν τῷ ὄρει τῷ τῆς Νιτρίας. Κατ' ἔλαβον δὲ τοῦτον ἔτων ἑβδομήκοντα γέροντα, ὃς ἐπιζήσας πεντεκαίδεκα ἔτη ἄλλα τελευτᾷ ἐν εἰρήνῃ. 1.2 Οὗτος μέχρις αὐτῆς τῆς τελευτῆς οὐκ ὀθόνην ἐφόρεσεν ἐκτὸς φακιολίου, οὐ λουτροῦ ἢ ψατο, οὐ κρεῶν μετέλαβεν· ὃς ἔσχε τοιοῦτον τὸ σωματίον ὑπὸ τῆς χάριτος συγκροτούμενον, ὡς προσδοκῆσαι πάντας τοὺς ἀγνοοῦντας αὐτοῦ τὴν διαίταν ὅτι ἐν τρυφῇ διάγει. Τούτου τὰς ἀρετὰς τῆς ψυχῆς ἐὰν θέλω διηγήσασθαι κατὰ μέρος ἐπιλείψει μοι ὁ χρόνος· ὃς τοσοῦτον ἦν φιλόφρων καὶ εἰρηνικός, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ τοὺς ἀπίστους αἰδεῖσθαι αὐτοῦ τὴν σκιάν διὰ τὸ λίαν χρηστόν. 1.3 Τοσαύτην δὲ ἔσχε γνώσιν τῶν ἁγίων γραφῶν καὶ τῶν θείων δογμάτων, ὡς καὶ παρ' αὐτὰ τὰ συμπόσια τῶν ἀδελφῶν ἐξίστασθαι τὴν διάνοιαν καὶ ἐνεάζειν· καὶ παρακαλούμενος διηγήσασθαι τὰ τῆς ἐκστάσεως, ἔλεγεν ὅτι "Ἀπεδήμησα τῇ διανοίᾳ, ἀρπαγεῖς ὑπὸ θεωρίας τινός". Ἐγνων κἀγὼ τοῦτον πολλάκις δακρῦσαντα ἐπὶ τραπέζης, καὶ τὴν αἰτίαν πυθόμενος τῶν δακρῦν ἤκουσα αὐτοῦ λέγοντος ὅτι "Αἰδοῦμαι μεταλαμβάνων ἀλόγου τροφῆς, λογικὸς ὑπάρχων καὶ ὀφείλων ἐν παραδείσῳ τρυφῆς διάγειν διὰ τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἐξουσίαν". 1.4 Οὗτος γνώριμος ὢν τῇ κατὰ Ῥώμην συγκλήτῳ πάσῃ τε γυναιξὶ τῶν μεγιστάνων, ὀπηνίκα σὺν Ἀθανασίῳ τῷ ἐπισκόπῳ ἀπεληλύθει τὸ πρῶτον, ἔπειτα σὺν Δημητρίῳ τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ περισσεύων πλούτῳ καὶ ἀφθονίᾳ χειρῶν, οὐ διαθήκην ἔγραψε τελευτῶν, οὐ νόμισμα καταλέλοιπεν, οὐ πρᾶγμα ταῖς ἰδίαις αὐτοῦ ἀδελφοῖς

παρθένοις οὔσαις· ἀλλὰ παρέθετο αὐτὰς τῷ Χριστῷ λέγων· "Ὁ κτίσας ὑμᾶς οἰκονομήσει ὑμῶν τὴν ζωὴν, ὡς κάμει". Ἦν δὲ σὺν ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ σύστημα παρθένων ἑβδομήκοντα. 1.5 Οὗτος φοιτήσαντί μοι νέω ὄντι πρὸς αὐτὸν καὶ παρακαλοῦντι στοιχειωθῆναι ἐν τῷ μονήρει βίω, σφριγώσης ἔτι τῆς ἡλικίας καὶ λόγου μὴ δεομένης ἀλλὰ πόνων τῶν κατὰ σάρκα, ὡς καλὸς πωλοδάμνης ἐξήγαγέ με ἕξω τῆς πόλεως εἰς τὰ λεγόμενα ἐρημικὰ ἀπὸ σημείων πέντε. 2 .tΠερὶ Δωροθέου 2.1 Παρέδωκε δέ με Δωροθέω τινὶ ἀσκητῇ Θηβαίῳ ἐξηκοστὸν ἄγοντι ἔτος ἐν τῷ σπηλαίῳ καὶ κελεύει με πληρῶσαι παρ' αὐτῷ τρία ἔτη πρὸς δαμασμὸν τῶν παθῶν· ἠπίστατο γὰρ τὸν γέροντα μεγάλη σκληραγωγία συζῶντα· πάλιν ἐπανακάμπτειν πρὸς αὐτὸν ἐντειλάμενος διδασκαλίας ἔνεκεν πνευματικῆς. Μὴ δυνηθεὶς δὲ τρία ἔτη πληρῶσαι, ἀρρωστία περιπεσὼν, οὕτως πρὸ τῶν τριῶν ἤρθην παρ' αὐτοῦ· ἦν γὰρ αὐτοῦ ἡ δίαιτα ἀνυμώδης καὶ ξηροτάτη. 2.2 Διὰ πάσης μὲν γὰρ τῆς ἡμέρας ἐν τῷ καύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ παρὰ θάλασσαν συνῆγε λίθους, καὶ τούτους ἀεὶ οἰκοδομῶν καὶ κέλλας ποιῶν παρεχῶρει τοῖς μὴ δυναμένοις οἰκοδομῆσαι, κατ' ἔτος τελίσκων κέλλαν μίαν. Ἐμοῦ δὲ ποτε εἰρηκότος αὐτῷ· "Τί ποιεῖς, πάτερ, ἐν γῆρα τοσοῦτῳ ἀποκτείνων σοῦ τὸ σωματίον ἐν τοῖς καύμασι τούτοις;" ἀπεκρίνατο λέγων· "Ἀποκτείνει με, ἀποκτείνω αὐτό". Ἦσθιε μὲν γὰρ οὐγκίας ἕξ ἄρτου καὶ λεπτολαχάνων δέμα, ἔπινε δὲ ὕδατος τὸ ὅσον. Ἐπὶ θεοῦ μάρτυρος οὐκ ἔγνω αὐτὸν ἀπλώσαντα πόδας, οὐ καθευδήσαντα ἐπὶ ψιαθίου, οὐκ ἐπὶ κλίνης· ἀλλὰ διὰ πάσης νυκτὸς καθήμενος ἔπλεκε σειρὰν τὴν ἐκ θαλλῶν φοινίκων εἰς λόγον τροφῆς. 2.3 Προσδοκήσας δὲ ὅτι ἐπ' ἐμοῦ τοῦτο ποιεῖ, ἐφιλοπεύστησα καὶ παρὰ ἄλλων αὐτοῦ μαθητῶν ἀκριβῶσας, οἵτινες ἔμενον κατ' ἰδίαν, ὅτι ἀπὸ νεότητος ταύτην ἔσχε τὴν πολιτείαν, μηδέ ποτε κοιμηθεὶς ἐξεπίτηδες, εἰ μὴ τι ἐργαζόμενος ἢ ἐσθίων ἐκάμμουσε τὸν ὀφθαλμὸν κατενεχθεὶς ὑπνῳ, ὥστε πολλάκις καὶ τὸν ψωμὸν ἐκπίπτειν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ φαγεῖν ὑπερβολῇ νυσταγμοῦ. Ἀναγκάζοντος δὲ μου αὐτόν ποτε μι κρὸν ἐπὶ τῆς ψιάθου ἀναπεσεῖν, ὑπολυπούμενος ἔλεγεν· "Ἐὰν πείσης τοὺς ἀγγέλους κοιμηθῆναι, πείσεις καὶ τὸν σπου δαῖον". 2.4 Ἐν τῷ φρέατι αὐτοῦ περὶ ὥραν ἐννάτην ἀπέ στείλε μέ ποτε πληρῶσαι τὸν κάδον εἰς λόγον μεταλήψεως τῆς ὥρας τῆς ἐνάτης. Ἔτυχε δὲ με ἀπελθόντα ἀσπίδα ἐν τῷ φρέατι κάτω ἰδεῖν, καὶ μηκέτι ἀντλήσαι τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ἀπελθόντα εἰπεῖν αὐτῷ ὅτι· "Ἀπεθάνομεν, ἀββᾶ· ἀσπίδα γὰρ εἶδον ἐν τῷ φρέατι". Ὁ δὲ ὑπομειδιάσας σεμνὸν ἐπὶ πολὺ μοι προσέσχε, καὶ σείσας τὴν κεφαλὴν ἔλεγεν· "Ἐὰν δόξη τῷ διαβόλῳ κατὰ πᾶν φρέαρ γενέσθαι ὄφιν ἢ χελώνην καὶ ἐμπίπτειν εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, σὺ μένεις μηδέ ποτε πίνων;" καὶ ἐξελθὼν καὶ δι' ἑαυτοῦ ἀντλήσας, νῆστις πρῶτος ἀπερρόφησεν εἰπὼν· "Ὅπου σταυρὸς ἐπιφοιτᾷ οὐκ ἰσχύει κακία τινός". 3 .tΠερὶ Ποταμιαίνης 3.1 Ὁ μακάριος οὗτος Ἰσίδωρος συντετυχηκῶς Ἀντωνίῳ τῷ μακαρίτη γραφῆς ἄξιον διηγήσατό μοι πρᾶγμα, ἀκηκοὼς παρ' αὐτοῦ ὅτι Ποταμιαίνα τις οὕτω καλουμένη κατὰ τὸν καιρὸν Μαξιμιανοῦ τοῦ διώκτου ὠραιότατη κόρη ὑπῆρχε παιδίσκη τινός· ἦν πολλαῖς λιπαρήσας ὑποσχέσειν ὁ ταύτης δεσπότης ἀναπεῖσαι οὐκ ἠδυνήθη. 3.2 τελευταῖον δὲ μανεὶς παραδίδωσιν αὐτὴν τῷ τότε ἐπάρχῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἕκδοτον αὐτὴν δούς ὡς χριστιανὴν καὶ βλασφημοῦσαν τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς ἐπὶ τοῖς διωγμοῖς, ὑποθέμενος αὐτῷ μετὰ χρημάτων ὅτι "Ἐὰν συνῆταί μοι τῷ σκόπῳ, ἀτιμώρητον αὐτὴν φύλαξον". Ἐὰν δὲ ἐπιμείνη τῇ αὐστηρίᾳ, παρεκάλεσε τιμωρηθῆναι αὐτὴν, ἵνα μὴ ζῶσα κα ταγελάσῃ τῆς ἀσωτίας αὐτοῦ. 3.3 Ἀχθεῖσα δὲ πρὸ τοῦ βήματος διαφόροις ὀργάνοις τιμωρητικοῖς ἐπυργομαχεῖτο τὴν γνώμην. Ἐν οἷς ὀργάνοις καὶ λέβητα μέγαν πλήσας πίσεως ἐκέλευσεν ὑποκαίεσθαι ὁ δικαστής. Βραζούσης οὖν τῆς πίσεως καὶ σφοδρῶς ἐκκαιομένης, προέτεινεν αὐτῇ· "Ἦ ἀπελθε, ὑποτάγηθι τοῖς θελήμασι τοῦ δεσπότη σου· ἢ ἵνα εἰδῆς ὅτι ἐν τῷ λέβητί σε καταγγισθῆναι κελεύω". Ἦ δὲ ἀπεκρίνατο λέγουσα· "Μὴ γένοιτό ποτε τοιοῦτος

δικαστής ὃς κελεύει ἀσωτία ὑποτάσσεσθαι". 3.4 Ἀπομανεῖς οὖν ἐκεῖ νος κελεύει ἐκδυθεῖσαν αὐτὴν βληθῆναι ἐν τῷ λέβητι. Ἡ δὲ φωνὴν ἀφήσιν εἰπούσα· "Τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως σου ὄν σὺ φοβῆ, εἰ κέκριταί σοι τιμωρήσασθαι με οὕτω, κατὰ μικρὸν κέλευσον χαλασθῆναι με ἐν τῷ λέβητι, ἵνα εἰδῆς πόσῃ μοι χαρίζεται ὑπομονὴν ὁ Χριστὸς ὄν σὺ ἀγνοεῖς". Καὶ χαλωμένη κατὰ μικρὸν ἐπὶ παράτασιν ὥρας ἐξέψυξε, φθασάσης τῆς πίσεως περὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς. 4 .tΠερὶ Διδύμου 4.1 Πλεῖστοι μὲν οὖν ὅσοι καὶ ὅσαι ἐτελειώθησαν ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ, ἄξιοι τῆς γῆς τῶν πραέων. Ἐν οἷς καὶ Δίδυμος ὁ συγγραφεύς, ὁ ἀπὸ ὀμμάτων γενόμενος· οὗ καὶ συντυχίας ἔσχηκα τέσσαρας ἐκ διαλειμμάτων πρὸς αὐτὸν ἀπερχόμενος ἐπὶ δέκα ἔτη. Τελευτᾶ γὰρ ἐτῶν ὀγδοῆ κοντα πέντε. Οὗτος ἀπὸ ὀμμάτων ὑπῆρχεν, ὡς αὐτὸς μοι διηγήσατο, τετραέτης τὰς ὄψεις ἀποβαλῶν, μήτε γράμματα μεμαθηκῶς μήτε διδασκάλοις φοιτήσας. 4.2 εἶχε γὰρ τὸν κατὰ φύσιν διδάσκαλον ἐρρωμένον, τὸ ἴδιον συνειδός· ὃς τοσαύτη χάριτι ἐκεκόσμητο γνώσεως ὡς καθ' ἰστορίαν πληροῦσθαι ἐπ' αὐτῷ τὸ γεγραμμένον· "Κύριος σοφοῖ τυφλούς". Παλαιὰν γὰρ καὶ καινὴν διαθήκην ἠρμήνευσε κατὰ λέξιν· τῶν δὲ δογμάτων οὕτως ἐπεμελήθη, λεπτῶς καὶ ὀχυρῶς ἐκθέμενος τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, ὡς πάντας ὑπερβάλλειν τοὺς ἀρχαίους ἐν γνώσει. 4.3 Ἀναγκάζοντος δὲ αὐτοῦ ποτε ποιῆσαί με ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ εὐχὴν, καὶ μὴ βουλομένου μου, ἔλεγε διηγούμενος ὅτι "Εἰς τὴν κέλλαν ταύτην τρίτον εἰσῆλθεν ὁ μακάριος Ἀντώνιος ἐπισκεψάμενός με· καὶ παρακληθεὶς παρ' ἐμοῦ ποιῆσαι εὐχὴν εὐθὺς ἔκλινε γόνυ ἐν τῷ κελλίῳ, καὶ οὐ παρεσκεύασέ με δευτερῶσαι τὸν λόγον, ἔργω με παιδεύσας ἐν τῇ ὑπακοῇ. Ὡστε εἰ κατ' ἵχνος βαίνεις τῆς αὐτοῦ πολιτείας, ὡς ἄτε μονάζων καὶ δι' ἀρετὴν ξενιτεύων, ἀπόθου τὴν φιλονεικίαν". 4.4 Διηγήσατο δέ μοι καὶ τοῦτο, ὅτι "Φροντίζοντός μου περὶ τῆς ζωῆς Ἰουλιανοῦ τοῦ ἀθλίου βασιλέως ὡς διώκτου, καὶ ἀδὴ μονοῦντος μὲ τῶν ἡμερῶν καὶ μέχρις ἐσπέρας βαθείας μὴ γευσαμένου ἄρτον ἕνεκεν τῆς φροντίδος ἔτυχεν ἐν τῷ θρόνῳ καθήμενόν με κατενεχθῆναι ὑπὸν, καὶ ἰδεῖν ἕκστασιν ἵππους λευκοὺς διατρέχοντας μετὰ τῶν ἐπιβατῶν καὶ κηρύττοντας· "Εἶπατε Διδύμω, σήμερον ἐβδόμη ὥραν ἐτελεύτησεν Ἰουλιανὸς· ἀναστὰς οὖν φάγε, καὶ ἀπόστειλον, φασί, τῷ ἐπισκόπῳ Ἀθανασίῳ, ἵνα κάκεῖνος γνῶ". Καὶ ἐσημειωσάμην, φησί, καὶ τὴν ὥραν καὶ τὸν μῆνα καὶ τὴν ἐβδομάδα καὶ τὴν ἡμέραν, καὶ εὐρέθη οὕτως". 5 .tΠερὶ Ἀλεξάνδρου 5.1 Διηγήσατο δέ μοι καὶ περὶ παιδίσκης τινὸς ὀνόματι Ἀλεξάνδρας, ἣτις καταλείψασα τὴν πόλιν καὶ ἐν μνήματι ἑαυτὴν καθείρξασα δι' ὀπῆς ἐλάμβανε τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν, μήτε γυναιξὶ μήτε ἀνδράσι συντυχάνουσα κατ' ὄψιν ἐπὶ ἔτη δέκα. Τῷ δὲ δεκάτῳ ἔτει ἐκοιμήθη σχηματίσασα ἑαυτήν, ὡς τὴν ἐν συνηθείᾳ ἀπελθοῦσαν καὶ μὴ τυχοῦσαν ἀποκρίσεως ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν. Ἀποχρίσαντες οὖν τὴν θύραν καὶ εἰσελθόντες εὗραμεν αὐτὴν κοιμηθεῖσαν. 5.2 Ἐλεγε δὲ περὶ αὐτῆς καὶ ἡ τρισμακαρία Μελάνιον περὶ ἧς εἰς ὕστερον λέξω, ὅτι "Κατ' ὄψιν μὲν αὐτὴν οὐκ εἶδον, περὶ δὲ τὴν ὀπῆν στᾶσα παρεκάλεσα εἰπεῖν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἔκλεισεν ἑαυτὴν εἰς τὸ μνήμα. Ἡ δὲ διὰ τῆς ὀπῆς ἐφθέγγατό μοι λέγουσα ὅτι "Εβλάβη τις τὸν νοῦν εἰς ἐμέ· καὶ ἵνα μὴ δόξω λυπεῖν αὐτὸν ἢ διαβάλλειν, ἠρησάμην ζῶσαν ἑμαυτὴν εἰς τὸ μνήμα εἰσαγαγεῖν, ἢ σκανδαλίσαι ψυχὴν κατ' εἰκόνα θεοῦ ποιηθεῖσαν". 5.3 Ἐμοῦ δὲ, φησίν, εἰπούσης· "Πῶς οὖν καρτερεῖς μὴ συντυχάνουσα μηδενί, ἀλλὰ πυκτεύουσα τῇ ἀκηδῖᾳ"; εἶπεν ὅτι "Ἀπὸ πρῶτ' ἕως ἐνάτης ὥρας εὐχομαι καθ' ὥραν, νήθουσα τὸ λίνον· τὰς δὲ διαλοίπους ὥρας περιέρχομαι τῷ νῶ τοὺς ἀγίους πατριάρχας καὶ προφήτας καὶ ἀποστόλους καὶ μάρτυρας· καὶ φαγοῦσά μου τὸν ψωμὸν τὰς ἄλλας ὥρας περιμένω προσκαρτεροῦσα καὶ τὸ τέλος ἐκδεχομένη μετ' ἐλπίδος χρηστῆς". 6 .tΠερὶ τῆς πλουσίας παρθένου 6.1 Οὐ παραλείψω δὲ ἐν τῷ διηγήματι καὶ τοὺς ἐν καταφρονήσει βεβιωκότας, εἰς ἔπαινον τῶν κατωρθωκότων ἀσφάλειαν δὲ τῶν ἐντυχανόντων. Παρθένος τις γέγονεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῷ μὲν σχήματι ταπεινῇ τῇ

δὲ προαιρέσει σοβαρά, πλουσία ἐν χρήμασιν εἰς ἄγαν, μὴ † προΐκασα † ξένω μὴ παρθένω, μὴ ἐκκλησία, μὴ πέννητι ὀβολόν. Αὕτη πολλαῖς νοθεσίαις τῶν πατέρων οὐκ ἀπεσκευάζετο τὴν ὕλην. 6.2 Ὑπῆρχε δὲ ταύτη καὶ γένος ἐν οἷς τεκνοποιεῖται θυγατέρα ἀδελφῆς ἰδίας, ἧ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπηγγέλλετο τὰ αὐτῆς, τοῦ οὐρανοῦ πόθου ἐκπεσοῦσα. Εἶδος γὰρ καὶ τοῦτο ἐστὶ πλάνης τοῦ διαβόλου, ἐν προσχήματι φιλοσυγγενείας εἰς πλεονεξίαν ὠδίνειν παρασκευάζοντος· ὅτι γὰρ αὐτῷ οὐ μέλει περὶ γένους, ἀδελφοκτονεῖν καὶ μητροκτονεῖν καὶ πατροκτονεῖν ἐκδιδάσκοντος, ὡμολόγηται. 6.3 Ἀλλὰ κὰν δόξη συγγενῶν κηδεμονίαν ἐντιθέσθαι, οὐκ εἰς εὐνοίαν ἐκείνων τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ τὴν ψυχὴν ἄδικον ἐξασκήσαι, εἰδὼς τὴν ἀπόφασιν ὅτι "Ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι". Δύναται δὲ τις φρονήσει κινούμενος θεϊκῇ μήτε τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς καταφρονεῖν, καὶ τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ, εἴ γε λείπονται, διδόναι παραμυθίαν. Ὅταν δὲ τις ὅλην τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ καταπατήσῃ κηδεμονία συγγενῶν, ὑποπίπτει τῷ νόμῳ, ἐπὶ ματαίῳ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν λογιζόμενος. 6.4 Ἄιδει δὲ ὁ ἱεροψάλτης περὶ τῶν τῆς ψυχῆς φρονιζόντων ἐν φόβῳ, ὅτι "Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου;" ἀντὶ τοῦ, σπανίως· "ἢ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; ἄθῳος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ, ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ". Οὗτοι γὰρ ἐπὶ ματαίῳ αὐτὴν λαμβάνουσιν ὅσοι τῶν ἀρετῶν ἀμελοῦσι, νομίζοντες αὐτὴν τῷ σαρκίῳ συνδιαλύεσθαι. 6.5 Ταύτην τὴν παρθένον θελήσας, τὸ δὴ λεγόμενον, φλεβο 6.5 τομήσαι εἰς κουφισμόν τῆς πλεονεξίας ὁ ἁγιώτατος Μακάριος, ὁ πρεσβύτερος καὶ ἀφηγούμενος τοῦ πτωχείου τῶν λελωβημένων, σοφίζεται δρᾶμα τοιοῦτον· ἦν γὰρ ἐν νεότητι λιθοῦρ γὸς ὃν λέγουσι καβιδάριον. Καὶ ἀπελθὼν λέγει αὐτῇ· "Λίθοι ἀναγκαῖοι σμάραγδοι καὶ ὑάκινθοι ἐμπεπτώκασί μοι, καὶ εἴτε εὐρεσιμαῖοι εἰσιν εἴτε κλεψιμαῖοι οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Τιμῇ οὐχ ὑποβάλλονται, ὑπὲρ διατίμησιν ὄντες· πιπράσκει δὲ αὐ τοὺς πεντακοσίων νομισμάτων ὁ ἔχων. 6.6 Εἰ δοκεῖ σοι αὐτοὺς λαβεῖν, ἀπὸ ἐνὸς λίθου δύνασαι σῶσαι τὰ πεντακόσια νομίσματα, τοῖς δὲ λοιποῖς εἰς κόσμον τῆς ἀδελφιδῆς σου συγχρησασθαι". Ἐκκρεμαμένη ἡ παρθένος δελεάζεται καὶ πίπτει αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, "Τῶν ποδῶν σου", λέγουσα, "μὴ τις ἄλλος αὐτοὺς λάβῃ". Προτρέπεται οὖν αὐτὴν ὅτι "Παραγένου ἕως τῆς οἰκίας μου καὶ βλέπε αὐτούς". Ἡ δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ προσρίπτει αὐτῷ τὰ πεντακόσια νομίσματα λέγουσα· "Ὡς θέλεις, λαβὲ αὐτούς· ἐγὼ γὰρ οὐ θέλω ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον τὸν πιπράσκοντα". 6.7 Ὁ δὲ λαβὼν τὰ πεντακόσια νομίσματα δίδωσιν εἰς τὰς χρεῖας τοῦ πτωχείου. Χρόνου δὲ παριπεύσαντος, ἐπειδὴ μεγάλην ὑπόληψιν ἐδόκει ἔχειν ὁ ἀνὴρ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλόθεος ὢν καὶ ἐλεήμων, ἤκμασε γὰρ μέχρι τῶν ἑκατὸν ἐτῶν, ὧς συνεχρονίσασμεν καὶ ἡμεῖς, εὐλαβεῖτο αὐτὸν ὑπομνησαι. Τέλος εὐροῦσα αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λέγει αὐτῷ· "Δέομαί σου, τί κελεύεις περὶ τῶν λίθων ἐκείνων ὑπὲρ ὧν δεδώκαμεν τὰ πεντακόσια νομίσματα;" 6.8 Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγων· "Ἐκτοτε ἀφ' οὗ δέδωκάς μοι τὸν χρυσόν, κατέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν τιμὴν τῶν λίθων· καὶ εἰ βούλει ἐλθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτούς ἐν τῷ ὀσπιτίῳ, ἐκεῖ γὰρ κεῖνται, ἐλθέ καὶ βλέπε, ἐάν σοι ἀρέσκουσιν, ἐπεὶ λαβὲ σου τὸ χρυσίον". Ἡ δὲ ἦλθεν ἀσμενέστατα. Ἦν δὲ τὸ πτωχεῖον εἰς μὲν τὰ ἀνώγεα ἔχον γυναῖκας, εἰς δὲ τὰ κατώγεα ἄνδρας. Καὶ ἀγαγὼν αὐτὴν εἰσάγει εἰς τὸν πυλῶνα καὶ λέγει αὐτῇ· "Τί θέλεις πρῶτον ἰδεῖν; τοὺς ὑάκινθους, ἢ τοὺς σμαράγδους;" Λέγει αὐτῷ· "Ὁ δοκεῖ σοι". 6.9 Ἀνάγει αὐτὴν εἰς τὰ ἀνώγεα καὶ δείκνυσιν αὐτῇ ἡκρωτηριασμένας γυναῖκας λελωβημένας ὧς εἰς ἐχούσας· καὶ λέγει αὐτῇ· "Ἰδοὺ οἱ ὑάκινθοι". Καὶ κατάγει αὐτὴν πάλιν κάτω καὶ λέγει αὐτῇ, δείξας αὐτῇ τοὺς ἄνδρας· "Ἰδοὺ οἱ σμάραγδοι, ἐάν σοι ἀρέσκουσιν, ἐπεὶ λαβὲ σου τὸ χρυσίον". Οὕτω διατραπέισα ἐκείνη ἐξῆλθε, καὶ ἀπελθοῦσα ἀπὸ πολλῆς λύπης, ὅτι οὐ κατὰ θεὸν πεποίηκε τὸ πρᾶγμα, ἐνόσησεν· ἐς ὕστερον εὐχαριστήσασα τῷ πρεσβυτέρῳ, τῆς κόρης ἧς ἐφρόντιζε μετὰ γάμον ἀτέκνου ἀποθανούσης. 7. Περὶ τῶν ἐν τῇ Νιτρῖᾳ 7.1

Συντυχῶν οὖν καὶ συνδιατρίψας τοῖς περὶ Ἄλε ξάνδρειαν μοναστηρίοις ἔτη τρία, καλλίστοις καὶ σπου δαιοτάτοις ἀνδράσιν ὡς δισχιλίους, ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ἦλθον εἰς τὸ ὄρος τῆς Νιτρίας. Μεταξὺ δὲ τοῦ ὄρους τούτου καὶ τῆς Ἄλεξανδρείας λίμνη κεῖται ἢ καλουμένη Μαρία, σημείων ἑβδομήκοντα· ἦν διαπλεύσας διὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ἡμέρας ἦλθον εἰς τὸ ὄρος ἐπὶ τὸ μέρος τῆς μεσημβρίας· 7.2 ὧ ὄρει παράκειται ἢ πανέρημος παρατείνουσα ἕως Αἰθιοπίας καὶ τῶν Μαζίκων καὶ τῆς Μαυριτανίας. Ἐν ὧ ὄρει οἰκοῦσιν ἄνδρες ὡς πεντακισχίλιοι διαφόρους ἔχοντες πολιτείας, ἕκαστος ὡς δύναται καὶ ὡς βούλεται· ὡς ἐξεῖναι καὶ μόνον μένειν, καὶ δεύτερον, καὶ πολλοστόν. Ἐν τούτῳ τῷ ὄρει ἄρτο κοπεῖα εἰσιν ἑπτὰ ὑπηρετούμενα κάκεινοις καὶ τοῖς εἰς τὴν πανέρημον ἀναχωρηταῖς, ἀνδράσιν ἑξακοσίοις. 7.3 Παροικήσας οὖν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει ἐνιαυτὸν καὶ πολλὰ ὠφεληθεὶς ἀπὸ τῶν μακαρίων πατέρων Ἀρσισίου τοῦ μεγάλου καὶ Πουτουβαστοῦ καὶ Ἀσίωνος καὶ Κρονίου καὶ Σαραπίωνος, καὶ πολλοῖς διηγήμασι πατέρων παρ' αὐτῶν κεντρωθεὶς, εἰσηλθὼν εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐνδοτάτω. Ἐν τῷ ὄρει τούτῳ τῆς Νιτρίας ἐκκλησία ἐστὶ μεγάλη, ἐν ἣ ἴστανται φοῖνικες τρεῖς, ἕκαστος ἔχων μάστιγα κρεμαμένην. Καὶ ὁ μὲν ἐστὶν εἰς λόγον μοναζόντων παιόντων, ὁ δὲ ληστῶν, ἐὰν γε ἐμπέσωσιν, ὁ δὲ τῶν περιτυχόντων· ὡς πάντας παιόντας καὶ διελεγχομένους ὡς ἀξιούς πληγῶν περιλαμβάνειν τὸν φοῖνικα, καὶ λαμβάνοντας ἐπὶ νώτου ῥητὰς οὕτως ἀπολύεσθαι. 7.4 Πρόσκειται δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ξενοδοχεῖον, εἰς ὃ τὸν ἀπελθόντα ξένον, μέχρις οὗ ἐξέλθῃ αὐθαιρέτως, δεξιοῦνται πάντα τὸν χρόνον, κἂν ἐπὶ διετίαν ἢ τριετίαν μείνῃ· συγχωρῆσαντες δὲ αὐτῷ ἑβδομάδα μίαν ἐν ἀργίᾳ, τὰς λοιπὰς ἡμέρας περισπῶσιν ἐν ἔργοις, ἢ ἐν κήπῳ ἢ ἐν ἄρτοκοπεῖῳ ἢ ἐν μαγειρείῳ. Εἰ δὲ ἀξιόλογος εἴη, διδώσιν αὐτῷ βιβλίον, μὴ συγχωρήσαντες αὐτῷ ἕως τῆς ὥρας μηδενὶ συντυχεῖν. Ἐν τούτῳ τῷ ὄρει καὶ ἰατροὶ διάγουσι καὶ πλακουντάριοι. Κέχρηται δὲ καὶ οἴνω, καὶ πιπράσκειται οἶνος. 7.5 Πάντες δὲ οὗτοι ὀθόνην ἐργάζονται ταῖς χερσίν, ὡς εἶναι πάντες ἀνευδεεῖς. Καὶ δὴ καὶ περὶ ὥραν ἐννάτην ἔστι στάντα ἀκοῦσαι πῶς ἀφ' ἐκάστης μονῆς ψαλμῳδία ἐξέρχονται, ὡς προσδοκῆσαι μετάρσιον εἶναι ἐν τῷ παραδείσῳ. Τὴν δὲ ἐκκλησίαν σαββάτῳ καταλαμβάνουσι μόνῳ καὶ κυριακῇ. Ὁκτῶ δὲ ἀφηγούμενοι πρεσβύτεροι ταύτης τῆς ἐκκλησίας εἰσὶν, ἐν ἣ μέχρις οὗ ζῆ ὁ πρῶτος πρεσβύτερος ἄλλος οὐδεὶς προσφέρει, οὐχ ὀμιλεῖ, οὐ δικάζει, ἀλλ' ἡσύχως αὐτῷ προσκαθεζόνται μόνον. 7.6 Οὗτος ὁ Ἀρσισιος καὶ ἄλλοι πολλοὶ σὺν αὐτῷ γέροντες, οὓς ἡμεῖς ἐωράκαμεν, σύγχρονοι ἦσαν τοῦ μακαρίου Ἄντω νίου. Ἐν οἷς διηγούντο καὶ τὸν Ἀμοῦν εἰδέναι τὸν Νιτριώτην, οὗ τὴν ψυχὴν εἶδεν ἀναλαμβάνομένην ὁ Ἄντωνιος καὶ ὑπὸ ἀγγέλων ὀδηγουμένην. Οὗτος ἔλεγε καὶ Παχώμιον εἰδέναι τὸν Ταβεννησιώτην, ἄνδρα προφήτην, ἀρχιμανδρίτην ἀνδρῶν τρισχιλίων, περὶ οὗ ἐς ὕστερον διηγήσομαι. 8 .†Περὶ Ἀμοῦν τοῦ Νιτριώτου 8.1 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἀμοῦν βεβιωκέναι τοιοῦτῳ τρόπῳ· ὅτι ὀρφανὸς ὑπάρχων, νεανίσκος ὡς ἐτῶν εἴκοσι δύο βία παρὰ τοῦ ἰδίου θεοῦ ἐξεύχθη γυναικί· καὶ μὴ δυνηθεὶς ἀντισχεῖν τῇ τοῦ θεοῦ ἀνάγκῃ, ἔδοξε καὶ στεφανοῦσθαι καὶ καθέζεσθαι ἐν παστῷ, καὶ πάντα ὑπομεμενηκέναι τὰ κατὰ τὸν γάμον. Μετὰ δὲ τὸ ἐξελθεῖν πάντας κοιμήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ παστῷ καὶ τῇ κλίνῃ, ἀναστὰς ὁ Ἀμοῦν ἀπο κλείει τὴν θύραν, καὶ καθίσας προσκαλεῖται τὴν μακαρίαν αὐτοῦ σύμβιον καὶ λέγει αὐτῇ· 8.2 "Δεῦρο, κυρία, λοιπὸν διηγῆσομαί σοι τὸ πρᾶγμα· ὁ γάμος ὃν ἐγαμήσαμεν οὗτός ἐστι περισσὸν ἔχων οὐδέν. Καλῶς οὖν ποιήσωμεν ἐὰν ἀπὸ τοῦ νῦν ἕκαστος ἡμῶν κατ' ἰδίαν καθευδῆσθαι, ἵνα καὶ τῷ θεῷ ἀρέσωμεν φυλάξαντες ἄθικτον τὴν παρθενίαν". Καὶ ἐξενεγκῶν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ βιβλιδάριον ἐκ προσώπου τοῦ ἀποστόλου καὶ τοῦ σωτῆρος ἀνεγίνωσκε τῇ κόρῃ ἀπείρῳ οὔσῃ γραφῶν, καὶ τῷ πλείστῳ μέρει πάντα προστιθεὶς τῇ ἰδίᾳ διανοίᾳ τὸν περὶ παρθενίας καὶ ἀγνείας εἰσηγεῖτο λόγον· ὡς ἐκείνην τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ πληροφορηθεῖσαν εἰπεῖν· 8.3 "Κἀγὼ πεπληροφόρημαι,

κύριε· καὶ τί κελεύεις λοιπόν;" "Κελεύω, φησίν, ἵνα ἕκαστος ἡμῶν ἀπὸ τοῦ νῦν κατ' ἰδίαν μείνῃ". Ἡ δὲ οὐκ ἠνέσχετο, εἰποῦσα· "Ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ μείνωμεν, ἐν διαφόροις δὲ κλίμαις". Ζήσας οὖν ἔτη δεκαοκτὼ μετ' αὐτῆς ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, διὰ πάσης ἡμέρας ἐσχόλαζε τῷ κήπῳ καὶ τῷ βαλσαμῶνι· βαλσαμουργὸς γὰρ ἦν. Ἡτις βάλαμος ἀμπέλου δίκην φυτεύεται, γεωργουμένη καὶ κλαδευομένη, πολὺν ἔχουσα πόνον. Ἐσπέρας οὖν εἰσερχόμενος εἰς τὸν οἶκον ἐποίει εὐχὰς καὶ ἤσθιε μετ' αὐτῆς· καὶ νυκτερινὴν πάλιν ποιήσας εὐχὴν ἐξήρχετο. 8.4 Τούτων οὕτως ἐπιτελουμένων, καὶ ἀμφοτέρων εἰς ἀπάθειαν ἐληλακότων, ἐνήργησαν αἱ εὐχαὶ τοῦ Ἀμοῦν, καὶ λέγει αὐτῷ τελευταῖον ἐκείνη· "Ἐχω σοί τι εἰπεῖν, κύριέ μου· ἵνα, ἐάν μου ἀκούσης, πληροφωρηθῶ ὅτι κατὰ θεὸν με ἀγαπᾷς". Λέγει αὐτῇ· "Εἶπε ὁ βούλει". Ἡ δὲ λέγει αὐτῷ· "Δίκαιόν ἐστι πρᾶγμα ἄνδρα σε ὄντα καὶ δικαιοσύνην ἀσκοῦντα, ὁμοίως κάμῃ ἐζηλωκυῖαν τὴν αὐτὴν σοι ὁδόν, κατ' ἰδίαν μένειν. Ἄτοπον γὰρ ἐστὶ κρύπτεσθαί σου τὴν τοιαύτην ἀρετὴν συνοικοῦντά μοι ἐν ἀγνεῖᾳ". 8.5 Ὁ δὲ εὐχαριστήσας τῷ θεῷ, λέγει αὐτῇ· "Οὐκοῦν ἔχε σὺ τοῦτον τὸν οἶκον· ἐγὼ δὲ ποιήσω ἐμαυτῷ ἕτερον οἶκον". Καὶ ἐξελθὼν κατέλαβε τὸ ἐνδότερον τοῦ τῆς Νιτρίας ὄρους· οὐπω γὰρ ἦν τότε μοναστήρια· καὶ ποιεῖ ἑαυτῷ δύο θόλους κελλίων. Καὶ βιώσας ἄλλα εἴκοσι δύο ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτελεύτησε, μᾶλλον δὲ ἐκοιμήθη, δις τοῦ ἔτους ὁρῶν τὴν μακαρίαν σύμβιον αὐτοῦ. 8.6 Τούτου θαῦμα διηγήσατο ὁ μακάριος Ἀθανάσιος ὁ ἐπίσκοπος εἰς τὸν περὶ Ἀντωνίου βίον, ὅτι περὶ παρερχόμενος τὸν Λύκον ποταμὸν ἅμα Θεοδώρῳ μαθητῇ αὐτοῦ, καὶ εὐλαβούμενος ἀποδύσασθαι ἵνα μὴ γυμνὸν αὐτὸν ἴδῃ, εἰς τὸ πέραν εὐρέθη δίχα πορθμείου μετενεχθεὶς ὑπὸ ἀγγέλου. Οὗτος τοίνυν ὁ Ἀμοῦν οὕτως ἐβίωσε καὶ οὕτως ἐτελειώθη ὡς τὸν μακάριον Ἀντώνιον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἰδεῖν ὑπὸ ἀγγέλων ἀναγομένην. Τοῦτον τὸν ποταμὸν μετὰ δειλίας ἐγὼ πορθμείῳ παρήλθον· διῶρυξ γὰρ ἐστὶ τοῦ μεγάλου Νείλου. 9 .Περὶ Ὄρ 9.1 Ἐν τῷ ὄρει τούτῳ τῆς Νιτρίας γέγονεν ἀνὴρ ἀσκητῆς Ὄρ ὀνόματι, ᾧ πολλὴν προσημαρτύρει ἀρετὴν καὶ πᾶσα μὲν ἡ ἀδελφότης ἐξαιρέτως δὲ ἡ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ Μελάνιον, πρὸ ἐμοῦ εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ὄρος· ἐγὼ γὰρ αὐτὸν οὐ κατέλιφα ζῶντα. Καὶ τοῦτο ἔλεγον ἐν τοῖς διηγήμασιν ὅτι οὔτε ἐψεύσατό ποτε, οὔτε ὤμοσεν, οὔτε κατηρήσατό τινα, οὔτε ἐκτὸς τῆς χρείας ἐλάλησεν. 10 .Περὶ Παμβῶ 10.1 Τούτου τοῦ ὄρους γέγονε καὶ ὁ μακάριος Παμβῶ, διδάσκαλος Διοσκόρου τοῦ ἐπισκόπου καὶ Ἀμμωνίου καὶ Εὐσεβίου καὶ Εὐθυμίου τῶν ἀδελφῶν, καὶ Ὁριγένους τοῦ ἀδελφιδοῦ Δρακοντίου ἀνδρὸς θαυμαστοῦ. Ὅς Παμβῶ εἶχε μὲν ἀνδραγαθήματα καὶ προτερήματα πλεῖστα, ἐν οἷς δὲ καὶ τοῦτο· τοσοῦτον ἦν ὑπερόπτης χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ λόγος. 10.2 Διηγέτο γὰρ μοι ἡ μακαρία Μελάνιον ὅτι "Ἐν ἀρχαῖς παραγενομένη εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπὸ τῆς Ῥώμης, καὶ ἀκούσασα περὶ τῆς τούτου ἀρετῆς, Ἰσιδώρου μοι τοῦ μακαρίου διηγησαμένου καὶ ὀδηγήσαντος πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον, ὅτι προσήνεγκα αὐτῷ ἀργεντα ρίαν τριακοσίων λιτρῶν ἀργυρίου, παρακαλοῦσα αὐτὸν ἐκ τῶν πραγμάτων μου μετασχεῖν. Ὁ δὲ καθεζόμενος καὶ πλέκων θαλλοὺς εὐλόγησέ με φωνῇ μόνῃ καὶ εἶπεν· "Ὁ θεὸς δώῃ σοι τὸν μισθόν". 10.3 Καὶ λέγει τῷ οἰκονόμῳ αὐτοῦ Ὁριγένει· "Δέξαι καὶ οἰκονόμησον αὐτὸ πάσῃ τῇ κατὰ Λιβύην καὶ τὰς νήσους ἀδελφότητι· ταῦτα γὰρ τὰ μοναστήρια πένεται πλέον". παραγγείλας αὐτῷ μηδενὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ δοῦναι, διὰ τὸ εὐπορωτέραν εἶναι τὴν χώραν. Ἐγὼ δέ, φησίν, ἐστῶσα καὶ ἐκδεχομένη τιμηθῆναι ἢ δοξασθῆναι ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ δόσει, μηδὲν παρ' αὐτοῦ ἀκούσασα, εἶπον αὐτῷ· "Ἴνα οἶδας, κύριε, πόσον ἐστὶ τριακόσια λίτραι εἰσίν". 10.4 Ὁ δὲ μηδὲ ὄλως ἀνανεύσας ἀπεκρίνατό μοι· "Ὡι ἠνεγκας αὐτά, τέκνον, σταθμοῦ χρεῖαν οὐκ ἔχει. Ὁ γὰρ τὰ ὄρη σταθμίζων πολλῷ μᾶλλον ἐπίσταται τὴν ποσότητα τοῦ ἀργυρίου. Εἰ μὲν γὰρ ἐμοὶ αὐτὸ ἐδίδως, καλῶς ἔλεγες· εἰ δὲ θεῷ, τῷ τοὺς δύο ὀβολοὺς μὴ παριδόντι, σιώπα". Οὕτως ὠκονόμησε, φησίν, ὁ κύριος ἐν τῷ εἰσελθεῖν με εἰς τὸ ὄρος. 10.5 Μετ' ὀλίγον χρόνον κοιμᾶται ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ

ἀπύρεκτος, μὴ νοσήσας, ἀλλὰ τὴν σπυρίδα καταράπτων, ἐτῶν ὧν ἐβδομήκοντα· ὃς μεταστειλάμενός με, καὶ τοῦ τε λευταίου κεντήματος πρὸς ἀπαρτισμὸν ὄντος, μέλλων ἐκλείπειν λέγει μοι· "Δέξαι ταύτην τὴν σπυρίδα ἐκ τῶν ἐμῶν χειρῶν, ἵνα μέμνησαί μου· ἄλλο γάρ σοι οὐκ ἔχω τί καταλείψω". Ὁν ἐνταφιάσασα καὶ ὀθονίοις τὸ σῶμα ἐλίξασα κατέθετο· καὶ οὕτως ἀνεχώρησε τῆς ἐρήμου, ἕως θανάτου τὴν σπυρίδα ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς. 10.6 Οὗτος ὁ Παμβῶ τελευτῶν, κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τοῦ ἐκλιμπάνειν παρεστῶσι Ὀριγένει τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ οἴκο νόμῳ καὶ Ἀμμωνίῳ, ἀνδράσι περιβοήτοις, καὶ λοιποῖς ἀδελφοῖς, τοῦτο λέγεται εἰρηκέναι, ὅτι "Ἄφ' οὗ ἦλθον εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς ἐρήμου καὶ ὠκοδόμησά μου τὴν κέλλαν καὶ ὤκησα, ἐκτὸς τῶν χειρῶν μου οὐ μέμνημαι "δωρεὰν ἄρτον" φαγῶν· οὐ μεταμεμέλημαι ἐπὶ λόγῳ ᾧ ἐλάλησα ἕως τῆς ἄρτι ὥρας· καὶ οὕτως ἀπέρχομαι πρὸς τὸν θεὸν ὡς μηδὲ ἀρξάμενος θεοσεβεῖν". 10.7 Προσεμαρτύρουν δὲ αὐτῷ ἀφηγούμενοι ἡμῖν Ὀριγένει τε καὶ Ἀμμωνίῳ ὅτι "Οὐδέποτε ἐρωτηθεὶς λόγον γραφικὸν ἢ ἄλλον τινὰ πραγματικὸν παραυτὰ ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ἔλεγεν· "Οὐδέπω εὗρηκα". Πολὺ λάκις δὲ παρήλθε καὶ τρίμηνον καὶ ἀπόκρισιν οὐκ ἐδίδου, λέγων μὴ κατειληφέναι. Οὕτω μέντοι τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ ἐδέχοντο, γινομένης περισκεμμένως κατὰ θεόν, ὡς ἀπὸ θεοῦ. Ταύτην γὰρ τὴν ἀρετὴν ἐλέγετο καὶ ὑπὲρ τὸν μέγαν Ἀντώνιον καὶ ὑπὲρ πάντας ἐσχηκέναι, τὴν εἰς τὸ ἀκριβὲς τοῦ λόγου". 10.8 Φέρεται δὲ τοιαύτη πρᾶξις τοῦ Παμβῶ, ὅτι Πίῳρ ὁ ἀσκητὴς παραβαλὼν αὐτῷ ἴδιον ἀπήνεγκεν ἄρτον, καὶ ἐγκληθεὶς παρ' αὐτοῦ· "Τίνος ἔνεκεν τοῦτο πεποίηκας;" ἀπεκρίνατο· "Ἴνα σε μὴ βαρῆσω", φησίν. Ὁν σιγῇ ῥητῶς ἐπαίδευσεν· μετὰ χρόνον γὰρ παραβαλὼν αὐτῷ, βρέξας τὸν ἄρτον ἐβάσταξε, καὶ ἐπερωτηθεὶς εἶπεν· "Ἴνα μὴ σε βαρῆσω καὶ ἔβρεξα". 11. Περὶ Ἀμμωνίου 11.1 Ἀμμωνίῳ οὗτος ὁ μαθητὴς αὐτοῦ ἅμα τρισὶν ἀδελφοῖς ἑτέροις καὶ δυσὶν ἀδελφαῖς αὐτοῦ εἰς ἄκρον φιλοθείας ἐλάσαντες, κατειλήφασιν τὴν ἔρημον, κάκειναι κατ' ἰδίαν ποιήσασαί μονήν καὶ οὗτος κατ' ἰδίαν, ὡς ἰκανὸν ἀπέχειν μεταξὺ ἀλλήλων. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ὑπερβολὴν φιλόλογος ἦν ὁ ἀνὴρ, καὶ πόλις τις ἠράσθη αὐτοῦ εἰς λόγον ἐπισκόπου, προσῆλθον τῷ μακαρίῳ Τιμοθέῳ παρακαλέσαντες αὐτὸν χειροτονῆσαι αὐτὸν αὐτοῖς ἐπίσκοπον. 11.2 Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ἀγάγετέ μοι αὐτὸν καὶ χειροτονῶ αὐτόν". Ὡς οὖν ἀπῆλθον μετὰ βοηθείας καὶ εἶδεν ὅτι κατελήφθη, παρεκάλεσεν αὐτοὺς καὶ διωμόσατο μὴ καταδέχεσθαι χειροτονίαν, μηδὲ ἐξέρχεσθαι τῆς ἐρήμου· καὶ οὐ συνεχώρησαν αὐτῷ. Βλεπόντων οὖν αὐτῶν λαβῶν ψαλίδα τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ ἀριστερὸν ἕως πυθμένος ἐψάλισε, λέγων αὐτοῖς· "Κὰν ἀπὸ τοῦ νῦν πληροφορῶ ρήθητε ὅτι ἀδύνατόν μοι γενέσθαι, τοῦ νόμου ἀπαγορευόντος ὠτότμητον εἰς ἱερωσύνην μὴ ἀπάγεσθαι". 11.3 Οὕτως οὖν ἀφέντες αὐτὸν ἀνεχώρησαν, καὶ ἀπελθόντες εἶπον τῷ ἐπισκόπῳ. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Οὗτος ὁ νόμος παρὰ Ἰουδαίοις πολιτευέσθω· ἐμοὶ δὲ καὶ ῥινότμητον ἐὰν ἐνέγκητε, ἄξιον ὄντα τοῖς τρόποις, χειροτονῶ". Ἀπελθόντες οὖν πάλιν παρ' ἐκάλουν αὐτόν· καὶ διώμνυτο αὐτοῖς ὅτι "Ἐάν με ἀναγκάσητε, τὴν γλῶσσάν μου ἀποτέμνω". Οὕτως οὖν ἀφέντες αὐτὸν ἀνεχώρησαν. 11.4 Τοῦτου τοῦ Ἀμμωνίου φέρεται τὸ θαῦμα τοῦτο, ὅτι οὐδέποτε ἠδονῆς αὐτῷ ἐπαναστάσης τοῦ σαρκίου αὐτοῦ ἐφείσατο, ἀλλὰ σίδηρον ἐκκυρώσας προσετίθει τοῖς ἑαυτοῦ μέλεσιν, ὡς πάντοτε αὐτὸν ἠλκωμένον εἶναι. Ἡ μέντοι τράπεζα αὐτοῦ γέγονεν ἐκ νεότητος ὠμοφαγία ἕως θανάτου· οὐδὲν γὰρ ὁ διὰ πυρὸς διήρχετο ἔφαγε ποτε ἐκτὸς ἄρτου. Παλαιὰν καὶ καινὴν γραφὴν ἀποστηθίσας καὶ ἐν συγγράμμασιν ἀνδρῶν ἐλλογιμῶν Ὀριγένους καὶ Διδύμου καὶ Πιερίου καὶ Στεφάνου διήλθε μυριάδας ἑξακοσίας, ὡς μαρτυροῦσιν αὐτῷ οἱ τῆς ἐρήμου πατέρες. 11.5 Παρακλητικὸς δὲ ἦν τοῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀδελφοῖς εἰ καὶ τις ἄλλος. Τούτῳ ψήφους ἐδίδου ὁ μακάριος Εὐάγριος ἀνὴρ πνευματοφόρος καὶ διακριτικὸς, λέγων ὅτι "Οὐδέποτε αὐτοῦ ἀπαθέστερον ἐώρακα ἄνθρωπον". [Οὗτος ἐν Κωνσταντίνου πόλει ποτὲ παραγενόμενος διὰ χρεῖαν, ... μετ' ὀλίγον χρόνον κοιμᾶται, καὶ θάπτεται ἐν τῷ

μαρτυρίῳ τῷ λεγομένῳ Ῥουφινιαναῖς. Οὗ τὸ μνήμα λέγεται θεραπεύειν πάντας τοὺς ῥιγιαζομένους.] 12 .tΠερὶ Βενιαμίν 12.1 Ἐν τούτῳ τῷ ὄρει τῆς Νιτρίας ἀνὴρ τις Βενιαμίν οὕτω καλούμενος, βιώσας ἐπὶ ἔτη ὀγδοήκοντα καὶ εἰς ἄκρον ἀσκήσας, κατηξιώθη χαρίσματος ἰαμάτων, ὡς παντὶ ᾧ ἂν χεῖρα ἐπετίθει ἢ ἔλαιον εὐλογήσας ἐδίδου, πάσης ἀπαλλάτ τεσθαι ἀρρωστίας. Οὗτος τοίνυν ὁ τοιούτου χαρίσματος καταξιωθεὶς πρὸ ὀκτῶ μηνῶν τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὑδρῷ πίασε, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὠγκώθη αὐτοῦ τὸ σῶμα ὡς ἄλλον Ἴώβ φαίνεσθαι. Παραλαβὼν οὖν ἡμᾶς Διόσκορος ὁ ἐπίσκοπος, τότε δὲ πρεσβύτερος ὢν τοῦ ὄρους τῆς Νιτρίας, ἐμέ τε καὶ τὸν μακάριον Εὐάγριον, λέγει ἡμῖν· 12.2 "Δεῦτε, ἴδετε νέον Ἴώβ ἐν τοσοῦτῳ ὄγκῳ σώματος καὶ πάθει ἀνιάτῳ ἅμετρον κεκτημένον εὐχαριστίαν". Ἀπελθόντες οὖν ἐθεασάμεθα τοσοῦτον ὄγκον σώματος ὡς μὴ δύνασθαι δάκτυλον χειρὸς αὐτοῦ περιλαμβάνειν ἄλλους δακτύλους. Μὴ δυνάμενοι δὲ ἀτενίζειν τῇ τοῦ πάθους δεινότητι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπεστρέψαμεν. Τότε λέγει ἡμῖν ὁ μακάριος ἐκεῖνος Βενιαμίν· "Εὐξασθε, τέκνα, ἵνα μὴ ὁ ἔσθθέν μου ἄνθρωπος ὑδρωπιάσῃ· οὗτος γὰρ οὔτε με εὐπαθῶν ὤνησεν, οὔτε δυσπαθῶν ἔβλαψε". 12.3 Τοὺς οὖν ὀκτῶ μῆνας δίφρος αὐτῷ ἔκειτο πλατύτατος ἐν ᾧ ἀδιαλείπτως ἐκαθέζετο, μηκέτι ἐν κλίνῃ ἀναπεσεῖν δυνάμενος διὰ τὰς χρεῖας τὰς λοιπὰς. Ἐν τῷ πάθει δὲ τούτῳ ὢν ἄλλους ἰᾶτο. Ἀναγκαιῶς οὖν ἐξηγησάμεν τὸ πάθος τοῦτο, ἵνα μὴ ξενιζώμεθα ὅταν τι περιστατικὸν ἀνδράσι δικαίοις συμβαίῃ. Τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ, αἱ φλιαὶ τῆς θύρας ἐπήρθησαν καὶ αἱ παραστάδες, ἵνα δυνηθῇ τὸ σῶμα ἐξενεχθῆναι τοῦ οἴκου· τοσοῦτος ἦν ὁ ὄγκος. 13 .tΠερὶ Ἀπολλωνίου 13.1 Ἀπολλωνίος τις ὀνόματι ἀπὸ πραγματευτῶν, ἀποταξάμενος καὶ οἰκήσας τὸ ὄρος τῆς Νιτρίας, μήτε τέχνην μαθεῖν δυνάμενος μήτε ἄσκησιν γραφικὴν τῷ ἡκμακέναι, ζήσας ἐν τῷ ὄρει εἴκοσι ἔτη ταύτην ἔσχε τὴν ἄσκησιν· ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων καὶ ἐκ τῶν ἰδίων πόνων παντοῖα ἰατρικὰ καὶ κελλαρικὰ ἀγοράζων εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πάσῃ τῇ ἀδελφότητι ἐπήρκει εἰς τὰς νόσους. 13.2 Καὶ ἦν ἰδεῖν αὐτὸν ὄρθριον μέχρις ἐννάτης ὥρας, κυκλεύοντα τὰ μοναστήρια, καὶ κατὰ θύραν εἰσερχόμενον μὴ τις ἀνάκειται· ἐβάσταζε δὲ σταφίδας, ῥόας, ὠὰ, σιλίγνια, ὧν ἐπιδέονται οἱ ἀρρωστοῦντες, ταύτην αὐτῷ λυσιτελοῦσαν εὐρῶν πολιτείαν εἰς τὸ γῆρας. "Ὅς τελευτῶν ὁμοίῳ ἑαυτοῦ καταλιμπάνει τὰ γρυτάρια, παρακαλέσας αὐτὸν ταύτην ἐκτελεῖν τὴν διακονίαν. Πεντακισχιλίων γὰρ μοναχῶν οἰκοῦντων τὸ ὄρος χρεῖα ἦν καὶ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης διὰ τὸ ἔρημον εἶναι τὸν τόπον. 14 .tΠερὶ Παησίου καὶ Ἡσαΐου 14.1 Ἄλλος Παήσιος καὶ Ἡσαΐας οὕτω καλούμενοι, ἀδελφοὶ ὑπῆρχον πατρὸς ἐμπόρου Σπανοδρόμου· οἵτινες τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος ἐμερίσαντο τὰ ὑπάρχοντα ἐν ἀκινήτοις ἃ ἔσχον, ἐν μὲν νομισματίοις πεντακισχιλίοις, ἐν ἱματίοις δὲ καὶ οἰκέταις τὰ εὐρεθέντα. Οὗτοι μετ' ἀλλήλων ἐσκέψαντο καὶ συμβουλεύονται πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· "Ἐπὶ ποίαν ἔλθωμεν μέθοδον τοῦ βίου, ἀδελφε; ἐὰν ἔλθωμεν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἢ μετῆλθεν ὁ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἑτέροις ἔχομεν καταλεῖψαι τοὺς πόνους". 14.2 Ἴσως δὲ καὶ κινδύνοις περιπεσούμεθα ληστρικοῖς ἢ θαλαττικοῖς. Δεῦρο τοίνυν, ἐπὶ τὸν μονήρη βίον ἔλθωμεν, ἵνα καὶ τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν κερδήσωμεν, καὶ τὰς ψυχὰς μὴ ἀπολέσωμεν". Ἦρσεν οὖν αὐτοῖς ὁ σκοπὸς τοῦ μονήρους βίου. Εὐρέθησαν δὲ ἄλλος κατ' ἄλλο διαφωνοῦντες. Μερισάμενοι γὰρ τὰ χρήματα, τοῦ μὲν σκοποῦ εἶχοντο ἕκαστος τοῦ ἀρέσαι θεῷ, ἐνηλλαγμένη δὲ πολιτεία. 14.3 Ὁ μὲν γὰρ πάντα διασκορπίσας ἀσκητηρίοις καὶ ἐκκλησίαις καὶ φυλακαῖς, τεχνίδριον μαθὼν ὅθεν τὸν ἄρτον πορίσεται, τῇ ἀσκήσει καὶ τῇ εὐχῇ προσέσχεν. Ὁ δ' ἄλλος μηδὲν διασκορπίσας, ἀλλὰ ποιήσας ἑαυτῷ μοναστήριον καὶ προσλαβόμενος ἀδελφοὺς ὀλίγους, πάντα ξένον ἐδεξιοῦτο, πάντα ἀρρωστον, πάντα γέροντα, πάντα πένητα, κατὰ κυριακὴν καὶ σάββατον τρεῖς ἢ τέσσαρας τραπέζας ἰσθῶν· οὕτως αὐτοῦ κατηνάλωσε τὰ χρήματα. 14.4 Ἀμφοτέρων δὲ τελευτησάντων, διάφοροι μακαρισμοὶ τούτων ἐγίνοντο, ὡς ἀμφοτέρων

τελειωθέντων· καὶ τοῖς μὲν ἤρεσκεν οὗτος, τοῖς δὲ ἐκεῖνος. Φιλονεικίας οὖν ἐμπεισοῦσης τῇ ἀδελφότητι ἐπὶ τοῖς ἐπαίνοις, ἀπέρχονται πρὸς τὸν μακάριον Παμβώ καὶ ἀνατίθενται αὐτῷ τὴν ἐπίκρισιν, ἀξιοῦντες μαθεῖν τὴν μείζονα πολιτείαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· "Ἀμφοτέροί εἰσι τέλειοι· ὁ μὲν γὰρ Ἀβραμιαῖον ἐπεδείξατο ἔργον, ὁ δὲ τοῦ Ἡλίου". 14.5 Τῶν μὲν οὖν λεγόντων· "Τῶν ποδῶν σου, πῶς δυνατὸν εἶναι αὐτοὺς ἴσους;" καὶ προτιμώντων τὸν ἀσκητὴν καὶ λεγόντων ὅτι "Εὐαγγελικὸν πεποίηκε πρᾶγμα, πάντα πωλήσας καὶ δοὺς πτωχοῖς, καὶ καθ' ὥραν καὶ καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ νύκτα τὸν σταυρὸν βαστάζων, καὶ ἀκολουθῶν τῷ σωτῆρι καὶ ταῖς προσευχαῖς". τῶν δὲ ἀντιφιλονεικούντων καὶ λεγόντων ὅτι "Οὗτος τοσαῦτα ἐνεδείξατο τοῖς δεομένοις, ὡς καὶ εἰς τὰς λεωφόρους καθῆσθαι καὶ τοὺς θλιβομένους συνάγειν· καὶ οὐ μόνον τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἀνέπαυσεν ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλῶν, καὶ νοσοκομῶν καὶ ἐπικουρῶν". 14.6 Λέγει αὐτοῖς ὁ μακάριος Παμβώ· "Πάλιν ὑμῖν ἐρῶ· ἀμφοτέροι ἴσοι εἰσίν· ἕκαστον δὲ ὑμῶν πληροφορῶ ὅτι οὗτος, εἰ μὴ ἤσκει τοσοῦτον, ἄξιός οὐκ ἐγένετο τῆς ἐκείνου ἀγαθότητος συγκριθῆναι· ἐκεῖνος πάλιν ἀναπαύων τοὺς ξένους καὶ συνανεπαύετο, καὶ εἰ καὶ ἐδόκει τὸ ἐκ κόπου ἔχειν φορτίον, ἀλλὰ καὶ τὴν παρ' αὐτὰ εἶχεν ἀνάπαυσιν. Ἐκδέξασθε δὲ ἵνα καὶ παρὰ θεοῦ δέξωμαι τὴν ἀποκάλυψιν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐλθόντες μαθήσεσθε". Ἐλθόντες οὖν μετὰ ἡμέρας πάλιν παρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτοῖς ὡς ἐπὶ θεοῦ· "Ἀμφοτέρους ἅμα εἶδον ἐστῶτας ἐν τῷ παραδείσῳ". 15 .tΠερὶ Μακαρίου τοῦ νεωτέρου 15.1 Νεώτερός τις ὀνόματι Μακάριος, ὡς ἐτῶν δεκαοκτώ, ἐν τῷ παίζειν μετὰ τῶν συνηλικιωτῶν παρὰ τὴν λίμνην τὴν λεγομένην Μαρίαν, τετράποδα νέμων, ἀκούσιον εἰργάσατο φόνον. Καὶ μηδενὶ μηδὲν εἰρηκῶς καταλαμβάνει τὴν ἔρημον, καὶ εἰς τοσοῦτον ἤλασε φόβον θεῖόν τε καὶ ἀνθρώπινον, ὡς ἀναισθητῆσαι αὐτόν καὶ ἐπὶ τριετίαν ἄστεγον μεῖναι ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄβροχος δὲ ὑπάρχει ἢ γῆ τούτοις, καὶ τοῦτο ἴσασι πάντες, καὶ οἱ διὰ λόγων γενόμενοι καὶ οἱ διὰ πείρας. 15.2 Οὗτος ὕστερον ὠκοδόμησε κέλλαν ἑαυτῷ· καὶ ζήσας ἄλλα εἰκοσιπέντε ἔτη ἐν τῷ κελλίῳ ἐκείνῳ χαρίσματος ἠξιώθη καταπτύειν δαιμόνων, ἐντρυφῶν τῇ μονότητι. Τούτῳ πολλὰ συγχρονίσας ἠρώτων πῶς αὐτοῦ διάκειται ὁ λογισμὸς ἐπὶ τῇ τοῦ φόνου ἀμαρτία· ὃς τοσοῦτον ἔλεγεν ἀπέχειν λύπης ὡς καὶ προσευχαριστεῖν ἐπὶ τῷ φόνῳ· γεγένηται γὰρ αὐτῷ ὑπόθεσις σωτηρίας ὁ ἀκούσιος φόνος. 15.3 Ἔλεγε δὲ ἀπὸ γραφῶν φέρων τὴν μαρτυρίαν ὅτι οὐκ ἂν Μωσῆς ἠξιοῦτο τῆς θεϊκῆς ὀπτασίας καὶ τῆς τοσαύτης δωρεᾶς καὶ τῆς συγγραφῆς τῶν ἀγίων λόγων, εἰ μὴ φόβῳ τοῦ Φαραῶ διὰ τὸν φόνον ὃν ἔδρασεν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ κατειλήφει τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ. Ταῦτα δὲ λέγω οὐχ ὁδοποιῶν εἰς φόνον, δεικνύων δὲ ὅτι εἰσὶ καὶ περιστατικά ἀρεταί, ὅταν μὴ ἐκουσίως τις τῷ ἀγαθῷ προσέλθῃ· τῶν γὰρ ἀρετῶν αἱ μὲν εἰσι προαιρετικά, αἱ δὲ περιστατικά. 16 .tΠερὶ Ναθαναήλ 16.1 Γέγονεν ἄλλος τις τῶν παλαιῶν ὀνόματι Ναθα ναήλ. Τοῦτον ἐγὼ ζῶντα μὲν οὐ κατείληφα· κεκοίμητο γὰρ πρὸ τῆς ἐμῆς εἰσόδου πρὸ ἐτῶν δεκαπέντε· τοῖς δὲ συνασκήσασιν αὐτῷ καὶ συγχρονίσασιν περιτυχῶν ἐφιλοπραγμόνουν τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀρετὴν· ἔδειξαν δέ μοι αὐτοῦ καὶ τὴν κέλλαν, εἰς ἣν ὤκει μὲν οὐκέτι οὐδεὶς διὰ τὸ ἐγγυτέρω αὐτὴν εἶναι τῆς οἰκουμένης· ἐκεῖνος γὰρ τότε αὐτὴν ἔκτισεν ὅτε σπάνιοι ἦσαν οἱ ἀναχωρηταί. Διηγοῦντο οὖν τοῦτο περὶ αὐτοῦ ἐξαιρέτως, ὅτι τοσαύτην ἔσχεν ὑπομονὴν ἐν τῷ κελλίῳ ὡς μὴ σαλευθῆναι τῆς προθέσεως. 16.2 Ἐν οἷς ἐμπαίχθεις κατ' ἀρχὰς παρὰ τοῦ πάντας ἐμπαίζοντος καὶ ἀπατῶντος δαίμονος, ἔδοξεν ἀκηδιᾶν εἰς τὴν πρώτην κέλλαν· καὶ ἀπελθὼν ἄλλην ἔκτισε πλησιώτερον κώμης. Μετὰ οὖν τὸ τελέσαι τὴν κέλλαν καὶ οἰκῆσαι, μετὰ μῆνας τρεῖς ἢ τέσσαρας παραγίνεται ὁ δαίμων ἐν νυκτί, ταυρέαν κατέχων καθάπερ οἱ δήμιοι, καὶ σχῆμα ἔχων στρατιώτου ῥακοδου τοῦντος, καὶ ψόφους εἰργάζετο ἐν τῇ ταυρέᾳ. Πρὸς ὃν ἀπεκρίνατο ὁ μακάριος Ναθαναήλ καὶ ἔλεγε· "Τίς εἶ σὺ ὁ ταῦτα δρῶν ἐν τῇ ἐμῇ ξενίᾳ;" ἀπεκρίνατο ὁ δαίμων· "Ἐγὼ εἰμι ὁ ἐξ ἐκείνης τῆς κέλλης ἐλάσας σε· ἦλθον

οὖν καὶ ἐκ ταύτης φυγαδεῦσαί σε". 16.3 Γνούς οὖν ὅτι ἐνεπαίχθη, ὑποστρέφει αὐθις εἰς τὴν πρώτην κέλλαν. Καὶ πληρώσας τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη, οὐχ ὑπερέβη τὴν θύραν, φιλονεικήσας τῷ δαίμονι· ὃς τοσαῦτα αὐτῷ ἐνεδείξατο καταναγκάζων αὐτὸν ἐξελθεῖν, ὅσα διηγήσασθαι οὐκ ἔστιν. Ἐν οἷς καὶ τοῦτο· ἐπιτηρήσας ἑπτὰ ἐπισκόπων ἀγίων ἐπίσκεψιν, ἣ ἐκ θεοῦ προνοίας γενομένην ἣ ἐκ πειρασμοῦ ἐκείνου, παρ' ὀλίγον αὐτὸν ἐξώκειλε τῆς προθέσεως. Τῶν γὰρ ἐπισκόπων μετὰ τὸ εὐξασθαι ἐξερχομένων, οὐ προέ πεμψεν αὐτοὺς οὐδὲ βῆμα ποδός. 16.4 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ διάκονοι· "Υπερήφανον πρᾶγμα ποιεῖς, ἀββᾶ, μὴ προπέμπων τοὺς ἐπισκόπους". Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· "Ἐγὼ καὶ τοῖς κυρίοις μου τοῖς ἐπισκόποις καὶ τῷ κόσμῳ ὅλῳ ἀπέθανον· ἔχω γὰρ κεκρυμμένον σκοπὸν, καὶ οἶδεν ὁ θεὸς τὴν καρδίαν μου, διὸ οὐ προπέμπω αὐτούς". Ἀστοχήσας οὖν ὁ δαίμων τοῦ δράματος τούτου σχηματίζεται πρὸ ἑννέα μηνῶν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ γίνεται παιδίον ὡσεὶ δέκα ἐτῶν, ἐλαῦνον ὄνον βαστάζοντα ἄρτους ἐν σαργάνῃ. Καὶ γενόμενος ἐσπέραν βαθείαν πλησίον τῆς τούτου κέλλης ἐσχηματίσατο πεπτω κέναι τὸν ὄνον καὶ κρᾶζον τὸ παιδίον. 16.5 "Ἀββᾶ Ναθα ναήλ, ἐλέησόν με καὶ δός μοι χεῖρα". Ὁ δὲ ἀκούσας τῆς φωνῆς τοῦ δῆθεν παιδίου καὶ παρανοίξας τὴν θύραν, ἐστὼς ἔνδοθεν ἐλάλει αὐτῷ· "Τίς εἶ, καὶ τί θέλεις ἵνα ποιήσω σοι;" Λέγει αὐτῷ· "Εἰμὶ τοῦδε τὸ μελλάκιον, καὶ ἄρτους ἀποφέρω, ἐπειδὴ ἀγάπη ἐστὶ τοῦδε τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ αὖριον σαββάτου διαφαίνοντος χρεῖα τῶν προσφορῶν· δέομαί σου, μὴ παρίδης με, μὴ ποτε καὶ ὑπὸ ὑαίνων βρωθῶ". Πολλὰ γὰρ ὕαιναί γίνονται εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους. Στὰς οὖν ἐνεὸς ὁ μακάριος Ναθαναήλ σφόδρα ἰλιγγίασε τὰ σπλάγχνα ταραττόμενος, καὶ ἐλογίζετο καθ' ἑαυτὸν λέγων· "Ἡ τῆς ἐντολῆς ἔχω ἐκπεσεῖν, ἣ τῆς προθέσεως". 16.6 Ὑστερον μέντοι ἐπιλογισάμενος ὅτι ἄμεινόν ἐστι μὴ σαλεῦσαι τῶν τοσοῦτων ἐτῶν τὴν πρόθεσιν εἰς αἰσχύνην τοῦ διαβόλου, προσευξάμενος λέγει τῷ προσλαλοῦντι δῆθεν παιδίῳ· "Ἄκουσον, παιδίον· πιστεύω εἰς τὸν θεὸν ᾧ λατρεύω, ὅτι, εἰ χρεῖα σοι ἐστὶ, πέμπει σοι ὁ θεὸς βοήθειαν, καὶ οὔτε ὕαιναί σε ἀδικήσουσιν οὔτε ἄλλος τις· εἰ δὲ πειρασμὸς εἶ, τὸ δράμα ἐντεῦθεν ἤδη ἀποκαλύψει ὁ θεός". Καὶ κλείσας τὴν θύραν εἰσήλθεν. Αἰσχυνθεὶς δὲ ὁ δαίμων ἐπὶ τῇ ἡττῇ εἰς λαίλαπα ἀνελύθη καὶ εἰς ὀνάγρους σκιρτῶντας καὶ φεύγοντας καὶ ψόφους ἀπολύοντας. Τοῦτο τὸ ἄθλον τοῦ μακαρίου Ναθα ναήλ, καὶ αὕτη ἡ διαγωγή, καὶ τοῦτο τὸ τέλος. 17 .Περὶ Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου 17.1 Τὰ κατὰ τοὺς δύο Μακαρίους τοὺς αἰοιδίμους ἄνδρας, πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ δύσπιστα ὄντα, ὀκνῶ καὶ λέγειν καὶ γράφειν, μήποτε καὶ ψεύστου ὑπόληψιν ἀπε νέγκωμαι. Ὅτι δὲ "ἀπολλύει Κύριος πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος" ἀπεφήνατο τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐμοῦ τοίνυν μὴ ψευδομένου, πιστότατε, μὴ ἀπιστήσης. Τούτων τῶν Μακαρίων ὁ μὲν εἷς ἦν Αἰγύπτιος τὸ γένος, ὁ δ' ἄλλος Ἀλεξανδρεὺς, τραγήματα πιπράσκων. 17.2 Καὶ πρῶτον διηγήσομαι περὶ τοῦ Αἰγυπτίου, ὃς ἔζησε τὰ σύμπαντα ἔτη ἐννεήκοντα. Ἐκ τούτων ἐν τῇ ἐρήμῳ πεποίηκεν ἐξήκοντα ἔτη, τριακονταετῆς ἀνελθὼν νέος· καὶ τοσαύτης ἡξιώθη διακρίσεως ὡς λέγεσθαι αὐτὸν παιδα ριογέροντα· διὸ καὶ θᾶττον προέκοψε· τεσσαρακονταετῆς γὰρ γενόμενος κατὰ πνευμάτων ἔλαβε χάριν ἰαμάτων τε καὶ προρρήσεων· κατηξιώθη δὲ καὶ ἱερωσύνης. 17.3 Τούτῳ συνῆσαν δύο μαθηταὶ εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐνδοτάτῳ, τὴν καλουμένην Σκῆτιν· ὧν ὁ μὲν εἷς ὑπὲρ ῥέτης ἦν πλησίον αὐτοῦ διὰ τοὺς ἐρχομένους θεραπεύεσθαι, ὁ δ' ἄλλος ἐσχόλαζεν ἐν κελλίῳ ἐγγυτάτῳ. Χρόνου δὲ προκόψαντος διορατικῶ ὄμματι προβλέψας λέγει τῷ ὑπὲρ ρετοῦντι αὐτῷ, καλουμένῳ Ἰωάννῃ, ἐς ὕστερον γενομένῳ πρεσβυτέρῳ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ τοῦ Μακαρίου· "Ἄκουσόν μου, ἀδελφε Ἰωάννη, καὶ ἀνάσχου μου τῆς νουθεσίας· πειράζῃ γάρ, καὶ πειράζει σε τὸ πνεῦμα τῆς φιλαργυρίας. 17.4 Οὕτῳ γὰρ ἐώρακα· καὶ οἶδα ὅτι ἐάν μου ἀνάσχη τελειωθήσῃ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ δοξασθήσῃ, "καὶ μᾶστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί σου"· ἐὰν δέ μου παρακούσης, τοῦ Γιεζῆ ἦξει

ἐπί σε τὰ τέλη, οὗ καὶ τὸ πάθος νοσεῖς". Συνέβη, δὲ αὐτὸν παρακοῦσαι μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ Μακαρίου μετὰ ἄλλα δεκαπέντε ἔτη ἢ εἴκοσιν, καὶ οὕτως ἤλεφαν τίασε νοσφισάμενος τὰ τῶν πτωχῶν, ὡς μὴ εὐρεθῆναι εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀκέραιον τόπον ἐν ᾧ τις δάκτυλον πῆξει. Αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ προφητεία τοῦ ἁγίου Μακαρίου. 17.5 Περὶ μὲν οὖν βρώσεως καὶ πόσεως περιττὸν τὸ διηγήσασθαι, ὁπότε οὐδὲ παρὰ τοῖς ῥαθύμοις ἔστιν εὐρεθῆναι ἀδηφαγίαν ἢ ἀδιαφορίαν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, καὶ διὰ τὴν σπάνιν τῶν χρειῶν καὶ διὰ τὸν ζῆλον τῶν κατοικούντων. Περὶ δὲ τῆς ἄλλης αὐτοῦ ἀσκήσεως λέγω· ἐλέγετο γὰρ ἀδιαλείπτως ἐξίστασθαι, καὶ μᾶλλον πλείονι χρόνῳ θεῶ προσδιατρίβειν ἢ τοῖς ὑπ' οὐρανὸν πράγμασιν. Οὗ καὶ φέρονται θαύματα τοιάδε. 17.6 Ἄνῆρ τις Αἰγύπτιος ἐρασθεὶς ἐλευθέρας γυναικὸς ὑπάνδρου, καὶ μὴ δυνάμενος αὐτὴν δελεάσαι, προσωμίλησε γόητι λέγων· "Ἐλον αὐτὴν εἰς τὸ ἀγαπήσαί με, ἢ ἔργασαί τι ἵνα ῥίψη αὐτὴν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς". Καὶ λαβὼν ὁ γόης τὸ ἱκανὸν ἐχρήσατο ταῖς γοητικαῖς μαγανείαις, καὶ παρασκευάζει φοράδα αὐτὴν φανῆναι. Θεασάμενος οὖν ὁ ἀνὴρ ἔξωθεν ἐλθὼν ἐξενίζετο ὅτι εἰς τὸν κράββατον αὐτοῦ φορὰς ἀνέκειτο. Κλαίει, ὀδύρεται ὁ ἀνὴρ· προσομιλεῖ τῷ ζῶν· ἀποκρίσεως οὐ τυγχάνει. Παρακαλεῖ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς κώμης· 17.7 εἰσάγει, δεικνύει· οὐχ εὕρισκει τὸ πρᾶγμα. Ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς οὔτε χόρτου μετέλαβεν ὡς φορὰς οὔτε ἄρτου ὡς ἄνθρωπος, ἀμφοτέρων ἐστερημένη τῶν τροφῶν. Τέλος, ἵνα δοξασθῇ ὁ θεὸς καὶ φανῇ ἡ ἀρετὴ τοῦ ἁγίου Μακαρίου, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀγαγεῖν αὐτὴν εἰς τὴν ἔρημον· καὶ φορβεύσας αὐτὴν ὡς ἵππον, οὕτως ἤγαγεν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐν δὲ τῷ πλησιάσαι αὐτοὺς εἰστήκεισαν οἱ ἀδελφοὶ πλησίον τῆς κέλλης τοῦ Μακαρίου, μαχόμενοι τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ λέγοντες· 17.8 "Τί ἤγαγες ὧδε τὴν φοράδα ταύτην;" λέγει αὐτοῖς· "Ἴνα ἐλεηθῇ". Λέγουσιν αὐτῷ· "Τί γὰρ ἔχει;" ἀπεκρίνατο αὐτοῖς ὁ ἀνὴρ ὅτι "Γυνὴ μου ἦν, καὶ εἰς ἵππον μετεβλήθη, καὶ σήμερον τρίτην ἡμέραν ἔχει μὴ γευσαμένη τινός". Ἄνα φέρουσι τῷ ἁγίῳ ἔνδον προσευχομένῳ· ἀπεκάλυψε γὰρ αὐτῷ ὁ θεός, καὶ προσηύχετο περὶ αὐτῆς. Ἀπεκρίνατο οὖν τοῖς ἀδελφοῖς ὁ ἅγιος Μακάριος καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ἴπποι ὑμεῖς ἐστέ, οἱ τῶν ἵππων ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμούς. 17.9 Ἐκεῖνι γὰρ γυνὴ ἐστὶ, μὴ μετασηματισθεῖσα, ἀλλ' ἡ μόνον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ἡπατημένων". Καὶ εὐλογῆσας ὕδωρ καὶ ἀπὸ κορυφῆς ἐπιχέας αὐτῇ γυμνῇ ἐπηύξατο· καὶ παραχρῆμα ἐποίησεν αὐτὴν γυναῖκα φανῆναι πᾶσι. Δοὺς δὲ αὐτῇ τροφήν ἐποίησεν αὐτὴν φαγεῖν, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς εὐχαριστοῦσαν τῷ κυρίῳ. Καὶ ὑπέθετο αὐτῇ εἰπὼν· "Μηδέποτε ἀπολειφθῆς τῆς ἐκ κλησίας, μηδέποτε ἀπόσχη τῆς κοινωνίας· ταῦτα γὰρ σοὶ συνέβη τῷ ἐπὶ πέντε ἑβδομάδας μὴ προσεληλυθῆναι τοῖς μυστηρίοις". 17.10 Ἄλλην αὐτοῦ πρᾶξιν τῆς ἀσκήσεως· τῷ μακρῷ χρόνῳ ὑπὸ τὴν γῆν ποιήσας σύριγγα ἀπὸ τῆς κέλλης αὐτοῦ μέχρις ἡμισταδίου σπήλαιον εἰς τὸ ἄκρον ἀπετέλεσε. Καὶ εἴποτε πλείονες αὐτῷ ὄχλων, κρυπτῶς ἐκ τῆς κέλλης αὐτοῦ ἐξιὼν ἀπίει εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν εὕρισκε. Διηγείτο οὖν ἡμῖν τις τῶν σπουδαίων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀπιὼν ἕως τοῦ σπηλαίου εἰκοσιτέσσαρας ἐποίει εὐχάς, καὶ ἐρχόμενος εἰκοσιτέσσαρας. 17.11 Περὶ τούτου ἐξήλθε φήμη ὅτι νεκρὸν ἤγειρεν, ἵνα αἰρετικὸν πείσῃ μὴ ὁμολογοῦντα ἀνάστασιν εἶναι σωμάτων. Καὶ αὕτη ἡ φήμη ἐκράτει ἐν τῇ ἐρήμῳ. Τούτῳ προσηνέχθη ποτὲ δαιμονίων νεανίσκος παρὰ τῆς ἰδίας μητρὸς ὀλοφυρομένης, δυσὶ νεανίσκοις δεδεμένος. Καὶ ταύτην εἶχε τὴν ἐνέργειαν ὁ δαίμων· μετὰ τὸ φαγεῖν τριῶν μοδίων ἄρτους καὶ πιεῖν κιλικίσιον ὕδατος, ἐρευγόμενος εἰς ἀτμὸν ἀνέλυε τὰ βρώματα· οὕτω γὰρ ἀνηλίσκετο τὰ βρωθέντα καὶ ποθέντα ὡς ὑπὸ πυρός. 17.12 Ἔστι γὰρ καὶ τάγμα τὸ λεγόμενον πύρινον. Διαφοραὶ γὰρ εἰσι δαιμόνων, ὡσπερ καὶ ἀνθρώπων, οὐκ οὐσίας ἀλλὰ γνώμης. Οὗτος τοίνυν ὁ νεανίσκος μὴ ἐπαρκούμενος παρὰ τῆς ἰδίας μητρὸς τὴν ἰδίαν ἥσθιε κόπρον· πολλάκις καὶ τὸ ἴδιον ἔπινεν οὔρον. Κλαιούσης οὖν τῆς μητρὸς καὶ παρακαλοῦσης

τὸν ἅγιον, λαβὼν ἐπηύξατο αὐτῷ τὸν θεὸν ἱκετεύων. Καὶ μετὰ μίαν ἢ δευτέραν ἡμέραν ὑπολωφίσαντος τοῦ πάθους λέγει αὐτῇ ὁ ἅγιος Μακάριος· 17.13 "Πόσον θέλεις ἵνα ἐσθίῃ;" Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο λέγουσα· "Δεκάλιτρον ἄρτου". Ἐπιτιμήσας οὖν αὐτῇ ὅτι πολὺ ἐστίν, ἐν ἑπτὰ ἡμέραις ἐπευξάμενος αὐτῷ μετὰ νηστείας, ἔστησεν αὐτὸν εἰς τρίλιτρον, ὡς ὀφείλοντα καὶ ἐργάζεσθαι· καὶ οὕτως ἀποθεραπεύσας ἀπέδωκεν αὐτὸν τῇ μητρί. Καὶ τοῦτο τὸ θαῦμα πεποίηκεν ὁ θεὸς διὰ Μακαρίου. Τούτῳ ἐγὼ οὐ συντετύχηκα· πρὸ ἐνιαυτοῦ γὰρ τῆς εἰσόδου μου τῆς εἰς τὴν ἔρημον ἐκεκοίμητο. 18.1 Περὶ Μακαρίου τοῦ Ἀλεξανδρέως 18.1 Τῷ δὲ ἄλλῳ συντετύχηκα Μακαρίῳ τῷ Ἀλεξανδρεῖ, πρεσβυτέρῳ ὄντι τῶν λεγομένων Κελλίων. Εἰς ἃ Κελλία παρώκησα ἐγὼ ἐνναετίαν· ἐν οἷς τὴν τριετίαν τὴν ἐμὴν ἐπέζησε· καὶ τὰ μὲν εἶδον, τὰ δὲ παρ' αὐτοῦ ἀκήκοα, τὰ δὲ καὶ παρ' ἐτέρων μεμάθηκα. Ἡ τοίνυν ἄσκησις αὐτοῦ ἦν αὕτη· εἴ τι ἀκήκοε πώποτε, πάντως τοῦτο κατώρθωσεν. Ἀκούσας γὰρ παρά τινων ὅτι οἱ Ταβεννησιῶται διὰ πάσης τῆς τεσσαρακοστῆς ἐσθίουσιν ἄπυρον, ἔκρινεν ἑπταετίαν τὸ διὰ πυρὸς διαβαῖνον μὴ φαγεῖν, καὶ πλὴν λαχάνων ὠμῶν εἴ ποτε παρευρέθη καὶ ὀσπρίων βρεκτῶν οὐδενὸς ἐγεύσατο. 18.2 Κατορθώσας οὖν ταύτην τὴν ἀρετὴν, ἤκουσε περὶ τινος πάλιν ἄλλου ὅτι λίτραν ἐσθίει ἄρτου· καὶ κλάσας ἑαυτοῦ τὸ βουκκελλᾶτον καὶ καταγγίσας εἰς σαῖτας [τὰ κεράμια], ἔκρινε τοσοῦτον ἐσθίειν ὅσον ἂν ἡ χεὶρ ἀνεύρη. Καὶ ὡς διηγείτο χαριεντιζόμενος ὅτιπερ "Ἐδρασσομένη μὲν πλειόνων κλασμάτων, οὐκ ἠδυνάμην δὲ ὅλα ἐξενεγκεῖν ὑπὸ τοῦ στένου τῆς ὀπῆς· ὡς τελώνης γὰρ μοι οὐ συνεχώρει". Ἐπὶ τρία οὖν ἔτη ταύτην ἔσχηκε τὴν ἄσκησιν, τέσσαρας ἢ πέντε οὐγκίας ἄρτου ἐσθίων καὶ τοσοῦτον πίνων ὕδωρ, ξέστην δὲ ἐλαίου τὸν ἐνιαυτόν. 18.3 Ἄλλη αὐτοῦ ἄσκησις· ἔκρινεν ὕπνου περιγενέσθαι, καὶ διηγῆσατο ὅτι οὐκ εἰσῆλθεν ὑπὸ στέγην ἐπὶ εἴκοσι ἡμέρας ἵνα νικήσῃ ὕπνον, τοῖς μὲν καύμασι φλεγόμενος, τῇ δὲ νυκτὶ στυφόμενος τῇ ψυχρότητι. Καὶ ὡς ἔλεγεν ὅτι "Εἰ μὴ τάχιον εἰσῆλθον ὑπὸ στέγην καὶ ἐχρησάμην τῷ ὕπνῳ, οὕτω μου ἐξηράνθη ὁ ἐγκέφαλος, ὡς εἰς ἔκστασίν με ἐλάσαι λοιπόν. Καὶ τὸ μὲν ὅσον ἐπ' ἐμοὶ ἐνίκησα· τὸ δὲ ὅσον ἐπὶ τῇ φύσει τὴν χρεῖαν ἐχούση τοῦ ὕπνου παρεχώρησα". 18.4 Τούτου καθεζομένου πρῶτ' ἐν τῷ κελλίῳ κώνωψ στὰς ἐπὶ τοῦ ποδὸς ἐκέντησεν αὐτόν· καὶ ἀλγήσας κατέαξεν αὐτὸν τῇ χειρὶ μετὰ κόρον τοῦ αἵματος. Καταγνοὺς οὖν ἑαυτοῦ ὡς ἐκδικήσαντος ἑαυτόν, κατεδίκασεν ἑαυτόν εἰς τὸ ἔλος τῆς Σκήτεως, ὃ ἐστίν ἐν τῇ πανερῆμῳ, καθίσαι γυμνὸν ἐπὶ μῆνας ἕξ, ἔνθα οἱ κώνωπες καὶ σῦα γρων δέρματα τιτρώσκουσιν, ὡς σφῆκες ὄντες. Οὕτως οὖν κατετρώθη ὄλος καὶ σπονδύλους ἐξέβαλεν ὡς νομίσει τινὰς ὅτι ἠλεφαντίασεν. Ἐλθὼν οὖν μετὰ μῆνας ἕξ εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς φωνῆς ἐγνώσθη ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Μακάριος. 18.5 Ἐπεθύμησέ ποτε οὗτος εἰς τὸ κηποτάφιον εἰσελθεῖν Ἰαννῆ καὶ Ἰαμβρῆ, ὡς αὐτὸς ἡμῖν διηγῆσατο. Τοῦτο δὲ τὸ κηποτάφιον ἐγένετο παρὰ τῶν τότε μάγων παραδυναστευόντων τῷ Φαραῶ. Ὡς οὖν κεκτημένοι τὴν δυναστείαν ἐκ μακρῶν τῶν χρόνων, ἐν τετραποδικαῖς λίθοις ἔκτισαν τὸ ἔργον, καὶ τὸ μνημεῖον δὲ αὐτῶν ἐκεῖ ἐποίησαν, καὶ χρυσὸν ἀπέθεντο πολύν· ἐφύτευσαν δὲ καὶ δένδρα, ὕπικμος γὰρ ἐστίν ὁ τόπος, ἐν οἷς καὶ φρέαρ ὠρυξαν. 18.6 Ἐπεὶ οὖν τὴν ὁδὸν ἠγγνόει ὁ ἅγιος, στοχασμῶ δέ τινη ἠκολούθει τοῖς ἄστροις καθάπερ ἐν πελάγει τὴν ἔρημον διοδεύων, λαβὼν καλάμων δέμα κατὰ μίλιον ἐν ἴστα σημειούμενος ἵνα εὕρῃ τὴν ὁδὸν ὑποστρέφων. Διοδεύσας οὖν ἐντὸς ἐννέα ἡμερῶν τῷ τόπῳ ἐπλησίασεν. Ὁ τοίνυν δαίμων ὁ αἰεὶ τοῖς ἀθληταῖς τοῦ Χριστοῦ ἀντιπράττων, συναγαγὼν ὄλους τοὺς καλάμους, καθεὺ δοντος ὡς ἀπὸ σημείου τοῦ κηποταφίου πρὸς τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ τέθεικεν. 18.7 Ἀναστὰς οὖν εὔρε τοὺς καλάμους, τάχα καὶ τοῦτο τοῦ θεοῦ συγχωρήσαντος εἰς πλείονα αὐτοῦ γυμνασίαν, ἵνα μὴ καλάμοις ἐπελπίζη, ἀλλὰ τῷ στύλῳ τῆς νεφέλης τῷ ὀδηγήσαντι τὸν Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἐλεγεν ὅτι "Ἐβδομήκοντα δαίμονες ἐξῆλθον εἰς συνάντησίν μου ἀπὸ τοῦ κηποταφίου, βοῶντες καὶ πτερουσσομένοι ὡς

κόρακες κατὰ τῆς ὄψεώς μου, καὶ λέγοντες· "Τί θέλεις, Μακάριε; Τί θέλεις, μοναχέ; Τί ἦλθες ἡμῶν εἰς τὸν τόπον; Οὐ δύνασαι μεῖναι ὧδε". Εἶπον οὖν αὐτοῖς, φησὶν, ὅτι "Εἰσέλθω μόνον καὶ ἱστορήσω καὶ ἀπέρχομαι". 18.8 Εἰσελθὼν οὖν, φησὶν, εὗρον κάδιον χαλκοῦν κρεμάμενον καὶ ἄλυσιν σιδηρᾶν κατὰ τοῦ φρέατος, λοιπὸν τῷ χρόνῳ ἀναλωθέντα, καὶ καρπὸν ῥοῶν οὐκ ἔχουσῶν ἔνδον οὐδὲν τῷ ἐξηράνθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου". Οὕτως οὖν ὑποστρέψας ἦλθε διὰ εἴκοσι ἡμερῶν. Ἐκλείψαντος δὲ τοῦ ὕδατος οὗ ἐβάσταζε καὶ τῶν ἄρτων, ἐν πολλῇ περιστάσει ἐγένετο. Καὶ ὡς ἐγγὺς ἐγένετο τοῦ ὀκλάσαι ὥφθη αὐτῷ κόρη τις, ὡς διηγῆσατο, καθαρὰν ὀθόνην φοροῦσα καὶ κατέχουσα βαυκάλιον ὕδατος στάζον· 18.9 ἦν ἔλεγεν ἄποθεν αὐτοῦ εἶναι, ὡς ἀπὸ σταδίου, καὶ ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς ὀδεύειν, βλέπων μὲν αὐτὴν μετὰ τοῦ βαυκαλίου ὡς ἐστῶσαν καταλαβεῖν δὲ μὴ δυνάμενος, ὡς ἐπὶ τῶν ὀνείρων, τῇ δὲ ἐλπίδι τοῦ πιεῖν ὑπομείνας ἠτύονει. Μεθ' ἦν ἐφάνη πλῆθος βουβάλων, ἐξ ὧν ἡ μία ἔστη ἔχουσα μὸσ χον· εἰσὶ γὰρ πολλαὶ ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· καὶ ὡς ἔλεγεν ὅτι ἔρρει αὐτῆς τὸ οὐθαρ τοῦ γάλακτος. Ὑπείσελθὼν οὖν καὶ θηλάσας ἠρκέσθη. Καὶ ἕως τοῦ κελλίου αὐτοῦ ἦλθεν ἡ βούβαλος θηλάζουσα αὐτόν, τὸ δὲ μοσχάριον αὐτῆς μὴ δε χομένη. 18.10 Ἄλλοτε πάλιν ὀρύσσω φρέαρ πλησίον βλαστῶν φρυγάνων ὑπὸ ἀσπίδος ἐδήχθη· ἀναιρετικὸν δὲ ἐστὶ τὸ ζῶον· λαβὼν οὖν αὐτὴν ταῖς δύο χερσὶν ἀπὸ τῶν χελυγίων κρατήσας διέσχισεν, εἰπὼν αὐτῇ· "Μὴ ἀποστείλαντός σε τοῦ θεοῦ, πῶς ἐτόλμησας ἐλθεῖν;" Εἶχε δὲ κέλλας διαφόρους ἐν τῇ ἐρήμῳ· μίαν ἐν τῇ Σκίττει τῇ ἐνδοτέρᾳ πανερῆμῳ, καὶ μίαν εἰς Λίβα, καὶ μίαν εἰς τὰ λεγόμενα Κελλία, καὶ μίαν εἰς τὸ ὄρος τῆς Νιτρίας. Ὦν ἔνιαί εἰσιν ἀθυρίδωτοι, εἰς ἃς ἐλέγετο καθέζεσθαι τῇ τεσαρακοστῇ ἐν σκοτίᾳ· ἡ δὲ ἄλλη στενωτέρα, εἰς ἣν ἐκτεῖναι πόδας οὐκ ἴσχυεν· ἄλλη δὲ πλατυτέρα, ἐν ἣ συνετύγγανε τοῖς φοιτῶσι πρὸς αὐτόν. 18.11 Οὗτος τοσοῦτον πλῆθος δαιμονιζομένων ἐθεράπευσεν ὡς ἀριθμῷ μὴ ὑποπεσεῖν. Ὄντων δὲ ἡμῶν ἐκεῖ παρθένος ἠνέχθη ἀπὸ Θεσσαλονίκης εὐγενής, πολυετίαν ἔχουσα ἐν παραλύσει. Ταύτην ἐν εἴκοσι ἡμέραις ἐλαίῳ ἀγίῳ ἀλείφων ταῖς ἑαυτοῦ χερσὶ καὶ προσευχόμενος, ὑγιῆ ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἦτις ἀπελθοῦσα πολλὴν καρποφορίαν αὐτῷ ἀπέστειλεν. 18.12 Οὗτος ἀκούσας ὅτι μεγάλην ἔχουσι πολιτείαν οἱ Ταβεννησιῶται, μεταμφιασάμενος καὶ λαβὼν κοσμικὸν σχῆμα ἐργάτου, δι' ἡμερῶν δεκαπέντε ἀνῆλθεν εἰς τὴν Θηβαΐδα διὰ τῆς ἐρήμου ὀδεύσας. Καὶ ἐλθὼν ἐν τῷ ἀσκητηρίῳ τῶν Ταβεννησιωτῶν ἐπεζῆται τὸν ἀρχιμανδρίτην τούτων, Παχῶμιον ὀνόματι, ἄνδρα δοκιμώτατον καὶ χάρισμα ἔχοντα προφητείας· ᾧ ἀπεκρύβη τὰ κατὰ τὸν Μακάριον. Περιτυχὼν οὖν αὐτῷ λέγει· "Δέομαί σου, δέξαι με εἰς τὴν μονὴν σου ἵνα γένωμαι μοναχός". 18.13 Λέγει αὐτῷ ὁ Παχῶμιος· "Λοιπὸν εἰς γῆρας ἤλασας, καὶ ἀσκεῖν οὐ δύνασαι· οἱ ἀδελφοί εἰσιν ἀσκηταί, καὶ οὐ φέρεις αὐτῶν τοὺς πόνους· καὶ σκανδαλίζῃ καὶ ἐκβαίνεις κακολογῶν αὐτούς". Καὶ οὐκ ἐδέξατο αὐτόν οὔτε τὴν πρώτην οὔτε τὴν δευτέραν, μέχρις ἡμερῶν ἑπτὰ. Ὡς δὲ ἠτύονησε παραμένων νῆστις, ὕστερον λέγει αὐτῷ· "Δέξαι με, ἀββᾶ, καὶ ἐὰν μὴ νηστεύσω κατ' αὐτούς καὶ ἐργάσωμαι, κέλευσόν με ἐκριφῆναι". Πείθει τοὺς ἀδελφοὺς εἰσδέξασθαι αὐτόν· ἔστι δὲ τὸ σύστημα τῆς μιᾶς μονῆς χίλιοι τετρακόσιοι ἄνδρες μέχρι τῆς σήμερον. 18.14 Εἰσῆλθεν οὖν· παρελθόντος δὲ χρόνου ὀλίγου ἐπέστη ἡ τεσσαρακοστή, καὶ εἶδεν ἕκαστον διαφόρους πολιτείας ἀσκοῦντα· τὸν μὲν ἐσθίοντα ἐσπέρας, τὸν δὲ διὰ δύο, τὸν δὲ διὰ πέντε· ἄλλον δὲ πάλιν ἐστῶτα διὰ πάσης νυκτός, ἐν ἡμέρᾳ δὲ καθήμενον. Βρέξας οὖν θαλλοὺς τοὺς ἐκ φοινίκων εἰς πλῆθος ἔστη ἐν γωνίᾳ μιᾷ, καὶ μέχρις οὗ αἱ τεσσαράκοντα ἐπληρώθησαν ἡμέραι καὶ τὸ πάσχα παραγέγονεν οὐκ ἄρτου ἠψατο, οὐχ ὕδατος· οὐ γόνυ ἔκαμψεν, οὐκ ἀνέπεσε· παρεκτός φύλλων κράμβης ὀλίγων οὐκ ἐλάμβανε, καὶ τοῦτο κατὰ κυριακὴν, ἵνα δόξῃ ἐσθίειν. 18.15 Καὶ εἴ ποτε ἐξέβαιναν εἰς τὴν χρεῖαν ἑαυτοῦ, θάττον πάλιν εἰσιῶν ἴστατο, μὴ λαλήσας μηδενί, μὴ ἀνοίξας τὸ στόμα, ἀλλὰ σιωπῇ ἐστῶς· ἐκτός δὲ προσευχῆς τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τῶν θαλλῶν

τῶν ἐν ταῖς χερσὶν οὐδὲν ἐποίει. Θεασάμενοι οὖν πάντες οἱ ἀσκηταὶ ἐστασίασαν κατὰ τοῦ ἡγουμένου λέγοντες· "Τοῦτον ἡμῖν πόθεν ἤγαγες τὸν ἄσαρκον, εἰς κατάκρισιν ἡμῶν; ἢ ἔκβαλε αὐτόν, ἢ ἵνα εἰδῆς ὅτι πάντες ἡμεῖς ἀναχωροῦμεν". Ἀκούσας οὖν αὐτοῦ τὰ τῆς πολιτείας, προσηύξατο τῷ θεῷ, ἵνα αὐτῷ ἀποκαλυφθῆ τίς ἐστίν. 18.16 Ἀπεκαλύφθη οὖν αὐτῷ· καὶ κρατήσας αὐτοῦ τῆς χειρὸς ἐξάγει αὐτὸν εἰς τὸν εὐκτῆριον οἶκον, ἔνθα τὸ θυσιαστήριον ἦν, καὶ λέγει αὐτῷ· "Δεῦρο, καλόγηρε· σὺ εἶ Μακάριος, καὶ ἀπέκρυψας ἀπ' ἐμοῦ. Διὰ πολλῶν σε ἐτῶν ἐπεπόθουν ἰδεῖν. Χάριν σοι ἔχω ὅτι ἐκονδύλισας τὰ παιδιά μου, ἵνα μὴ μέγα φρονῶσιν ἐπὶ ταῖς ἑαυτῶν ἀσκήσεσιν. Ἐπελθε οὖν εἰς τὸν τόπον σου· αὐτάρκως γὰρ ὤκοδόμησας ἡμᾶς· καὶ εὐχου ὑπὲρ ἡμῶν". Τότε ἀξιώθεις ἀνεχώρησεν. 18.17 Ἄλλοτε πάλιν διηγήσατο ὅτι "Πᾶσαν πολιτείαν ἦν ἐπεθύμησα κατορθώσας, τότε εἰς ἄλλην ἦλθον ἐπιθυμίαν ὅθεν ἠθέλησά ποτε πέντε ἡμέρας μόνον τὸν νοῦν μου ἀπερίσπαστον ἀπὸ τοῦ θεοῦ ποιῆσαι. Καὶ κρίνας τοῦτο ἀπέκλεισα τὴν κέλλαν καὶ τὴν αὐλήν, ὥστε μὴ δοῦναι ἀνθρώπῳ ἀπὸ κρίσιν, καὶ ἔστην ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς δευτέρας. Παραγγέλλω οὖν μου τῷ νῷ εἰπῶν· "Μὴ κατέλθης τῶν οὐρανῶν· ἔχεις ἐκεῖ ἀγγέλους, ἀρχαγγέλους, τὰς ἄνω δυνάμεις, τὸν θεὸν τῶν ὄλων· μὴ κατέλθης ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ". 18.18 Καὶ διαρκέσας ἡμέρας δύο καὶ νύκτας δύο, οὕτω παρώξυνα τὸν δαίμονα ὡς φλόγα πυρὸς γενέσθαι καὶ κατακαῦσαί μου πάντα τὰ ἐν τῷ κελλίῳ, ὡς καὶ τὸ ψιάθιον ἐν ᾧ εἰστήκειν πυρὶ καταφλεχθῆναι καὶ νομίσει με ὅτι ὄλως ἐμπύμπραμαι. Τέλος πληγείς φόβῳ ἀπέστην τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, μὴ δυνηθεὶς ἀπερίσπαστόν μου τὸν νοῦν ποιῆσαι, ἀλλὰ κατῆλθον εἰς θεωρίαν τοῦ κόσμου, ἵνα μὴ μοι λογισθῆ τῦφος". 18.19 Τοῦτῳ ποτὲ τῷ ἀγίῳ Μακαρίῳ παρέβαλον ἐγώ, καὶ εὖρον ἔξω τῆς κέλλης αὐτοῦ πρεσβύτερον κώμης κατακεῖμενον, οὗ ἡ κεφαλὴ πᾶσα ἐβέβρωτο ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ καλουμένου καρκίνου, καὶ αὐτὸ τὸ ὀστέον ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐφαίνετο. Παρεγένετο οὖν ἰαθῆναι, καὶ οὐκ ἐδέχετο αὐτὸν ἐν συντυχίᾳ. Παρεκάλεσα οὖν αὐτὸν ὅτι "Δέομαί σου, κατ' οἰκτεῖρον αὐτόν, καὶ δὸς αὐτῷ τὴν ἀπόκρισιν". 18.20 Καὶ λέγει μοι· "Ἀνάξιός ἐστι τοῦ ἰαθῆναι· παιδεία γὰρ αὐτῷ ἀπεστάλη. Εἰ δὲ θέλεις αὐτὸν ἰαθῆναι, πεῖσον αὐτὸν ἀποστῆναι τῆς λειτουργίας· πορνεύων γὰρ ἐλειτούργει, καὶ διὰ τοῦτο παιδεύεται· καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ἰᾶται". Ὡς οὖν εἶπον τῷ κακουμένῳ συνέθετο, ὁμόσας μηκέτι ἱερατεύειν. Τότε ἐδέξατο αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· "Πιστεύεις ὅτι ἔστι θεός;" Λέγει αὐτῷ· "Ναί". 18.21 "Μὴ ἠδυνήθης διαπαῖξαι τὸν θεόν;" Ἀπεκρίνατο ὅτι "Οὐ". Λέγει αὐτῷ· "Εἰ γνωρίζεις σου τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ παιδείαν δι' ἣν τοῦτο ὑπέστης, διορθώθητι εἰς τὸ ἐξῆς". Ἐξωμολογήσατο οὖν τὴν αἰτίαν, καὶ ἔδωκε λόγον μηκέτι ἁμαρτῆσαι μήτε λειτουργῆσαι, ἀλλὰ τὸν λαϊκὸν ἀσπάσασθαι κληρὸν. Καὶ οὕτως ἐπέθηκεν αὐτῷ χεῖρα, καὶ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἰάθη καὶ ἐτρίχωσε καὶ ἀπῆλθεν ὑγιής. 18.22 Ἐπ' ὅψεσιν ἐμαῖς προσηνέχθη αὐτῷ παιδαρίσκος ἐνεργούμενος ὑπὸ πονηροῦ πνεύματος. Ἐπιθείς οὖν αὐτῷ χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὴν ἄλλην ἐπὶ τῆς καρδίας, ἐπὶ τοσοῦτον ἠύξατο ἕως οὗ αὐτὸν ἀπὸ ἀέρος ἐποίησε κρεμασθῆναι. Οἰδήσας οὖν ὡς ἀσκὸς ὁ παῖς τοσοῦτον ἐφλέγμανεν ὡς γενέσθαι πᾶς ἐρυσσιπέλατος. Καὶ αἰφνίδιον ἀνακράξας, διὰ πασῶν τῶν αἰσθήσεων ὕδωρ ἐνήνοχε, καὶ λωφήσας πάλιν γέγονεν εἰς τὸ μέτρον ὃ ἦν. Παραδίδωσιν οὖν τῷ πατρὶ αὐτόν, ἀλείψας ἐλαίῳ ἀγίῳ, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ, παρήγγειλεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας μὴ κρεῶν ἄψασθαι, μὴ οἴνου. Καὶ οὕτως αὐτὸν ἰάσατο. 18.23 Ὀχλησαν τοῦτῳ ποτὲ λογισμοὶ κενοδοξίας ἐκβάλοντες αὐτὸν τῆς κέλλης, καὶ ὑποτιθέμενοι οἰκονομίας χάριν καταλαμβάνειν τὴν Ῥωμαίων πρὸς θεραπείαν τῶν ἀρρωστούντων· μεγάλως γὰρ ἐνήργει ἡ χάρις εἰς αὐτὸν κατὰ πνευμάτων. Καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ οὐχ ὑπήκουσε, σφοδρῶς δὲ ἠλαύνετο, πεσὼν ἐπὶ τῆς φλιάς τῆς κέλλης τοὺς πόδας ἀφήκεν ἐπὶ τὰ ἔξω καὶ λέγει· "Ἐλκετε, δαίμονες, καὶ σύρετε· ἐγὼ γὰρ τοῖς ποσὶ τοῖς ἐμοῖς οὐκ ἀπέρχομαι· εἰ δὲ νασθῆ με οὕτως ἀπενεγκεῖν ἀπελεύσομαι"· διομνὺς αὐτοῖς ὅτι "Κεῖμαι ἕως ἐσπέρας· ἐὰν μὴ με

σαλεύσετε, οὐ μὴ ὑμῶν ἀκούσω". 18.24 Ἐπὶ πολὺ οὖν πεσὼν ἀνέστη. Ἐπιγενομένης δὲ νυκτὸς πάλιν αὐτῷ ἐπέθεντο· καὶ σπυρίδα μοδίων δύο ψάμμου πληρώσας καὶ θεῖς ἐπὶ τῶν ὤμων, διεκίνει ἀνὰ τὴν ἔρημον. Συνήνησεν οὖν αὐτῷ Θεοσέβιος ὁ κοσμήτωρ, Ἀντιοχεὺς τῷ γένει, καὶ λέγει αὐτῷ· "Τί βαστάζεις, ἀββᾶ; παραχώρησον ἔμοι τὸ φορτίον, καὶ μὴ σκύλλου". Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· "Σκύλλω τὸν σκύλλοντά με· ἄνετος γὰρ ὢν ἀποδημίας μοι ὑποβάλλει". Ἐπὶ πολὺ οὖν διακινήσας εἰσηλθεν εἰς τὴν κέλλαν, συντρίψας τὸ σῶμα. 18.25 Οὗτος ἡμῖν ὁ ἅγιος Μακάριος διηγήσατο, ἦν γὰρ πρεσβύτερος, ὅτι "Ἐπεσημηνάμην κατὰ τὸν καιρὸν τῆς διαδόσεως τῶν μυστηρίων ὅτι Μάρκῳ τῷ ἀσκητῇ οὐδέποτε ἔδωκα ἐγὼ προσφορὰν, ἀλλὰ ἄγγελος αὐτῷ ἐπέδιδου ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου· μόνον δὲ τὸν ἀστράγαλον ἐθεώρουν τῆς χειρὸς τοῦ διδόντος". Μάρκος δὲ οὗτος νεώτερος ἦν, παλαιὰν καὶ καινὴν γραφὴν ἀποστηθίζων, πρᾶϋς καθ' ὑπερβολὴν, σώφρων εἰ καὶ τις ἄλλος. 18.26 Μιᾶς οὖν τῶν ἡμερῶν εὐκαιρηθεὶς ἐγὼ, εἰς τὸ ἔσχατον αὐτοῦ γῆρας, ἀπέρχομαι καὶ παρακαθέζομαι αὐτοῦ τῇ θύρᾳ νομίσας αὐτὸν ὑπὲρ ἄνθρωπον, ὡς ἅτε ἀρχαῖον, ἀκροώμενος τί λέγει ἢ τί διαπράττεται. Καὶ μονώτατος ὢν ἔνδον, περὶ τὰ ἑκατὸν ἐλάσας ἔτη ἤδη καὶ τοὺς ὀδόντας ἀπολέσας, ἑαυτῷ διεμάχετο καὶ τῷ διαβόλῳ, καὶ ἔλεγε· "Τί θέλεις, κακόγηρε; Ἰδοὺ καὶ ἐλαίου ἠψω καὶ οἴνου μετέλαβες· λοιπὸν τί θέλεις, πολιοφάγε;" ἑαυτὸν ὑβρίζων. Εἶτα καὶ τῷ διαβόλῳ· "Μὴ ἀκμὴν τί σοι χρεωστῶ; οὐδὲν εὐρίσκεις· ἄπελθε ἀπ' ἐμοῦ". Καὶ ὡς τερετίζων ἑαυτῷ διελέγετο· "Δεῦρο, πολιοφάγε· ἕως πότε ἔσομαι μετὰ σοῦ;" 18.27 Διηγείτο δὲ ἡμῖν Παφνούτιος ὁ μαθητὴς αὐτοῦ, ὅτι μιᾶ τῶν ἡμερῶν ὕαινα λαβοῦσα τὸν ἑαυτῆς σκύμνον, τυφλὸν ὄντα, ἤνεγκε τῷ Μακαρίῳ· καὶ τῇ κεφαλῇ κρούσασα τῆς αὐλῆς τὴν θύραν εἰσηλθεν ἔξω αὐτοῦ καθημένου, καὶ ἔρριψεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ τὸν σκύμνον. Λαβὼν δὲ ὁ ἅγιος καὶ ἐπιπτύσας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐπῆύξατο, καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε. Καὶ θηλάσασα αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ λαβοῦσα αὐτὸν ἀπῆλθε. 18.28 Καὶ τῇ ἄλλῃ ἡμέρᾳ κώδιον μεγάλου προβάτου ἐνή νοχε τῷ ἀγίῳ. Ὡς δὲ ἡ μακαρία Μελάνιον μοι εἶπεν ὅτι "Παρὰ τοῦ Μακαρίου ἐγὼ ἔλαβον τὸ κώδιον ἐκεῖνο ξένιον". Καὶ τί θαυμαστὸν εἰ ὁ τοὺς λέοντας τῷ Δανιὴλ ἡμερώσας, καὶ τὴν ὕαιναν ἐσυνέτισεν; Ἐλεγε δὲ ὅτι ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη οὐκ ἔπτυσε χαμαί, ἐξηκοστὸν ἔχων ἔτος ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη. 18.29 Ἦν δὲ τὸ εἶδος αὐτοῦ ὑποκόλοβον, σπανόν, ἐπὶ τοῦ χεῖλους μόνον ἔχον τρίχας, καὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πώγωνος· ὑπερβολῇ γὰρ ἀσκήσεως οὐδὲ αἱ τρίχες τῆς γενειάδος αὐτοῦ ἐφύησαν. Τούτῳ ἐγὼ προσῆλθόν ποτε ἀκηδίασας, καὶ λέγω αὐτῷ· "Ἀββᾶ, τί ποιήσω; ὅτι θλίβουσί με οἱ λογισμοὶ λέγοντες ὅτι Οὐδὲν ποιεῖς, ἄπελθε ἔνθεν". Καὶ λέγει μοι ὅτι "Εἰπέ αὐτοῖς· Ἐγὼ διὰ Χριστὸν τοὺς τοίχους τηρῶ". Ταῦτα ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα σοι ἐσήμηνα τοῦ ἀγίου Μακαρίου. 19. Περὶ Μωσέως τοῦ Αἰθίοπος 19.1 Μωσῆς οὕτω τις καλούμενος, Αἰθίοψ τῷ γένει, μέλας, οἰκέτης ὑπῆρχε πολιτευομένου τινός· ὃν διὰ πολλὴν δυστροπίαν καὶ ληστείαν ἔρριψεν ὁ ἴδιος δεσπότης· ἐλέγετο γὰρ καὶ μέχρι φόνων φθάνειν· ἀναγκάζομαι γὰρ λέγειν αὐτοῦ τὰ τῆς πονηρίας, ἵνα δείξω αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν τῆς μετανοίας. Διηγοῦντο γοῦν ὅτι καὶ ἀφηγούμενος ἦν ληστήριος ἑνός· οὗ καὶ τὸ ἔργον φαίνεται ἐν τοῖς ληστρικοῖς, ὅτι ποιμένι τινὶ ἐμνησικάκησέ ποτε παρεμποδίσαντι αὐτῷ εἰς πρᾶγμά τι μετὰ τῶν κυνῶν ἐν νυκτί· 19.2 ὃν ἀποκτεῖναι θελήσας περινοστεῖ τὸν τόπον ἔνθα τὴν στάσιν εἶχε τὴν τῶν προβάτων· καὶ ἐμνηύθη αὐτῷ πέραν τοῦ Νείλου· καὶ πλημμυροῦντος τοῦ ποταμοῦ καὶ κρατοῦντος ὡσεὶ σημεῖον ἐν, δακῶν τὴν μάκαιραν ἐν τῷ στόματι καὶ τὸν χιτωνίσκον θεῖς τῇ κεφαλῇ διεπέρασεν οὕτω κολυμβήσας τὸν ποταμόν. Ἐν τῷ τοῦτον οὖν διακολυμβᾶν ἠδυνήθη ὁ ποιμὴν διαλαθεῖν αὐτόν, ἑαυτὸν καταχώσας εἰς τὴν ἄμμον. Τοὺς οὖν ἐξ ἐπιλογῆς τέσσαρας κριοὺς σφάξας καὶ δήσας σειρᾶ, διεκλύμβησεν αὐθις· 19.3 καὶ ἐλθὼν εἰς μικρὸν προαύλιον ἀπέδειρε, καὶ φαγὼν τὰ κάλλιστα τῶν κρεῶν καὶ εἰς οἶνον διαπωλήσας τὰ κώδια καὶ σαίτην πίων ὡς ἰταλικῶν δεκαοκτὼ ξεστῶν,

πεντήκοντα σημεία ἀπῆλθεν ὅπου τὸ κολλήγιον εἶχεν. Οὗτος ὁ τοσοῦτος ὀψέ ποτε κατανυγείς ἐκ περιστάσεώς τινος, ἐπέδωκεν ἑαυτὸν μοναστηρίῳ καὶ οὕτως προσῆλθε τῷ πράγματι τῆς μετανοίας ὡς καὶ αὐτὸν τὸν συμπράκτην αὐτοῦ τῶν κακῶν ἐκ νεότητος δαίμονα τὸν αὐτῷ συνα μαρτόντα ἄντικρυς εἰς ἐπίγνωσιν ἀγαγεῖν τοῦ Χριστοῦ. Ἐν οἷς λέγεται ποτε ὅτι λησταὶ τούτῳ ἐπέπεσον ἐν τῷ κελλίῳ καθημένῳ ἀγνοήσαντες τὸ τίς ἐστίν. Ἦσαν δὲ τέσσα ρες· 19.4 οὓς δῆσας πάντας καὶ καθάπερ ζαβέρναν ἐπιθείς ἀχύρου τῷ νώτῳ ἤνεγκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἀδελφῶν εἰπών· "Ἐπειδὴ οὐκ ἔξεστί μοι ἀδικεῖν οὐδένα, τί κελεύετε περὶ τούτων;" Οὕτως ἐκεῖνοι ἐξομολογησάμενοι, καὶ γνόντες ὅτι Μωσῆς ἐστὶν ἐκεῖνος, ὃ ποτε ὀνομαστὸς καὶ περιβόητος ἐν τοῖς λησταῖς, δοξάσαντες τὸν θεὸν κάκεινοι ἀπετάξαντο διὰ τὴν τούτου μεταβολήν, λογισάμενοι ὅτι "εἰ οὗτος ὁ οὕτως ἱκανὸς καὶ δυνάμενος ἐν τοῖς ληστρικοῖς τὸν θεὸν ἐφοβήθη, ἡμεῖς τί ἀναβαλλόμεθα τὴν σωτηρίαν;" 19.5 Τούτῳ τῷ Μωσεῖ ἐπέθεντο δαίμονες εἰς τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν τῆς ἀκολασίας τῆς πορνικῆς κατελαύνοντες· ὅς ἐπὶ τοσοῦτον ἐπειράσθη, ὡς αὐτὸς διηγεῖτο, ὡς μικροῦ δεῖν τῆς προθέσεως ἐξοκεῖλαι. Παραγενόμενος οὖν πρὸς τὸν μέγαν Ἰσίδωρον τὸν ἐν τῇ Σκήτει, ἀνήνεγκε τὰ τοῦ πολέμου. Καὶ λέγει αὐτῷ· "Μὴ λυπηθῆς· ἀρχαὶ γὰρ εἰσι, καὶ διὰ τοῦτο σφοδρότερόν σοι ἐπέθεντο ζητοῦντες τὴν συνήθειαν. 19.6 Ὡσπερ γὰρ κύων ἐν μακέλλῳ τῇ συνηθείᾳ οὐκ ἀφίσταται, ἂν δὲ κλεισθῇ τὸ μάκελλον καὶ μηδεὶς αὐτῷ μηδὲν δῶ, οὐκέτι ἐγγίξει· οὕτω καὶ σὺ ἐὰν ἐπιμείνης, ἀκηδιάσας ὁ δαίμων ἔχει σου ἀποστήναι". Ἀναχωρήσας οὖν ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης σφοδρότερον ἠσκεῖτο, καὶ μάλιστα ἀπὸ βρωμάτων, οὐδενὸς μεταλαμβάνων πλὴν ἄρτου ξηροῦ ἐν δώδεκα οὐγκίαις, ἐργαζόμενος ἔργον πλείστον, καὶ πεντήκοντα προσευχὰς ἐκτελῶν. Κατατήξας οὖν αὐτοῦ τὸ σωματίον, ἔμεινε πυρούμενος ἔτι καὶ ἐνυπνιαζόμενος. 19.7 Πάλιν παρέβαλεν ἄλλω τινὶ τῶν ἀγίων καὶ λέγει αὐτῷ· "Τί ποιήσω ὅτι σκοτίζουσί μοι τὸν λογισμόν τὰ ἐνύπνια τῆς ψυχῆς κατὰ συνήθειαν ἡδονῆς;" Λέγει αὐτῷ· "Ἐπειδὴ τὸν νοῦν σου οὐκ ἀπέστησας τῶν περὶ ταῦτα φαντασιῶν, τούτου χάριν ὑφίστασαι τοῦτο· δὸς ἑαυτὸν εἰς ἀγρυπνίαν καὶ προσεύχου νηφόντως καὶ ἐλευθεροῦσαι ἀπὸ τούτων τα χέως". Ὃς ἀκούσας καὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἀπελθὼν ἐν τῇ κέλλῃ ἔδωκε λόγον μὴ κοιμηθῆναι διὰ πάσης νυκτός, μὴ κλίνειν γόνυ. 19.8 Μείνας οὖν ἐν τῷ κελλίῳ ἐπὶ ἔτη ἕξ, τὰς νύκτας πάσας εἰς τὸ μέσον τοῦ κελλίου ἴστατο προσευχόμενος, ὀφθαλμὸν μὴ καμμύων· καὶ τοῦ πράγματος περιγενέσθαι οὐκ ἠδυνήθη. Ὑπέθετο οὖν ἑαυτῷ πάλιν ἄλλην πολιτείαν, καὶ ἐξερχόμενος τὰς νύκτας ἀπῆει εἰς τὰς κέλλας τῶν γερόντων καὶ ἀσκητικωτέρων, καὶ λαμβάνων τὰς ὑδρίας αὐτῶν λεληθότως ἐπλήρου ὕδατος. Ἀπὸ μήκους γὰρ ἔχουσι τὸ ὕδωρ, οἱ μὲν ἀπὸ δύο, οἱ δὲ ἀπὸ πέντε σημείων, ἄλλοι ἀπὸ ἡμίσεος. 19.9 Μιᾶς οὖν τῶν νυκτῶν ἐπιτηρήσας ὁ δαίμων καὶ μὴ καρτερήσας, ἐγκύψαντι αὐτῷ εἰς τὸ φρέαρ δέδωκε κατὰ τῶν ψοῶν ῥοπάλῳ τινὶ καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν νεκρόν, μὴ αἰσθανόμενον μήτε ὃ πέπονθε μήτε παρὰ τίνος. Τὴν ἄλλην οὖν ἡμέραν ἐλθὼν τις ἀντλήσαι ὕδωρ εὔρεν αὐτὸν ἐκεῖ κείμενον, καὶ ἀνήγγειλε τῷ μεγάλῳ Ἰσιδώρῳ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς Σκήτεως. Λαβὼν οὖν αὐτὸν ἀνήνεγκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· καὶ ἐπὶ ἔτος ἐν ἐνόσησεν ὡς μόλις γενέσθαι τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ τὴν ψυχὴν ἐν ἰσχύϊ. 19.10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ μέγας Ἰσίδωρος· "Παῦσαι φιλονεικῶν, Μωσῆ, τοῖς δαίμοσι· καὶ μὴ αὐτοῖς ἐπέμβαινε· μέτρα γὰρ εἰσι καὶ τῆς ἀνδρείας τῆς ἐν τῇ ἀσκήσει". Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· "Οὐ μὴ παύσωμαι μέχρις οὗ παύσηταί μοι ἡ φαντασία τῶν δαιμόνων". Λέγει οὖν αὐτῷ· "Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πέπαυταί σου τὰ ἐνύπνια· κοινώνησον οὖν μετὰ παρρησίας· ἴνα γὰρ μὴ καυχῆσθαι ὡς περιγενόμενος πάθους, τούτου χάριν κατεδυναστεύθης πρὸς τὸ συμφέρον". 19.11 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν ἐπὶ τὴν κέλλαν αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ἐρωτηθεὶς παρὰ Ἰσιδώρου ὡς μετὰ μῆνας δύο, ἔλεγε μηκέτι μηδὲν πεπονθῆναι. Κατηξιώθη δὲ οὗτος χαρίσματος κατὰ δαιμόνων

οὕτως ὡς τὰς μυίας ταύτας ἡμᾶς φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἐκεῖνον τοὺς δαίμονας. Αὕτη ἡ πολιτεία Μωσέως τοῦ Αἰθίοπος, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τοῖς μεγάλοις τῶν πατέρων συναριθμοῦ μενος. Τελευτᾷ οὖν ἐτῶν ἑβδομήκοντα πέντε ἐν τῇ Σκῆτει γενόμενος πρεσβύτερος, καταλιπὼν καὶ μαθητὰς ἑβδομῆ κοντα. 20 .tΠερὶ Παύλου 20.1 Ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἀπάγον ἐπὶ τὴν Σκῆτιν τὴν πανέρημον ὃ καλεῖται Φέρμη. Ἐν τούτῳ τῷ ὄρει κα θεζονται ὡς πεντακόσιοι ἄνδρες ἀσκούμενοι· ἐν οἷς καὶ Παῦλός τις, οὕτω καλούμενος, ταύτην ἔσχε τὴν πολιτείαν· οὐκ ἔργου ἤψατο, οὐ πραγματείας, οὐκ ἔλαβε παρά τινος παρεκτὸς οὐ ἤσθιεν. Ἔργον δὲ αὐτῷ καὶ ἄσκησις γέγονε τὸ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι. Τετυπωμένως οὖν εἶχεν εὐχὰς τριακοσίας, τοσαῦτα οὖν ψηφία συνάγων καὶ ἐν τῷ κόλπῳ κατέχων, καὶ ῥίπτων καθ' ἑκάστην εὐχὴν ἔξω τοῦ κόλπου μίαν ψῆφον. 20.2 Οὗτος παραβαλὼν συντυχίας ἔνεκεν τῷ ἀγίῳ Μακαρίῳ τῷ λεγομένῳ πολιτικῷ, λέγει αὐτῷ· "Ἀββᾶ Μακάριε, θλίβομαι". Ἦνάγκασεν οὖν αὐτὸν εἰπεῖν διὰ ποίαν αἰτίαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· "Ἐν κώμῃ τινὶ παρθένος κατοικεῖ τις τριακοστὸν ἔτος ἔχουσα ἀσκουμένη· περὶ ἧς μοι διηγήσαντο ὅτι παρεκτὸς σαββάτου ἢ κυριακῆς οὐδέποτε γεύεται· ἀλλὰ τὸν χρόνον ὅλον ἔλκουσα τὰς ἑβδομάδας διὰ πέντε ἐσθίουσα ἡμερῶν ποιεῖ εὐχὰς ἑπτακοσίας. Καὶ ἀπευ δόκησα ἑμαυτοῦ τοῦτο μαθὼν ὅτι ὑπὲρ τὰς τριακοσίας οὐκ ἠδυνήθην ποιῆσαι". 20.3 Ἀποκρίνεται αὐτῷ ὁ ἅγιος Μακάριος· "Ἐγὼ ἐξηκοστὸν ἔτος ἔχω τεταγμένας ἑκατὸν εὐχὰς ποιῶν καὶ τὰ πρὸς τροφήν ἐργαζόμενος καὶ τοῖς ἀδελφοῖς τὴν ὀφειλὴν τῆς συντυχίας ἀποδιδούς, καὶ οὐ κρίνει με ὁ λογισμὸς ὡς ἀμελήσαντα. Εἰ δὲ σὺ τριακοσίας ποιῶν ὑπὸ τοῦ συνειδότος κρίνη, δῆλος εἶ καθαρῶς αὐτὰς μὴ εὐχόμενος, ἢ δυνάμενος πλείονας εὐχεσθαι καὶ μὴ εὐχόμενος". 21 .tΠερὶ Εὐλόγιου καὶ τοῦ λελωβημένου 21.1 Κρόνιος μοι διηγήσατο ὁ πρεσβύτερος τῆς Νιτρίας ὅτι "Νεώτερος ὢν καὶ ἀκηδίας χάριν φυγὼν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου μου, ἀλώμενος ἔφθασα ἕως τοῦ ὄρους τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου. Ἐκάθητο δὲ μεταξὺ Βαβυλῶνος καὶ Ἡρακλέους εἰς τὴν πανέρημον τὴν φέρουσαν κατὰ θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ὡς ἀπὸ τριάκοντα σημείων τοῦ ποταμοῦ. Ἐλθὼν οὖν αὐτοῦ εἰς τὸ μοναστήριον τὸ παρὰ τὸν ποταμόν, ἔνθα οἱ τούτου μαθηταὶ ἐκαθέζοντο εἰς τὸ λεγόμενον Πίσπιρ Μακάριος καὶ Ἀμάτας οἱ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν κοιμηθέντα, ἐξεδεξάμην ἡμέρας πέντε ἵνα συντύχω τῷ ἀγίῳ Ἀντωνίῳ. 21.2 Ἐλέγετο γὰρ παραβάλλειν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ, ποτὲ μὲν διὰ δέκα, ποτὲ δὲ διὰ εἴκοσι, ποτὲ δὲ διὰ πέντε ἡμερῶν, καθὼς ἂν αὐτὸν ὁ θεὸς ἦγεν ἐπ' εὐεργεσίᾳ τῶν παρατυγα νόντων τῷ μοναστηρίῳ. Διάφοροι οὖν συνήχθησαν ἀδελφοί, διαφόρους ἔχοντες χρείας· ἐν οἷς καὶ Εὐλόγιός τις Ἀλεξαν δρεὺς μονάζων καὶ ἄλλος λελωβημένος, οἱ καὶ παρεγένοντο δι' αἰτίαν τοιάνδε. 21.3 Οὗτος ὁ Εὐλόγιος σχολαστικὸς ὑπῆρχεν ἐκ τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων, ὃς ἔρωτι πληγεὶς ἀθανασίας ἀπετάξατο τοῖς θορύβοις, καὶ πάντα διασκορπίσας τὰ ὑπάρχοντα κατέλιπεν ἑαυτῷ βραχέα νομίσματα, ἐργά σασθαι μὴ δυνάμενος. Ἀκηδιῶν οὖν καθ' ἑαυτὸν καὶ μήτε εἰς συνοδίαν βουλούμενος εἰσελθεῖν μήτε μόνος πληροφορο ρούμενος, εὗρέ τινα κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐρριμμένον λελωβημένον ὃς οὔτε χεῖρας εἶχεν οὔτε πόδας. Τούτῳ μόνῃ ἢ γλῶττα ἀκατάτριπτος ὑπῆρχε πρὸς συμφορὰν τῶν ἐντυχανόντων. 21.4 Ὁ οὖν Εὐλόγιος στὰς ἐνατενίζει αὐτῷ καὶ προσεύχεται τῷ θεῷ, καὶ τίθεται διαθήκην μετὰ τοῦ θεοῦ ὅτι "Κύριε, ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου λαμβάνω τοῦτον τὸν λελωβημένον καὶ διαναπαύω αὐτὸν μέχρι θανάτου, ἵνα διὰ τούτου κἀγὼ σωθῶ. Χάρισαί μοι ὑπομονὴν τῆς τούτου ὑπηρεσίας". Καὶ προσελθὼν τῷ λελωβημένῳ λέγει αὐτῷ· "Θέλεις, ὁ μέγας, λαμβάνω σε εἰς τὴν οἰκίαν καὶ διαναπαύω σε;" Λέγει αὐτῷ· "Καὶ πάνυ". "Οὐκοῦν, φησί, φέρω ὄνον καὶ λαμβάνω σε;" Συνέθετο. Ἐνέγκας οὖν ὄνον ἦρεν αὐτόν, καὶ ἀπήνεγκεν εἰς τὸ ἴδιον ξενίδιον, καὶ ἦν αὐτοῦ ἐπιμελούμενος. 21.5 Διακαρτερήσας οὖν ὁ λελωβημένος ἐπὶ ἔτη δεκαπέντε ἐνοσοκομεῖτο παρ' αὐτοῦ, λουόμενος καὶ θεραπευόμενος ταῖς χερσὶ τοῦ

Εὐλόγιου καὶ ἀξίως τρεφόμενος τῆς νόσου. Μετὰ δὲ τὰ δεκαπέντε ἔτη δαίμων ἐνέσκηπεν εἰς αὐτὸν καὶ ἀποστασιάζει πρὸς τὸν Εὐλόγιον· καὶ ἤρξατο τοσαύταις δυσφημίαις καὶ λοιδορίαις πλύνειν τὸν ἄνδρα, ἐπιλέγων· "Σχάστα, φυγο κύρι, ἀλλότρια χρήματα ἔκλειψας, καὶ δι' ἐμοῦ θέλεις σωθῆ ναι. Ῥίψόν με εἰς τὴν ἀγορὰν· κρέα θέλω". Ἦνεγκεν αὐτῷ κρέα. 21.6 Πάλιν οὖν ἀνέκραξεν· "Οὐ πληροφοροῦμαι ὄχλους θέλω· εἰς τὴν ἀγορὰν θέλω. Ὡ βία· ῤίψόν με ὅπου με εὔρες". Ὡς εἰ εἶχε χεῖρας τάχα ἂν καὶ ἀπήγατο, τοῦ δαίμονος αὐτὸν οὕτως ἀγριώσαντος. Ἀπέρχεται τοίνυν πρὸς τοὺς ἐκ γειτόνων ἀσκητὰς ὁ Εὐλόγιος καὶ λέγει αὐτοῖς· "Τί ποιήσω, ὅτι εἰς ἀπελπισμὸν με ἤγαγεν ὁ λελωβημένος οὗτος; Ῥίψω αὐτόν; Θεῷ δεξιὰς ἔδωκα καὶ φοβοῦμαι. Ἀλλὰ μὴ ῤίψω αὐτόν; Κακὰς μοι ἡμέρας καὶ νύκτας δίδωσι. Τί οὖν αὐτῷ ποιήσω οὐκ οἶδα". 21.7 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· "Ὡς ἔτι ζῆ ὁ μέγας", οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὸν Ἀντώνιον, "ἀνελθε πρὸς αὐτὸν βαλὼν τὸν λελωβημένον εἰς πλοῖον, καὶ ἀνένεγκε αὐτὸν εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ἔκδεξαι ἕως ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ σπηλαίου καὶ ἀνένεγκε αὐτῷ τὸ κρῖμα· καὶ ὁ ἐάν σοι εἴπῃ, στοίχησον αὐτοῦ τῇ ἐπικρίσει, ὁ θεὸς γάρ σοι λαλεῖ δι' αὐτοῦ". Καὶ ἠνέσχετο αὐτῶν, καὶ βαλὼν τὸν λελωβημένον εἰς σκαφίδιον βουκολικόν, ἐξῆλθεν ἐν νυκτὶ τῆς πόλεως, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν μαθητῶν τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου. 21.8 Συνέβη δὲ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔλθεῖν τὸν μέγαν ἐσπέραν βαθεῖαν, ὡς διηγήσατο ὁ Κρόνιος, ἐμπεριβλωμένον χλανίδα δερματίνην. Ἐρχόμενος οὖν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν ταύτην εἶχε τὴν συνήθειαν καλεῖν τὸν Μακάριον καὶ ἐρωτᾶν αὐτόν· "Ἀδελφε Μακάριε, ἦλθόν τινες ἀδελφοὶ ὧδε;" Ἀπεκρίνατο· "Ναί." "Αἰγύπτιοί εἰσιν ἢ Ἱεροσολυμίται;" Σημεῖον δὲ αὐτῷ δεδώκει ὡς "Ἐὰν ἀπραγοτέρους ἴδῃς, λέγε ὅτι Αἰγύπτιοί εἰσιν· ὅταν δὲ εὐλα βεστέρους καὶ λογιωτέρους, λέγε Ἱεροσολυμίται". 21.9 Ἦρώτησεν οὖν αὐτῷ κατὰ τὸ εἰωθός· "Αἰγύπτιοί εἰσιν οἱ ἀδελφοί, ἢ Ἱεροσολυμίται;" Ἀπεκρίνατο ὁ Μακάριος καὶ λέγει αὐτῷ· "Μίγμα εἰσίν". Ὅτε μὲν ἔλεγεν αὐτῷ· "Αἰγύπτιοί εἰσιν", ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ὁ ἅγιος Ἀντώνιος· "Ποίησον φακὸν καὶ δὸς αὐτοῖς φαγεῖν"· καὶ ἐποίει αὐτοῖς εὐχὴν μίαν, καὶ ἀπέλυεν αὐτούς. Ὅτε δὲ ἔλεγεν ὅτι "Ἱεροσολυμίται εἰσιν", ἐκάθητο διὰ πάσης νυκτός, λαλῶν αὐτοῖς τὰ πρὸς σωτηρίαν. 21.10 Ἐν ἐκείνῃ οὖν τῇ ἐσπέρᾳ καθεσθεῖς, φησί, προσκαλεῖται πάντας, καὶ μηδενὸς μηδὲν αὐτῷ εἰρηκότος ὁποῖον ὄνομα ἔχει, σκοτίας οὔσης φωνεῖ καὶ λέγει· "Εὐλόγιε, Εὐλόγιε, Εὐλόγιε", ἐκ τρίτου. Ἐκεῖνος οὐκ ἀπεκρίνατο ὁ σχολαστικὸς, οἰόμενος ἄλλον Εὐλόγιον καλεῖσθαι. Λέγει αὐτῷ πάλιν· "Σοὶ λέγω, Εὐλόγιε, τῷ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἐλθόντι". Λέγει αὐτῷ ὁ Εὐλόγιος· "Τί κελεύεις, δέομαί σου;" "Τί ἦκες;" Ἀποκρίνεται ὁ Εὐλόγιος καὶ λέγει αὐτῷ· "Ὁ ἀποκαλύψας σοι τὸ ὄνομά μου, καὶ τὸ πρᾶγμα σοὶ ἀπεκάλυψε". 21.11 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἀντώνιος· "Οἶδα διὸ ἦλθες· ἀλλ' ἐπὶ πάντων τῶν ἀδελφῶν εἶπέ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἀκούσωσι". Λέγει αὐτῷ ὁ Εὐλόγιος· "Τοῦτον τὸν λελωβημένον εὔρον ἐν τῇ ἀγορᾷ· καὶ δεξιὰς ἔδωκα τῷ θεῷ ἵνα αὐτὸν νοσοκομήσω, καγὼ σωθῶ δι' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς δι' ἐμοῦ. Ἐπεὶ οὖν μετὰ τοσαῦτα ἔτη εἰς ἄκρον με χειμάζει καὶ ἐνεθυμήθην αὐτὸν ῤίψαι, τούτου χάριν ἦλθον πρὸς τὴν σὴν ἀγιωσύνην, ἵνα μοι συμβουλεύσης τί ὀφείλω ποιῆσαι, καὶ προσεύξῃ περὶ ἐμοῦ· δεινῶς γὰρ χειμάζομαι". 21.12 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἀντώνιος ἐμβριθεῖ καὶ αὐστηρᾷ τῇ φωνῇ· "Ῥίπτεις αὐτόν; Ἄλλ' ὁ ποιήσας αὐτὸν οὐ ῤίπτει αὐτόν. Ῥίπτεις αὐτόν σύ; Ἐγείρει ὁ θεὸς τὸν καλλιονά σου καὶ συνάγει αὐτόν". Ἐφησυχάσας οὖν ὁ Εὐλόγιος κατέπτηξε. Καὶ καταλείψας πάλιν τὸν Εὐλόγιον ἄρχεται τῇ γλώττῃ μαστίζειν τὸν λελωβημένον καὶ ἀποβοᾶν· 21.13 "Λελωβη μένε, πεπηρωμένε, ἀνάξιε τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, οὐ παύῃ θεομαχῶν; Οὐκ οἶδας ὅτι ὁ Χριστὸς ἐστὶν ὁ ὑπὲρ ρετῶν σοι; Πῶς τολμᾶς κατὰ τοῦ Χριστοῦ τοιαῦτα φθέγγεσθαι; Οὐ διὰ τὸν Χριστὸν ἑαυτὸν ἐδούλωσεν εἰς τὴν σὴν ὑπηρεσίαν;" Στύψας οὖν καὶ τοῦτον ἀφήκε. Καὶ διαλεχθεῖς τοῖς λοιποῖς πᾶσι τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ἀπολαμβά νεται τὸν Εὐλόγιον καὶ τὸν λελωβημένον καὶ λέγει αὐτοῖς· 21.14 "Μὴ

περιστραφήτε μηδαμοῦ, ἀπέλθετε· μὴ χωρισθῆτε ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ἢ εἰς τὴν κέλλαν ὑμῶν εἰς ἣν ἔχρο νίσατε. Ἦδη γὰρ ἀποστέλλει ὁ θεὸς ἐφ' ὑμᾶς, Ὁ πειρασμὸς γὰρ οὗτος συνέβη ὑμῖν ἐπειδὴ ἀμφοτέροι περι τὸ τέλος ἔχετε καὶ στεφάνων μέλλετε ἀξιούσθαι. Μὴ οὖν ἄλλο τι ποιήσητε, καὶ ἐλθὼν ὁ ἄγγελος μὴ εὕρη ὑμᾶς ἐν τῷ τόπῳ". Θάττον οὖν ὁδεύσαντες ἦλθον εἰς τὴν κέλλαν ἐαυτῶν. Καὶ ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν τελευτᾶ ὁ Εὐλόγιος· ἐντὸς δὲ ἄλλων τριῶν ἡμερῶν τελευτᾶ ὁ λελωβημένος." 21.15 Χρονοτριβήσας δὲ ὁ Κρόνιος ἐν τοῖς περὶ τὴν Θηβαΐδα τόποις κατήλθεν εἰς τὰ μοναστήρια Ἀλεξανδρείας. Καὶ συνέβη τοῦ μὲν τὰ τεσσαρακοστὰ ἐπιτελεῖσθαι, τοῦ δὲ τὰ τρίτα παρὰ τῆς ἀδελφότητος. Ἔμαθεν οὖν ὁ Κρόνιος καὶ ἐξέστη· καὶ λαβὼν εὐαγγέλιον καὶ θεῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀδελφότητος διωμόσατο ἀφηγησάμενος τὸ συμβάν ὅτι "Τῶν λόγων τούτων ὄλων ἐρμηνεὺς γέγονα, τοῦ μακαρίου Ἄντω νίου ἑλληνιστὶ μὴ εἰδότος· ἐγὼ γὰρ ἠπιστάμην ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας, καὶ ἡρμήνευσα αὐτοῖς, τοῖς μὲν ἑλληνιστί, ἐκείνῳ δὲ αἰγυπτιστί." 21.16 Καὶ τοῦτο δὲ διηγῆσατο ὁ Κρόνιος, ὅτι "Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ διηγῆσατο ἡμῖν ὁ μακάριος Ἄντωνιος ὅτι "Ἐνιαυτὸν ὀλόκληρον ἠξάμην ἀποκαλυφθῆναί μοι τὸν τόπον τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀμαρτωλῶν. Καὶ ἔθεασάμην μακρὸν τινα γίγαντα μέχρι τῶν νεφελῶν, μέλανα, τὰς χεῖρας ἐκτε ταμένας ἔχοντα ἐπὶ τὸν οὐρανόν, καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ λίμνην ἔχουσαν μέτρον θαλάσσης· καὶ ἐώρων ψυχὰς ἀνιπταμένας ὡς ὄρνεα. 21.17 Καὶ ὅσαι μὲν ὑπερίπταντο αὐτοῦ τῶν χειρῶν καὶ τῆς κεφαλῆς διεσώζοντο· ὅσαι δὲ παρὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐκοσσίζοντο ἐνέπιπτον εἰς τὴν λίμνην. Ἦλθεν οὖν μοι φωνὴ λέγουσα· Ταύτας ἄς βλέπεις ὑπεριπταμένας ψυχὰς τῶν δικαίων αἱ ψυχαὶ εἰσὶν αἱ εἰς τὸν παράδεισον σώζονται· αἱ δὲ ἄλλαι εἰσὶν αἱ εἰς τὸν ἄδην ὑποσυρόμεναι, τοῖς θελήμασι τῆς σαρκὸς καὶ τῇ μνησικακίᾳ ἐξακολουθήσασαι"". 22. Περὶ Παύλου τοῦ ἀπλοῦ 22.1 Διηγείτο δὲ καὶ τοῦτο ὁ Κρόνιος καὶ ὁ ἅγιος Ἰέραξ καὶ πλείονες ἄλλοι περὶ ὧν μέλλω λέγειν, ὅτι Παῦλός τις ἄγροικος γεωργός, καθ' ὑπερβολὴν ἄκακος καὶ ἀπλοῦς, ὠραιότατῃ ἐξεύχθη γυναικὶ κακοτρόπῳ τῇ γνώμῃ, ἣτις διελάνθανεν ἀμαρτάνουσα ἐπὶ μήκιστον χρόνον. Εἰσελθὼν οὖν ἐξ ἀγροῦ αἰφνίδιον ὁ Παῦλος εὔρεν αὐτοὺς αἰσχροπραγοῦντας, τῆς προνοίας εἰς τὸ συμφέρον ὁδηγούσης τὸν Παῦλον. Καὶ γελάσας σεμνὸν ἐπιφωνεῖ αὐτοῖς καὶ λέγει· "Καλῶς, καλῶς· ἀληθῶς οὐ μέλει μοι. Μὰ τὸν Ἰησοῦν ἐγὼ αὐτὴν οὐκέτι αἴρω. Ὑπαγε, ἔχε αὐτὴν καὶ τὰ παιδία αὐτῆς· ἐγὼ γὰρ ὑπάγω γίνομαι μοναχός". 22.2 Καὶ μηδενὶ μηδὲν εἰρηκῶς ἀνατρέχει τὰς ὀκτῶ μονὰς καὶ ἀπέρχεται πρὸς τὸν μακάριον Ἀντώνιον καὶ κρούει τὴν θύραν. Ἐξελθὼν οὖν ἐρωτᾷ αὐτόν· "Τί θέλεις;" Λέγει αὐτῷ· "Μοναχὸς θέλω γενέσθαι." Ἀποκρίνεται ὁ Ἀντώνιος καὶ λέγει αὐτῷ· "Ἐτῶν ἐξήκοντα γέρων ἄνθρωπος ὧδε μοναχὸς οὐ δύνασαι γενέσθαι· ἀλλὰ μάλλον ἄπελθε εἰς κώμην καὶ ἐργάζου, καὶ ζῆθι ἐργατικὸν βίον εὐχαριστῶν τῷ θεῷ· ὑπομεῖναι γὰρ τὰς θλίψεις τῆς ἐρήμου οὐ δύνασαι". Ἀποκρίνεται ὁ γέρον πάλιν καὶ λέγει· "Εἴ τι ἂν με διδάξης ἐκεῖνο ποιῶ". 22.3 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἀντώνιος· "Εἴρηκά σοι ὅτι γέρον εἶ καὶ οὐ δύνασαι· ἄπελθε εἰ ἄρα θέλεις μοναχὸς γενέσθαι εἰς κοινόβιον πλειόνων ἀδελφῶν, οἵτινες δύνανταί σου τῆς ἀσθενείας ἀνέχεσθαι. Ἐγὼ γὰρ μόνος κάθημαι ὧδε διὰ πέντε ἐσθίων καὶ τοῦτο λιμῶ". Τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ῥήμασιν ἀπεσόβει τὸν Παῦλον· καὶ ὡς οὐκ ἠνείχετο αὐτοῦ κλείσας τὴν θύραν ὁ Ἀντώνιος οὐκ ἐξῆλθεν ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς δι' αὐτόν, οὐδὲ πρὸς τὴν χρεῖαν. Ὁ δὲ οὐκ ἀνεχώρησε. 22.4 Τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ χρεῖας αὐτόν ἀναγκαζούσης ἀνοίξας ἐξῆλθε καὶ πάλιν λέγει αὐτῷ· "Ἀπελθε ἐντεῦθεν, γέρον· τί με ὑποπιάζεις; Οὐ δύνασαι ὧδε μεῖναι". Λέγει αὐτῷ ὁ Παῦλος· "Ἀμήχανόν μοι ἐστὶν ἀλλαχοῦ τελευτῆσαι ἄλλ' ἢ ὧδε". Περιβλεψάμενος οὖν ὁ Ἀντώνιος καὶ θεασάμενος ὅτι τὰ πρὸς τροφήν οὐ βαστάζει, οὐκ ἄρτον, οὐχ ὕδωρ, καὶ τετάρτην ἔχει καρτερήσας νῆστις, "Μήποτε καὶ ἀποθάνῃ, φησί, καὶ κηλιδώσῃ μου τὴν ψυχὴν", εἰσδέχεται αὐτόν. Καὶ τοιαύτην ἀνέλαβεν ὁ Ἀντώνιος ἐν ταῖς ἡμέραις

ἐκείναις πολιτείαν οἶαν οὐδέποτε ἐν νεότητι. 22.5 Καὶ βρέξας θαλλοὺς λέγει αὐτῶ· "Δέξαι, πλέξον σειρὰν ὡς κἀγώ". Πλέκει ὁ γέρων ἕως ἐννάτης ὀργυίας δεκαπέντε μοχθήσας. Θεασάμενος οὖν ὁ Ἀντώνιος δυσηρεστήθη καὶ λέγει αὐτῶ· "Κακῶς ἔπλεξας· ἀπόπλεξον καὶ ἄνωθεν πλέξον"· νήσκει αὐτῶ ὄντι καὶ ἡλικιώτῃ ταύτῃ ἐπαγαγὼν τὴν σῆψιν, ἵνα δυσφορήσας ὁ γέρων φύγῃ τὸν Ἀντώνιον. Ὁ δὲ καὶ ἀπέπλεξε καὶ πάλιν ἔπλεξε τοὺς αὐτοὺς θαλλοὺς, εἰ καὶ δυσχερέστερον διὰ τὸ ἐρρυτιδῶσθαι. Θεασάμενος δὲ ὁ Ἀντώνιος ὅτι οὔτε ἐγόγγυσεν οὔτε ἐμικροψύχησεν οὔτε ἠγανάκτησε, κατενύγη. 22.6 Καὶ δύναντος τοῦ ἡλίου λέγει αὐτῶ· "Θέλεις φάγωμεν ἄρτου κλάσμα;" Λέγει αὐτῶ ὁ Παῦλος· "Ὡς δοκεῖ σοι, ἄββᾶ". Καὶ τοῦτο πάλιν ἔκαμψε τὸν Ἀντώνιον, τὸ μὴ προσδραμεῖν προθύμως τῇ τῆς τροφῆς ἀγγελίᾳ ἀλλ' αὐτῶ ἐπιρριῖψαι τὴν ἐξουσίαν. Θεὸς οὖν τὴν τράπεζαν φέρει ἄρτους. Καὶ θεὸς ὁ Ἀντώνιος τοὺς παξαμάδας ἔχοντας ἀνὰ ἕξ οὐγκιών, ἑαυτῶ μὲν ἔβρεξεν ἓνα, ξηροὶ γὰρ ἦσαν, ἐκείνῳ δὲ τρεῖς. Καὶ βάλλει ψαλμὸν ὁ Ἀντώνιος ὃν ἤδει, καὶ δωδέκατον αὐτὸν ψάλας δωδέκατον ἠΰξατο, ἵνα δοκιμάσῃ τὸν Παῦλον. 22.7 Ὁ δὲ πάλιν προθύμως συνηύχετο· ἠρεῖτο γὰρ ὡς οἶμαι σκορπίους ποιμᾶναι ἢ μοιχαλίδι γυναικὶ συζῆσαι. Μετὰ δὲ τὰς δώδεκα προσευχὰς ἐκαθέσθησαν φαγεῖν ἐσπέρας βαθείας. Φαγὼν οὖν ὁ Ἀντώνιος τὸν ἓνα παξαμᾶν ἄλλου οὐχ ἤψατο. Ὁ δὲ γέρων σχολαιότερον ἐσθίων ἔτι εἶχε τοῦ παξαμαδίου· ἐξεδέχετο ὁ Ἀντώνιος ἕως οὗ τελέσῃ καὶ λέγει αὐτῶ· "Φάγε, παπία, καὶ ἄλλον παξαμᾶν". Λέγει αὐτῶ ὁ Παῦλος· "Ἐὰν σὺ ἐσθίης, κἀγώ· σοῦ δὲ μὴ ἐσθίοντος οὐκ ἐσθίω". Λέγει αὐτῶ ὁ Ἀντώνιος· "Ἐμοὶ ἐπαρκεῖ· μοναχὸς γάρ εἰμι". 22.8 Λέγει αὐτῶ ὁ Παῦλος· "Ἀρκεῖ κάμοι· κἀγώ γὰρ θέλω μοναχὸς γενέσθαι". Ἐγείρεται πάλιν καὶ ποιεῖ δεκαδύο εὐχὰς καὶ δεκαδύο ψαλμοὺς ψάλλει. Καθεύδει μικρὸν τοῦ πρωτουπνίου, καὶ πάλιν ἐγείρεται ψάλλειν μεσονυκτίῳ ἕως ἡμέρας. Ὡς οὖν εἶδε τὸν γέροντα προθύμως ἐπακολουθήσαντα αὐτοῦ τῇ πολιτείᾳ λέγει αὐτῶ· "Ἐὰν δύνασαι καθ' ἡμέραν οὕτως, μένε μετ' ἐμοῦ". Λέγει αὐτῶ ὁ Παῦλος· "Ἐὰν μὲν τί ποτε πλέον, οὐκ οἶδα· ἐπεὶ ταῦτα ἃ εἶδον ποιῶ εὐχερῶς". Λέγει αὐτῶ ὁ Ἀντώνιος τῇ ἐξῆς· "Ἴδου γέγονας μοναχός". 22.9 Πληροφορηθεὶς οὖν ὁ Ἀντώνιος μετὰ μῆνας ῥητοὺς ὅτι τελείας ἐστὶ ψυχῆς, λίαν ὦν ἀπλοῦς, τῆς χάριτος αὐτῶ συνεργούσης, ποιεῖ αὐτῶ κέλλαν ὡς ἀπὸ σημείων τριῶν ἢ τεσσάρων, καὶ λέγει αὐτῶ· "Ἴδου γέγονας μοναχός· μένε κατ' ἰδίαν ἵνα καὶ πεῖραν δαιμόνων λάβῃς". Οἰκήσας οὖν ἔτος ἓν ὁ Παῦλος χάριτος ἠξιώθη κατὰ δαιμόνων καὶ νοσημάτων. Ἐν οἷς ποτὲ καθ' ὑπερβολὴν δεινότατος ἤχθη τῷ Ἀντωνίῳ δαιμονιῶν ἀρχοντικὸν ἔχων πνεῦμα, ὃς καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἐδυσφήμει. 22.10 Προσσχὼν οὖν ὁ Ἀντώνιος λέγει τοῖς ἀγαθοῦσιν· "Οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο τὸ ἔργον· κατὰ γὰρ τούτου τοῦ τάγματος τοῦ ἀρχοντικοῦ οὕτω ἠξιώθη χάρισμα, ἀλλὰ τοῦτο Παύλου ἐστίν". Ἀπελθὼν οὖν Ἀντώνιος πρὸς τὸν Παῦλον ἀπάγει αὐτοὺς καὶ λέγει αὐτῶ· "Ἀββᾶ Παῦλε, ἔκβαλε τὸ δαιμόνιον τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἵνα ὑγιαίνων ἀπέλθῃ εἰς τὰ ἴδια". Λέγει αὐτῶ ὁ Παῦλος· "Σὺ γὰρ τί;" Λέγει αὐτῶ ὁ Ἀντώνιος· "Οὐ σχολάζω ἐγώ, ἄλλο ἔχω ἔργον". Καὶ καταλείψας αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος πάλιν ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν κέλλαν. 22.11 Ἄνα στὰς οὖν ὁ γέρων καὶ προσευξάμενος ἐνεργῆ προσευχὴν προσλαλεῖ τῷ δαιμονιῶντι· "Εἶρηκεν ὁ ἄββᾶς Ἀντώνιος ὅτι "Ἐξελθε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου"". Ὁ δὲ δαίμων μετὰ δυσφημίας ἔκραξε λέγων· "Οὐκ ἐξέρχομαι, κακόγηρε". Λαβὼν οὖν τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ κατὰ νώτου ἔτυπεν αὐτὸν λέγων· "Ἐξελθε" εἶρηκεν ὁ ἄββᾶς Ἀντώνιος". Λοιδορεῖ καὶ τὸν Ἀντώνιον καὶ αὐτὸν πάλιν ὁ δαίμων σφοδρότερον. Τέλος λέγει αὐτῶ· "Ἐκβαίνεις, ἢ ὑπάγω λέγω τῷ Χριστῶ. Μὰ τὸν Ἰησοῦν, ἐὰν οὐκ ἐκβαίνης ἤδη ἄρτι ὑπάγω λέγω τῷ Χριστῶ, καὶ οὐαὶ σοι ἔχει ποιῆσαι". 22.12 Προσεδυσφήμει πάλιν ὁ δαίμων κράζων· "Οὐκ ἐξέρχομαι". Χολέσας οὖν ὁ Παῦλος κατὰ τοῦ δαίμονος ἐξήλθεν ἔξω τῆς ξενίας κατ' αὐτὴν τὴν σταθερὰν μεσημβρίαν· τῶν δὲ Αἰγυπτίων τὸ καῦμα συγγενές ἐστὶ τῆς καμίνου τῆς Βαβυλωνίας.

Καὶ στὰς κατὰ πέτρας ἐν τῷ ὄρει προσεύχεται καὶ λέγει οὕτως· "Σὺ βλέπεις, Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ σταυρωθεὶς ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ὅτι οὐ μὴ κατέλθω ἀπὸ τῆς πέτρας, οὐ φάγω οὐ πῖω ἕως οὗ ἀποθάνω, ἐὰν μὴ ἐκβάλῃς τὸ πνεῦμα ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐλευθερώσης τὸν ἄνθρωπον". 22.13 Πρὸ τοῦ δὲ τελεσθῆναι τοὺς λόγους τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνέκραξεν ὁ δαίμων λέγων· "ὦ βία, ἐλαύνομαι· ἡ ἀπλότης με τοῦ Παύλου ἐλαύνει, καὶ ποῦ ἀπέλθω;" Καὶ παραχρῆμα ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα καὶ εἰς δράκοντα μέγαν ἑβδομῆ κοντα πήχεων μετεβλήθη συρόμενος ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν· "Ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγελεῖ δίκαιος". Τοῦτο ἐστὶ τὸ θαῦμα Παύλου ὃς ἐπεκλήθη ἀπλοῦς παρὰ πάσης τῆς ἀδελφότητος. 23 .Ἐπερὶ Πάχωνος 23.1 Πάχων τις ὀνόματι ἀμφὶ τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος ἐλάσας ἐκάθητο ἐν τῇ Σκήτει. Συνέβη δὲ ὀχληθέντα με ἐπιθυμία γυναικικῆ δυσφορεῖν καὶ πρὸς τοὺς λογισμοὺς καὶ πρὸς τὰς φαντασίας τὰς νυκτερινάς· καὶ ἐγγὺς γενόμενος τοῦ ἐξελθεῖν τῆς ἐρήμου, ἐλαύνοντός με τοῦ πάθους, τοῖς μὲν γείτοσι τοῖς ἐμοῖς οὐκ ἀνεθέμην τὸ πρᾶγμα, οὔτε τῷ διδασκάλῳ μου Εὐαγρίῳ· λεληθότως δὲ παραβαλὼν εἰς τὴν πανέρημον, συνετύχανον ἐπὶ ἡμέρας δεκαπέντε τοῖς κατὰ τὴν Σκήτιν γηράσασι πατράσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ· 23.2 ἐν οἷς περιέτυχον καὶ τῷ Πάχωνι. Εὐρῶν οὖν αὐτὸν ἀκεραιότερον καὶ ἀσκητικώτερον, ἐθάρρησα ἀναθέσθαι μου αὐτῷ τὰ τῆς διανοίας. Καὶ λέγει μοι οὕτως· "Μὴ ξενίσῃ σε τὸ πρᾶγμα· οὐ γὰρ αὐτὸ πάσχεις ἀπὸ ῥαθυμίας· μαρτυρεῖ γὰρ σοι καὶ ὁ τόπος καὶ διὰ τὴν σπάνιν τῶν χρειῶν καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι συντυχίας θηλειῶν· ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ σπουδῆς. Τριπλοῦς γὰρ ἐστὶν ὁ πόλεμος ὁ πορνικός. Ποτὲ μὲν γὰρ ἡ σὰρξ ἡμῖν ἐπιτίθεται εὐρωστοῦσα· ποτὲ δὲ τὰ πάθη διὰ τῶν λογισμῶν· ποτὲ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ δαίμων τῇ βασκανία. Ἐγὼ γὰρ πολλὰ παρατηρήσας εὔρηκα τοῦτο. 23.3 Ἴδου ὡς ὄραξ με γέροντα ἄνθρωπον· τεσσαρακοστὸν ἔτος ἔχω ἐν ταύτῃ τῇ κέλλῃ φροντίζων τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας· καὶ ταύτην ἄγων τὴν ἡλικίαν μέχρι τούτου πειράζομαι". Καὶ ὡς διώμνυτο ὅτι "Ἐπὶ δώδεκα ἔτη μετὰ τὸ πεντηκοστὸν ἔτος οὐ νύκτα μοι συνεχώρησεν, οὐχ ἡμέραν, ἐπιτιθέμενος. Ὑπονοήσας οὖν ὅτι ἀπέστη μου ὁ θεός, διὸ καὶ καταδυναστεύομαι, ἤρετισάμην ἀποθανεῖν ἀλόγως ἢ πάθει σώματος ἀσχημονῆσαι. Καὶ ἐξελθὼν καὶ περιελθὼν τὴν ἔρημον εὐρον σπήλαιον ὑαίνης· εἰς ὃ σπήλαιον ἔθηκα ἐμαυτὸν ἐν ἡμέρᾳ γυμνόν, ἵνα ἐξελθόντα φάγη με τὰ θηρία. 23.4 Ὡς οὖν ἐγένετο ἑσπέρα, κατὰ τὸ γεγραμμένον "Ἐθου σκότος καὶ ἐγένετο νύξ· ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ", ἐξελθόντες οἱ θῆρες, ὃ τε ἄρσιν καὶ ἡ θήλεια, ὡσφράνθησάν μου ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν περιλείξαντες· καὶ ὡς προσεδόκων βρωθῆναι ἀνεχώρησαν ἀπ' ἐμοῦ. Πεσὼν οὖν διὰ πάσης νυκτὸς οὐκ ἐβρώθην· λογισάμενος δὲ ὅτι ἐφείσατό μου ὁ θεός, αὐθις ὑποστρέφω εἰς τὴν κέλλαν. Καρτερήσας οὖν ὁ δαίμων ἡμέρας ὀλίγας πάλιν ἐπέθετό μοι σφοδρότερον τοῦ πρώτου, ὡς παρὰ μικρόν με καὶ βλασφημῆσαι. 23.5 Με τασχηματισθεὶς οὖν εἰς αἰθιόπισσαν κόρην, ἣν ἐωράκειν ποτὲ ἐν νεότητί μου εἰς τὸ θέρος καλαμωμένην, ἐπικάθηταί μου τοῖς γόνασι, καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν με κεκίνηκεν ὡς νομίσει με συγγενέσθαι αὐτῇ. Ἀπομανεὶς οὖν ἔδωκα αὐτῇ κόσσον καὶ γέγονεν ἄφαντος. Ἐπὶ διετίαν οὖν τῆς δυσωδίας τῆς χειρὸς μου ἀνασχέσθαι οὐκ ἠδυνάμην. Μικροψυχήσας οὖν καὶ ἀπευδοκήσας ἐξῆλθον εἰς τὴν πανέρημον ἀλώμενος· καὶ εὐρῶν ἀσπίδα μικρὰν καὶ λαβὼν αὐτὴν προσφέρω τοῖς γεννητικοῖς μορίοις, ἵνα κἂν οὕτω δηχθεὶς ἀποθάνω. Καὶ προστρίψας τοῦ θηρίου τὴν κεφαλὴν τοῖς μορίοις, ὡς αἰτίοις μοι τοῦ πειρασμοῦ, οὐκ ἐδήχθην. 23.6 Ἦκουσα οὖν φωνῆς ἐλθούσης ἐν τῇ διανοίᾳ μου, ὅτι "Ἀπελθε, Πάχων, ἀγωνίζου· διὰ γὰρ τοῦτο ἀφήκᾳ σε καταδυναστευθῆναι, ἵνα μὴ μέγα φρονήσης ὡς δυνάμενος, ἀλλ' ἐπιγνοῦς σου τὴν ἀσθένειαν μὴ θαρρήσης τῇ σῇ πολιτείᾳ, ἀλλὰ προσδράμῃς τῇ τοῦ θεοῦ βοηθείᾳ". Οὕτω πληροφορηθεὶς ἀνεκάμψα, καὶ μετὰ θάρρους καθίσας καὶ μηκέτι φροντίσας τοῦ πολέμου εἰρήνευσα τὰς ἐπιλοίπους ἡμέρας. Ὁ δὲ γνοῦς μου τὴν κατα

φρόνησιν οὐκέτι μοι ἤγγισεν". 24 .tΠερὶ Στεφάνου τοῦ Λίβυος 24.1 Στέφανός τις Λίβυς τῷ γένει ἐκ πλαγίου τῆς Μαρμαρικῆς καὶ τοῦ Μαρεώτου ἐκαθέσθη ἐπὶ ἑξήκοντα ἔτη. Οὗτος εἰς ἄκρον γενόμενος ἀσκητῆς καὶ διακριτικὸς κατηξιώθη χαρίσματα ὥστε πάντα τὸν λυπούμενον οἶαν δήποτε λύπην συντυχόντα αὐτῷ ἄλυπον ἀναχωρεῖν. Γνώριμος δὲ ἦν καὶ τῷ μακαρίῳ Ἀντωνίῳ· ἔφθασε δὲ καὶ μέχρι τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν. Ὡ ἐγὼ μὲν οὐ συνέτυχον διὰ τὸ μῆκος τοῦ τόπου. 24.2 οἱ δὲ περὶ τὸν ἅγιον Ἀμμώνιον καὶ Εὐάγριον συντυχόντες μοι διηγήσαντο ὅτι "Κατελάβομεν αὐτὸν ἀρρωστίᾳ τοιαύτῃ περιπεσόντα κατ' αὐτοὺς τοὺς τόπους τῶν διδύμων καὶ τῆς βαλάνου ἔλκος ποιήσαντα τὸ λεγόμενον φαγέδαιναν. Ὅν εὕρομεν τημελούμενον ὑπὸ ἰατροῦ τινός, καὶ ταῖς μὲν χερσὶν ἐργαζόμενον καὶ πλέκοντα θαλλοὺς καὶ λαλοῦντα ἡμῖν, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα χειριζόμενον· ὃς οὕτως ἦν διακείμενος ὡς ἄλλου τεμνομένου. Ἀποκοπέντων οὖν τῶν μελῶν καθάπερ τριχῶν, ἀναίσθητος ἦν ὑπερβολῇ παρασκευῆς θεϊκῆς. 24.3 Ἡμῶν δὲ τοῦτο μὲν ὑπολυπούμενων, τοῦτο δὲ καὶ σιαινομένων ὅτι τοιοῦτος βίος τοιοῦτω περιπέπτωκε πάθει καὶ χειρουργίαις τοιαύταις, λέγει ἡμῖν· "Τεκνία, μηδὲν βλαβῆτε ἀπὸ τοῦ πράγματος· οὐδὲν γὰρ ὧν ποιεῖ ὁ θεὸς κακία ποιεῖ, ἀλλὰ τέλει χρηστῷ. Ἴσως γὰρ καὶ ὑπεύθυνα ἦσαν τὰ μέλη κολάσεως, καὶ συμφέρον ἐστὶν αὐτὰ ὧδε δοῦναι τὴν δίκην ἢ μετὰ τὴν ἔξοδον τοῦ σταδίου". Οὕτως οὖν ἡμᾶς παρακαλέσας καὶ ὑποστηρίξας ὠκοδόμησε". Ταῦτα δὲ διηγησάμην ἵνα μὴ ξενιζώμεθα ὅταν ἀγίους τινὰς ἴδωμεν τοιοῦτοις περιπεσόντας πάθει. 25 .tΠερὶ Οὐάλεντος 25.1 Οὐάλης τις γέγονε τῷ μὲν γένει Παλαιστίνος, τῇ δὲ γνώμῃ Κορίνθιος· Κορινθίους γὰρ προσῆψε τὸ πάθος τῆς φυσιώσεως ὁ ἅγιος Παῦλος. Οὗτος τὴν ἔρημον καταλαβὼν ὥκησε μεθ' ἡμῶν ἐπὶ πλείονα ἔτη· ὃς ἐπὶ τοσοῦτον ἤλασεν ὑπερηφανίας ὡς ὑπὸ δαιμόνων ἀπατηθῆναι. Ἐκ γὰρ τοῦ κατὰ μικρὸν ἀπατᾶσθαι αὐτὸν παρεσκεύασαν αὐτὸν μέγα φρονῆσαι, ὡς ἀγγέλων αὐτῷ συντυγχανόντων. 25.2 Μιᾶς γοῦν τῶν ἡμερῶν, ὡς διηγοῦντο, ὅτι ἐργαζόμενος ἐν τῇ σκοτίᾳ τὴν βελόνην ἀφῆκεν ἐν ἧ κατέρραπτε τὴν σπυρίδα· καὶ μὴ εὐρόντος αὐτὴν αὐτοῦ, λαμπάδα ἐποίησεν ὁ δαίμων καὶ εὔρε τὴν βελόνην. Πάλιν φυσιωθεὶς ἐπὶ τούτῳ μέγα ἐφρόνει, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐφυσιώθη ὡς καὶ τῆς κοινωνίας τῶν μυστηρίων αὐτὸν καταφρονῆσαι. Συνέβη δὲ ἐλθόντας τινὰς ξένους τραγήματα ἐνεγκεῖν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἀδελφότητι. 25.3 Λαβῶν οὖν ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ πρεσβύτερος ἡμῶν, ἀπέστειλεν ἡμῖν ἐκάστῳ εἰς τὴν κέλλαν πρὸς δράκα, ἐν οἷς καὶ τῷ Οὐάλεντι. Λαβῶν οὖν ὁ Οὐάλης τὸν ἀπενεγκόντα καὶ ὕβρισε καὶ ἐτύπησε, καὶ λέγει αὐτῷ· "Ἀπελθε καὶ εἶπε Μακαρίῳ· "Οὐκ εἰμί σου χείρων, ἵνα σὺ ἐμοὶ εὐλογίαν πέμψης"". Γνοὺς οὖν ὁ Μακάριος ὅτι ἐνεπαίχθη ἀπῆλθεν αὐτὸν παρακαλέσαι μετὰ μίαν ἡμέραν, καὶ λέγει αὐτῷ· "Οὐάλη, ἐνεπαίχθης· παῦσαι". Καὶ ὡς οὐκ ἤκουσεν αὐτοῦ τῶν παραινέσεων ἀνεχώρησε. 25.4 Πληροφορηθεὶς οὖν ὁ δαίμων ὅτι εἰς ἄκρον αὐτοῦ ἐπέισθη τῇ πλάνῃ, ἀπέρχεται καὶ σχηματίζει ἑαυτὸν εἰς τὸν σωτήρα, καὶ παραγίνεται ἐν νυκτὶ ἐν φαντασίᾳ ἀγγέλων χιλίων λαμπάδας ἐχόντων καὶ τροχὸν πύρινον, ἐν ᾧ ἔδοξε τὸν σωτήρα σχηματίζειν, καὶ ἕνα προλαμβάνοντα καὶ λέγοντα· "Ἡράσθη σου ὁ Χριστὸς τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ παρρησίᾳ τοῦ βίου, καὶ ἦλθεν ἰδεῖν σε. Ἐξελθε οὖν τῆς κέλλης, καὶ μηδὲν ἄλλο ποιήσης ἄλλ' ἢ πόρωθεν αὐτὸν ἰδὼν κύψας προσκύνησον, καὶ εἴσελθέ σου εἰς τὴν κέλλαν". 25.5 Ἐξελθὼν οὖν καὶ θεασάμενος τὴν παράταξιν λαμπαδηφόρον, ὡς ἀπὸ σταδίου δὲ τὸν ἀντίχριστον, πεσὼν προσεκύνησεν. Ἐπὶ τοσοῦτον οὖν πάλιν τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐφρενοβλάβησεν, ὡς εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ συνηγμένης τῆς ἀδελφότητος εἰπεῖν· "Ἐγὼ κοινωνίας χρειᾶν οὐκ ἔχω· τὸν γὰρ Χριστὸν ἐώρακα σήμερον". Τότε δήσαντες αὐτὸν οἱ πατέρες καὶ σιδηρώσαντες ἐπὶ ἔτος ἐν ἀπεθερά πεισαν, εὐχαῖς καὶ ἀδιαφορίᾳ καὶ ἀπραγοτέρῳ βίῳ τὸ οἶμα αὐτοῦ καθελόντες, καὶ ὡς λέγεται· Τὰ ἐναντία τοῖς ἐναντίοις ἰάματα. 25.6 Ἀναγκαῖον δέ ἐστι καὶ τοὺς τῶν τοιούτων βίου

ἐνθεῖναι τῷ βιβλιδαρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἐντυγχανόντων, καθάπερ καὶ ἀγίοις φυτοῖς τοῦ παραδείσου τὸ ξύλον τὸ γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ· ἵνα εἴ ποτε αὐτοῖς συμβαίῃ κατόρθωμά τι, μὴ μέγα φρονήσωσιν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ. Πολλάκις γὰρ καὶ ἀρετὴ ὑπόθεσις γίνεται πτώσεως, ὅταν μὴ σκοπῶ ὀρθῶ ἐπιτελεσθῇ· γέγραπται γάρ· "Εἶδον δίκαιον ἀπολλύ μενον ἐν δικαιώματι αὐτοῦ· καὶ γε τοῦτο ματαιότης". 26 .Ἐπερὶ Ἑρῶνος 26.1 Ἑρῶν τις γέγονε γειννιῶν μοι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει ἀστεῖος νεώτερος, εὐφυῆς τὴν διάνοιαν, καθαρὸς τὸν βίον· ὃς καὶ αὐτὸς μετὰ πόνους πολλοὺς τύφῳ βληθεὶς ἐξετραχηλιάσθη καὶ κατὰ τῶν πατέρων ἐφρόνησε μέγα, ὑβρίσας καὶ τὸν μακάριον Εὐάγριον, λέγων ὅτι "Οἱ πειθό μενοι τῇ διδασκαλίᾳ σου ἀπατώνται· οὐ χρὴ γὰρ διδασκάλους ἐτέροις προσέχειν παρεκτὸς τοῦ Χριστοῦ". Ἀπεχρήσατο δὲ καὶ τῇ μαρτυρίᾳ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἑαυτοῦ μωρίας, καὶ ἔλεγεν ὅτι "Αὐτὸς ὁ σωτὴρ εἶπε· "Μὴ καλέσητε διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς"". 26.2 Ὅς ἐπὶ τοσοῦτον καὶ αὐτὸς ἐσκοτώθη ὡς καὶ αὐτὸν ὕστερον σιδηρωθῆναι, μὴ θέλοντα μηδὲ τοῖς μυστηρίοις προσέρχεσθαι. Φίλη δὲ ἡ ἀλήθεια. Καθ' ὑπερβολὴν ἦν λεπτὸς τῇ πολιτείᾳ, ὡς πολλοὺς διηγῆσθαι τοὺς ἐν συνηθείᾳ ὅτι πολλάκις διὰ τριῶν μηνῶν ἐσθίει, ἀρκού μενος τῇ κοινωνίᾳ τῶν μυστηρίων καὶ εἴ ποτε ἂν φανῇ ἀγριολάχανον. Πείραν δὲ αὐτοῦ εἶληφα κάγω μετὰ τοῦ μακαρίου Ἀλβανίου ἀπιὼν ἐπὶ τὴν Σκῆτιν. 26.3 Ἀπεῖχε δὲ ἡμῶν ἡ Σκῆτις τεσσαράκοντα σημεῖα· ἐν τούτοις τοῖς τεσσαράκοντα σημεῖοις ἡμεῖς δευτέρον βεβρώκαμεν καὶ τρίτον ἐπίομεν ὕδωρ, ἐκεῖνος δὲ μηδενὸς γευσάμενος πεζὸς βαδίζων ἀπεστήθισε δεκαπέντε ψαλμούς, εἶτα τὸν μέγαν, εἶτα τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν, εἶτα τὸν Ἡσαΐαν καὶ μέρος τι τοῦ Ἱερεμίου, εἶτα Λουκᾶν τὸν εὐαγγελιστὴν, εἶτα τὰς παροιμίας. Καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων καταλαμβάνειν αὐτὸν οὐκ ἠδυνάμεθα βαδίζοντα. 26.4 Οὗτος τελευτᾶ ὡς ὑπὸ πυρὸς ἐλαυνόμενος ἐν τῇ κέλλῃ μὲν αὐτοῦ καθεσθῆναι οὐκ ἠδυνήθη· ἀπελθὼν δὲ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν κατ' οἰκονομίαν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἤλω τὸν ἥλον ἐξέκρουσε. Περιέπεσε γὰρ ἐκουσίως τῇ ἀδιαφορίᾳ, ἐς ὕστερον ἀκούσιον εὐράμενος σωτηρίαν. Παρέβαλε γὰρ θεάτρῳ καὶ ἵπποδρομίαις καὶ τὰς διατριβὰς εἶχεν ἐν καπηλείοις· οὕτως δὲ γαστριμαργῶν καὶ οἰνοφλυγῶν ἐνέπεσεν εἰς τὸν βόρβορον τῆς γυναικείας ἐπιθυμίας. 26.5 Καὶ ὡς ἐσκέπτετο ἀμαρτῆσαι, μιμᾶδι τινὶ συντυχῶν τὰ πρὸς τὸ ἔλκος αὐτοῦ διελέγετο. Τούτων οὕτως διαπραττομένων γέγονεν αὐτῷ ἄνθραξ κατ' αὐτῆς τῆς βαλάνου, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐνόσησεν ἕξαμηνιαῖον χρόνον ὡς κατασαπῆναι αὐτοῦ τὰ μόρια καὶ ἀποπεσεῖν. Ὑστερον δὲ ὑγιάνας ἄνευ τῶν μελῶν ἐκείνων καὶ ἐπανελθὼν εἰς φρόνημα θεϊκόν, ἤλθεν ἐξομολογούμενος ταῦτα πάντα τοῖς πατράσιν· ἐνεργῆσαι δὲ μὴ φθάσας ἐκοιμήθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας. 27 .Ἐπερὶ Πτολεμαίου 27.1 Ἄλλος πάλιν Πτολεμαῖος ὀνόματι δυσδιήγητον ἢ ἀνεκδιήγητον ζήσας βίον· ὥκησε γὰρ ἐπέκεινα τῆς Σκῆτιος εἰς τὴν λεγομένην Κλίμακα· τόπος δὲ ἐστὶν οὕτω καλούμενος εἰς ὃν οἰκῆσαι οὐδεὶς δύναται ἐν τῷ ἀπὸ δεκαοκτῶ σημεῖων εἶναι τὸ φρέαρ τῶν ἀδελφῶν. Βαστάσας οὖν ἐκεῖνος κεράμια κιλίκισια πολλὰ ἀπήνεγκε, καὶ τῷ δεκεμβρίῳ καὶ ἰαννουαρίῳ μηνὶ συνάγων τὴν δρόσον –δροσίζει γὰρ ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσι τότε πολλὰ–σπόγγῳ ἐκ τῶν λίθων, διήρκεσεν ἐπὶ ἕτη δεκαπέντε οἰκῆσας ἐκεῖ. 27.2 Ὅς ἀποξενωθεὶς διδασκαλίας καὶ συντυχίας ἀνδρῶν ὁσίων καὶ ὠφελείας, καὶ συνεχοῦς κοινωνίας τῶν μυστηρίων, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξέστη τῆς εὐθείας ὡς λέγειν μηδὲν εἶναι τὰ πράγματα, ἀλλ' ἢ φέρεσθαι μετέωρον ἄχρι τῆς δεῦρο ἀλώμενον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἕκδοτον ἑαυτὸν δεδωκότα γὰρ στριμαργίᾳ καὶ οἰνοφλυγίᾳ, μηδενὶ μηδὲν ὁμιλοῦντα. Καὶ αὕτη δὲ ἡ συμφορὰ συνέβη Πτολεμαίῳ ἐκ τῆς ἀλόγου οἰήσεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· "Οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις πίπτουσιν ὡσπερ φύλλα". 28 .Ἐπερὶ ἐκπεσοῦσης παρθένου 28.1 Παρθένον πάλιν ἕγνω ἐν Ἱεροσολύμοις σακκοφοροῦσαν ἐπὶ ἕξαετίαν καὶ ἐγκεκλεισμένην, μηδενὸς τῶν εἰς ἠδονὴν συντεινόντων λαμβάνουσας· ἥτις ἐς ὕστερον ἔγκαταλειφθεῖσα ὑπερβολῇ

υπερηφανίας περιέπεσε πτώσει. Καὶ ἀνοίξασα τὴν θυρίδα εἰσεδέξατο τὸν ὑπηρετούμενον καὶ αὐτῷ συνεφύρη ἐν τῷ μὴ κατὰ θεϊκὴν πρόθεσιν καὶ ἀγάπην θεοῦ ἐσχηκέναι τὴν ἄσκησιν, ἀλλὰ κατὰ σκηνὴν ἀνθρώπου πίνην, ὃ ἐστὶ κενοδοξίας καὶ σαθρᾶς προαιρέσεως. Τῶν γὰρ λογισμῶν αὐτῆς ἀπασχοληθέντων εἰς τὸ καταγινώσκειν τῶν ἄλλων, οὐκ ἦν ὁ φύλαξ τῆς σωφροσύνης. 29 .tΠερὶ Ἡλίας 29.1 Ἡλίας τις ἀσκητῆς σφόδρα γέγονε φιλοπάρθενος· εἰσὶ γὰρ τοιαῦται ψυχαὶ αἷς μαρτυρεῖ τὸ τέλος κατὰ ἀρετὴν. Ὁς κατοικτειρήσας τὸ τάγμα τῶν ἀσκητριῶν, ἐν Ἀθριβῆ τῇ πόλει ἔχων ἀναλώματα ὠκοδόμησε μέγα μοναστήριον, καὶ συνήγαγε πάσας τὰς ἀλωμένας ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἀκολουθῶν αὐτῶν φροντίζων, ποιήσας αὐταῖς ἀνάπαυσιν πᾶσαν καὶ κήπους καὶ χρηστήρια καὶ ὧν ἀπαιτεῖ ὁ βίος. Αὐταὶ ἐκ διαφόρων βίων ἠγμέναι συνεχεῖς ἐποίουν μάχας μετ' ἀλλήλων. 29.2 Ἐπεὶ οὖν ἐχρῆν αὐτὸν καὶ διακούειν καὶ εἰρηνεύειν, συνήγαγε γὰρ ὡς τριακοσίας, ἀνάγκην εἶχε μεσιτεύειν ἐπὶ δύο ἔτη. Νέαν ἄγων τὴν ἡλικίαν, ἦν γὰρ ὡς τριάκοντα ἐτῶν ἢ τεσσαράκοντα, οὗτος ἐπειράσθη καθ' ἡδονὴν· καὶ ἀναχωρήσας τοῦ μοναστηρίου νῆστις ἐπλανᾶτο ἀνά τὴν ἔρημον ἐπὶ ἡμέρας δύο, τοῦτο δεόμενος ὅτι "Κύριε, ἢ ἀπόκτεινόν με ἵνα μὴ ἴδω αὐτὰς θλιβομένας, ἢ τὸ πάθος μου λαβὲ ἵνα φροντίζω αὐτῶν κατὰ λόγον". 29.3 Ἐσπέρας οὖν γενομένης ὑπνώσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν ἄγγελοι τρεῖς, ὡς αὐτὸς διηγεῖτο, κατέσχον αὐτὸν καὶ λέγουσι· "Τί ἐξῆλθες τοῦ μοναστηρίου τῶν γυναικῶν;" Οἷς διηγεῖτο τὸ πρᾶγμα· "'Ὅτι ἐφοβήθην μήποτε κάκείνας βλάψω καὶ ἐμαυτόν". Λέγουσιν αὐτῷ· "Οὐκοῦν ἐάν σε τοῦ πάθους ἀπαλλάξωμεν ἀπέρχη καὶ φροντίζεις αὐτῶν;" Ἐπὶ τούτοις συνέθετο. Εἰσπράττονται αὐτὸν ὄρκον. 29.4 Τὸν δὲ ὄρκον ἔλεγε τοιοῦτον εἶναι· "'Ὅμοσον ἡμῖν ὅτι μὰ τὸν φροντίζοντά μου φροντίζω αὐτῶν". Καὶ ὥμοσεν αὐτοῖς· τότε κατέσχον αὐτοῦ εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας, καὶ ὁ τρίτος λαβὼν ξυρὸν ἐξέτεμεν αὐτοῦ τοὺς διδύμους, οὐ κατὰ ἀλήθειαν ἀλλὰ κατὰ φαντασίαν. Ἔδοξεν οὖν τῇ ἐκστάσει, ὡς ἂν εἴποι τις, καὶ ἀποτεθεραπεῦσθαι. Ἐπερωτῶσιν αὐτόν· "'Ἡσθήθης ὠφελείας;" Λέγει αὐτοῖς· "Σφόδρα ἐκου φίσθην καὶ πέπεισμαι ἀπηλλάχθαι τοῦ πάθους". 29.5 Λέγουσιν αὐτῷ· "'Ἀπελθε οὖν". Καὶ ὑποστρέψας μετὰ πέντε ἡμέρας πενθοῦντος τοῦ μοναστηρίου εἰσῆλθε καὶ ἔνδον ἔμεινεν ἕκτοτε ἐν κελλίῳ πλαγίῳ, ἐξ οὗ ἐγγύτερος ὢν συνεχῶς αὐτὰς διωρθοῦτο τὸ ὅσον ἐπ' αὐτῷ. Ἐζήσθη δὲ ἄλλα τεσσαράκοντα ἔτη διαβεβαιούμενος τοῖς πατράσιν ὅτι "Εἰς τὴν διάνοιάν μου οὐκ ἀναβαίνει πάθος". Τοῦτο τὸ χάρισμα τοῦ ἀγίου ἐκείνου ὃς οὕτως ἐφρόντισε τοῦ μοναστηρίου. 30 .tΠερὶ Δωροθέου 30.1 Ὁν διαδέχεται Δωρόθεος, ἀνὴρ δοκιμώτατος γηρά σας ἐν βίῳ χρηστῷ καὶ ἐμπράκτῳ· μὴ δυνηθεὶς μὲν οὕτως ἐν αὐτῷ τῷ μοναστηρίῳ μείναι, ἐν ἀνώγει δὲ ἀποκε κλεισμένος θυρίδα ἐποίησεν ὀρῶσαν ἐπὶ τὸ μοναστήριον τῶν γυναικῶν, ἣν καὶ ἔκλειε καὶ ἠνοιγεν· ἀδιαλείπτως οὖν παρεκαθέζετο τῇ θυρίδι τὴν ἀμαχίαν αὐταῖς μνη στευόμενος. Καὶ οὕτως ἐπεγήρασεν ἄνω εἰς τὸ ἀνώγειον, μήτε τῶν γυναικῶν ἄνω ἀνερχομένων μήτε ἐκείνου δυναμένου κάτω κατελθεῖν· οὐ γὰρ εἰστήκει κλίμαξ. 31 .tΠερὶ Πιαμοῦν 31.1 Πιαμοῦν γέγονε παρθένος ἥτις τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς ἔζησε μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἰδίας μίαν παρὰ μίαν ἐσθίουσα ἐν ἐσπέρᾳ καὶ νήθουσα λίνον. Αὕτη κατηξιώθη χαρίσματος προρρήσεων. Ἐν οἷς συνέβη ποτὲ ἐν Αἰγύπτῳ τῆς ἀναβάσεως οὔσης κώμην κώμη ἐπιθέσθαι· μάχονται γὰρ εἰς τὰς ὑδρομερισίας, ὡς καὶ φόνους παρακολουθεῖν καὶ κατακοπᾶς. Δυνατωτέρα οὖν κώμη ἐπέθετο τῇ ταύ της κώμη, καὶ ἤρχοντο ἄνδρες ἐν πλήθει μετὰ δοράτων καὶ ῥοπάλων κόψαι τὴν κώμην αὐτῆς. 31.2 Παρέστη δὲ αὐτῇ ἄγγελος ἀποκαλύπτων αὐτῇ τὴν ἐπίθεσιν τούτων. Καὶ μεταστελαμένη τοὺς πρεσβυτέρους τῆς κώμης λέγει· "'Εξέλθατε καὶ ἀπαντήσατε τοῖς ἐρχομένοις ἐκ τῆσδε τῆς κώμης καθ' ὑμῶν, ἵνα μὴ καὶ ὑμεῖς συναπόλησθε τῇ κώμῃ, καὶ παρακαλέσατε αὐτοὺς λωφῆσαι τῆς ἀηδίας". Φοβηθέντες δὲ οἱ πρεσβύτεροι πίπτουσιν εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς παρακαλοῦντες καὶ

λέγοντες αὐτῇ ὅτι "Ἡμεῖς οὐ τολμῶμεν συναντῆσαι αὐτοῖς· οἶδαμεν γὰρ αὐτῶν τὴν μέθην καὶ τὴν ἀπόνοιαν. 31.3 Ἄλλ' εἰ ποιεῖς ἔλεος καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν κώμην καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν σόν, ἐξελθοῦσα αὐτῇ αὐτοῖς συνάντησον". Ἐκείνη τοῦτο μὴ συνθεμένη, ἀνελθούσα εἰς τὸ δωμάτιον τὸ ἴδιον ἐν νυκτὶ ἔστη διὰ παντὸς εὐχομένη καὶ μὴ κλίνουσα γόνυ καὶ δεομένη τοῦ θεοῦ ὅτι "Κύριε ὁ κρίνων τὴν γῆν, ᾧ οὐδὲν τῶν ἀδίκων ἀρέσκει, τῆς προσευχῆς ταύτης ἐλθούσης πρὸς σὲ ἡ δύναμις σου ἠλωσάτω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον ὅπου ἂν αὐτοὺς καταλάβῃ". 31.4 Καὶ περὶ ὥραν πρώτην ἀπὸ τριῶν μιλίων ἠλωθέντες εἰς τὸν τόπον σαλευθῆναι οὐκ ἠδυνήθησαν· ἀπεκαλύφθη δὲ κάκεινοις ὅτι πρεσβείαις αὐτῆς γέγονεν αὐτοῖς τὸ ἐμπόδιον· καὶ ἀποστείλαντες εἰς τὴν κώμην ἠτήσαντο εἰρήνην, δηλώσαντες ὅτι "Εὐχαριστήσατε τῷ θεῷ καὶ ταῖς εὐχαῖς Πιαμοῦν αἱ καὶ συνεπόδισαν ἡμᾶς". 32 .tΠερὶ Παχωμίου καὶ τῶν Ταβεννησιωτῶν 32.1 Ταβέννησις ἐστὶ τόπος ἐν τῇ Θηβαΐδι οὕτω καλοῦμενος, ἐν ᾧ Παχώμιος τις γέγονεν, ἀνὴρ τῶν εἰς εὐθείαν βεβιωκότων ὡς καταξιωθῆναι καὶ προρρήσεων καὶ ὅπτα σιῶν ἀγγελικῶν. Οὗτος εἰς ἄγαν ἐγένετο φιλόανθρωπος τε καὶ φιλάδελφος. Καθεζομένῳ οὖν αὐτῷ ἐν τῷ σπηλαίῳ ὤφθη ἄγγελος καὶ λέγει αὐτῷ· "Τὰ κατὰ σαυτὸν κατῶρ θωσας· περιπτῶς οὖν καθέζη ἐν τῷ σπηλαίῳ· δεῦρο καὶ ἐξελθὼν συνάγαγε πάντας τοὺς νέους μοναχοὺς καὶ οἴκησον μετ' αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν τύπον ὃν δίδωμί σοι οὕτως αὐτοῖς νομοθέτησον". Καὶ ἐπέδωκεν αὐτῷ δέλτον χαλκῆν ἐν ἧ ἔγγραπτο ταῦτα· 32.2 "Συγχωρήσεις ἐκάστῳ κατὰ δύναμιν φαγεῖν καὶ πιεῖν· καὶ πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν ἐσθίωντων ἀνάλογα καὶ τὰ ἔργα αὐτοῖς ἐγχείρισον· καὶ μήτε νηστεῦσαι κωλύσης μήτε φαγεῖν. Οὕτω μέντοι τὰ ἰσχυρὰ τοῖς ἰσχυροτέροις καὶ ἐσθίουσι, καὶ τὰ ἄτονα τοῖς ἀτονωτέροις καὶ ἀσκητικωτέροις ἐγχείριζε ἔργα. Ποίησον δὲ κέλλας διαφόρους ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ τρεῖς κατὰ κέλλαν μενέτωσαν. Ἡ δὲ τροφή πάντων ὑπὸ ἓνα οἶκον ἐξεταξέσθω. 32.3 Καθευδέτωσαν δὲ μὴ ἀνακείμενοι, ἀλλὰ θρόνους οἰκοδομητοὺς ὑπτιωτέρους πεποιηκότες καὶ θέντες αὐτῶν ἐκεῖ τὰ στρώματα καθευδέτωσαν καθήμενοι. Φορεῖτωσαν δὲ ἐν ταῖς νυξὶ λεβιτῶνας λινοῦς ἐζωσμένοι. Ἐκαστος αὐτῶν ἐχέτω μηλωτὴν αἰγίαν εἰργασμένην, ἧς ἄνευ μὴ ἐσθιέτωσαν. Ἀπιόντες δὲ εἰς τὴν κοινωνίαν κατὰ σάββατον καὶ κυριακὴν τὰς ζώνας λυέτωσαν, τὴν μηλωτὴν ἀποτιθέσθωσαν, καὶ μετὰ κουκουλίου μόνου εἰσιέτωσαν". Κουκούλια δὲ αὐτοῖς ἐτύπωσεν ἄμαλλα ὡς παιδίους, ἐν οἷς καὶ καυτῆρα τύπον σταυροῦ διὰ πορφυρίου ἐκέλευσεν ἐντίθεσθαι. 32.4 Ἐκέλευσε δὲ εἴκοσι τέσσαρα τάγματα εἶναι καὶ ἐκάστῳ τάγματι ἐπέθηκε στοιχειὸν ἑλληνικὸν ἀπὸ ἄλφα καὶ βῆτα καὶ γάμμα καὶ δέλτα καὶ τῶν καθ' ἑξῆς. Ἐν τῷ οὖν αὐτὸν ἐρωτᾶν καὶ φιλοπραγμονεῖν εἰς τοσοῦτον πλῆθος ἡρώτα τὸν δεῦτερον ὁ μὲν ζότερος· "Πῶς ἔχει τὸ τάγμα τοῦ ἄλφα;" ἢ· "Πῶς ἔχει τὸ ζῆτα;" πάλιν· "Ἀσπασαι τὸ ῥῶ", ἰδίῳ τινὶ σημείῳ γραμμάτων ἀκολουθοῦντες. "Καὶ τοῖς μὲν ἀπλουτέροις καὶ ἄκεραις οτέροις ἐπιθήσεις τὸ ἰῶτα, τοῖς δὲ δυσχερεστέροις καὶ σκολιωτέροις προσάξεις τὸ ξί". 32.5 Καὶ οὕτως κατ' ἀναλογίαν τῆς καταστάσεως τῶν προαιρέσεων καὶ τῶν τρόπων καὶ τῶν βίων, ἐκάστῳ τάγματι τὸ στοιχεῖον ἐφήρμωσεν, μόνων τῶν πνευματικῶν εἰδῶν τὰ σημαινόμενα. Ἐγγραπτο δὲ ἐν τῇ δέλτῳ ὅτι "Ἐνός ἄλλου μοναστηρίου ἄλλον ἔχοντος τύπον μὴ συμφάγη τούτοις, μὴ συμπῆ, μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μονὴν ἐκτὸς εἰ μὴ ἐν ὁδῷ εὐρεθῆ". Τὸν μὲντοι εἰσελθόντα συμμεῖναι αὐτοῖς ἐπὶ τριετίαν εἶσω τῶν ἀδύτων οὐ δέχονται· ἀλλ' ἐργατικώτερα ἔργα ποιήσας, οὕτως εἰσβαίνει μετὰ τριετίαν. 32.6 "Ἐσθιόντες δὲ τὰς κεφαλὰς καλυπτέτωσαν τοῖς κουκουλίσις ἵνα μὴ ἀδελφὸς ἀδελφὸν μασώμενον ἴδῃ. Οὐκ ἔστι λαλῆσαι ἐσθιόντα, οὐδὲ ἐκτὸς τοῦ πίνακος ἢ τῆς τραπέζης ἀλλαχοῦ προσέχειν τῷ ὀφθαλμῷ". Ἐτύπωσε δὲ διὰ πάσης τῆς ἡμέρας ποιεῖν αὐτοὺς εὐχὰς δώδεκα, καὶ ἐν τῷ λυχνικῷ δώδεκα, καὶ ἐν ταῖς παννυχίσι δώδεκα, καὶ ἐννάτην ὥραν τρεῖς· ὅτε δὲ μέλλει τὸ πλῆθος ἐσθιῖν ἐκάστη εὐχὴ ψαλμὸν προὰ δεσθαι τυπώσας. 32.7 Προσαντιλέγοντος δὲ τοῦ Παχωμίου τῷ

ἀγγέλω ὅτι ὀλίγοι εἰσὶν αἱ εὐχαί, λέγει αὐτῷ ὁ ἄγγελος· "Ταῦτα διετύπωσα ὡς φθάνειν καὶ τοὺς μικροὺς ἐπιτελεῖν τὸν κανόνα καὶ μὴ λυπεῖσθαι. Οἱ δὲ τέλειοι νομοθεσίας χρεῖαν οὐκ ἔχουσι· καθ' ἑαυτοὺς γὰρ ἐν ταῖς κέλλαις ὅλον ἑαυτῶν τὸ ζῆν τῆ τοῦ θεοῦ θεωρία παρεχώρησαν. Τούτοις δὲ ἐνομο θέτησα ὅσοι οὐκ ἔχουσι νοῦν ἐπιγνώμονα, ἵνα κὰν ὡς οἰκέται τὴν σύνταξιν πληροῦντες τῆς πολιτείας διατεθῶσιν ἐν παρρησίᾳ". 32.8 Ἔστιν οὖν ταῦτα τὰ μοναστήρια πλείονα κρατήσαντα τοῦτον τὸν τύπον, συντείνοντα εἰς ἑπτακισχιλίους ἄνδρας. Ἔστι δὲ τὸ πρῶτον καὶ μέγα μοναστήριον ἔνθα αὐτὸς ὁ Παχώμιος ὤκει, τὸ καὶ τὰ ἄλλα ἀποκυῖσαν μοναστήρια, ἔχον ἄνδρας χιλίους τριακοσίους. Ἐν οἷς καὶ ὁ καλὸς Ἀφθόνιος ὁ φίλος μου γενόμενος γνήσιος, τὸ νῦν δευτερεύων ἐν τῷ μοναστηρίῳ· ὃν ὡς ἀσκανδάλιστον ἀποστέλλουσιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ τὸ διαπωλῆσαι μὲν αὐτῶν τὰ ἔργα, συνω νῆσασθαι δὲ τὰς χρεῖας. 32.9 Ἔστι δὲ ἄλλα μοναστήρια ἀπὸ διακοσίων καὶ τριακοσίων· ἐν οἷς καὶ εἰς Πανὸς τὴν πόλιν εἰσελθῶν εὗρον ἄνδρας τριακοσίους. [Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ ἑώρακα ῥάπτρας δεκαπέντε, χαλκεῖς ἑπτὰ, τέκτονας τέσσαρας, καμηλαρίους δώδεκα, κναφεῖς δεκαπέντε.] Ἔργάζονται δὲ πᾶσαν τέχνην, καὶ ἐκ τῶν περιττευμάτων οἰκονομοῦντες καὶ τὰ τῶν γυναικῶν μοναστήρια καὶ φυλακάς. 32.10 [Τρέφουσι δὲ καὶ χοίρους· ἐμοῦ δὲ ψέγοντος τὸ πρᾶγμα, ἔλεγον ὅτι "Ἐν τῇ παραδόσει παρελάβομεν ὅτι τρεφέσθωσαν μὲν διὰ τὰ σινιάσματα, διὰ τὰ ἀποκαθαρίσματα τῶν λαχάνων, διὰ τὰ ῥιπτόμενα περιττώματα, ἵνα μὴ ζημιῶνται. Καὶ θυέσθωσαν οἱ χοῖροι, καὶ τὸ κρέας μὲν πιπρασκέσθω, τὰ δὲ ἄκρα τοῖς νοσοῦσι καὶ τοῖς γέρουσι ἀναλισκέσθωσαν, τῷ μετρίαν εἶναι τὴν χώραν καὶ πολὺ ἄνθρωπον". τὸ γὰρ ἔθνος τῶν Βλεμμύων αὐτοῖς παροικεῖ.] 32.11 Ἀναστάντες δὲ οἱ ἐφημερευταὶ ὄρθριοι οἱ μὲν περὶ τὸ μαγειρεῖον οἱ δὲ περὶ τὰς τραπέζας γίνονται. Ἴστωσιν οὖν αὐτὰς μέχρι τῆς ὥρας ἀπαρτίσαντες, ἐπιθέντες κατὰ τράπεζαν ἄρτους, λαψάνας συνθέτας, ἐλαίας, τυροὺς βοῶν, [τὰ τῶν κρεῶν ἄκρα,] καὶ λεπτολάχανα. Εἰσὶν οὖν οἱ εἰσερχόμενοι ἕκτην ὥραν καὶ ἐσθίοντες, ἄλλοι ἐβδόμην, ἄλλοι ὀγδόην, ἄλλοι ἐνάτην, ἄλλοι ἐνδεκάτην, ἄλλοι ἐσπέραν βαθεῖαν, ἄλλοι διὰ δύο, ὡς ἕκαστον στοιχεῖον τὴν ἰδίαν ὥραν γνωρίζειν. 32.12 Οὕτως ἦν αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα· ὁ μὲν ἐργάζεται γῆν γεωργῶν, ἄλλος κῆπον, ἄλλος χαλκεῖον, ἄλλος ἀρτοκοπεῖον, ἄλλος τεκτονεῖον, ἄλλος γναφεῖον, ἄλλος πλέκων σπυρίδας τὰς μεγάλας, ἄλλος βυρσεῖον, ἄλλος σκυτοτομεῖον, ἄλλος καλλιγραφεῖον, ἄλλος πλέκων τὰ μαλάκια· ἀποστηθίζουσι δὲ πάσας τὰς γραφάς. 33. Περὶ τοῦ μοναστηρίου τῶν γυναικῶν 33.1 Τούτοις ἔστι καὶ μοναστήριον γυναικῶν ὡς τετρακοσίων, τὴν αὐτὴν ἔχον διατύπωσιν, τὴν αὐτὴν πολιτείαν, ἐκτὸς τῆς μηλωτῆς· καὶ αἱ μὲν γυναῖκες πέραν τοῦ ποταμοῦ, οἱ δὲ ἄνδρες ἀντιπέρα. Ὅταν οὖν τελευτήσῃ παρθένος, ἐνταφιάσασαι αὐτὴν αἱ παρθένοι φέρουσι καὶ τιθέασι παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ· περάσαντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ μετὰ πορθμείου, μετὰ βαιῶν καὶ κλάδων ἐλαιῶν, μετὰ ψαλμωδίας φέρουσιν αὐτὴν εἰς τὸ πέραν, θάπτοντες εἰς τὰ ἴδια μνήματα. 33.2 Παρεκτὸς μέντοι τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ διακόνου οὐδεὶς περᾶ εἰς τὸ μοναστήριον τῶν γυναικῶν, καὶ τοῦτο κατὰ κυριακὴν. Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ τῶν γυναικῶν συνέβη πρᾶγμα τοιοῦτον· ῥάπτρας κοσμικὸς περάσας κατὰ ἄγνοιαν ἐζήτηε ἔργον· καὶ ἐξελθοῦσα νεωτέρα μία, ἔρημος γὰρ ἔστιν ὁ τόπος, συνέτυχεν αὐτῷ ἀκουσίως καὶ δέδωκεν αὐτῷ ἀπὸ κρίσιν ὅτι "Ἡμεῖς ἔχομεν ἡμετέρους ῥάπτρας". 33.3 Ἄλλη ἑωρακυῖα τὴν συντυχίαν, χρόνου παρελθόντος καὶ γενομένης μάχης, ἐξ ὑπονοίας διαβολικῆς ἀπὸ πολλῆς πονηρίας καὶ ζέσεως θυμοῦ, ἐσυκοφάντησε αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἀδελφότητος· ἧ συνέδραμον καὶ ἄλλαι ὀλίγοι τῆς κακίας. Ἀπολυπηθεῖσα οὖν ἐκείνη ὡς ὑποστᾶσα τοιαύτην συκοφαντίαν τὴν μήτε εἰς ἔννοιαν αὐτῆς ἐλθοῦσαν, καὶ μὴ ἐνεγ κοῦσα ἔβαλεν ἑαυτὴν εἰς τὸν ποταμὸν λάθρα καὶ ἔτε λεύτησεν. 33.4 Οὕτως ἡ συκοφαντήσασα, γνοῦσα ὅτι ἐσυκοφάντησεν ἀπὸ πονηρίας καὶ εἰργάσατο τὸ ἄγος τοῦτο, λαβοῦσα ἀπήγξατο καὶ αὐτὴ μὴ στέξασα τὸ

πράγμα. Ἐλ θόντι οὖν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀνήγγειλαν τὸ πρᾶγμα αἱ λοιπαὶ ἀδελφαί· καὶ ἐκέλευσε τούτων μὲν μηδὲ μιᾶς προσφορὰν ἐπιτελεσθῆναι· τὰς δὲ μὴ εἰρηνευσάσας αὐτάς, ὡς συνει δυίας τῇ συκοφαντησάσῃ καὶ πιστευσάσας τοῖς εἰρημένοις, ἑπταετίαν ἀφώρισεν ἀκοινωνήτους ποιήσας. 34 .Ἐπερὶ τῆς ὑποκρινομένης μωρίαν 34.1 Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ ἄλλη γέγονε παρθένος ὑποκρινομένη μωρίαν καὶ δαίμονα· καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὴν ἐβδελύξαντο ὡς μηδὲ συνεσθίειν αὐτῇ, τοῦτο ἐκείνης αἶρη σαμένης. Ἀλωμένη οὖν ἀνὰ τὸ μαγειρεῖον πᾶσαν ἐποίει ὑπηρεσίαν, καὶ ἦν, τὸ δὴ λεγόμενον, σπόγγος τῆς μονῆς, ἔργῳ πληροῦσα τὸ γεγραμμένον· "Εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ἡμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μωρὸς γενέσθω ἵνα γένηται σοφός". Αὕτη ῥάκος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δῆσασα—αἱ γὰρ ἄλλαι πᾶσαί εἰσι κεκαρμέναι, ἔχουσαι κουκούλια—οὕτως ἦν ὑπηρετοῦσα. 34.2 Ταύτην μασωμένην οὐκ εἶδεν οὐδεμία τῶν τετρακοσίων τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς· ἐπὶ τραπέζης οὐκ ἐκαθέσθη, οὐ κλάσματος μετέλαβεν ἄρτου, ἀλλὰ τὰς ψίχας σπογγίζουσα τῶν τραπεζῶν καὶ τὰς χύτρας περιπλύνουσα τούτοις ἠρκεῖτο· μὴ ὑβρίσασά ποτέ τινα, μὴ γογγύσασα, μὴ λαλήσασα μικρὸν ἢ μέγα, καίπερ κονδυλιζομένη καὶ ὑβριζομένη καὶ καταρωμένη καὶ μυσαττομένη. 34.3 Παρέστη οὖν ἄγγελος τῷ ἀγίῳ Πιτηροῦμ ἐν τῷ Πορφυρίτῃ καθεζομένῳ ἀναχωρητῇ ἀνδρὶ δοκιμωτάτῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· "Διὰ τί μέγα φρονεῖς ἐπὶ σεαυτῷ ὡς εὐλαβῆς, καὶ ἐν τοιοῦτῳ καθεζόμενος τόπῳ; Θέλεις ἰδεῖν εὐλαβεστέραν σου γυναῖκα; Ἄπελθε εἰς τὸ μοναστήριον τῶν γυναικῶν τῶν Ταβεννησιωτῶν, καὶ ἐκεῖ εὐρήσεις μίαν διάδημα ἔχουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· αὕτη σου ἀμείνων ἐστί. 34.4 Τοσοῦτῳ γὰρ ὄχλῳ πυκτεύουσα, τὴν καρδίαν αὐτῆς οὐδέποτε ἀπέστησε τοῦ θεοῦ· σὺ δὲ καθεζόμενος ὧδε, ἀνὰ τὰς πόλεις πλανᾶσαι τῇ διανοίᾳ". Καὶ ὁ μηδέποτε ἐξεληθὼν ἀπῆλθεν ἕως τοῦ μοναστηρίου ἐκείνου, καὶ παρακαλεῖ τοὺς διδασκάλους εἰσελθεῖν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν γυναικῶν. Ἐκεῖνοι ὡς ἐπίδοξον καὶ γεγηρακότα ἐθάρρησαν αὐτὸν εἰσαγαγεῖν. 34.5 Καὶ εἰσελθὼν ἐπεζήτησε πάσας ἰδεῖν. Ἐκείνη οὐ παρεφαίνετο. Τέλος λέγει αὐταῖς· "Φέρετέ μοι πάσας· λείπει γὰρ καὶ ἄλλη". Λέγουσιν αὐτῷ· "Μίαν ἔχομεν σαλὴν ἔνδον ἐν τῷ μαγειρεῖῳ"· —οὕτω γὰρ καλοῦσι τὰς πασχούσας. Λέγει αὐταῖς· "Ἀγάγετέ μοι κάκεινην· ἄφετε αὐτὴν ἰδῶ". Ἀπῆλθον αὐτῇ φωνῆσαι· αὕτη οὐχ ὑπήκουσεν, ἴσως αἰσθομένη τοῦ πράγματος, ἢ καὶ ἀποκαλυφθεῖσα. Σύρουσι βία καὶ λέγουσιν αὐτῇ· "Ὁ ἅγιος Πιτηροῦμ σε θέλει ἰδεῖν". Ἦν γὰρ ὀνομαστός. 34.6 Ἐλθούσης οὖν αὐτῆς ἐθεάσατο τὸ ῥάκος τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς λέγει αὐτῇ· "Εὐλόγησόν με". Ὁμοίως κάκεινη ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγουσα· "Σὺ με εὐλόγησον, κύριε". Ἐξέστησαν πᾶσαι καὶ λέγουσιν αὐτῷ· "Ἀββᾶ, μὴ πάσχε ὑβρίν· σαλή ἐστί". Λέγει αὐταῖς πάσαις ὁ Πιτηροῦμ· "Ἐμεῖς ἐστὲ σαλαί· αὕτη γὰρ καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν ἀμμᾶς ἐστίν—οὕτως γὰρ καλοῦσι τὰς πνευματικάς· —καὶ εὐχομαι ἄξιός αὐτῆς εὐρεθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως". 34.7 Ἀκούσασαι ταῦτα ἔπεσον αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, ἐξομολογούμεναι πᾶσαι διαφόρως· ἡ μὲν ὡς τὸ ἀπόπλυμα τοῦ πίνακος ἐπιχέασα αὐτῇ· ἄλλη ὡς κονδύλοις ἐπιτριψαμένη· ἄλλη ὡς τὴν ῥίνα αὐτῆς σιναπίσασα· καὶ ἀπλῶς πᾶσαι διαφόρους ὑβρεῖς ἀπήγγειλαν. Εὐξάμενος οὖν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπῆλθε. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας μὴ ἐνεγκοῦσα ἐκείνη τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἀδελφῶν, καὶ ταῖς ἀπολογίαις βαρυνθεῖσα, ἐξῆλθε τοῦ μοναστηρίου· καὶ ποῦ ἀπῆλθεν, ἢ ποῦ κατέδου, ἢ πῶς ἔτελευτήσεν, ἔγνω οὐδεὶς. 35 .Ἐπερὶ Ἰωάννου τοῦ ἐν Λυκῷ τῇ πόλει 35.1 Γέγονέ τις Ἰωάννης ἐν Λυκῷ τῇ πόλει, ὃς ἐν παιδίῳ μὲν ἔμαθε τὴν τεκτονικὴν· ᾧ ἀδελφὸς ὑπῆρχε βαφεύς. Ἐς ὕστερον δὲ γενόμενος ὡς ἐτῶν εἰκοσιπέντε ἀπετάξατο· καὶ διατρίψας ἐν διαφόροις μοναστηρίοις πέντε ἔτη ἀνεχώρησε μόνος εἰς τὸ ὄρος τῆς Λυκῶ, εἰς αὐτὴν τὴν ἀκρῶρειαν ποιήσας ἑαυτῷ τρεῖς θόλους καὶ εἰσελθὼν ἀνωκοδόμησεν ἑαυτόν. Ἦν οὖν ὁ εἷς θόλος εἰς τὰς χρεῖας τῆς σαρκός, καὶ ὁ εἷς ἔνθα εἰργάζετο καὶ ἦσθιε, καὶ ὁ ἄλλος ἔνθα προσηύχετο. 35.2 Οὗτος τριάκοντα πληρώσας

ἔτη ἐγκεκλεισμένος καὶ διὰ θυρίδος λαμβάνων παρὰ τοῦ δια κονοῦντος αὐτῷ τὰς
χρείας κατηξιώθη χάρισματος προρρήσεων. Ἐν οἷς καὶ τῷ μακαρίῳ Θεοδοσίῳ τῷ
βασιλεῖ διαφόρους ἀπέστειλε προρρήσεις, περὶ τε Μαξίμου τοῦ τυράννου, ὅτι
νικήσας αὐτὸν ὑποστρέψει τῶν Γαλλίων· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ Εὐγενίου τοῦ τυράννου
εὐηγγελίσατο. Τούτου ἐξῆλθε φήμη πολλὴ ὡς ἐναρέτου. 35.3 Ὅντες οὖν ἡμεῖς ἐν τῇ
ἐρήμῳ τῆς Νιτρίας, ἐγὼ τε καὶ οἱ περὶ τὸν μακάριον Εὐάγριον, ἐζητοῦμεν μαθεῖν τὴν
ἀκρίβειαν, τίς ἢ ἀρετὴ τοῦ ἀνδρός. Λέγει οὖν ὁ μακάριος Εὐάγριος· "Ἡδέως
ἐμάνθανον παρὰ του εἰδότος δοκιμάζειν νοῦν καὶ λόγον, ποταπὸς εἶη ὁ ἀνὴρ· ἐὰν
γὰρ ἐγὼ αὐτὸς ἰδεῖν αὐτὸν μὴ δυνηθῶ, τὰ δὲ τῆς πολιτείας αὐτοῦ ἀκοῦσαι ἀκριβῶς
δυνηθῶ ἄλλου διηγουμένου, οὐκ ἀπέρχομαι ἕως τοῦ ὄρους". Ἀκούσας ἐγὼ καὶ
μηδενὶ μηδὲν εἰρηκῶς ἠσύχασα μίαν ἡμέραν· τὴν δὲ ἄλλην ἀπο κλείσας μου τὸ
κέλλιον καὶ θεῶ παραθέμενος ἑαυτὸν καὶ αὐτὸ ἐσκύλην ἕως Θηβαΐδος. 35.4 Καὶ
ἔφθασα δι' ἡμερῶν δεκαοκτώ, τὰ μὲν πεζεύσας, τὰ δὲ καὶ πλεύσας ἐν τῷ ποταμῷ. Ὁ
καιρὸς δὲ ἦν τῆς ἀναβάσεως, ἐν ᾧ νοσοῦσι πολλοί· ὁ δὲ καὶ ὑπέστην. Ἀπελθὼν οὖν
εὔρον αὐτοῦ κε κλεισμένον τὸ προεισοδικόν· ὕστερον γὰρ προσωκοδόμησαν οἱ
ἀδελφοὶ προεισοδικὸν μέγιστον, ἐν ᾧ χωροῦσιν ἄνδρες ὡς ἑκατόν· καὶ κλειδίῳ
ἀποκλείοντες κατὰ σάββατον καὶ κυριακὴν ἤνοιγον. Μαθὼν οὖν τὴν αἰτίαν δι' ἣν
ἐγκέ κλειστο, ἠσύχασα ἕως τοῦ σαββάτου. Καὶ παραγενόμενος ὥραν δευτέραν ἐν τῇ
συντυχίᾳ εὔρον αὐτὸν ἐν τῇ θυρίδι παρακαθεζόμενον, δι' ἣς ἐδόκει παρακαλεῖν τοὺς
παρα τυγχάνοντας. 35.5 Ἀσπασάμενος οὖν με ἔλεγε δι' ἑρ μηνέως· "Πόθεν εἶ, καὶ τί
παραγέγονας; Στοχάζομαι γὰρ σε τῆς συνοδίας εἶναι τῆς Εὐαγρίου". Εἶπον ὅτι "Ξένος
ἐκ Γαλατίας ὠρμημένος". ὠμολόγησα δὲ ὅτι καὶ τῆς ἐταιρείας Εὐαγρίου. Ἐν τῷ
μεταξὺ λαλούντων ἡμῶν ἐπεισ ἦλθεν ὁ ἡγεμὼν τῆς χώρας, Ἀλύπιος ὀνόματι· ᾧ
προσ δραμῶν ἀφῆκε τὴν ἐμὴν ὀμιλίαν. Ἀναχωρήσας οὖν ὀλίγον δέδωκα αὐτοῖς
τόπον ἐστὼς πόρρωθεν. Ἐπὶ πολὺ δὲ συν ομιλούντων αὐτῶν ἠκηδίασα, καὶ
ἀκηδιάσας κατεγόγγυσα τοῦ καλογήρου, ὡς ἐμοῦ μὲν καταφρονήσαντος τιμήσαντος
δὲ ἐκεῖνον. 35.6 Καὶ ἐπὶ τούτῳ σιανθεὶς τὴν διάνοιαν ἐσκε πτόμην ἀναχωρήσαι
καταφρονήσας αὐτοῦ. Προσκαλεσάμενος δὲ τὸν ἐρμηνέα, Θεόδωρον ὀνόματι, λέγει
αὐτῷ· "Ἀπελθε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ ἐκεῖνῳ· "Μὴ μικροψύχει· ἄρτι ἀπολύω τὸν ἡγεμόνα
καὶ λαλῶ σοι"". Ἐδοξα οὖν ὡς πνευματικῷ αὐτῷ προσσχὼν προσκαρτερεῖν. Καὶ
ἐξελθόντος τοῦ ἡγεμόνος προσκαλεῖταί με καὶ λέγει μοι· "Διὰ τί ἐβλάβης κατ' ἐμοῦ;
Τί ἄξιον βλάβης εὗρες, ὅτι ἐκεῖνα ἐλογίσω ἄπερ οὔτε ἐμοὶ πρόσεστιν οὔτε σοι
ἔπρεπεν; Ἡ οὐκ οἶδας ὅτι γέγραπται· "Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἄλλ'
οἱ κακῶς ἔχοντες"; Σὲ ὅτε θέλω εὐρίσκω, καὶ σὺ ἐμέ. 35.7 Καὶ ἐὰν μὴ ἐγὼ σε
παρακαλέσω, ἄλλοι σε ἀδελφοὶ παρκαλοῦσι καὶ ἄλλοι πατέρες. Οὗτος δὲ ἐστὶν
ἐκδεδομένος τῷ διαβόλῳ διὰ τῶν κοσμικῶν πραγμάτων, καὶ βραχεῖαν ἀναπνεύσας
ὥραν, ὡς δραπετεύσας οἰκέτης δεσπότην, παρεγένετο ὠφελήθηται· ἄτοπον οὖν ἦν
καταλείψαντας αὐτὸν σοὶ προσδιατρίψαι, σοῦ ἀδιαλείπτως τῇ σωτηρίᾳ σχολάζοντος".
Παρακαλέσας οὖν αὐτὸν εὔξασθαι ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπληροφορήθη ὅτι ἀνὴρ ἦν
πνευματικὸς. 35.8 Τότε χαριεντιζόμενος τῇ δεξιᾷ χειρὶ εἰς τὴν ἀριστεράν μου
σιαγόνα ἠρέμα κοσσίσας, λέγει μοι· "Πολλοὶ σε μένουσι θλίψεις, καὶ πολλὰ
ἐπολεμήθης ἐξελθεῖν τῆς ἐρήμου· καὶ ἐδειλάνθης καὶ ὑπερέθου· Εὐλαβεῖς δὲ σοι
προφάσεις καὶ εὐλόγους φέρων ὁ δαίμων ἀναρριπίζει. Ὑπέθετο γὰρ σοι καὶ τὴν τοῦ
πατρός σου ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν κατήχησιν τοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ τῆς ἀδελφῆς εἰς τὸν
μονήρη βίον. 35.9 Ἴδὲ οὖν σοι εὐαγγελίζομαι· Ἀμφότεροι ἐσώθησαν· ἀπετάξαντο
γάρ. Καὶ ὁ πατήρ σου ζῆσαι ἔχει ἀκμὴν ἄλλα ἔτη. Ἐγκαρτέρει οὖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
μὴ τούτων χάριν θελήσης ἀπελθεῖν ἐν τῇ πατρίδι σου· γέγραπται γάρ· "Οὐδεὶς
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν". Ὁφεληθεὶς οὖν ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων καὶ στυφθεὶς

ικανῶς, ἠὺχαρίστησα τῷ θεῷ τὰς ἐλαυνούσας με προφάσεις ἠνυσμένας μαθῶν. 35.10 Εἶτα πάλιν λέγει μοι χαριεντιζόμενος· "Θέλεις ἐπίσκοπος γενέσθαι;" Εἶπον αὐτῷ ὅτι "Εἰμί". Καὶ λέγει μοι· "Ποῦ;" Εἶπον ὅτι "Εἰς τὰ μαγειρεῖα, εἰς τὰ καπηλεῖα, εἰς τὰ τραπέζας, εἰς τὰ κεράμια· ἐπισκοπῶ αὐτά, καὶ ἐὰν ἦ οἰνάριον ὄξινον ἀφορίζω αὐτό, τὸ δὲ χρηστὸν πίνω· ὁμοίως ἐπισκοπῶ καὶ τὴν χύτραν, καὶ ἐὰν λείπη ἄλας ἢ τι τῶν ἀρτυμάτων βάλλω καὶ ἀρτύω, καὶ οὕτως αὐτὴν ἐσθίω. Αὕτη μού ἐστιν ἡ ἐπισκοπή· ἐχειροτόνησε γάρ με ἡ γαστριμαργία". 35.11 Λέγει μοι οὗτος μειδιάσας· "Ἄφες τὰ παίγνια· ἐπίσκοπος ἔχεις χειροτονηθῆναι καὶ πολλὰ καμεῖν καὶ θλιβῆναι· εἰ τοίνυν φεύγεις τὰς θλίψεις, μὴ ἐξέλθῃς τῆς ἐρήμου· ἐν γὰρ τῇ ἐρήμῳ ἐπίσκοπόν σε οὐδεὶς ἔχει χειροτονῆσαι". Ἀναχωρήσας οὖν αὐτοῦ ἦλθον ἐπὶ τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον μου τὸν συνήθη, αὐτὰ ταῦτα διηγησάμενος τοῖς μακαρίοις πατράσιν· οἵτινες μετὰ δύο μῆνας πλεύσαντες ἦλθον καὶ συνέτυχον αὐτῷ. Ἐγὼ δὲ τῶν ῥημάτων αὐτοῦ ἐπελαθόμην. Μετὰ γὰρ τρία ἔτη ἠρρώστησα ἀρρωστίαν τὴν ἀπὸ σπληνὸς καὶ στομάχου· 35.12 ἐκεῖθεν ἀπεστάλην ἐπὶ τὴν Ἀλεξανδρείαν παρὰ τῶν ἀδελφῶν, ὕδρωπα μελετήσας. Ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας συμβουλευσάντες οἱ ἰατροί, τῶν ἀέρων ἔνεκεν, καταλαμβάνειν με τὴν Παλαιστίνην· ἔχει γὰρ λεπτοὺς ἀέρας, ὡς πρὸς τὴν κρᾶσιν τὴν ἡμετέραν· ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης κατέλαβον τὴν Βιθυνίαν· καὶ ἐν ταύτῃ οὐκ οἶδα πῶς, εἴτε ἐξ ἀνθρωπίνης σπουδῆς, εἴτε ἐξ εὐδοκίας τοῦ κρείττονος· θεὸς ἂν εἰδείη· κατηξιώθη τῆς ὑπὲρ ἐμὲ χειροτονίας κοινωνήσας τῇ περιστάσει τῇ κατὰ τὸν μακάριον Ἰωάννην· 35.13 καὶ ἐπὶ ἔνδεκα μῆνας ἐν ζοφερῷ κελλίῳ κρυπτόμενος ἐμνήσθην τοῦ μακαρίου ἐκείνου, ὅτι ταῦτά μοι προειρήκει ἄπερ ὑπέστην. Καὶ τοῦτο δέ μοι διηγείτο ὡς ὀφείλων με διὰ τοῦ διηγήματος ἀγαγεῖν εἰς ὑπομονὴν τῆς ἐρήμου, ὅτι "Τεσσαρακοντα οκτῶ ἔτη ἔχω ἐν τῇ κέλλῃ ταύτῃ· οὐ γυναικὸς πρόσωπον εἶδον, οὐ νομίσματος ἰδέαν· οὐ μασώμενόν τινα εἶδον· οὐκ ἐσθίοντα, οὐ πίνοντά με εἶδε τις". 35.14 Οὗτος καὶ τῇ δούλῃ τοῦ θεοῦ Ποιμενίῃ παραβα λούση ἱστορίας χάριν οὐ συντετύχηκε μὲν, ἐδήλωσε δὲ αὐτῇ τινὰ καὶ τῶν ἀπορρήτων. Παρήγγειλε δὲ αὐτῇ κατ' ἐρχομένη ἀπὸ Θηβαΐδος μὴ ἐκνεῦσαι εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, "Ἐπεὶ πειρασμοῖς ἔχεις περιπεσεῖν". Ἡ δὲ παραλογισαμένη ἢ ἐπιλαθομένη ἐξένευσε ἐπὶ τὴν Ἀλεξανδρείαν ἱστορῆσαι τὴν πόλιν. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν πλησίον Νικίου τῆς πόλεως παρέβαλεν αὐτῆς τὰ πλοῖα ἀναπαύσεως χάριν. 35.15 Ἐξελθόντες οὖν οἱ παῖδες ἐξ ἀταξίας τινὸς συνέβαλον μάχην μετὰ τῶν ἐπιχωρίων, ἀνδρῶν ἀπονενουμένων· οἵτινες ἐνὸς μὲν εὐνούχου δάκτυλον ἦραν, ἄλλον δὲ ἐφό νευσαν, Διονύσιον δὲ τὸν ἀγιώτατον ἐπίσκοπον καὶ εἰς τὸν ποταμὸν ἔβαψαν ἀγνοήσαντες, κάκεινην αὐτὴν λαιδορίαις καὶ ἀπειλαῖς συνέτριψαν, τοὺς λοιποὺς πάντας τραυματίσαντες παῖδας. 36. Ἐπεὶ Ποσειδωνίου 36.1 Τὰ κατὰ Ποσειδώνιον τὸν Θηβαῖον πολλὰ μὲν καὶ δυσδιήγητα, πῶς τε ἦν πραῦς καὶ ὅπως ἀσκητικῶς τατος, καὶ πόσῃν τινὰ εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀκακίαν, οὐκ οἶδα εἰ συντετύχηκά τι. Συνέζησα γὰρ τούτῳ ἐπὶ ἔτος ἐν ἐν Βηθλεὲμ ὀπηνίκα ἐκαθέσθη ἐπέκεινα τοῦ Ποιμενίου, καὶ πολλὰς αὐτοῦ κατεῖδον ἀρετάς· 36.2 ἐν οἷς μοι αὐτὸς διηγείτο μιᾶς τῶν ἡμερῶν ὅτιπερ "Εἰς τὸν Πορφυρίτην τόπον οἰκήσας ἔτος ἐν ἀνθρώπῳ οὐ συντετύχηκα ὄλω τῷ ἔτει, οὐχ ὁμιλίας ἀκήκοα, οὐκ ἄρτου ἠψάμην· ἀλλ' ἡ βρα χέσι φοινικίοις διεγενόμεν καὶ εἶ που βοτάνας εὔρον ἀγρίας. Ἐν οἷς ποτὲ ἐκλειπόντων μου τῶν βρωμάτων, ἐξήλθον τοῦ σπηλαίου ἐπὶ τὸ ἐλθεῖν εἰς τὴν οἰκουμένην. 36.3 Καὶ περιπατήσας διὰ πάσης τῆς ἡμέρας μόλις ἀπέσχον τοῦ σπηλαίου σημεῖα δύο. Περιβλεψάμενος οὖν ὁρῶ ἵππεά στρατιώτου ἔχοντα σχῆμα, τιαρηφόρον κράνος ἔχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καὶ προσδοκῆσας αὐτὸν εἶναι στρατιώτην ὥρμησα ἕως τοῦ σπηλαίου, καὶ εὔρον κάρταλον σταφυλῶν καὶ συκῶν νεαροτμήτων· ὃν λαβὼν καὶ περιχαρῆς γενόμενος εἰσῆλθον εἰς τὸ σπήλαιον, ἐπὶ μῆνας δύο ἔχων ἐκεῖνα τὰ βρώματα παραμυθίαν". 36.4 Τοῦτο δὲ πεποίηκε τὸ θαῦμα ἐν Βηθλεὲμ· γυνὴ τις ἐγκύμων πνεῦμα εἶχεν ἀκάθαρτον, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ

μέλλειν γεννᾶν ἐδυστόκει, τοῦ πνεύματος συντρίβοντος αὐτήν. Τῆς γυναικὸς οὖν δαιμονιοζομένης ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐπέστη καὶ παρεκάλει τὸν ἅγιον ἐκεῖνον παραγενέσθαι. Εἰσελθόντων οὖν ἡμῶν ἅμα εὗξασθαι, στὰς καὶ προσευξάμενος μετὰ δευτέραν γονυκλισίαν ἐξέβαλε τὸ πνεῦμα. 36.5 Ἀναστὰς οὖν λέγει ἡμῖν· "Εὗξασθε, ἄρτι γὰρ ἐξελαύνει τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον· σημεῖον δέ τι ἔχει ὑπάρξαι ἵνα πληροφορηθῶμεν". Ἐξερχόμενος οὖν ὁ δαίμων ἀπὸ θεμελίου τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς ὅλον ἔβαλε κάτω. Ἦν δὲ τὸ γύναιον ἐξαετίαν μὴ λαλήσαν· μετὰ οὖν τὸ ἐξελθεῖν τὸν δαίμονα ἔτεκε καὶ ἐλάλησεν. 36.6 Τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ προφητεῖαν ἔγνω ταύτην· Ἰερώνυμος τις πρεσβύτερος ᾧκει εἰς τοὺς τόπους ἐκεῖ νους, ἀρετῆ λόγων ῥωμαϊκῶν κεκοσμημένος καὶ εὐφυΐα· τοσαύτην δὲ εἶχε βασκανίαν ὡς ὑπὸ ταύτης καλύπτεσθαι τῶν λόγων τὴν ἀρετήν. Συγχρονίσας οὖν αὐτῷ ὁ Ποσει δώνιος ἡμέρας πλείους λέγει μοι πρὸς τὸ οὗς ὅτι "Ἡ μὲν ἐλευθέρα Παῦλα, ἡ φροντίζουσα αὐτοῦ, προτελευτήσει, ἀπαλ λαγεῖσα αὐτοῦ τῆς βασκανίας, ὡς οἶμαι. 36.7 Χάριν δὲ τούτου τοῦ ἀνδρὸς οὐ μὴ οἰκήσει ἅγιος ἀνὴρ εἰς τοὺς τόπους τούτους, ἀλλὰ φθάσει αὐτοῦ ὁ φθόνος καὶ μέχρι τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ". Ἐν οἷς καὶ συνέβη τὸ πρᾶγμα. Καὶ γὰρ καὶ Ὁξυπερέντιον τὸν μακάριον ἤλασε τὸν Ἰταλόν, καὶ Πέτρον ἄλλον τινὰ Αἰγύπτιον, καὶ Συμεῶνα, θαυμασίους ἄνδρας, οὓς τέως ἐγὼ ἐπεσημνάμην. Οὗτός μοι διηγείτο ὁ Ποσει δώνιος ὡς ἄρτου πείραν μὴ ἔχων ἀπὸ ἔτους τεσσαρακοστοῦ, μήτε μὴν μνησικακήσας τινὶ μέχρι ἡμισείας ἡμέρας. 37 .tΠερὶ Σαραπίωνος 37.1 Ἄλλος Σαραπίων τις γέγονεν, ἐπεκέκλητο δὲ σιν δόνιος, παρεκτός γὰρ σινδονίου οὐδέποτε οὐδὲν περιεβάλετο· ὃς πολλὴν ἐξήσκησεν ἀκτημοσύνην, εὐγράμματος δὲ ὢν ἀπεστήθιζε πάσας τὰς γραφάς· καὶ ἀπὸ πολλῆς ἀκτημοσύνης καὶ μελέτης γραφῶν οὐδὲ ἡρεμῆσαι ἴσχυσεν ἐν κελίῳ, μὴ περισπώμενος ὕλη, ἀλλὰ περιερχόμενος τὴν οἴκου μένην ταύτην κατῶρθωσε τὴν ἀρετήν· ταύτης γὰρ ἐγεγόνει καὶ τῆς φύσεως· διαφοραὶ γὰρ εἰσιν φύσεων, οὐκ οὐσιῶν. 37.2 Διηγοῦντο οὖν οἱ πατέρες ὅτι λαβὼν τινα συμπαίκτην ἀσκητὴν πέπρακεν ἑαυτὸν μίμοις Ἑλλησιν ἐν πόλει τινὶ εἴκοσι νομισμάτων. Καὶ σφραγίσας τὰ νομίσματα ἐφύλαττε παρ' ἑαυτῷ. Ἐπὶ τοσοῦτον οὖν παρέμεινε καὶ ἐδούλευσε τοῖς ἀγοράσασιν αὐτὸν μίμοις μέχρις οὗ καὶ χριστιανούς αὐτοὺς ἐποίησε καὶ τοῦ θεάτρου ἀπέστησε, παρεκτός ἄρτου καὶ ὕδατος οὐδενὸς λαμβάνων, οὐδὲ ἡσυχάζων τῷ στόματι ἀπὸ μελέτης γραφῶν. 37.3 Τῷ μακρῷ χρόνῳ πρῶτος κατενύγη ὁ ἀνὴρ, εἶτα ἡ μιμᾶς, εἶτα ὁ σύμπας οἶκος αὐτῶν. Ἐλέγετο δὲ ὅτι εἰς ὅσον αὐτὸν ἡγνόουν ἀμφοτέρων ἔνιπτε τοὺς πόδας. Ἀμφοτέροι οὖν βαπτισθέντες ἀπέστησαν τοῦ θεατρίzein, καὶ ἐπὶ τὸν σεμνὸν καὶ θεοσεβῆ ἐλάσαντες βίον σφόδρα ἠδοῦντο τὸν ἄνδρα καὶ λέγουσιν αὐτῷ· "Δεῦρο, ἄδελφε, ἐλευθερώσωμέν σε, ἐπειδὴ αἰσχροῦς ἡμᾶς δουλείας ἠλευθέρωσας αὐτός". Λέγει αὐτοῖς· "Ἐπειδὴ ἐνήργησεν ὁ θεὸς καὶ ἐσώθη ὑμῶν ἡ ψυχὴ, εἶπω ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ δράματος· 37.4 ἐγὼ κατοικτειρήσας ὑμῶν τὴν ψυχὴν, ἐλεύθερος ὢν ἀσκητῆς τῷ γένει Αἰγύπτιος, τούτου χάριν πέπρακα ἑμαυτὸν ἵνα σώσω ὑμᾶς. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο πεποίηκεν ὁ θεὸς καὶ ἐσώθη ὑμῶν ἡ ψυχὴ διὰ τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως, λάβετε ὑμῶν τὸν χρουσὸν ἵνα ἀπέλθω καὶ ἄλλοις βοηθήσω". Οἱ δὲ πολλὰ παρακαλέσαντες αὐτὸν καὶ διαβεβαιωσάμενοι ὅτι "Ὡς πατέρα σε ἔξομεν καὶ δεσπότην, μόνον μεῖνον μεθ' ἡμῶν"· οὐκ ἴσχυσαν αὐτὸν πείσαι. Τότε λέγουσιν αὐτῷ· "Δὸς τὸ χρυσίον πτωχοῖς, ἀρραβῶν γὰρ ἡμῖν γέγονε σωτηρίας· ἀλλὰ κἂν δι' ἐνιαυτοῦ ἡμᾶς ὄρα". 37.5 Οὗτος ταῖς συνεχέσιν ἀποδημίαις κατήντησεν εἰς Ἐλ λάδα, καὶ διατρίψας τριῶν ἡμερῶν ἐν Ἀθήναις οὐκ ἤξιώθη παράτινος ἄρτου· οὔτε γὰρ κέρμα ἐβάσταζεν, οὐ πήραν, οὐ μηλωτὴν, οὐδὲν τῶν τοιούτων. Τετάρτης οὖν ἐπιλαβομένης ἡμέρας σφόδρα ἐπείνασε· δεινὴ γὰρ ἡ ἀκούσιος πείνα, συνήγορον ἔχουσα τὴν ἀπιστίαν. Καὶ στὰς ἐπὶ γεωλόφου τῆς πόλεως, ἔνθα οἱ ἐν τέλει ἦσαν συναθροιζόμενοι τῆς πόλεως, ἤρξατο ἀποδύρεσθαι βίαν μετὰ κρότου χειρῶν καὶ κράζειν· "Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθεῖτε". 37.6 Καὶ

προσδραμόντες ἅπαντες, τριβωνοφόροι τε καὶ βιρροφόροι, λέγουσιν αὐτῶ· "Τί ἔχεις; Καὶ πόθεν εἶ; Καὶ τί πάσχεις;" Λέγει αὐτοῖς· "Τῷ μὲν γένει εἰμὶ Αἰγύπτιος· ἀφ' οὗ δὲ τῆς ἀληθινῆς μου πατρίδος ἀπέστην τρισὶ δανεισταῖς περιέπεσα· καὶ οἱ μὲν δύο μου ἀπηλλάγησαν πληρωθέντες τὸ χρέος, οὐκ ἔχοντες ὃ ἐγκαλέσουσιν· ὁ δὲ εἷς μου οὐκ ἀπαλλάττεται". Φίλο πραγμανοῦντες οὖν ἐκεῖνοι τοὺς δανειστάς ἵνα αὐτοὺς πληροφήσωσιν, ἠρώτων αὐτόν· "Ποῦ εἰσί, καὶ τίνες εἰσί; Τίς ἐστὶν ὁ ὄχλῳ σοι; δεῖξον ἡμῖν αὐτόν ἵνα σοι βοηθήσωμεν". 37.7 Τότε λέγει αὐτοῖς· "Ὁχλησάν μοι ἐκ νεότητος φιλαρ γυρία καὶ γαστριμαργία καὶ πορνεία· τῶν δύο ἀπηλλάγην, φιλαργυρίας καὶ πορνείας· οὐκέτι μοι ὄχλοῦσι· γαστριμαργίας δὲ ἀπαλλαγῆναι οὐ δύναμαι. Τετάρτην γὰρ ἔχω ἡμέραν μὴ φαγών, καὶ παραμένει μοι ὄχλοῦσα ἢ γαστήρ καὶ ζητοῦσα τὸ σύνηθες χρέος οὗ ἄνευ ζῆσαι οὐ δύναμαι". Τότε τινὲς τῶν φιλοσόφων ὑπονοήσαντες εἶναι αὐτὸ σκηνήν, διδόασιν αὐτῶ νόμισμα· καὶ δεξάμενος ἔθηκεν ἐν ἀρτοπωλείῳ, καὶ λαβὼν ἕνα ἄρτον ἀνεχώρησε παραχρῆμα ὀδεύσας τῆς πόλεως καὶ μηκέτι ὑποστρέψας εἰς αὐτήν. 37.8 Τότε ἔγνωσαν οἱ φιλόσοφοι ὅτι ἀληθῶς ἐνάρετος ἦν, καὶ δόντες τῷ ἄρτο πώλη τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου ἔλαβον τὸ νόμισμα. Ἐλθὼν δὲ εἰς τοὺς περὶ Λακεδαίμονας τόπους ἤκουσέ τινα τῶν πρώτων τῆς πόλεως Μανιχαῖον εἶναι ἅμα παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ἐνάρετον ὄντα τὰ ἄλλα. Τούτῳ πάλιν πέπρακεν ἑαυτὸν κατὰ τὸ πρῶτον δρᾶμα· καὶ ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀποστήσας αὐτόν τῆς αἰρέσεως καὶ τὴν τούτου ἐλευθέραν προσήγαγε τῇ ἐκ κλησῖα. Τότε αὐτόν ἀγαπήσαντες οὐκέτι ὡς οἰκέτην ἀλλ' ὡς γνήσιον ἀδελφὸν ἢ πατέρα εἶχον καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν. 37.9 Οὗτος ἔβαλεν ἑαυτὸν ποτε εἰς πλοῖον ὡς ὀφείλοντα πλεῦσαι ἐπὶ τὴν Ῥώμην· οἱ ναυτικοὶ ὑπονοήσαντες ὅτι ἡ δαπάνας εἰσήνεγκεν ἢ ἐν χρυσῷ κέκτηται τὰ ἀναλώματα, ἀπεριέργως αὐτόν ἐδέξαντο, ἄλλος ἄλλον νομίσαντες εἰληφέ ναι αὐτοῦ τὰ σκευή. Ἐν τῷ ἀποπλεῦσαι αὐτοὺς καὶ γενέσθαι ἀπὸ σταδίων πεντακοσίων Ἀλεξανδρείας ἤρξαντο οἱ ἐπιβάται περὶ δυσμᾶς ἡλίου ἐσθίειν, τῶν ναυτικῶν προφαγόντων. 37.10 Εἶδον οὖν αὐτόν ὅτι οὐκ ἐσθίει τὴν πρώτην ἡμέραν, καὶ προσεδόκησαν διὰ τὸν πλοῦν· ὁμοίως καὶ τὴν δευτέραν, καὶ τὴν τρίτην, καὶ τὴν τετάρτην. Τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ βλέπουσιν αὐτόν καθεζόμενον ἡσυχῇ ἐν τῷ πάντας ἐσθίειν, καὶ λέγουσιν αὐτῶ· "Διὰ τί οὐκ ἐσθίεις, ἄνθρωπε;" Λέγει αὐτοῖς· "Ὅτι οὐκ ἔχω". Περιειργάσαντο οὖν πρὸς ἀλλήλους· "Τίς αὐτοῦ ἔλαβε τὰ σκευή ἢ τὰ ἀναλώματα;" 37.11 Καὶ ὡς εὔρον ὅτι οὐδεὶς, ἤρξαντο διαμάχεσθαι αὐτῶ καὶ λέγειν· "Πῶς εἰσηλθες ἄνευ ἀναλωμάτων; Πόθεν ἡμῖν ἔχεις δοῦναι τὸ ναῦλον; ἢ πόθεν ἔχεις τραφήναι;" Λέγει αὐτοῖς· "Ἐγὼ πρᾶγμα οὐκ ἔχω· ἀπενέγκατέ με καὶ ρίψατε ὅπου με εὔρατε". Ἐκεῖνοι δὲ οὐδὲ ἑκατὸν χρυσίνων ἠδέως ἂν ἔλυον, ἀλλ' ἦνυον τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Οὕτως οὖν ἦν ἐν τῷ πλοίῳ καὶ εὐρέθησαν τρέφοντες αὐτόν ἕως Ῥώμης. 37.12 Ἐλθὼν οὖν ἐν τῇ Ῥώμῃ περιειργάζετο τίς εἴη μέγας ἀσκητῆς ἢ ἀσκήτρια ἐν τῇ πόλει. Ἐν οἷς περιέτυχε καὶ Δομνίνῳ τινὶ μαθητῇ Ὀριγένους, οὗ ἡ κλίνη μετὰ θάνατον νοσοῦντας ἰάσατο. Περιτυχὼν οὖν αὐτῶ καὶ ὠφεληθεὶς παρ' αὐτοῦ, ἀνὴρ γὰρ ἦν τετορνευμένος ἐν τε ἡθελί καὶ γνώσει, μαθὼν παρ' αὐτοῦ τίς ἄλλος εἴη, ἀσκητῆς ἢ ἀσκήτρια, ἔγνω περὶ ἡσυχάζουσης τινὸς παρθένου ἣτις οὐδενὶ συνετύγχανε. 37.13 Καὶ μαθὼν ποῦ μένει ἀπῆλθε καὶ λέγει τῇ ὑπηρετούσῃ αὐτῇ γραΐδι· "Εἶπον τῇ παρθένῳ ὅτι "Ἀναγκαίως σοι ἔχω συντυχεῖν, ὃ θεὸς γάρ με ἀπέστειλε"". Παραμείνας οὖν δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ὕστερον αὐτῇ συνέτυχε καὶ λέγει αὐτῇ· "Τί καθεζῆ;" Λέγει αὐτῶ· "Οὐ καθεζομαι ἀλλὰ ὀδεύω". Λέγει αὐτῇ· "Ποῦ ὀδεύεις;" Λέγει αὐτῶ· "Πρὸς τὸν θεόν". Λέγει αὐτῇ· "Ζῆς ἢ ἀπέθανες;" Λέγει αὐτῶ· "Πιστεύω εἰς τὸν θεὸν ὅτι ἀπέθανον· ζῶν γὰρ σαρκί τις οὐ μὴ ὀδεύσῃ". Λέγει αὐτῇ· "Οὐκοῦν ἵνα με πληροφορήσῃς ὅτι ἀπέθανες ποίησον ὃ ποιῶ". Λέγει αὐτῶ· "Δυνατὰ μοι ἐπίταξον καὶ ποιῶ". 37.14 Ἀπεκρίνατο αὐτῇ· "Νεκρῶ πάντα ἐστὶ δυνατὰ, παρεκτὸς τοῦ ἀσεβῆσαι". Τότε λέγει αὐτῇ· "Ἐξελθε καὶ πρόελθε". Ἀπεκρίνατο αὐτῶ ἐκεῖνη· "Εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος ἔχω καὶ οὐ προῆλθον·

καὶ ἵνα τί προέλθω;" Λέγει αὐτῇ· "Εἰ ἀπέθανες τῷ κόσμῳ καὶ σοὶ ὁ κόσμος, ταῦτόν σοί ἐστι καὶ προελθεῖν καὶ μὴ προελθεῖν· πρόελθε οὖν". Προῆλθε· καὶ μετὰ τὸ προελθεῖν αὐτὴν ἔξω καὶ ἔλθειν ἕως ἐκκλησίας τινὸς λέγει αὐτῇ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· "Οὐκοῦν εἰ θέλεις με πληροφορηῆσαι ὅτι ἀπέθανες καὶ οὐκέτι ζῆς ἀνθρώποις ἀρέσκουσα, ποιήσον ὃ ποιῶ, καὶ οἶδα ὅτι ἀπέθανες. 37.15 Ἐκδυσάμενη κατ' ἐμὲ πάντα σου τὰ ἱμάτια ἐπὶ τῶν ὤμων θές καὶ πάρελθε μέσην τὴν πόλιν ἐμοῦ προλαμβάνοντος τῷ σχήματι τούτῳ". Λέγει αὐτῷ ἐκείνη· "Σκανδαλίζω πολλοὺς ἐπὶ τῷ ἀσχήμῳ τοῦ πράγματος, καὶ ἔχουσι λέγειν ὅτι Ἐξέστη καὶ δαιμονιώσά ἐστιν". Ἀπεκρίθη αὐτῇ· "Καὶ σοὶ τί μέλει ἐὰν εἴπωσιν ὅτι Ἐξέστη καὶ δαιμονιώσά ἐστι; Σὺ γὰρ αὐτοῖς ἀπέθανες". Τότε λέγει αὐτῷ ἐκείνη· "Εἴ τι ἄλλο θέλεις ποιῶ· εἰς τοῦτο γὰρ τὸ μέτρον οὐδὲ εὐχόμεαι ἔλθειν". 37.16 Τότε λέγει αὐτῇ· "Ἴδε οὖν μηκέτι μέγα φρόνει ἐπὶ σεαυτῇ ὡς πάντων εὐλαβεστέρα καὶ ἀποθανοῦσα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ γὰρ σου νεκρότερός εἰμι, καὶ ἔργῳ δείκνυμι ὅτι ἀπέθανον τῷ κόσμῳ· ἀπαθῶς γὰρ καὶ ἀνεπαισχύντως τοῦτο ποιῶ". Τότε καταλείψας αὐτὴν ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ κλάσας αὐτῆς τὸν τῦφον ἀνεχώρησε. Πολλὰ δὲ ἐστὶ καὶ ἄλλα ἃ πεποίηκε θαυμαστὰ πράγματα τὰ συντείνοντα εἰς ἀπάθειαν. Οὗτος τελευτᾷ ἐξηκοστὸν ἄγων ἔτος τῆς ἡλικίας, ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ ταφεῖς. 38. Ἐπερὶ Εὐάγριου 38.1 Τὰ κατὰ Εὐάγριον τὸν αἰοίδιμον διάκονον, ἄνδρα βεβιωκότα κατὰ τοὺς ἀποστόλους, οὐ δίκαιον ἡσυχάσαι, ἀλλὰ ταῦτα γραφῇ παραδοῦναι εἰς οἰκοδομὴν τῶν ἐντυγχα νόντων καὶ δόξαν τῆς ἀγαθότητος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἄξιον ἡγησάμενος ἄνωθεν ἐκτιθέσθαι, πῶς τε ἦλθεν ἐπὶ τὸν σκοπὸν, καὶ ὅπως αὐτὸν ἐξασκήσας ἀξίως τελευτᾷ πεντήκοντα τες σάρων ἐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· "Ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπλήρωσεν ἔτη πολλά". 38.2 Οὗτος τῷ μὲν γένει ἦν Ποντικός πόλεως Ἰβωρῶν, υἱὸς χωρεπισκόπου ἀναγνώστης κεχειροτόνηται παρὰ τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἐκκλησίας Καισαρέων. Μετὰ οὖν τὸν θάνατον τοῦ ἁγίου Βασιλείου προσσχὼν αὐτοῦ τῇ ἐπιτηδειότητι ὁ σοφώτατος καὶ ἀπαθέστατος καὶ παιδείᾳ διαλάμπων Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἐπίσκοπος προχειρίζεται διάκονον. Ἐκεῖθεν ἐν τῇ μεγάλῃ συνόδῳ τῇ κατὰ Κωνσταντινούπολιν καταλιμπάνει αὐτὸν τῷ μακαρίῳ Νεκταρίῳ τῷ ἐπισκόπῳ διαλεκτικώτατον ὄντα κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων. Ἦνθει δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει λόγοις νεανιεύομενος κατὰ πάσης αἰρέσεως. 38.3 Συνέβη οὖν τοῦτον σφοδρῶς παρὰ πάσης τῆς πόλεως τιμώμενον, εἰδῶλῳ περιπαγῆναι γυναικικῆς ἐπιθυμίας, ὡς αὐτὸς ἡμῖν διηγήσατο, ὕστερον ἔλευθε ρωθεῖς τὸ φρονοῦν. Ἀντηράσθη τούτου πάλιν τὸ γύναιον· ἦν δὲ τῶν μεγιστάνων. Ὁ οὖν Εὐάγριος τὸν θεὸν φοβούμενος καὶ τὸ ἑαυτοῦ αἰδούμενος συνειδός, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν θέμενος τὸ μέγεθος τῆς αἰσχημοσύνης καὶ τὸ ἐπιχαιρεσικάκον τῶν αἰρέσεων, ἠῤῥατο τὸν θεὸν ἰκετεῦν ὅπως παρ' αὐτοῦ ἐμποδισθῆ. Τῆς οὖν γυναικὸς ἐπικειμένης καὶ λυττώσης θέλων ἀναχωρῆσαι οὐκ ἴσχυε, δεσμοῖς τῆς θεραπείας ταύτης κατεχόμενος. 38.4 Μετ' οὐ πολὺ δὲ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ προκοψάσης πρὸ τῆς τοῦ πράγματος πείρας, ἐπέστη αὐτῷ ἀγγελικὴ ὄπτασις ἐν σχήματι στρατιωτῶν τοῦ ὑνάρχου, καὶ ἀρπάζει αὐτὸν καὶ ἄγει ὡς ἐν δικαστηρίῳ καὶ βάλλει αὐτὸν εἰς τὴν λεγομένην κουστωδιάν, κλοιοῖς σιδηροῖς καὶ ἀλύσει ἀνυψοῦ καὶ χειρᾶς καταδησάντων, τῶν ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντων δὴθεν τὴν αἰτίαν οὐ λεγόντων. Αὐτὸς δὲ τῇ συνειδήσει ἤδει ὅτι χάριν ταύτης ὑφίσταται ταῦτα, προσδοκήσας τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐντετυχηκέσθαι. 38.5 Ἐν τῷ οὖν λίαν αὐτὸν ἀγῶνιαν ἄλλης δίκης πραττομένης καὶ βασανιζομένων ἐτέρων ἐπὶ ἐγκλήματι, ἔμενε σφόδρα ἀγωνιῶν. Μετασχηματίζεται δὲ ὁ ἄγγελος ὁ τὴν ὄπτασιαν παρασχὼν εἰς παρουσίαν γυναικὸς φίλου, καὶ λέγει αὐτῷ δεδεμένῳ μεταξὺ σειρᾶς τες σαράκοντα καταδίκων· "Τίνος ἔνεκεν κατέχη ἐνταῦθα, κύριε διάκονε;" Λέγει αὐτῷ· "Κατὰ μὲν ἀλήθειαν οὐκ ἐπίσταμαι, ὑπόνοια δὲ με ἔχει ὅτι ὁ δεῖνα ὁ ἀπὸ ὑπάρχων ἐνέτυχεν κατ' ἐμοῦ ἀλόγῳ ζηλοτυπία πληγείς· καὶ δέδοικα μήποτε χρήμασιν ὁ ἄρχων διαφθαρεῖς τιμωρίᾳ με

υποβάλλη". 38.6 Λέγει αὐτῷ· "Εἰ ἀκούεις τοῦ φίλου σου, οὐ συμφέρει σοι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διάγειν". Λέγει αὐτῷ ὁ Εὐάγριος· "Ἐὰν ὁ θεός με ταύτης τῆς συμφορᾶς ἀπαλλάξῃ καὶ ἴδῃς με ἐν Κωνσταντινουπόλει, γνῶθι ὅτι εὐλόγως ὑφίσταμαι ταύτην τὴν τιμωρίαν". Λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· "Φέρω τὸ εὐαγ γέλιον καὶ ὁμοσόν μοι ἐν αὐτῷ ὅτι ἀναχωρεῖς τῆς πόλεως ταύτης καὶ φροντίζεις σου τῆς ψυχῆς, καὶ ἀπαλλάττω σε τῆς ἀνάγκης ταύτης". 38.7 Ἦνεγκεν οὖν τὸ εὐαγ γέλιον καὶ ὤμοσεν αὐτῷ κατὰ τοῦ εὐαγγελίου ὅτι "Παρ ἐκτὸς μιᾶς ἡμέρας, ἵνα φθάσω ἐμβαλεῖν εἰς τὸ πλοῖον τὰ ἱμάτιά μου, οὐ μὴ παραμείνω". Τοῦ ὄρκου οὖν προ χωρήσαντος ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς ἐκστάσεως τῆς γενομένης αὐτῷ ἐν τῇ νυκτί· καὶ ἀναστὰς ἐλογίσατο ὅτι "Εἰ καὶ ἐν ἐκστάσει γέγονεν ὁ ὄρκος ἀλλ' ὅμως ὤμοσα". Βα λὼν οὖν πάντα τὰ αὐτοῦ εἰς πλοῖον ἔρχεται εἰς Ἱεροσόλυμα. 38.8 Κάκει δεξιούται παρὰ τῆς μακαρίας Μελανίου τῆς Ῥωμαίας. Πάλιν δὲ τοῦ διαβόλου σκληρύναντος αὐτοῦ τὴν καρδίαν καθάπερ τοῦ Φαραῶ, ὡς νέω καὶ σφριγῶντι τὴν ἡλικίαν γέγονεν ἐνδυσασμός τις καὶ ἐδιψύχησε μηδενὶ μηδὲν εἰρηκῶς, κάκεισε πάλιν ἐξαλλάσσων τοῖς ἱματίοις καὶ ἐν τῇ διαλέκτῳ ἐκάρου αὐτὸν ἢ κενοδοξία. Ὁ δὲ ἐμπο διστῆς τῆς πάντων ἡμῶν ἀπωλείας θεὸς ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς περίστασιν πυρετοῦ, κάκειθεν εἰς νόσον μακρὰν ἐξαμη νιαίῳ χρόνῳ ταριχεύσας αὐτοῦ τὸ σαρκίον, δι' οὗ ἐνε ποδίζετο. 38.9 Τῶν ἰατρῶν δὲ ἀπορούντων καὶ τρόπον θεραπείας μὴ εὐρισκόντων, λέγει αὐτῷ ἡ μακαρία Μελάνιον· "Οὐκ ἀρέσκει μοι, υἱέ, ἢ σὴ μακρονοσία. Εἶπέ οὖν μοι τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ σου. Οὐκ ἔστι γὰρ ἀθεῖς σου ἢ νόσος αὕτη". Τότε ὠμολόγησεν αὐτῇ τὸ πρᾶγμα σύμπαν. Ἡ δὲ λέγει αὐτῷ· "Δός μοι λόγον ἐπὶ κυρίου, ὅτι ἔχη τοῦ σκοποῦ τοῦ μονήρους βίου· καὶ εἰ καὶ ἁμαρτωλὴ τυγχάνω, προσεύχομαι ἵνα δοθῇ σοι κομίατος ζωῆς". Ὁ δὲ συν ἔθετο. Ἐντὸς οὖν ὀλίγων ἡμερῶν ὑγιάνε· καὶ ἀναστὰς παρ' αὐτῆς ἐκείνης μετημφιάσθη, καὶ ἐξέρχεται ἐκδημῆσας εἰς τὸ ὄρος τῆς Νιτρίας τὸ ἐν Αἰγύπτῳ. 38.10 Ἐν ᾧ οἰκήσας δευτέρον ἔτος τὸ τρίτον εἰσβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. Ζήσας οὖν δεκατέσσαρα ἔτη ἐν τοῖς λεγομένοις Κελλίοις ἤσθιε μὲν λίτραν ἄρτου, ἐν τριμηνιαίῳ δὲ ξέστην ἐλαίου, ἀνὴρ ἀπὸ ἀβροτάτου καὶ τρυφηλοῦ βίου καὶ ὑγροτάτου ἡγμένος. Ἐποίει δὲ εὐχὰς ἑκατόν, γράφων τοῦ ἔτους τὴν τιμὴν μόνον ὧν ἤσθιεν· εὐφυῶς γὰρ ἔγραφε τὸν ὀξύρυγχον χαρακτῆρα. Ἐντὸς οὖν δεκαπέντε ἐτῶν καθαρεύσας εἰς ἄκρον τὸν νοῦν κατηξιώθη χαρίσματος γνώσεως καὶ σοφίας καὶ διακρίσεως πνευμάτων. Συντάττει οὖν οὗτος τρία βιβλία ἱερὰ μοναχῶν ἀντιρρητικά οὕτω λεγόμενα, πρὸς τοὺς δαίμονας ὑποτιθέμενος τέχνας. 38.11 Τούτῳ ὥχλησεν εἰς βάρος ὁ τῆς πορνείας δαίμων, ὡς καὶ αὐτὸς ἡμῖν διηγείτο· καὶ διὰ πάσης νυκτὸς γυμνὸς ἔστη ἐν τῷ φρέατι χειμῶνος ὄντος, ὡς καὶ παγῆναι αὐτοῦ τὰς σάρκας. Ἄλλοτε πάλιν ὥχλησεν αὐτῷ πνεῦμα βλασφημίας· καὶ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις ὑπὸ στέγην οὐκ εἰς ἦλθεν, ὡς αὐτὸς ἡμῖν διηγῆσατο, ὡς καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ καθάπερ τῶν ἀλόγων ζῶων κρότωνα ἐκβράσαι. Τούτῳ τρεῖς ἐπέστησαν ἐν ἡμέρᾳ δαίμονες ἐν σχήματι κληρικῶν περὶ πίστεως συζητοῦντες· καὶ ὁ μὲν ἔλεγεν ἑαυτὸν Ἄρεια νόν, ὁ δὲ Εὐνομιανόν, ὁ δὲ Ἀπολιναριανόν· καὶ τούτων περιεγένετο τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ διὰ βραχέων λόγων. 38.12 Πάλιν μιᾶς τῶν ἡμερῶν τῆς κλειδὸς ἀπολομένης τῆς ἐκκλησίας, σφραγίσας τὸ πρόσωπον τοῦ ἡλωταρίου καὶ τῇ χειρὶ ὥσας ἠνοιξεν, ἐπικαλεσάμενος τὸν Χριστόν. Τοσαῦτα ἐμαστιγῶ θη οὗτος ὑπὸ δαιμόνων καὶ τοσαύτην ἔλαβε πείραν δαιμόνων ὧν ἀριθμὸς οὐκ ἔστιν. Ἐνὶ δὲ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν τὰ μετὰ δεκαοκτῶ ἔτη συμβησόμενα αὐτῷ εἶπε, πάντα κατ' εἶδος προφητεύσας αὐτῷ. Ἐλεγε δὲ ὅτι "Ἄφ' οὗ κατέλαβον τὴν ἔρημον οὐ θριδακίου ἡψάμην, οὐχ ἐτέρου λαχάνου τινὸς χλωροῦ, οὐκ ὀπώρας, οὐ σταφυλῆς, οὐ κρεῶν, οὐ λουτροῦ". 38.13 Ἐς ὕστερον δὲ τῷ ἐξκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς πολιτείας τῆς ἄνευ ἐψήματος, χρειαν ἐχούσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ στομάχου τοῦ μεταλαμβάνειν διὰ πυρός, ἄρτου μὲν ἠψατο οὐκέτι, λαχάνων δὲ μεταλαμβάνων ἢ πτισάνης ἢ ὀσπριδίων ἐπὶ δύο ἔτη, ἐν

αὐτοῖς τελευτᾷ, κοινωνήσας εἰς τὰ Ἐπιφάνια εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀφηγεῖτο οὖν ἡμῖν περὶ τὸν θάνατον ὅτι "Τρίτον ἔτος ἔχω μὴ ὀχλούμενος ὑπὸ ἐπιθυμίας σαρκικῆς, – μετὰ τοσοῦτον βίον καὶ κόπον καὶ πόνον καὶ προσευχὴν ἀδιάλειπτον". Τούτῳ ἐμηνύθη ἡ τελευτὴ τοῦ πατρὸς καὶ λέγει τῷ ἀναγγεῖλαντι· "Παῦσαι βλασφημιῶν· ὁ γὰρ ἐμὸς πατὴρ ἀθάνατός ἐστιν". 39 .tΠερὶ Πίωρ 39.1 Πίωρ τις Αἰγύπτιος νέος ἀποταξάμενος ἐξῆλθε τοῦ οἴκου τοῦ πατρικοῦ, καὶ λόγον ἔδωκε τῷ θεῷ δι' ὑπερβολὴν ζήλου μηκέτι ἰδεῖν τινα τῶν ἰδίων. Μετὰ οὖν πεν τήκοντα ἔτη ἡ ἀδελφὴ τούτου γηράσασα καὶ ἀκούσασα ὅτι ζῆ, εἰς ἔκστασιν ἤλαυνεν ἂν μὴ αὐτὸν ἴδῃ. Ἐλθεῖν δὲ μὴ δυναμένη ἐν τῇ πανερῆμῳ, ἰκέτευσε τὸν κατὰ τὸν τόπον ἐπίσκοπον γράψαι τοῖς πατράσι τοῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἵνα αὐτὸν ἀποστείλωσι καὶ ἴδῃ αὐτόν. Βίας οὖν αὐτῷ πολλῆς περιτεθείσης ἔδοξεν ἄλλον ἕνα παραλαβεῖν καὶ ὑπάγειν. 39.2 Καὶ ἐσήμανεν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἀδελφῆς ὅτι "Ὁ ἀδελφός σου Πίωρ παρεγένετο". Στὰς οὖν ἔξω καὶ τοῦ ψόφου τῆς θύρας αἰσθόμενος ὅτι ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν ἡ γραῦς, καμύσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐβόησεν πρὸς αὐτήν· "Ἡ δεῖνα, ἡ δεῖνα, ἐγὼ εἰμι Πίωρ ὁ ἀδελφός σου, ἐγὼ εἰμι· βλέπε με ὅσον θέλεις". Πληροφορηθεῖσα οὖν ἐκείνη καὶ δοξάσασα τὸν θεόν, καὶ μὴ πείσασα αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν· ὁ δὲ εὐχὴν ποιήσας εἰς τὰς φλιάς ἀπεδήμησε πάλιν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 39.3 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ τὸ θαῦμα φέρεται, ὅτι εἰς τὸν τόπον ὃν ὤκησεν ὀρύξας εὗρεν ὕδωρ πικρότατον· καὶ μέχρις οὗ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ παρέμεινε, στοιχήσας τῇ πικρότητι τοῦ ὕδατος ἵνα δεῖξῃ τὴν ἑαυτοῦ ὑπομονήν. Πολλοὶ οὖν τῶν μοναχῶν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ φιλονεικήσαντες μεῖναι ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ ἐνιαυτὸν οὐκ ἴσχυσαν ἐκτελέσαι· ἔστι γὰρ φοβερός ὁ τόπος καὶ ἀπαρακλήτος. 39.4 Μωσῆς ὁ Λίβυς, ἀνὴρ πραότατος λίαν καὶ ἀγαπῆτικώτατος, κατηξιώθη χάρισματος ἰαμάτων. Οὗτός μοι διηγήσατο ὅτι "Ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὢν νέος φρέαρ ὠρύξαμεν μέγιστον, εἴκοσι ποδῶν πλάτος· ἐν τούτῳ τρεῖς ἡμέρας ἐκχοίσαντες ἄνδρες ὀγδοήκοντα καὶ τὴν συνήθη καὶ ὑποπτον φλέβα παρελθόντες ὡς πῆχυν, οὐχ εὗρομεν ὕδωρ. Πάνυ οὖν λυπηθέντες ἐσκεπτόμεθα ἀναχωρῆσαι τοῦ ἔργου· καὶ ἐπιστὰς ὁ Πίωρ ἐκ τῆς πανερῆμου ἐν αὐτῇ τῇ ἔκτῃ τοῦ καύματος, γέρων περιβεβλημένος τὴν μηλωτὴν, ἠσπάσατο ἡμᾶς καὶ λέγει μετὰ τὸν ἀσπασμόν· "Τί ἐμι κροψυχήσατε, ὀλιγόπιστοι; Ἐώρακα γὰρ ὑμᾶς ἀπὸ ἐχθρῶν μικροψυχοῦντας". 39.5 Καὶ κατελθὼν ἐν τῇ κλίμακι εἰς τὸ ὄρυγμα τοῦ φρέατος ποιεῖ εὐχὴν σὺν αὐτοῖς· καὶ λαβὼν τὸν ὄρυγα λέγει κατενεγκῶν τρίτην πληγὴν· "Ὁ θεὸς τῶν ἁγίων πατριαρχῶν, μὴ ἀχρειώσης τὸν πόνον τῶν δούλων σου, ἀλλὰ ἀπόστειλον αὐτοῖς τὴν τῶν ὑδάτων χρείαν". Καὶ παραχρῆμα ἐξεπήδησεν ὕδωρ ὡς ῥαντισθῆναι ὅλους. Πάλιν οὖν προσευξάμενος ὥχετο. Ἀναγκαζόντων οὖν αὐτὸν φαγεῖν οὐκ ἠνέσχετο εἰπὼν· "Δι' ὃ ἀπεστάλην ἡνύσθη· δι' ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἀπεστάλην". 40 .tΠερὶ Ἐφραὶμ 40.1 Τὰ κατὰ Ἐφραὶμ τὸν διάκονον τῆς Ἐδεσηνῶν ἐκκλησίας πάντως ἀκήκοας· γέγονε γὰρ εἰς τῶν μνημονεύεσθαι ἀξίων παρὰ τῶν ὀσίων. Οὗτος ἀξίως τὴν τοῦ πνεύματος ὁδὸν ἐξανύσας καὶ μὴ ἐκτραπείς τῆς εὐθείας κατηξιώθη χάρισματος γνώσεως φυσικῆς, ἣν διαδέχεται θεολογία καὶ ἐσχάτη μακαριότης. Τὸν ἡσυχον οὖν αἰεὶ ἐξ ἀσκήσας βίον καὶ τοὺς παρατυγχάνοντας οἰκοδομῶν ἐπὶ ἔτη ἰκανά, ἐς ὕστερον προῆλθε τῆς κέλλης ἐξ αἰτίας τοιαύτης· 40.2 λιμοῦ καταλαβόντος μεγάλου τὴν Ἐδεσηνῶν πόλιν κατεοικτειρήσας πᾶσαν τὴν ἀγροικίαν διαφθειρομένην προσῆλθε τοῖς ἀδροῖς ἐν ὕλῃ καὶ λέγει αὐτοῖς· "Τίνος ἔνεκεν οὐκ ἐλεᾶτε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν διαφθειρομένην, ἀλλὰ τὸν πλοῦτον ὑμῶν σήπετε εἰς κατάκριμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν;" Σκεψάμενοι οὖν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι "Οὐκ ἔχομεν τίτι πῖ στεύσομεν πρὸς τὸ διακονῆσαι τοῖς λιμώττουσι· πάντες γὰρ καπηλεύουσι τὰ πράγματα". Λέγει αὐτοῖς· "Τί ὑμῖν δοκῶ ἐγώ;" Εἶχε δὲ μεγάλην ὑπόληψιν παρὰ πᾶσιν, οὐ ψευδῶς ἀλλ' ἀληθῶς. 40.3 Λέγουσιν αὐτῷ· "Ἀνθρωπὸν σε οἶδαμεν θεοῦ". "Οὐκοῦν ἐμοί, φησὶν, ἐμπιστεύσατε· ἰδοὺ δι'

ὕμᾱς χειροτονῶ ἑμαυτὸν ξενοδόχον." Καὶ λαβὼν ἀργύρια καὶ διαφράξας τοὺς ἐμβόλους καὶ στήσας κλίνας ὡς τριακοσίας ἐνοσοκόμει τοὺς λιμώττοντας, τοὺς μὲν ἐκλιμάνοντας θάπτων, τοὺς δὲ ἐλπίδα ἔχοντας ζωῆς νοσοκομῶν, καὶ ἀπλῶς πᾶσι τοῖς ἐπιχωριάζουσι τοῦ λιμοῦ ἔνεκεν ξενοδοχίαν καὶ ὑπηρεσίαν καθ' ἡμέραν παρέχων ἐκ τῶν χορηγουμένων αὐτῷ. 40.4 Πληρωθέντος οὖν τοῦ ἑνιαυτοῦ καὶ διαδεξαμένης τῆς εὐθηνίας καὶ πάντων οἴκοι πορευομένων, μηκέτι ἔχων ὃ πράξει εἰσηλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ κέλλαν καὶ ἐτελεύτησε μετὰ μῆνα, τοῦ θεοῦ παρασχόντος αὐτῷ τὴν ἀφορμὴν ταύτην στεφάνου τρόπον εἰς τὰ ἔσχατα αὐτοῦ. Κατέλιπε δὲ καὶ συντάγματα ὧν τὰ πλεῖστα σπουδῆς ἄξια. 41. Περὶ γυναικῶν ἀγίων 41.1 Ἀναγκαῖον δέ ἐστι καὶ γυναικῶν ἀνδρείων μνημονεῦσαι ἐν τῷ βιβλίῳ, αἷς καὶ ὁ θεὸς τὰ ἴσα τοῖς ἀνδράσι τῶν ἄλλων ἐχαρίσατο, ὑπὲρ τοῦ μὴ προφασίζεσθαι αὐτὰς ὡς ἀσθενεστέρας οὔσας πρὸς κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς. Πολλὰς μὲν οὖν ἐώρακα, καὶ πολλαῖς ἀστείαις συντετύχηκα παρθένους τε καὶ χήρας· 41.2 [ἐν αἷς καὶ Παύλῃ τῇ Ῥωμαίᾳ τῇ μητρὶ Τοξοτίου, γυναικὶ εἰς τὴν πνευματικὴν πολιτείαν ἀστειοτάτῃ· ἥς ἐμπόδιον γέγονεν Ἱερώνυμος τις ἀπὸ Δαλματίας· δυναμένην γὰρ αὐτὴν ὑπερπτῆναι πασῶν, εὐφροσύνην οὔσαν, προσενεπόδισε τῇ ἑαυτοῦ βασκανίᾳ ἐλκύσας αὐτὴν πρὸς τὸν ἴδιον αὐτοῦ σκοπόν. Ἦς θυγάτηρ ἐστὶ, καὶ νῦν ἀσκεῖται, εὐστόχιον ὀνόματι ἐν Βηθλεὲμ· ἥς ἐγὼ ἐν συντυχίᾳ οὐ γέγονα, λέγεται δὲ σφόδρα εἶναι σωφρονεστάτη, συνοδίαν ἔχουσα πεντήκοντα παρθένων. 41.3 Ἐγνωσθῆναι καὶ Βενερίαν τὴν Βαλλοβίκου τοῦ κόμητος, καλῶς διασκορπίσασαν τὸ τῆς καμήλου φορτίον, καὶ ἀπαλλαγεῖσάν τῶν ἐκ τῆς ὕλης τραυμάτων· καὶ Θεοδώραν τὴν τοῦ τριβούνου, τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἀκτημοσύνης ἐλάσασαν ὡς ἐλεημοσύνην λαβοῦσαν οὕτω τελευτῆσαι ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἡσυχᾶ παρὰ θάλατταν. Ἐγνωσθῆναι καὶ Ὀσίαν ὀνόματι, τὰ ὅλα καὶ σεμνοτάτην γυναῖκα· καὶ τὴν ταύτης ἀδελφὴν Ἀδολίαν, οὐκ ἀξίως μὲν ταύτης, ἐπαξίως δὲ τῆς δυνάμεως ἑαυτῆς ζήσασαν. 41.4 Ἐγνωσθῆναι καὶ Βασιανίαν 41.4 λαν, τὴν Κανδιδιανοῦ τοῦ στρατηλάτου, προθύμως καὶ εὐλαβῶς τὴν ἀρετὴν ἐξασκήσασαν, καὶ ἐχομένην εἰσέτι καὶ νῦν τῶν ἀγῶνων σφοδρῶς· καὶ Φωτεινὴν παρθένον σεμνοτάτην εἰς ἄκρον, θυγατέρα Θεοκτίστου τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ κατὰ Λαοδικεῖαν. Συνέτυχον δὲ καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ σεμνοτάτῃ γυναικὶ καὶ τῷ θεῷ προσομιλοῦσῃ, τῇ διακονίᾳ Σαβινιανῇ, θείᾳ Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Εἶδον δὲ καὶ ἐν Ῥώμῃ τὴν καλὴν Ἀσέλλαν τὴν παρθένον γεγηρακυῖαν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, σφόδρα πρᾶυτάτην γυναῖκα καὶ ἀνεχομένην συνοδίαν. 41.5 Ἐν οἷς ἐθεασάμην ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας νεοκατηχίτους· ἐθεασάμην καὶ Ἀβίταν τὴν τοῦ θεοῦ ἀξίαν σὺν τῷ ταύτης ἀνδρὶ Ἀπρονιανῷ καὶ τῇ τούτων θυγατρὶ Εὐνομίῃ, εὐαρεστοῦντας τῷ θεῷ, ὡς ἀντικρυς μετατεθῆναι ἐπὶ τὴν ἐνάρετον καὶ ἐγκρατῆ πολιτείαν, καταξίωθέντες ἐν τούτοις καὶ τῆς ἐν Χριστῷ κοιμήσεως, ἐλευθερωθέντες μὲν πάσης ἀμαρτίας ἐντὸς δὲ καὶ γνώσεως γενόμενοι, ἐν μνήμῃ ἀγαθῇ τὸν βίον ἑαυτῶν καταλείψαντες.] 42. Περὶ Ἰουλιανοῦ 42.1 [Ἀκήκοα περὶ Ἰουλιανοῦ τινὸς ἐν τοῖς μέρεσι τῶν Ἑδουσιανῶν, ἀνδρὸς ἀσκητικωτάτου· ὃς καθ' ὑπερβολὴν κατατήξας αὐτοῦ τὸ σαρκίον ὅστέα καὶ δέρμα περιέφερε μόνον. Οὗτος εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ τέλους κατηξιώθη τιμῆς χάρισμα τὸς ἰαμάτων.] 43. Περὶ Ἀδολίου 43.1 Ἐγνωσθῆναι τινὰ πάλιν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὀνόματι Ἀδόλιον, Ταρσεᾶ τῷ γένει, ὃς παραγενόμενος ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις λίαν τὴν ἀτριπτον ὠδευσεν ὁδόν, οὐχ ἦν οἱ πολλοὶ ἐβαδίσσαμεν, ἀλλὰ ξένην τινὰ ἀνατεμῶν ἑαυτῷ πολιτείαν· ὑπὲρ ἀνθρώπων γὰρ ἤσκησεν, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς δαίμονας φρίζαντας αὐτοῦ τὸ αὐστηρὸν μηδὲ τολμῆσαι αὐτῷ προσεγγίσει. Δι' ὑπερβολὴν γὰρ ἐγκρατείας καὶ ἀγρυπνίας ὑπενοήθη καὶ φάσμα εἶναι. 43.2 Ἐν μὲν γὰρ τῇ τεσσαρακοστῇ ἤσθιε διὰ πέντε, τὸν δὲ ἄλλον ὅλον καιρὸν μίαν παρὰ μίαν. Τὸ δὲ μέγα αὐτοῦ τοῦτο ἦν· ἀφ' ἐσπέρας μέχρι ὅτε πάλιν ἡ ἀδελφότης συνήγετο εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους, ἐν τῷ Ἑλαιῶνι εἰς τὸν

τῆς ἀναλήψεως βουνὸν ὅθεν ἀνελήφθη ὁ Ἰησοῦς, ἐστὼς καὶ ψάλλων καὶ προσευχόμενος διετέλει· καὶ εἶτε ἔνιφεν εἶτε ἔβρεχεν εἶτε ἐπάχνιζεν, ἀσάλευτος ἔμενε. 43.3 Πληρώσας οὖν τὸν συνήθη καιρὸν τῷ ἐξυπνιστικῷ σφυρίῳ τὰς πάντων ἔκρουε κέλλας, συνάγων αὐτοὺς εἰς τοὺς εὐκτε ρίους οἴκους, καὶ καθ' ἕκαστον οἶκον συμψάλλων αὐτοῖς ἐν ἡ δευτέρον ἀντίφωνον, καὶ συνευχόμενος, οὕτως ἀπῆει πρὸ ἡμέρας εἰς τὸ κελλίον ἑαυτοῦ, ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας πολλακίς ἐκδιδυσκόντων αὐτὸν τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀποσφιγγόντων αὐτοῦ τὰ ἱμάτια ὡς ἀπὸ πλύτρας, καὶ ἄλλα περιβαλλόντων. Οὕτως οὖν πάλιν ἀναπαεῖς μέχρι τῆς ὥρας τῆς ψαλμωδίας προσ εἶχεν ἕως ἑσπέρας. Καὶ αὕτη τοίνυν ἡ ἀρετὴ Ἀδολίου τοῦ Ταρσέως τοῦ τελειωθέντος ἐν Ἱεροσολύμοις κάκει κοιμηθέντος. 44 .tΠερὶ Ἰννοκεντίου 44.1 Τὰ κατὰ τὸν μακάριον Ἰννοκέντιον τὸν πρεσβύτερον τοῦ Ἐλαιῶνος παρὰ πολλῶν μὲν ἀκήκοας, οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ παρ' ἡμῶν τῶν συζησάντων αὐτῷ τρία ἔτη ἀκούση. Οὗτος ἀπλούστατος ἦν καθ' ὑπερβολὴν· γενόμενος δὲ τῶν ἐπιδόξων ἐν τῷ παλατίῳ ἐν ταῖς ἀρχαῖς Κωνσταντίου τοῦ βασιλέως ἀπετάξατο ὀρμώμενος ἀπὸ γάμου, ἐν οἷς εἶχε καὶ υἱὸν Παῦλον ὀνόματι δομέστικον στρατευόμενον. 44.2 Τούτου ἀμαρτήσαντος πρὸς θυγατέρα πρεσβυτέρου ἐπαράσατο ὁ Ἰννοκέντιος τῷ ἰδίῳ υἱῷ, παρακαλέσας τὸν θεὸν καὶ εἰπὼν ὅτι "Κύριε, δὸς αὐτῷ τοιοῦτον πνεῦμα ἵνα μηκέτι εὕρη καιρὸν τοῦ ἐξαμαρτῆσαι τὸ σαρκίον". ἄμεινον ἡγησάμενος δαιμονίῳ αὐτὸν πυκτεύειν ἢ ἀκολασίᾳ. "Ὁ δὴ καὶ γεγένηται. "Ὅς ἔτι καὶ νῦν ἐστὶν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν σιδηροφορῶν καὶ παιδευόμενος ὑπὸ τοῦ πνεύματος. 44.3 Οὗτος ὁ Ἰννοκέντιος οἶος μὲν γέγονεν ἐλεῆμων λῆρος ὀφθήσομαι τάληθῆ διηγούμενος, ὡς πολλακίς κλέπτειν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν καὶ δίδόναι τοῖς δεομένοις. Καθ' ὑπερβολὴν δὲ γέγονεν ἄκακος καὶ ἀπλοῦς, καὶ χαρίσματος ἡξιώθη κατὰ δαιμόνων. Ἐν οἷς ποτὲ ἠνέχθη αὐτῷ νεανίσκος ὀρώντων ἡμῶν ὑπὸ πνεύματος ληφθεὶς καὶ παρέσεως, ὡς ἐμὲ θεασάμενον ἄντικρυς θελῆσαι διῶξαι τὴν μητέρα τοῦ ἀχθέντος, ἀπευδοκῆσαντα τῆς θεραπείας. 44.4 Συνέβη οὖν ἐν τῷ μεταξύ ἐλθόντα τὸν γέροντα θεάσασθαι αὐτὴν παρεστῶσαν καὶ κλαίουσαν καὶ ὀδυρομένην ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ συμφορᾷ τοῦ υἱοῦ. Δακρύσας οὖν ὁ καλόγηρος καὶ ἐπισπλαγχνισθεὶς λαβὼν τὸν νεανίσκον εἰσηλθεν εἰς τὸ μαρτύριον ἑαυτοῦ ὃ ὠκοδομῆκει αὐτός, ἐν ᾧ λείψανα κατακεῖται Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐπευξάμενος αὐτῷ μέχρις ἐνάτης ὥρας ἀπὸ τρίτης ὥρας, ὑγιῆ ἀπέδωκε τὸν νεανίσκον τῇ αὐτοῦ μητρὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ τὴν πάρεσιν αὐτοῦ καὶ τὸν δαίμονα ἐξελάσας· τοιαύτη δὲ ἦν ἡ πάρεσις αὐτοῦ ὡς πτύοντα τὸν παῖδα ἐπὶ τὸν νῶτον πτύειν, οὕτως ἦν ἐκστραφεὶς. 44.5 Πρόβατον ἀπολέσασα γραῦς τις προσῆλθεν αὐτῷ κλαίουσα· καὶ ἀκολουθήσας αὐτῇ λέγει· "Δεῖξόν μοι τὸν τόπον ἔνθα ἀπώλεσας". Ἀπάγει αὐτὸν εἰς τοὺς περὶ τὸ Λαζάριον τόπους. Στὰς οὖν προσηύξατο. Οἱ δὲ κλέψαντες νεώτεροι προφθάσαντες ἔσφαξαν αὐτό. Ἐν τῷ οὖν προσεῦξασθαι αὐτὸν μηδενὸς ὀμολογοῦντος, κεκρυμμένου τοῦ κρεαδίου ἐν τῷ ἀμπελῶνι, ποθὲν κόραξ ἐλθὼν ἐπέστη καὶ λαβὼν κόπαιον πάλιν ἀπέστη. Καὶ προσσχὼν ὁ μακάριος εὔρε τὸ θῦμα· καὶ οὕτω προσπεσόντες αὐτῷ οἱ νεώτεροι ὀμολόγησαν οἱ σφάζαντες αὐτό, ἀπαιτηθέντες τὸ ἄξιον τίμημα. 45 .tΠερὶ Φιλωρώμου 45.1 [Περιετούχομεν ἐν Γαλατία καὶ συνεχρονίσσαμεν μακρῷ χρόνῳ τῷ πρεσβυτέρῳ Φιλωρῶμῳ ἀνδρὶ ἀσκητικῷ τάτῳ καὶ καρτερικωτάτῳ· ὃς ὠρμητο μὲν ἐξ οἰκέτιδος μὴ τρὸς ἐλευθέρου δὲ πατρός· τοσαύτην δὲ εὐγένειαν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ἐνεδείξατο πολιτείαν, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀνικῆτους ἐν γένει αἰδεῖσθαι αὐτοῦ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀρετὴν. Οὗτος ἀπετάξατο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουλιανοῦ τοῦ δυσωνύμου βασιλέως, καὶ μετὰ παρρησίας διελέχθη τούτῳ. "Ὁν ξυρισθῆναι ἐκέλευσε καὶ ὑπὸ παιδαρίων κοσσισθῆναι· ὃς ἐγκαρτερήσας τῷ πράγματι, καὶ χάριτας αὐτῷ ὀμολόγησεν, ὡς αὐτὸς ἡμῖν διηγῆσατο. 45.2 Τούτῳ ἐπέθετο ἐν προοιμίῳ ὁ τῆς πορνείας πόλεμος καὶ τῆς γαστριμαργίας· ὃς τὸ πάθος ἐξήλασεν ἐγκλεισμῷ τε καὶ σιδηροφορίᾳ, καὶ ἀποχῇ σιτίνου ἄρτου καὶ πάντων

τῶν ἐψομένων διὰ πυρός. Διακαρτερήσας ἐν τούτοις ἐπὶ δεκαοκτῶ ἔτεσιν ἦσε τὸν ἐπινίκιον ὕμνον τῷ Χριστῷ. Οὗτος ὑπὸ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας δια φόρως πολεμηθεὶς ἐνεκαρτέρησεν ἐν ἐνὶ μοναστηρίῳ τεσσαρὰ κοντα ἔτη. Ἀφηγέιτο δὲ οὗτος ὅτι "Ἐπὶ τριάκοντα καὶ δύο ἔτη οὐδεμιᾶς ὀπώρας ἠψάμην". Δειλίας δὲ ποτε πολεμησάσης πρὸς τὸ ταύτης περιγενέσθαι μνήματι ἑαυτὸν καθεῖρξεν ἐπὶ ἔτη ἕξ. 45.3 Τούτου πάνυ ἐκήδετο ὁ μακάριος Βασίλειος ὁ ἐπίσκοπος ἠδόμενος αὐτοῦ τῆ ἀυστηρία καὶ τῆ στυφότητι· ὃς εἰσέτι καὶ νῦν τοῦ καλάμου καὶ τῆς τετράδος τοῦ γράφειν οὐκ ἀνεχώρησεν, ὀγδοηκοστόν που ἄγων ἔτος. Οὗτος ἔφησεν ὅτι "Ἀφ' οὗ ἐμυσταγωγήθην καὶ ἀνεγεννήθην μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας, ἄρτον ἄλλο τριὸν δωρεάν οὐ βέβρωκα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων πόνων". ὡς ἐπὶ θεοῦ ἡμᾶς ἔπεισεν ὅτι διακόσια πενήκοντα νομίματα ἐκ τοῦ ἔργου τῶν χειρῶν αὐτοῦ λελωβημένοις δέδωκεν, οὐδέποτε ἀδικήσας οὐδένα. 45.4 "Ὅς πεζῆ τῆ πορεία καὶ μέχρις αὐτῆς Ῥώμης ἀπῆλθεν εὐξόμενος εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ μακαρίου Πέτρου· ἔφθασε δὲ καὶ μέχρις Ἀλεξανδρείας, εὐξόμενος εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ Μάρκου. † Ἦλθε † δὲ καὶ δεύτερον εἰς Ἱεροσόλυμους, ἰδίους ἀπελθὼν ποσὶ καὶ ἀναλώμασιν ἑαυτῷ ἐπαρκέσας. Ἔλεγεν δὲ οὗτος ὅτι "Οὐ μέμνημαί ποτε ἀποστάς κατὰ νοῦν τοῦ θεοῦ μου".] 46 .tΠερὶ τῆς γραφῆς Μελανίου 46.1 Ἡ τρισμακαρία Μελάνιον Σπανὴ γέγονε τὸ γένος, εἰτοῦν Ῥωμαία· θυγάτηρ μὲν γέγονε Μαρκελλίνου τοῦ ἀπὸ ὑπάτων, ἀνδρὸς δὲ τινος τῶν ἀπὸ ἀξιωματῶν γυνή, οὗ καλῶς οὐκ ἐπιμέμνηται. Αὕτη χηρεύσασα εἰκοστὸν δεύτερον ἄγουσα ἔτος ἔρωτος θεοῦ κατηξιώθη, καὶ μηδενὶ μηδὲν εἰρηκυῖα, – ἐκωλύετο γάρ–ἐν τοῖς καιροῖς οὐδ' ἀλυστοῦ ἀρχὴν ἔχοντος ἐν τῇ βασιλείᾳ, ποιήσασα ἐπίτροπον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ὀνομασθῆναι, τὰ κινητὰ πάντα αὐτῆς λαβοῦσα καὶ ἐμβαλοῦσα εἰς πλοῖον, μετὰ φανερῶν παίδων καὶ γυναικῶν δρομαία κατέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. 46.2 Κάκειθεν διαπωλήσασα τὰς ὑλάς καὶ εἰς χρυσὸν κατακερματίσασα εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὄρος τῆς Νιτρίας, τοῖς πατρῷσι περιτυγχάνουσα τοῖς περὶ Παμβῶ καὶ Ἀρσίσιον καὶ Σαραπίωνα τὸν μέγαν καὶ Παφνούτιον τὸν Σκητιώτην καὶ Ἰσίδωρον τὸν ὁμολογητὴν ἐπίσκοπον Ἐρμουπόλεως καὶ Διόσκορον. Καὶ ἐχρόνισε παρ' αὐτοῖς ἕως ἡμισυ ἔτους ἀνά τὴν ἔρημον κυκλεύουσα καὶ ἱστοροῦσα πάντας τοὺς ἁγίους. 46.3 Μετὰ δὲ τοῦτο τοῦ αὐγουσταλίου Ἀλεξανδρείας ἔξορισαντος Ἰσίδωρον καὶ Πισίμιον καὶ Ἀδέλφιον καὶ Παφνούτιον καὶ Παμβῶ, ἐν οἷς καὶ Ἀμμώνιον τὸν παρῶτην, καὶ δώδεκα ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους, εἰς τὴν Παλαιστίνην περὶ Διοκαισάρειαν· οἷς ἠκολούθησεν αὕτη ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων ὑπηρετουμένη. Κωλυομένων δὲ τῶν ὑπὲρ ῥετῶν, ὡς διηγοῦντο, συνέτυχον γὰρ τῷ ἁγίῳ Πισιμίῳ καὶ Ἰσιδώρῳ καὶ Παφνουτίῳ καὶ Ἀμμωνίῳ, αὕτη παιδαρίου καρακάλλιον λαβοῦσα ἐν ταῖς ἐσπέραις ἔφερεν αὐτοῖς τὰ πρὸς τὴν χρείαν. Γνοὺς δὲ ὁ ὑπατικός τῆς Παλαιστίνης, θελήσας τὸν κόλπον πληρῶσαι προσεδόκησεν αὐτὴν καπνὶ ζεῖν· 46.4 καὶ κατασχὼν αὐτὴν ἔβαλεν εἰς φυλακὴν ἀγνοῶν τὴν ἐλευθερίαν. Αὕτη δὲ δηλοῖ αὐτῷ· "Ἐγὼ τοῦδε μὲν γέγονα θυγάτηρ, τοῦδε δὲ γυνή· τοῦ δὲ Χριστοῦ εἰμι δούλη. Καὶ μὴ τῆς εὐτελείας τοῦ σχήματός μου καταπτύσης· δύναμαι γὰρ ἑμαυτὴν ἐὰν θέλω ὑψῶσαι, καὶ οὐκ ἔχεις με ἐν τούτῳ καπνίσει οὐδὲ τῶν ἐμῶν τι λαβεῖν. Ὡστε οὖν ἵνα μὴ ἀγνοήσας ἐγκλήμασι περιπέσης ἐδήλωσά σοι· δεῖ γὰρ κατὰ τῶν ἀναισθητῶν καθάπερ ἰέρακι τῷ τύφῳ κεχρηῆσθαι". Τότε γνοὺς ὁ δικαστὴς καὶ προσαπελογήσατο καὶ προσεκύνησεν αὐτῇ, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὴν ἀκωλύτως συντυχάνειν τοῖς ἁγίοις. 46.5 Αὕτη μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τούτων μοναστήριον κτίσασα ἐν Ἱεροσόλυμοις εἰκοσιεπτὰ ἔτεσιν ἐνεχρόνισεν ἐκεῖ ἔχουσα συνοδίαν παρθένων πενήκοντα. Ἦν συνέζη καὶ ὁ εὐγενὲς τατος καὶ ὁμότροπος καὶ στιβαρώτατος Ῥουφῖνος ὁ ἀπὸ Ἰταλίας ἐξ Ἀκυλίας τῆς πόλεως, πρεσβυτερίου ἕς ὕστερον καταξιωθείς· οὗ γνωστικώτερος καὶ ἐπικεικότερος ἐν ἀνδράσιν οὐχ εὐρίσκετο. 46.6 Δεξιούμενοι οὖν ἀμφοτέρω ἐν τοῖς εἰκοσιεπτὰ ἔτεσι τοὺς παρατυγχάνοντας ἐν τοῖς

Ἱεροσολύμοις εὐχῆς ἔνεκεν, ἐπισκόπους τε καὶ μονάζοντας καὶ παρθένους, οἰκείους ἀναλώμασιν ὠκοδόμησαν μὲν πάντας τοὺς παρατυγχάνοντας, ἤνωσαν δὲ τὸ σχίσμα τὸ κατὰ Παυλῖνον ὡς ἀνδρῶν τετρακοσίων μοναζόντων, καὶ πάντα αἰρετικὸν πνευματομάχον συμπίσαντες εἰσήγαγον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τιμώντες τοὺς κατὰ τόπον κληρικούς δώροις καὶ τροφαῖς, οὕτω διετέλεσαν μηδένα σκανδαλίσαντες. 47. Περὶ Χρονίου καὶ Παφνουτίου 47.1 Χρονίος τις ὀνόματι ἐκ τῆς κώμης τῆς λεγομένης Φοινίκης, ἀπομετρήσας ἀπὸ τῆς ἰδίας κώμης πλησίον οὔσης τῆς ἐρήμου μύρια πεντακισχίλια βήματα τῷ δεξιῷ ποδὶ ἀριθμούμενα, ἐκεῖσε προσευξάμενος ὥρυξε φρέαρ· καὶ εὐρῶν κάλλιστον ὕδωρ ἀπέχον ὀργυιάς ἑπτὰ ὠκοδόμησεν ἑαυτῷ ἐκεῖ ξενίαν μικράν. Καὶ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνεθρόνισεν ἑαυτὸν τῇ μονῇ ἠῦξάτο τῷ θεῷ μὴ ἀνακάμψαι μηκέτι εἰς οἴκου μενον τόπον. 47.2 Παρελθόντων δὲ ὀλίγων ἐτῶν ἠξιώθη πρεσβυτερίου ἀδελφότητος περὶ αὐτὸν συναχθείσης ὡς ἀνδρῶν διακοσίων. Αὕτη οὖν αὐτοῦ φέρεται τῆς ἀσκήσεως ἢ ἀρετῆς, ὅτι ἐξήκοντα ἔτη παρεδρεύσας τῷ θυσιαστηρίῳ ἱερατεύων οὐ τῆς ἐρήμου ἐξῆλθεν, οὐκ ἐκτὸς ἔργου ἰδίων χειρῶν βέβρωκεν ἄρτον. Τούτῳ συνώκει Ἰακώβ τις ἐκ γειτόνων ὁ ἐπίκλην χωλός, γνωστικώτατος εἰς ἄκρον. Ἀμφότεροι δὲ γνώριμοι ἦσαν τοῦ μακαρίου Ἀντωνίου. 47.3 Μιᾶς οὖν τῶν ἡμερῶν συνδραμόντος καὶ Παφνουτίου τοῦ ἐπιλεγόμενου Κεφαλαῖ, ὃς χάρισμα γνώσεως εἶχε τῶν θείων γραφῶν παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης, πᾶσαν αὐτὴν ἐρμηνεύων μὴ ἀναγνοὺς γραφάς, πρᾶος δὲ ἦν ὡς καλύπτεσθαι προφητικὴν ἀρετὴν· οὐ φέρεται ὅτι ὀγδοήκοντα ἔτη ὑφ' ἐν δύο χιτῶνας οὐκ ἔσχε. Τούτοις συντυχόντες ἐγὼ τε καὶ οἱ μακάριοι Εὐάγριος καὶ Ἀλβάνιος ἐζητοῦμεν μαθεῖν τὰς αἰτίας τῶν παραπιπτόντων ἢ καὶ ἐκπιπτόντων ἀδελφῶν ἢ σφαλλομένων ἐν τῷ καθήκοντι βίῳ. 47.4 Συνέβη γὰρ ἐν ταῖς ἡμέραις καὶ Χαιρήμονα τὸν ἀσκητὴν καθεζόμενον τελευτῆσαι καὶ εὐρεθῆναι αὐτὸν νεκρὸν ἐν τῇ καθέδρᾳ κατέχοντα τὸ ἔργον εἰς τὰς χεῖρας. Συνέβη δὲ καὶ ἄλλον ἀδελφὸν ὀρύσσοντα φρέαρ καταχωσθῆναι ὑπὸ τοῦ φρέατος· καὶ ἄλλον ἀπὸ τῆς Σκήτεως κατερχόμενον ἀποθανεῖν ἀπὸ λείψεως ὕδατος· ἐν οἷς καὶ τὰ κατὰ Στέφανον τὸν ἐκπεσόντα εἰς αἰσχρὰν ἀσωτίαν, καὶ Εὐκάρπιον, καὶ τὰ κατὰ Ἡρώνα τὸν Ἀλεξανδρέα, καὶ τὰ κατὰ Οὐάλην τὸν Παλαιστῖνον, καὶ τὰ κατὰ Πτολεμαῖον τὸν ἐν τῇ Σκήτει Αἰγύπτιον. 47.5 Συνηρωτῶμεν οὖν τίς ἢ αἰτία τοῦ οὕτω ζῶντας ἀνθρώπου ἐν τῇ ἐρημίᾳ τοὺς μὲν ἀπατηθῆναι τὴν φρένα τοὺς δὲ περιραγῆναι ἀκολασίᾳ. Ταύτην οὖν ἡμῖν ἔδωκε τὴν ἀπόκρισιν Παφνουτίος ὁ γνωστικώτατος, ὅτι περὶ "Πάντα τὰ γινόμενα διαίρειται εἰς δύο, εἷς τε εὐδοκίαν θεοῦ καὶ συγχώρησιν. Ὅσα τοίνυν γίνονται κατὰ ἀρετὴν εἰς δόξαν θεοῦ, ταῦτα γίνονται εὐδοκία θεοῦ· ὅσα δ' αὖ πάλιν ἐπιζήμια καὶ ἐπικίνδυνα καὶ περιστατικά καὶ ἐκπτωτικά, ταῦτα γίνονται κατὰ θεοῦ συγχώρησιν. 47.6 Ἡ δὲ συγχώρησις ἐκ λόγου γίνεται· ἀδύνατον γὰρ τὸν ὀρθῶς φρονούντα καὶ ὀρθῶς βιούντα περιπεσεῖν πταίσμασιν αἰσχύνης ἢ πλάνης δαιμόνων. Ὅσοι τοίνυν διεφθαρμένῳ σκοπῷ νόσῳ ἀνθρωπαρεσκείας καὶ αὐθαδεῖα λογισμῶν μετέρχεσθαι δοκοῦσι τὴν ἀρετὴν, οὗτοι καὶ σφάλμασι περιπίπτουσι, θεοῦ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν ἐγκαταλιμπάνοντος αὐτούς, ἵνα διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως αἰσθανόμενοι τὴν ἐκ τῆς μεταβολῆς ἀλλοίωσιν διορθῶσονται ἢ τὴν πρόθεσιν ἢ τὴν πρᾶξιν. 47.7 Ποτὲ μὲν γὰρ ἢ πρόθεσις ἐξαμαρτάνει, ὅταν κακῷ σκοπῷ γένηται· ποτὲ δὲ καὶ ἢ πρᾶξις, ὅταν διεφθαρμένως ἢ καθ' ὃν δεῖ τρόπον μὴ γένηται. Ὅπερ συμβαίνει πολλάκις καὶ τὸν ἀκόλαστον διεφθαρμένῳ σκοπῷ ποιεῖν τὴν ἐλεημοσύνην ἐπὶ νεωτέρας διὰ τέλος αἰσχρὸν, πρᾶξιν δὲ εὐλογον τῷ ὡς ὀρφανῇ καὶ μόνῃ καὶ ἀσκουμένην διδόναι ἐπικουρίαν. Συμβαίνει δὲ καὶ σκοπῷ ὀρθῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην εἰς νοσοῦντας ἢ γεγηρακότας ἢ ἐκπεπτωκότας πλούτου, φειδωλῶς δὲ καὶ μετὰ γογγυσμοῦ, καὶ εἶναι τὸν μὲν σκοπὸν ὀρθόν, τὴν δὲ πρᾶξιν τοῦ σκοποῦ ἀναξίαν· δεῖ γὰρ τὸν ἐλεήμονα ἐν ἰλαρότητι ἐλεεῖν καὶ ἀφειδίᾳ". 47.8 Ἔλεγον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι "Προτερήματά εἰσιν ἐν

πολλαῖς ψυχαῖς, ἐν ταῖς μὲν εὐφυΐα διανοΐας, ἐν ταῖς δὲ ἐπιτηδειότης ἀσκήσεως. Ἄλλ' ὅταν μὴ γένηται δι' αὐτὸ τὸ καλὸν μήτε ἡ πρᾶξις μήτε ἡ εὐφυΐα, μήτε οἱ τὰ προτερήματα κεκτημένοι οὐ τῷ δοτῆρι τῶν ἀγαθῶν θεῷ ἐπιγράφουσιν, ἀλλὰ τῇ ἰδίᾳ προαιρέσει καὶ εὐφυΐα καὶ ἰκανότητι, οἱ τοιοῦτοι ἐγκαταλειφθέντες, ἢ εἰς αἰσχροργίαν ἢ εἰς αἰσχροπάθειαν καὶ αἰσχύνην ληφθέντες, διὰ τῆς ἐπιγινομένης ταπεινώσεως καὶ αἰσχύνης ἡρέμα πως τὸν ἐπὶ τῇ νομιζομένη ἀρετῇ ἀποτρίβονται τῷ φον. 47.9 Ἐπειδὴ γὰρ ὁ πεφυσιωμένος ἐπὶ εὐφυΐα λόγων ἐπαίρομενος οὐκ ἐπιγράφει θεῷ τὴν εὐφυΐαν οὐδὲ τὴν χορηγίαν τῆς γνώσεως, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ ἀσκήσει ἢ φύσει, ἀφιστᾷ ὁ θεὸς τὸν ἄγγελον τῆς προνοίας ἀπ' αὐτοῦ· οὗ ἀποστραφέντος καταδυναστευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου ὁ ἐπαιρόμενος ἐπὶ τῇ εὐφυΐα περιπίπτει τῇ ἀκολασίᾳ διὰ ὑπερηφανίας, ἵνα τοῦ μάρτυρος τῆς σωφροσύνης ἀφαιρεθέντος ἀναξιόπιστα γένηται τὰ λεγόμενα παρ' αὐτῶν, φευγόντων τῶν εὐλαβῶν τὴν ἐκ τοῦ τοιούτου στόματος διδασκαλίαν καθάπερ πηγὴν βδέλλας ἔχουσαν· ὡς πληροῦσθαι τὸ γε γραμμένον· "Τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός· Ἴνα τί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου;" 47.10 Ἐοίκασι γὰρ ἀληθῶς αἱ τῶν ἐμπαθῶν ψυχαὶ διαφόροις πηγαῖς· οἱ μὲν γαστρίμαργοι καὶ οἰνόφιλοι πηγαῖς βορβορώδεσιν· οἱ δὲ φιλάργυροι καὶ πλεονεκταὶ πηγαῖς βατράχους ἐχούσας· οἱ δὲ βάσκα νοι καὶ ὑπερήφανοι ἐπιτηδειότητα δὲ γνώσεως ἔχοντες, πηγαῖς ὄφεις τρεφούσας, αἷς ἀεὶ μὲν ἐνλιμνάζει ὁ λόγος, μηδένα δὲ ἠδέως ἀρύεσθαι τούτων διὰ τὴν πικρίαν τοῦ ἤθους. Ὅθεν ὁ Δαβὶδ παρεκάλει τρία αἰτῶν, "χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν". Ἄνευ γὰρ χρηστότητος γνῶσις ἄχρηστος· 47.11 καὶ ἐὰν μὲν διορθώσῃται ὁ τοιοῦτος, τὴν αἰτίαν τῆς ἐγκαταλείψεως ἀποθέμενος, τουτέστι τὸν τῷ φον, καὶ ἀναλάβῃ ταπεινοφροσύνην καὶ ἐπιγνῶ ἑαυτοῦ τὰ μέτρα, μήτε κατὰ τινος ἐπαίρομενος, καὶ τῷ θεῷ εὐχαριστῶν, ἐπανέρχεται πάλιν εἰς αὐτὸν ἢ ἐμάρτυρος γνῶσις. Λόγοι γὰρ πνευματικοὶ βίον σεμνὸν καὶ σώφρονα μὴ ἔχοντες συνιππάζοντα στάχυές εἰσιν ἀνεμόφθοροι, τὸ μὲν σχῆμα ἔχοντες, τὸ δὲ τρόφιμον ὑποκλαπέντες. 47.12 Πᾶσα οὖν πτῶσις, εἴτε διὰ γλώσσης εἴτε δι' αἰσθήσεως εἴτε ἢ διὰ πράξεως, εἴτε ἢ δι' ὅλου τοῦ σώματος, πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῆς ὑπερηφανίας κατ' ἐγκατάλειψιν γίνεται, θεοῦ φειδομένου τῶν ἐγκαταλιμπανομένων. Εἰ γὰρ μετὰ τῆς ἀκολασίας καὶ τῆς εὐφυΐας αὐτῶν μαρτυρήσει τῇ χορηγίᾳ τῶν λόγων ὁ κύριος, δαίμονας αὐτοὺς ἀπεργάζεται ἢ ὑπερηφανία ἐπαίρομένους μετὰ ἀκαθαρσίας". 47.13 Καὶ ταῦτα δὲ ἡμῖν ἔλεγον οἱ ἐκεῖνοι ἄνδρες· "Ὅταν ἴδῃς, φησί, τινὰ βίῳ μὲν χαλεπὸν λόγῳ δὲ πιθανόν, μνημὸν νεύσον τοῦ δαίμονος τοῦ ἀπὸ τῆς ἀγίας γραφῆς Χριστῷ ὁμιλοῦντος, καὶ τῆς λεγούσης μαρτυρίας· "Ὁ δὲ ὄφεις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς". ὧ ἢ ἢ φρόνησις μᾶλλον· εἰς βλάβην γεγένηται ἄλλης ἀρετῆς αὐτῷ μὴ συνδραμούσης. Δεῖ γὰρ τὸν πιστὸν καὶ ἀγαθὸν φρονεῖν μὲν ἃ δίδωσιν ὁ θεός, λαλεῖν δὲ ἃ φρονεῖ, ποιεῖν δὲ ἃ λαλεῖ. 47.14 Ἐὰν γὰρ μὴ τῇ ἀληθείᾳ τῶν λόγων ἢ τοῦ βίου συντρέχη συγγένεια, ἄρτος ἐστὶν ἄνευ ἀλός κατὰ τὸν Ἰώβ, ὃς οὐ βρωθήσεται οὐδαμῶς, ἢ βρωθεὶς ἄξει εἰς καχεξίαν τοὺς ἐσθίοντας αὐτόν· "Εἰ βρωθήσεται γὰρ, φησὶν, ἄρτος ἄνευ ἀλός; Καὶ εἰ ἔστι γεῦμα ἐν ῥήμασι κενοῖς" μὴ πεπληρωμένοις τῇ μαρτυρίᾳ τῶν ἔργων; Τῶν οὖν ἐγκαταλείψεων αἱ αἰτίαι ἢ μὲν ἐστὶ διὰ κεκρυμμένην ἀρετὴν, ἵνα φανερωθῇ, ὡς ἢ τοῦ Ἰώβ, τοῦ θεοῦ χρηματίζοντος αὐτῷ καὶ λέγοντος· "Μὴ ἀποποιῶ μου τὸ κρῖμα, μὴ δὲ οἴου με ἄλλως σοι κεχρηματικέσαι, ἀλλ' ἵνα ἀναφανῆς δίκαιος". 47.15 Ἐμοὶ γὰρ ἦς γνωστὸς τῷ ὄρῳ τὰ κρυπτά, ἐπειδὴ δὲ ἡγνόου τοῖς ἀνθρώποις, ὑπονοούντων σε διὰ τὸν πλοῦτον θεραπεύειν με, ἐπήγαγον τὴν περίστασιν, ἀπεθέρισα τὸν πλοῦτον, ἵνα δείξω αὐτοῖς τὴν εὐχάριστόν σου φιλοσοφίαν· ἢ δὲ δι' ἀποτροπὴν ὑπερηφανίας, ὡς ἐπὶ τοῦ Παύλου· ἐγκατελείφθη γὰρ ὁ Παῦλος περιστάσει καὶ κολαφισμοῖς καὶ διαφόροις θλίψεσι βαλλόμενος, καὶ ἔλε γεν·

"Ἐδόθη μοι σκόλοψ τῆ σαρκὶ ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίξῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι". 47.16 μήποτε μετὰ τῶν θαυμάτων καὶ ἡ ἄνεσις καὶ ἡ εὐθηνία καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶ προσγενομένη εἰς τῷφον αὐτὸν ἐμβάλλῃ διαβολικὸν χαινω θέντα. Ἐγκατελείφθη καὶ ὁ παραλυτικὸς δι' ἁμαρτίας, ὡς λέγει ὁ Ἰησοῦς: "Ἴδε, ὑγιῆς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε". Ἐγκατελείφθη καὶ ὁ Ἰούδας προτιμήσας λόγου ἀργύριον, διὸ καὶ ἀπήγγατο. Ἐγκατελείφθη καὶ ὁ Ἡσαῦ καὶ περιέπεσεν ἀκολασίᾳ, προτιμήσας κόπρον ἐντέρων εὐλογίας πατρικῆς. 47.17 Ὡς ταῦτα πάντα συναισθανόμενον τὸν Παῦλον εἰπεῖν περὶ τινῶν μὲν: "Ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα". περὶ δὲ ἐτέρων τινῶν τῶν δοκούντων ἔχειν γνῶσιν θεοῦ μετὰ διεφθαρμένης γνώμης: "Ἐπειδὴ γὰρ γνόντες τὸν θεὸν οὐ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας". ὡς ἐκ τούτου γινώσκειν ἡμᾶς ὅτι ἀμήχανόν ἐστι πεσεῖν τινὰ εἰς ἀκολασίαν μὴ ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ τῆς προνοίας τοῦ θεοῦ". 48. .tΠερὶ Ἐλπίδιου 48.1 Ἐν τοῖς κατὰ Ἱερικῶ σπηλαίοις τῶν Ἀμορραίων, ἃ πάλαι λελαξεύκεισαν φεύγοντες Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ναυῆ ἐκπορθοῦντα τὸ τηνικαῦτα τοὺς ἄλλοφύλους εἰς τὸ ὄρος τοῦ Δουκᾶ, Ἐλπίδιός τις Καππαδόκης ἐς ὕστερον πρεσβυτερίου ἡξιωμένος, τοῦ μοναστηρίου γενόμενος Τιμοθέου τοῦ Καππάδοκος χωρεπισκόπου, ἀνδρὸς ἰκανωτάτου, ἐλθὼν παρώκησεν ἐν ἐνὶ τῶν σπηλαίων· ὃς τοσαύτην ἐγκράτειαν ἀσκήσεως ἐνεδείξατο ὡς καλύψαι σύμπαντας. 48.2 Ζήσας γὰρ εἰκοσιπέντε ἔτη τὰς κυριακὰς μετελάμβανε μόνον καὶ τὸ σάββατον, τὰς νύκτας ἐστῶς καὶ ψάλλον. Ὡι καθάπερ βασιλίσκῳ τῶν μελισσῶν ἐν μέσῳ συνώκει τὸ πλῆθος τῆς ἀδελφότητος, κάγῳ δὲ συνώκησα αὐτῶ, καὶ οὕτω τὸ ὄρος ἐπόλισε· καὶ ἦν ἐκεῖ ἰδεῖν διαφόρους πολιτείας. Τοῦτόν ποτε τὸν Ἐλπίδιον ψάλλοντα ἐν νυκτὶ καὶ συμπαλλόντων ἡμῶν σκορπίος ἔπληξεν· ὃς πατήσας αὐτὸν οὐδὲ μετέστη τῆς τοῦ σχήματος στάσεως ἀλογήσας τῆς κατὰ τὸν σκορπίον ὀδύνης. 48.3 Ἀδελφοῦ δὲ τινος κατέχοντος μιᾶς τῶν ἡμερῶν κλήμα τος κόμμα, λαβὼν ἐν τῷ καθῆσθαι παρὰ τὴν ὄχθαν τοῦ ὄρους ἔχωσεν ὡς φυτεύων, καίπερ ἐν οὐ καιρῷ· ὃ εἰς τοσοῦτον ἠυξήθη καὶ γέγονεν ἄμπελος ὡς σκεπάζειν τὴν ἐκκλησίαν. Ὡι συνετελειώθη καὶ Αἰνέσιός τις ἀνὴρ ἀξιόλογος, καὶ Εὐστάθιος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἤλασεν ἀπαθείας ταριχευθεὶς τὸ σῶμα ὡς ἥλιον διαφαίνειν αὐτοῦ τῶν ὀστέων. 48.4 Φέρεται δὲ διήγημα παρὰ τῶν σπουδαίων αὐτοῦ μαθητῶν ὅτι ἐπὶ δύσιν οὐδέποτε ἐστράφη τῷ ἐπικεῖσθαι τὸ ὄρος εἰς ὕψος τῆ τοῦ σπηλαίου θύρα· οὐδὲ τὸν ἥλιον μετὰ ἕκτην ὥραν ὑπὲρ κορυφῆς γενόμενον καὶ κατὰ δύσιν κλίνοντα εἶδε ποτε, οὐδὲ τοὺς κατὰ δυσμὰς ἀνατέλλοντας ἀστέρας, ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη· ὃς ἀφ' οὗ εἰσηλθεν εἰς τὸ σπήλαιον οὐ κατήλθε τοῦ ὄρους μέχρις οὗ ἐτάφη. 49. .tΠερὶ Σισιννίου 49.1 [Τούτου τοῦ Ἐλπίδιου μαθητῆς γέγονε Σισίννιος ὀνόματι, ἐξ οἰκετικῆς μὲν ὀρμώμενος τύχης ἐλεύθερος δὲ κατὰ τὴν πίστιν, τῷ γένει Καππαδόκης· δεῖ γὰρ καὶ τάδε σημαίνειν πρὸς δόξαν τοῦ ἐξευγενίζοντος ἡμᾶς Χριστοῦ, καὶ εἰς τὴν ἀληθινὴν ἀπάγοντος ἡμᾶς εὐγένειαν. Οὗτος χρονίσας παρὰ τῷ Ἐλπίδιῳ ἕκτον ἢ ἕβδομον ἔτος ἐς ὕστερον μνήματι ἑαυτὸν καθεῖρξε καὶ ἐπὶ τρία ἔτη ἐν τῷ μνήματι ἐν προσευχαῖς διετέλει, μὴ νύκτωρ μὴ μεθ' ἡμέραν μὴ καθίσας, μὴ ἀναπεσὼν, μὴ βαδίσας ἔξω. Οὗτος κατηξιώθη χάρισμα τος κατὰ δαιμόνων. 49.2 Νυνὶ δὲ ἐπανελθὼν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἡξιώθη πρεσβυτερίου, συναγαγὼν ἀδελφότητα ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, διὰ τῆς σεμνῆς πολιτείας καὶ τὸ ἑαυτοῦ ἄρρεν τῆς ἐπιθυμίας ἐλάσας καὶ τὸ τῶν γυναικῶν θῆλυ τῆ ἐγκρατείας φιμώσας, ὡς πληροῦσθαι τὸ γεγραμμένον: "Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ". Ἔστι δὲ καὶ φιλόξενος καίπερ ὢν ἀκτῆμων, εἰς ἔλεγχον τῶν ἀμεταδότων πλουσίων.] 50. .tΠερὶ Γαδδανᾶ 50.1 Ἐγνων γέροντα Παλαιστίνον τινὰ Γαδδανᾶν ὀνόματι, ὃς τὸν ἄστεγον ἔζησε βίον εἰς τοὺς περὶ τὸν Ἰορδάνην τόπους. Τούτῳ ποτὲ Ἰουδαῖοι κατὰ ζῆλον ἐπιθέμενοι ἐν τοῖς περὶ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν τόποις ζίφος

γυμνώσαντες ἐπὶ ἄλλοις. Καὶ συνέβη πρᾶγμα τοιοῦτον· ἐν τῷ τὸ ξίφος ἐπάραι καὶ βουληθῆναι σπᾶσαι κατὰ τοῦ Γαδδανᾶ ἀπεξηράνθη ἡ χεὶρ τοῦ τὸ ξίφος γυμνώσαντος, πεσόντος τοῦ ξίφους ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἔχοντος. 51 .tΠερὶ Ἡλίας 51.1 Ἡλίας πάλιν μονάζων ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐν σπηλαίῳ κατῴκει σεμνοτάτου βίου καὶ ἐνθέσμου ὑπάρχων. Οὗτος μιᾶς τῶν ἡμερῶν ἀδελφῶν αὐτῷ ἐπεληλυθότων πλειό νων, ἦν γὰρ πάροδος ὁ τόπος, ἐλείφθη ἄρτων. Καὶ ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς ὅτιπερ "Λιποθυμήσας ἐν τῷ πράγματι εἰσελθὼν ἐν τῷ κελλίῳ τρεῖς εὔρον ἄρτους· καὶ φαγόντων εἴκοσι ὄντων εἰς κόρον ἀπ' αὐτῶν εἰς περιέσσευσεν, ὧς ἔχρη σάμην ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἡμέρας". 52 .tΠερὶ Σαβᾶ 52.1 [Σαβᾶς τις ὀνόματι, κοσμικός, τῷ γένει Ἰεριχούντιος, γυναῖκα ἔχων, τοσοῦτον ἐγένετο φιλομόναχος ὡς κυκλεύειν ἀνά τὰς κέλλας καὶ τὴν ἔρημον ἐν ταῖς νυξί, καὶ καθ' ἑκάστην μονὴν ἔξω τιθέναι φοινίκων μόνον ἕνα καὶ λαχάνων τὸ αὐτάρκες, διὰ τὸ μὴ ἐσθίειν ἄρτον τοὺς ἀσκητὰς τοὺς κατὰ τὸν Ἰορδάνην. Τούτῳ μιᾶς τῶν ἡμερῶν λέων ὑπήντησε, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν ἀπὸ σημείου ἐνόησε ὡς καὶ κατέστρεψε, καὶ τὸν ὄνον λαβὼν ἀνεχώρησεν.] 53 .tΠερὶ Ἀβραμίου 53.1 Ἀβραμίου τις γέγονε τῷ γένει Αἰγύπτιος, τραχύτατον καὶ ἀγριώτατον βίον ζήσας ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὅς πληγείς τὴν φρένα ὑπὸ ἀκαίρου οἰήσεως ἐλθὼν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διεμάχετο τοῖς πρεσβυτέροις λέγων ὅτι "Πρεσβύτερος ἐχειροτονήθη παρὰ τοῦ Χριστοῦ ταύτη τῇ νυκτί, καὶ δέξασθέ με ἱερατεύοντα". Ὅν οἱ πατέρες διαχωρίσαντες τῆς ἐρήμου, καὶ ἐπὶ τὸν παχύτερον καὶ ἀδιαφορώτερον ἀγαγόντες βίον, ἀπεθεράπευσαν τῆς ὑπερηφανίας, εἰς γνῶσιν αὐτὸν ἀγαγόντες τῆς οἰκείας ἀσθενείας παιχθέντα ὑπὸ τοῦ δαίμονος. 54 .tἘτι περὶ τῆς ἀγίας Μελανίου 54.1 Περὶ τῆς θαυμασίας καὶ ἀγίας Μελανίου ἀκροθιγῶς μὲν καὶ ἄνω διηγησάμην, οὐδὲν ἦττον καὶ τὰ λείψανα νῦν ἐξυφανῶ τῷ λόγῳ. Αὕτη μὲν ὄσσην ὕλην ἀνήλωσεν ἐν τῷ θείῳ ζήλῳ καθάπερ πυρὶ φλέξασα οὐκ ἐμὸν τὸ διηγήσασθαι ἀλλὰ καὶ τῶν τῆν Περσίδα οἰκούντων. Τῆς γὰρ εὐποιίας αὐτῆς οὐκ ἠστόχησεν οὐδεὶς, οὐκ ἀνατολὴ οὐ δύσις οὐκ ἄρκτος οὐ μεσημβρία. 54.2 Τριακοστὸν μὲν γὰρ καὶ ἑβδομον ἔτος ξενιτεύσασα ἰδίῳ ἀναλώμασιν ἐπήρκεσε καὶ ἐκκλησίαις καὶ μοναστηρίοις καὶ ξένοις καὶ φυλακαῖς, χορηγούντων αὐτῇ καὶ τῶν πρὸς γένος καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ καὶ τῶν ἰδίων ἐπιτρόπων τὰ χρήματα. Ἦτις ἐπὶ τοσοῦτον ἐγκαρτερήσασα τῇ ξενιτείᾳ οὐδὲ σπιθαμὴν ἐκτήσατο γῆς, οὐκ ἐξειλκύνθη ὑπὸ τῆς τοῦ υἱοῦ ἐπιθυμίας, οὐκ ἐμέρισεν αὐτὴν τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπης ὁ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ πόθος· 54.3 ἀλλὰ ταῖς προσευχαῖς αὐτῆς ὁ νεώτερος εἰς ἄκρον παιδείας καὶ τρόπων ἤλασε καὶ γάμον τὸν ἐπίδοξον, καὶ ἔντος τῶν κοσμικῶν ἀξιομάτων ἐγένετο· ὅς ἔσχε καὶ τέκνα δύο. Μετὰ πολλοὺς οὖν χρόνους ἀκούσασα περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐγγόνης, ὅτι ἔγημε καὶ προαιρεῖται ἀποτάξασθαι, φοβηθεῖσα μήποτε περιρραγῶσι κακοδιδασκαλία ἢ αἰρέσει ἢ κακοζωίᾳ, ἐξήκοντα ἔτων γραῦς ἐνέβαλεν ἑαυτὴν εἰς πλοῖον, καὶ ἀπὸ τῆς Καισαρέων ἀποπλεύσασα δι' εἴκοσι ἡμερῶν παραγίνεται εἰς τὴν Ῥώμην. 54.4 Κἀκεῖσε συντυχοῦσα τὸν μὲν μακαριώτατον ἄνδρα καὶ ἀξιόλογον Ἀπρονιανόν, Ἕλληνα ὄντα, κατήχησε καὶ χριστιανὸν ἐποίησε, πείσασα αὐτὸν καὶ ἐγκρατεῦσθαι μετὰ τῆς ἰδίας γυναικός, ἀνεψιᾶς ταύτης, καλουμένης Ἀβίτας. Στερεώσασα δὲ καὶ τὴν ἰδίαν ἐγγόνην Μελάνιον σὺν τῷ ταύτης ἀνδρὶ Πινιανῶ, καὶ κατηχήσασα Ἀλβίαν τὴν ἑαυτῆς νύμφην, γυναῖκα δὲ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ παρασκευάσασα πάντας τούτους διαπωλῆσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς, τῆς Ῥώμης ἐξήγαγε, καὶ ἐπὶ τὸν σεμνὸν καὶ γαληνιῶντα λιμένα τοῦ βίου ἤγαγε. 54.5 Καὶ οὕτως πρὸς πάντας ἐθηριομάχησε τοὺς συγκλητικοὺς καὶ τὰς ἐλευθέρους κωλύοντας αὐτὴν ἐπὶ τῇ ἀποταξίᾳ τῶν λοιπῶν οἴκων. Ἡ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· "Παιδιά, γέγραπται πρὸ τετρακοσίων ἔτων ὅτι "Ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ". Τί ἐμφιλοχωρεῖτε τῇ ματαιότητι τοῦ βίου, μήποτε φθάσωσιν αἱ ἡμέραι τοῦ ἀντιχρίστου, καὶ μὴ ἀπολαύσητε ὑμῶν τοῦ πλούτου καὶ τῶν προγονικῶν πραγμάτων." 54.6 Καὶ τούτους πάντας ἔλευθερώσασα

ἤγαγεν ἐπὶ τὸν μονήρη βίον. Καὶ τὸν Πουπλι κούλα δὲ υἱὸν τὸν νεώτερον κατηγήσασα ἤγαγεν ἐπὶ τὴν Σικελίαν· καὶ πάντα αὐτῆς τὰ ὑπόλοιπα διαπωλήσασα καὶ τὰς τιμὰς λαβοῦσα ἦλθεν ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα· καὶ διανείμασα τὰς ὕλας ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἐκοιμήθη ἐν γήρᾳ καλῶ καὶ βαθυτάτη πραότητι, καταλείψασα καὶ μοναστήριον ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τὰ τούτου ἀναλώματα. 54.7 Ὡς δὲ πάντες οὗτοι ἀπέστησαν τῆς Ῥώμης θύελλα τις βαρβαρική, ἡ καὶ ἐν προφητεῖαις πάλαι κειμένη, ἐπέστη τῇ Ῥώμῃ, καὶ οὐκ εἶασεν οὐδὲ τοὺς ἐπ' ἀγορᾶς ἀνδριάντας χαλκοῦς, ἀλλὰ πάντα πορθήσασα βαρβαρικῆ ἀπονοία παρέδωκεν ἀπωλεία· ὡς γενέσθαι τὴν Ῥώμην, τὴν ἐν χιλίοις ἔτεσι καὶ διακοσίοις φιλοκαληθεῖσαν, ἐρείπιον. Τότε οἱ κατηγθέντες καὶ οἱ ἐναντιωθέντες τῇ κατηγήσει ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων πείσαντα τοὺς ἀπίστους ὅτι τῶν ἄλλων πάντων αἰχμαλωτισθέντων οὗτοι μόνοι διεσώθησαν οἱ οἴκοι, ὀλοκαυτώματα γενόμενοι τῷ κυρίῳ σπουδῇ Μελανίου. 55.1 Συνέβη ἅμα ὀδεύειν ἡμᾶς ἀπὸ Αἰλίας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, προπέμποντας τὴν μακαρίαν Σιλβανίαν τὴν παρθένον γυναικαδέλφην Ῥουφίνου τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων· ἐν οἷς ἦν σὺν ἡμῖν καὶ Ἰουβῖνος, τὸ τνηκαῦτα μὲν διάκονος νυνὶ δὲ ἐπίσκοπος τῆς Ἀσκάλωνος ἐκκλησίας, ἀνὴρ εὐλαβὴς καὶ φιλόλογος. Σφοδροτάτου οὖν καύματος καταλαβόντος ἡμᾶς καὶ κατανησάντων ἡμῶν εἰς τὸ Πηλοῦσιον, ἔτυχε τὸν Ἰουβῖνον νιπτῆρα λαβόντα νίψασθαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας πυγμῇ ὕδατι ψυχροτάτῳ, καὶ μετὰ τὸ νίψασθαι δερμοτύλῳ ἐπαναπαῆναι ῥιφέντι κατὰ τοῦ ἐδάφους. 55.2 Ἐπιστᾶσα ἐκεῖνη ὡς μήτηρ σοφὴ υἱοῦ γνησίου ἐπέσκωπτεν αὐτοῦ τῇ ἀπαλότῃ λέγουσα· "Πῶς θαρρεῖς ταύτην ἄγων τὴν ἡλικίαν ἔτι ζέοντος τοῦ αἵματός σου οὕτω φιλοκαλεῖν τὸ σαρκίον, μὴ αἰσθανόμενος τῶν ἐξ αὐτοῦ τικτομένων βλαβερῶν; Θάρσει, θάρσει ὅτι ἐξηκοστὸν ἄγω ἔτος τῆς ἡλικίας, ἐκτὸς τῶν ἄκρων τῶν χειρῶν οὐ ποῦς μου ἤψατο ὕδατος οὐκ ὄψις οὐδὲ ἐν τῶν μελῶν, καίπερ διαφόροις ληφθεῖσα ἀρρωστίαις, καὶ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἀναγκαζομένη οὐκ ἠνεσχόμενη ἀποδοῦναι τῇ σαρκὶ τὸ ἔθος, οὐκ ἐπὶ κλίνης ἀναπαεῖσα οὐ λεκτικίῳ ὠδευσά που". 55.3 Αὕτη λογιωτάτη γενομένη ἡ καὶ φιλήσασα τὸν λόγον τὰς νύκτας εἰς ἡμέρας μετέβαλε πᾶν σύγγραμμα τῶν ἀρχαίων ὑπομνηματιστῶν διελθοῦσα· ἐν οἷς Ὠριγένους μυριάδας τριακοσίας, Γρηγορίου καὶ Στεφάνου καὶ Πιερίου καὶ Βασιλείου καὶ ἐτέρων τινῶν σπουδαιοτάτων μυριάδας εἰκοσιπέντε· οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχε διελθοῦσα, ἀλλὰ πεπονημένως ἕκαστον βιβλίον ἑβδομον ἢ ὄγδοον διελθοῦσα. Διὸ καὶ ἠδυνήθη ψευδωνύμου γνώσεως ἐλευθερωθεῖσα πτερωθῆναι τῇ χάριτι τῶν λόγων ἐλπίσι χρησταῖς ἑαυτὴν ὄρνιν ἐργασαμένη πνευματικὴν διαπεράσασα πρὸς τὸν Χριστόν. 56. τΠερὶ Ὀλυμπιάδος 56.1 Ταύτης κατ' ὄπιν καὶ ἴχνος ἡ σεμνοτάτη Ὀλυμπίαις καὶ ζηλωτικωτάτη βαίνουσα ἠκολούθησε τῇ γνώμῃ· θυγάτηρ μὲν γενομένη Σελεύκου τοῦ ἀπὸ κομήτων, ἐγγόνῃ δὲ Ἀβλαβίου τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων, νύμφῃ δὲ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας Νεβριδίου τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων τῆς πόλεως, γυνὴ δὲ οὐδενός· λέγεται γὰρ κεκοιμηθῆσαι παρθένος, ἀλλὰ σύμβιος τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας. 56.2 Ἦτις πάντα διασκορπίσασα ἑαυτῆς τὰ ὑπάρχοντα διέδωκε πτωχοῖς· οὐ μικροὺς ἀγῶνας ἀγωνισαμένη ὑπὲρ ἀληθείας, πολλάς τε κατηγήσασα γυναικας, καὶ σεμνολογήσασα πρεσβυτέρους, καὶ τιμήσασα ἐπισκόπους, καὶ ὁμολογίας κατηξιώθη τῆς ὑπὲρ ἀληθείας· ἥς τὸν βίον ἐν ὁμολογηταῖς κρίνουσιν οἱ Κωνσταντινούπολιν οἰκοῦντες, οὕτως τελευτήσασα καὶ πρὸς κύριον ἐκδημησάσης ἐν τοῖς κατὰ θεὸν ἀγῶσιν. 57. τΠερὶ Κανδίδας καὶ Γελασίας 57.1 Ἦς κατ' ὄπιν καὶ ὡς ἐν ἐσόπτρῳ ἡ μακαρία Καντίδα, ἡ Τραϊανου τοῦ στρατηλάτου θυγάτηρ, ἀξίως βίωσασα καὶ εἰς ἄκρον σεμνότητος ἐλάσασα, ἐκκλησίας τε καὶ ἐπισκόπους τιμήσασα, τὴν μὲν ἰδίαν θυγατέρα κατηγήσασα εἰς τὸν τῆς παρθενίας κλῆρον προέπεμψε πρὸς Χριστόν, δῶρον τῶν ἑαυτῆς λαγόνων, ἐς ὕστερον σωφροσύνη καὶ καὶ τοῖς τῶν χρημάτων σκορπισμοῖς ἐπακολουθήσασα τῇ

ἑαυτῆς θυγατρὶ. 57.2 Ταύτην ἔγνω ἔγὼ διὰ πάσης νυκτὸς κοπιῶσαν καὶ ἀλήθουσαν ταῖς χερσὶν ἐπὶ καθαιρέσει τοῦ σώματος, διηγουμένην ὅτι "Τῆς νηστείας μὴ ἐπαρκούσης σύμμαχον δίδωμι καὶ τὴν ἐπίμοχθον ἀγρυπνίαν, ἵνα κατα λύσω τὸ φρύαγμα τοῦ Ἡσαῦ". Ἦτις ἐναίμων μὲν καὶ ἐμψύχων εἰς ἄκρον ἀπέσχετο, ἰχθύος δὲ καὶ λαχάνων μετ' ἐλαίου λαμβάνουσα ἐν ἑορτῇ, οὕτω διετέλεσεν ὀξυκράματι καὶ ξηρῷ ἄρτω ἀρκουμένη. 57.3 Ταύτης κατὰ ζῆλον ὤδευσεν εὐσεβῶς τὸν τῆς παρθενίας ζυγὸν ἐλκύσασα ἢ σεμνοτάτη Γελασία, θυγάτηρ τριβούνου γενομένη· ἥς ἀρετὴ φέρεται αὕτη, ὅτι ἥλιος οὐδέ ποτε ἔδου ἐπὶ λύπη αὐτῆς, οὐ κατὰ οἰκέτου, οὐ κατὰ θερά παινίδος, οὐ κατὰ τινος ἑτέρου. 58 .Ἐπερὶ τῶν ἐν Ἀντινόω 58.1 Ἐν Ἀντινόω τῆς Θηβαΐδος διατρίψας τέσσαρα ἔτη ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ καὶ γνῶσιν εἴληφα τῶν ἐκεῖ μο ναστηρίων. Καθεζόνται μὲν γὰρ ἀμφὶ τὴν πόλιν ἄνδρες ὡς χίλιοι διακόσιοι, ταῖς χερσὶν ἀποζῶντες, εἰς ἄκρον ἀσκού μενοι. Ἐν τούτοις εἰσὶ καὶ ἀναχωρηταὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις τῶν πετρῶν ἑαυτοὺς ἐγκαθεύξαντες· ἐν οἷς ἐστὶ Σολομών τις, ἀνὴρ πραότατος καὶ σώφρων καὶ ὑπομονῆς ἔχων χά ρισμα· ὃς ἔλεγεν ἔχειν πεντηκοστὸν ἔτος ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἐπαρκέσας ἑαυτῷ ἐκ τοῦ ἔργου τῶν χειρῶν καὶ ἐκμαθῶν πᾶσαν ἀγίαν γραφήν. 58.2 Δωρόθεος ἐν ἄλλῳ σπηλαίῳ οἰκῶν πρεσβύτερος, ὑπερ βολῆ ἀγαθώτατος, καὶ αὐτὸς ζήσας τὸν ἀνεπίληπτον βίον, πρεσβυτερίου δὲ ἤξιωμένος καὶ λειτουργῶν τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἐν τοῖς σπηλαίοις. Τούτῳ ποτὲ Μελάνιον ἢ νεωτέρα, τῆς μεγάλης Μελανίου ἐγγόνῃ, περὶ ἧς ἐς ὕστερον λέξω, ἀπέστειλε πεντακόσια νομίσματα, παρακαλέσασα αὐτὸν δια κονήσαι τοῖς ἐκεῖ ἀδελφοῖς. Ὁ δὲ τρία λαβὼν μόνα, τὰ λοιπὰ παρέπεμψε Διοκλεῖ τῷ ἀναχωρητῇ, ἀνδρὶ γνωστικωτάτῳ, λέγων ὅτι "Σοφώτερός μου ἐστὶν ὁ ἀδελφὸς Διοκλῆς, καὶ δύναται αὐτὰ ἀβλαβῶς διοικῆσαι, ἐπιστάμενος τοὺς ὀφείλοντας ἐπικουρηθῆναι εὐλόγως· ἐγὼ γὰρ τούτοις ἀρκοῦμαι". 58.3 Οὗτος ὁ Διοκλῆς, ἀπὸ γραμματικῆς μὲν ἀρχεὶς τὰ πρῶτα ἐς ὕστερον δὲ δούς ἑαυτὸν εἰς φιλοσοφίαν, τῷ χρόνῳ τῆς χάριτος αὐτὸν ἐλκυσάσης, εἰς εἰκοστὸν ὄγδοον ἔτος ἄγων τὴν ἡλικίαν ἀπετάξατο μὲν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, συνετάξατο δὲ τῷ Χριστῷ, καὶ αὐτὸς ἔχων τρια κοστὸν πέμπτον ἔτος ἐν τοῖς σπηλαίοις. Ἐλεγεν ἡμῖν ὅτι "Νοῦς ἀποστάς θεοῦ ἐννοίας ἢ δαίμων γίνεται ἢ κτῆνος". Ἡμῶν δὲ φιλοπευστούντων τὸν τρόπον ὃν εἶπεν, ἔλεγεν οὕτως ὅτι "Νοῦς ἀποστάς θεοῦ ἐννοίας ἐξ ἀνάγκης περι πίπτει ἐπιθυμία ἢ θυμῷ" καὶ τὴν μὲν ἐπιθυμίαν ἔλεγε κτηνώδη, τὸν δὲ θυμὸν δαιμονιώδη. 58.4 Ἐμοῦ δὲ ἀντιλέγοντος ὅτι "Πῶς δυνατόν ἀδια λείπτως εἶναι νοῦν ἀνθρώπινον μετὰ θεοῦ;" ἔλεγεν ὁ αὐτὸς ὅτι "Ἐν οἴῳ δ' ἂν νοήματι ἢ πράγματι εἴη ἡ ψυχὴ εὖσε βεῖ καὶ θεϊκῷ, μετὰ θεοῦ ἐστὶν". Τούτου πλησίον Καπίτων τις ἔμενεν ἀπὸ ληστῶν· ὃς πενήτηντα ἔτη πληρώσας ἐν τοῖς σπηλαίοις ἀπὸ τεσσάρων μιλίων τῆς πόλεως Ἀντινόου οὐ κατήλθεν ἐκ τοῦ σπηλαίου οὐδὲ μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ Νείλου, λέγων μηδέπω δύνασθαι συντυγχάνειν τοῖς ὄχλοις τῷ ἀκμὴν ἀντιπράττειν αὐτῷ τὸν ὑπεναντίον. 58.5 Σὺν τούτοις ἐωράκαμεν καὶ ἕτερον ἀναχωρητὴν ὁμοίως καὶ αὐτὸν ἐν σπηλαίῳ· ὃς οἴστρω κενοδοξίας ἐμπαιζόμενος ὑπὸ ὀνείρων, ἀντέπαιζε τοὺς ἀπατωμένους, "ἀνέμους ποι μαίνων". Καὶ τὴν μὲν κατὰ σῶμα σωφροσύνην εἶχε καὶ διὰ τὸ γῆρας καὶ διὰ τὸν χρόνον, τάχα καὶ διὰ τὴν κενὸν δοξίαν· διέφθαρτο δὲ αὐτοῦ τὸ φρονεῖν τῇ ἀκολασίᾳ τῆς κενοδοξίας. 59 .Ἐπερὶ ἀμμᾶ Ταλίδος καὶ Ταῶρ 59.1 Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει Ἀντινόω ἐστὶ μοναστήρια γυναικῶν δώδεκα, ἐν οἷς καὶ συντετύχηκα ἀμμᾶ Ταλίδι γραῖδι ὀγδοήκοντα ἔτη ἐχούσῃ ἐν τῇ ἀσκήσει ὡς καὶ αὕτη καὶ αἰ γειννῶσαι διηγοῦντο. Ταύτη συνῶκον ἐξήκοντα νεάνιδες αἰ τοσοῦτον αὐτὴν ἠγάπων ὡς μηδὲ κλειδα ἔφε στάναι τῇ αὐλῇ τοῦ μοναστηρίου, ὡς ἐν ἄλλοις, ἀλλὰ κρα τεῖσθαι αὐτὰς ὑπὸ τῆς ἀγάπης ταύτης. Εἰς τοσοῦτον δὲ ἀπαθείας ἤλασεν ἢ γραῦς ὡς εἰσελθόντι μοι καὶ καθεσθέντι ἐλθεῖν καὶ συγκαθεσθῆναί μοι, καὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπιθεῖναι τοῖς ὤμοις μου ὑπερβολῇ παρρησίας. 59.2 Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ παρθένος μαθήτρια

ταύτης, Ταῶρ ὄνοματι, ἔχουσα τριάκοντα ἔτη ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἰμάτιον καινὸν ἢ μαφόριον ἢ ὑπόδημα λαβεῖν οὐκ ἠθέλησεν οὐδέποτε, λέγουσα ὅτι "Οὐ χρεῖαν ἔχω, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶ καὶ προελθεῖν". Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πᾶσαι κατὰ κυριακὴν προέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χάριν τῆς κοινωνίας· ἐκείνη δὲ μένει ῥακοδυτοῦσα ἐν τῇ μονῇ, ἀδιαλείπτως ἐν τῷ ἔργῳ καθεζομένη. Οὕτω δὲ εὐφροεστάτην εἶχε τὴν ὄψιν ὡς ἐγγὺς γενέσθαι καὶ τὸν πάνυ στερρὸν ἀπαταῖσθαι τῷ ταύτης κάλλει, εἰ μὴ φρουρὸν εἶχεν ὑπερβάλλοντα τὴν σωφροσύνην εἰς αἰδῶ καὶ φόβον συνωθοῦσα τῇ κοσμιότητι τὸν ἀκόλαστον ὀφθαλμόν. 60 .tΠερὶ παρθένου τινὸς καὶ Κολλούθου τοῦ μάρτυρος 60.1 Ἄλλη τις γειτνιῶσά μοι, ἥς τὴν ὄψιν οὐχ ἑώρακα, προῆλθε γὰρ οὐδέποτε, ὡς λέγουσιν, ἀρ' οὐ καὶ ἀπετάξατο· πληρώσασα δὲ ἐξήκοντα ἔτη ἐν τῇ ἀσκήσει μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἰδίας, ἐς ὕστερον ἔμελλε μεταβαίνειν τὸν βίον. Καὶ παραστάς αὐτῇ ὁ μάρτυς ὁ ἐν τῷ τόπῳ, Κόλλουθος ὄνοματι, λέγει αὐτῇ· "Σήμερον μέλλεις ὀδεύειν πρὸς τὸν δεσπότην καὶ ὄραν πάντας τοὺς ἀγίους· ἐλθοῦσα οὖν ἀρίστησον μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ μαρτυρίῳ". Ἀναστᾶσα οὖν ὄρθρου καὶ ἐνδυσάμενη καὶ λαβοῦσα ἐν τῇ σπυρίδι τῇ ἑαυτῆς ἄρτον καὶ ἐλαίας καὶ λεπτολάχανα, μετὰ τοσαῦτα ἔτη ἐξελθοῦσα καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸ μαρτύριον ἠῤῥατο. 60.2 Καὶ καιρὸν ἐπιτηρήσασα τῆς πάσης ἡμέρας ἐν ᾧ οὐδεὶς ἦν ἔνδον, καθεσθεῖσα προσκαλεῖται τὸν μάρτυρα λέγουσα· "Εὐλόγησόν μου τὰ βρώματα, ἅγιε Κόλλουθε, καὶ συνόδουσόν μοι ταῖς προσευχαῖς σου". Φαγοῦσα οὖν καὶ πάλιν προσευξαμένη ἦλθε περὶ ἡλίου δυσμᾶς ἐν τῷ οἴκῳ. Καὶ δοῦσα τῇ μητρὶ τῇ ἑαυτῆς σύγγραμμα Κλήμεντος τοῦ Στρωματέως εἰς τὸν προφήτην Ἀμώς, εἶπε· "Δὸς αὐτὸ τῷ ἐπισκόπῳ τῷ ἐξω ρισμένῳ, καὶ εἶπε αὐτῷ· "Εὐξαι περὶ ἐμοῦ· ὀδεύω γάρ"". Καὶ ἐτελεύτησεν ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ μὴ πυρέξασα μὴ κεφαλῆ αλγήσασα, ἀλλ' ἑαυτὴν ἐνταφιάσασα. 61 .tΠερὶ Μελανίου τῆς νέας 61.1 Ἐπειδὴ προῦπεσχόμεν ἄνωτέρῳ διηγήσασθαι περὶ τῆς παιδὸς Μελανίου ἀναγκαίως τὸ χρέος ἀποδίδωμι· οὐ γὰρ δίκαιον ὑπεριδόντας τὸ αὐτῆς νεώτερον ἐν σαρκὶ τοσαύτην ἀρετὴν ἀστηλίτευτον καταρριψαί, γραῖδων ἀτεχνῶς καὶ σπουδαίων κατὰ πολὺ διαφέρουσιν. Ταύτην βιασάμενοι οἱ γονεῖς ἤγαγον ἐπὶ γάμον ἐκ τῶν πρώτων τῆς Ῥώμης· ἥτις αἰετὸς τοῖς διηγήμασι τῆς ἑαυτῆς μάμμης νυττομένη, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκεντρώθη ὡς μὴ δυνηθῆναι ἐξυπηρετήσασθαι τῷ γάμῳ. 61.2 Γενομένων γὰρ αὐτῇ παιδίων ἀρρένων δύο, καὶ ἀμφοτέρων τελευτησάντων, εἰς τοσοῦτον μῖσος τοῦ γάμου ἤλασεν ὡς εἶπεῖν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς Πινιανῶ, τῷ υἱῷ Σευήρου τοῦ ἀπὸ ἐπαρχῶν, ὅτι "Εἰ μὲν αἰρήσαι συνασκηθῆναι κάμοι κατὰ τὸν τῆς σωφροσύνης λόγον, καὶ δεσπότην σε οἶδα καὶ κύριον τῆς ἐμῆς ζωῆς· εἰ δὲ βαρὺ σοι τοῦτο καταφαίνεται ὡς νεωτέρῳ, πάντα μου λαβὼν τὰ πράγματα ἐλευθέρωσόν μου τὸ σῶμα, ἵνα πληρώσω μου τὴν κατὰ θεὸν ἐπιθυμίαν, κληρονόμος γενομένη τῆς μάμμης τοῦ ζήλου, ἥς καὶ τὸ ὄνομα ἔχω. 61.3 Εἰ γὰρ ἐβούλετο παιδοποιεῖν ἡμᾶς ὁ θεός, οὐκ ἂν μου ἐλάμβανεν ἄωρα τὰ τεχθέντα". Ἐπὶ πολὺ οὖν ζυγομαχησάντων αὐτῶν ἐς ὅστερον ὁ θεὸς κατοικτεῖρας τὸν νέον ἐνέθηκεν καὶ τούτῳ ζῆλον ἀποταξίας, ὡς ἐπ' αὐτοὺς πληροῦσθαι τὸ γεγραμμένον· "Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις;" Γαμῆθεῖσα οὖν ἐπὶ δεκατριῶν ἐτῶν καὶ συζήσασα τῷ ἀνδρὶ ἔτη ἑπτὰ, τῷ εἰκοστῷ ἀπετάξατο. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ σηρικὰ ἡμιφόρια τοῖς θυσιαστηρίοις ἔδωρῆσατο· τοῦτο δὲ καὶ ἡ ἀγία πεποίηκεν Ὀλυμπίας. 61.4 Τὰ δὲ λοιπὰ σηρικὰ συγκόψασα διάφορα ἐποίησεν ἐκκλησιαστικὰ ἔπιπλα. Τὸν δὲ ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν ἐμπιστεύσασα Παύλῳ τινὶ πρεσβυτέρῳ, μοναχῷ Δαλματίας, διὰ θαλάσσης ἀπέστειλεν ἐν τῇ ἀνατολῇ, Αἰγύπτῳ καὶ Θηβαΐδι νομίσματα μύρια, Ἄντιοχεῖα καὶ τοῖς μέρεσι ταύτης μύρια νομίσματα, Παλαιστίνη νομίσματα μύρια πεντακισχίλια, ταῖς ἐν νήσοις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἐν ἐξορίαις νομίσματα μύρια, ταῖς κατὰ τὴν δύσιν ἐκκλησίαις ὡσαύτως δι' ἑαυτῆς χορηγοῦσα, 61.5 ταῦτα πάντα καὶ τετραπλασίονα τούτων ὡς ἐπὶ θεοῦ ἔξαρπάσασα ἐκ τοῦ στόματος λέοντος Ἀλαρίχου τῇ πίστει τῇ

ἑαυτῆς. Ἠλευθέρωσε δὲ τὰ βουλευθέντα ἀνδράποδα ὄκτα κισχίλια, τὰ λοιπὰ γὰρ οὐκ ἔβουλήθησαν ἄλλ' ἤρησαντο δουλεῦσαι τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς· ᾧ παρεχώρησε πάντας ἀπὸ τριῶν νομισμάτων λαβεῖν. Τὰ δὲ κτήματα τὰ ἐν ταῖς Σπα νίαις καὶ Ἀκυτανία καὶ Ταρακωνησία καὶ Γαλλίαις δια πωλήσασα, τὰ ἐν Σικελία μόνα καὶ Καμπανία καὶ Ἀφρικῆ ἑαυτῇ καταλείψασα ἐπελάβετο εἰς χορηγίαν μοναστηρίων. 61.6 Αὕτη αὐτῆς ἡ σοφία ἢ περὶ τοῦ φορτίου τῶν χρημάτων. Ἡ δὲ ἄσκησις αὐτῆς ἦν αὕτη· ἦσθιε μίαν παρὰ μίαν– ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ ὑπὲρ πέντε–εἰς ἡμερίαν ἑαυτὴν τάξασα τῶν ἑαυτῆς δουλίδων ἄς καὶ συνασκητρίας εἰργάσατο. Ἔχει δὲ μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὴν μητέρα Ἀλβίναν ἀσκου μένην ὁμοίως καὶ διασκορπίζουσιν κατ' ἴδιαν πάλιν τὰ ἴδια χρήματα. Εἰσὶν οὖν οἰκοῦσαι ἐν ἀγροῖς, ποτὲ μὲν Σικελίας ποτὲ δὲ Καμπανίας, μετὰ εὐνούχων δεκαπέντε καὶ παρ θένων ἐξήκοντα, καὶ ἑλευθέρων καὶ δουλίδων· 61.7 ὁμοίως καὶ Πινιανὸς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετὰ μοναζόντων τριάκοντα, ἀναγινώσκων καὶ περὶ κῆπον ἀσχολούμενος καὶ περὶ σεμνὰς συντυχίας. Οὐ μικρῶς δὲ καὶ ἡμᾶς πλείονας ὄντας ἐτίμησαν ἀπελθόντας ἐν Ῥώμῃ διὰ τὸν μακάριον Ἰωάννην τὸν ἐπίσκοπον, ἀναπαύσαντες ἡμᾶς καὶ ξενοδοχία καὶ ἐφοδίους δαψι λεστάτοις, μετὰ πολλῆς χαρᾶς καρπούμενοι τὴν αἰώνιον ζωὴν τοῖς θεοδωρήτοις ἔργοις τῆς ἀρίστης πολιτείας. 62 .tΠερὶ Παμμαχίου 62.1 Τούτων συγγενῆς Παμμαχίος ὀνόματι ἀπὸ ἀνθυπά των ὁμοίως ἀποταξάμενος ἔζησε τὸν ἄριστον βίον, πάντα τὸν ἑαυτοῦ πλοῦτον τὸν μὲν ζῶν διασκορπίσας, τὸν δὲ τελευτῶν πτωχοῖς καταλείψας· ὁμοίως καὶ Μακάριος τις ἀπὸ βικαρίας, καὶ Κωνσταντίος συγκάθεδρος γενόμενος τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπάρχων, ἄνδρες ἐπίσημοι καὶ λογικώτα τοι καὶ εἰς ἄκρον φιλοθείας ἐλάσαντες· οὐς ἔτι νομίζω καὶ ἐν σαρκὶ ὑπάρχειν τὸν ἄριστον ἐξησκηκότας βίον. 63 .tΠερὶ παρθένου τῆς ὑποδεξαμένης τὸν μακάριον Ἀθανάσιον 63.1 Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔγγων παρθένον ἦν κατείληφα ὡς ἐτῶν ἑβδομήκοντα· προσεμαρτύρει δὲ αὐτῇ ὁ κληρὸς ἅπας ὅτι νέα οὖσα ὡς ἐτῶν εἴκοσι καὶ σφόδρα ὠραιότατη φευκτὴ ἦν διὰ τὸ κάλλος, ἵνα μὴ τινι μῶμον δῶ ἔξ ὑπο νοίας. Ὅτε οὖν συνέβη τοὺς Ἀρειανούς συσκευάσασθαι τὸν μακάριον Ἀθανάσιον τὸν ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας δι' Εὐσεβίου τοῦ πραιποσίτου ἐπὶ Κωνσταντίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀθέμιτα αὐτοῦ κατηγοροῦν συκοφαντοῦντες, φεύγων τὸ παρὰ διεφθαρμένου κριτηρίου κριθῆναι οὐκ ἐθάρρησεν οὐδενί, οὐ συγγενεῖ οὐ φίλῳ οὐ κληρικῷ οὐκ ἄλλῳ τινί· 63.2 ἄλλ' εἰσελθόντων τῶν ἐπαρχικῶν αἰφνίδιον εἰς τὸ ἐπίσκοπεῖον καὶ ζητούντων αὐτόν, λαβῶν αὐτοῦ τὸ στιχάριν καὶ τὸ βιβρίον ἐν μεσαιτάτῃ νυκτὶ κατέφυγε πρὸς ταύτην τὴν παρθένον. Ἡ δὲ ξενισθεῖσα ἐπὶ τῷ πράγματι διεπτοήθη. Λέγει οὖν αὐτῇ· "Ἐπειδὴ ζητοῦμαι παρὰ τῶν Ἀρειανῶν καὶ ἀθέμιτα συκοφαντοῦμαι, ἵνα οὖν μὴ κάγῳ ἄλογον ἀπενέγκωμαι δόξαν καὶ εἰς ἀμαρτίαν ἐμβάλω τοὺς τιμωρήσασθαί με βουλομέ νους, ἐνεθυμήθην φυγεῖν. 63.3 Ἀπεκάλυψε δέ μοι ὁ θεὸς ταύτη τῇ νυκτὶ ὅτι "Παρ' οὐδενί ἔχεις σωθῆναι εἰ μὴ παρ' ἐκείνη". Ἀπὸ πολλῆς οὖν χαρᾶς ἐκείνη ρίψασα πάντα διαλογισμὸν ὅλη γεγένηται τοῦ κυρίου· καὶ κατέκρυψε τὸν ἀγιώτατον ἐκείνον ἐπὶ ἕξ ἔτη μέχρι τῆς ζωῆς Κωνσταντίου, αὐτὴ καὶ περινίπτουσα τοὺς πόδας, καὶ τὰ περιττεύματα διακονοῦσα, καὶ τὰς χρείας αὐτῷ πάσας οἰκονομοῦσα, καὶ βιβλία κιχρωμένη καὶ παρέχουσα αὐτῷ· καὶ οὐδεὶς ἀνθρώ πων πάσης Ἀλεξανδρείας ἔγνω ἐν τοῖς ἕξ ἔτεσι ποῦ διάγει ὁ μακάριος Ἀθανάσιος. 63.4 Ὡς οὖν ἠγγέλθη ὁ θάνατος Κωνσταντίου καὶ ἦλθεν αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοάς, καλῶς ἐνδυσά μενος πάλιν ἐν τῇ νυκτὶ εὐρέθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πάντων ἐκστάντων καὶ θεασαμένων αὐτόν ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντα. Ἀπελογεῖτο οὖν τοῖς γνησίοις αὐτοῦ φίλοις ὅτι "Τούτου χάριν πρὸς ὑμᾶς οὐ κατέφυγον ἵνα εὖορκον ὑμῖν ἦ, ἄλλως δὲ καὶ διὰ τὰ ἔρευνα· κατέφυγον δὲ πρὸς ἦν ὑποψίαν οὐδεὶς ἠδύνατο ἔχειν ὡς ὠραίαν καὶ νεωτέραν, δύο μνηστευσάμε νος, καὶ τὴν σωτηρίαν ἐκείνης, ὠφέλησα γὰρ αὐτήν, καὶ τὴν ἐμὴν δόξαν". 64 .tΠερὶ Ἰουλιανῆς 64.1 Ἰουλιανὴ τις πάλιν παρθένος ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας

λογιωτάτη ἐλέγετο καὶ πιστοτάτη· ἥτις Ὀριγένην τὸν συγγραφέα φεύγοντα τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἑλ λήνων ἐδέξατο ἐπὶ δύο ἔτη ἰδίους ἀναλώμασι καὶ ὑπηρεσίᾳ ἀναπαύσασα τὸν ἄνδρα. Εὖρον δὲ ταῦτα ἐγὼ γεγραμμένα ἐν παλαιοτάτῳ βιβλίῳ στιχηρῷ, ἐν ᾧ ἐγγράπτο χειρὶ Ὀριγένους· 64.2 "Τοῦτο τὸ βιβλίον εὖρον ἐγὼ παρὰ Ἰουλιᾶ νῆ τῆ παρθένῳ ἐν Καισαρείᾳ, κρυπτόμενος παρ' αὐτῆ". ἥτις ἔλεγε παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τοῦ ἐρμηνέως τῶν Ἰου δαίων αὐτὸ εἰληφέναι. Οὐ παρέργως δὲ τέθεικα καὶ τὰς ἀρετὰς τούτων τῶν γυναικῶν, ἵνα μάθωμεν ὅτι πολυτρόπως ἔνεστι κερδαίνειν ἐὰν ἐθέλωμεν. 65 .Διήγησις Ἰππολύτου 65.1 Ἐν ἄλλῳ βιβλίῳ παλαιοτάτῳ ἐπιγεγραμμένῳ Ἰππολύτου τοῦ γνωρίμου τῶν ἀποστόλων εὖρον διήγημα τοιοῦ τον, ὅτι εὐγενεστάτη τις καὶ ὠραιότατη παρθένος ὑπῆρχεν ἐν τῆ Κορινθίων πόλει ἀσκουμένη εἰς τὴν παρθενίαν. Ταύτην κατ' ἐκεῖνο καιροῦ διέβαλον τῷ τότε δικάζοντι Ἑλληνι ὄντι κατὰ τὸν καιρὸν τῶν διωκτῶν, ὡς βλασφημοῦσαν καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ δυσφημοῦσαν τὰ εἶδωλα. Προσεπήνουν δὲ τὸ ταύτης κάλλος οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα κά πηλοι. 65.2 Γυναικομανῆς οὖν ὑπάρχων ὁ δικαστὴς ἠδέως ἐδέξατο τὴν διαβολὴν τοῖς ἰπτικοῖς ὠτίοις. Καὶ ὡς πᾶσαν μηχανὴν κινήσας πείσαι τὴν ἄνθρωπον οὐκ ἠδυνήθη, τότε ἀπομανεῖς πρὸς αὐτὴν τιμωρίᾳ αὐτὴν οὐ παρέδωκεν, οὐ βασάνῳ, ἀλλὰ στήσας αὐτὴν εἰς πορνεῖον ἐνετείλατο τῷ νέμοντι ταύτας ὅτι "Δέξαι ταύτην, ἡμερήσιόν μοι τρία νο μίσματα φέρων ἐκ ταύτης". Ὁ δὲ εἰσπραττόμενος τὸν χρυσὸν ἔκδοτον αὐτὴν παρεῖχε τοῖς βουλομένοις. Ὡς οὖν ἔγνωσαν οἱ περὶ ταῦτα γυναικοῖέρακες παρήδρυσαν τῷ ἐργαστηρίῳ τῆς ἀπωλείας, καὶ διδόντες τὸ κέρμα ὠμίλουν αὐτῇ τὰ πρὸς ἀπάτην. 65.3 Ἡ δὲ ἐκλιπαροῦσα αὐτοὺς παρ ἐκάλει λέγουσα ὅτι "Ἐλκος ἔχω τι εἰς κεκρυμμένον τόπον ὅπερ ἐσχάτως ὄζει, καὶ δέδοικα μὴ εἰς μίσός μου ἔλθητε· ἔκδοτε οὖν μοι ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ἐξουσίαν ἔχετε καὶ δωρεάν με ἔχειν". Δεήσεσιν οὖν τὸν θεὸν ἰκέτευεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ὅθεν καὶ θεασάμενος ὁ θεὸς αὐτῆς τὴν σωφροσύνην νεανίσκῳ τινὶ μαγιστριανῷ, καλῶ τὴν γνώμην καὶ τῷ εἶδει, ἐνέθηκε ζῆλον πυριφλεγῆ θανάτου. Καὶ ἀπελθὼν τῷ σχήματι τῆς ἀκολασίας εἰσέρχεται βαθεῖαν ἐσπέραν πρὸς τὸν τρέφοντα ταύτας, καὶ δίδωσιν αὐτῷ πέντε νομίσματα καὶ λέγει αὐτῷ· "Συγχώρησόν μοι μεῖναι τὴν νύκτα ταύτην μετ' αὐτῆς". 65.4 Εἰσελθὼν οὖν εἰς τὸν ἀπόκρυφον οἶκον λέγει αὐτῇ· "Ἀνάστα, σῶσον σεαυτὴν". Καὶ ἐκδύσας αὐτὴν καὶ μεταμφιάσας τοῖς ἰδίους ἱματίοις, τοῖς τε καμισίοις καὶ τῇ χλανίδι καὶ τοῖς ἀνδρίοις πᾶσι, λέγει αὐτῇ· "Τῷ ἄκρῳ τῆς χλανίδος περικαλυψαμένη ἔξελθε". Καὶ οὕτως κατασφρα γισαμένη καὶ ἐξελθοῦσα ἄφθορος καὶ ἀμίαντος διασέσωσται. Τῇ οὖν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἐγνώσθη τὸ δράμα· παρεδόθη ὁ μα γιστριανὸς καὶ ἐβλήθη θηρίοις, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ ὁ δαίμων καταισχυνηθῇ ὅτι διπλοῦς ἐγένετο μάρτυς, καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς μακαρίας ἐκείνης. 66 .Περὶ Οὐήρου ἀπὸ κομήτων 66.1 Ἐν Ἀγκύρᾳ τῆς Γαλατίας ἐν αὐτῇ τῇ πόλει περιέτυχον Οὐήρῳ τινὶ λαμπροτάτῳ οὗ καὶ μακρὰν πείραν ἔσχηκα, ὅς ἦν ἀπὸ κομήτων, ἅμα τῇ τούτου ἐλευθέρᾳ Βο σπορίῃ· οἵτινες ἐπὶ τοσοῦτον ἐλπίδος χρηστῆς ἤλασαν ὡς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν παραλογίσασθαι, ἔργῳ τὰ μέλλοντα βλέποντες. Τὰς γὰρ προσόδους τῶν χωρίων ἀναλίσκουσιν εἰς τοὺς πενομένους, δύο θυγατέρας καὶ τέσσαρας υἱοὺς ἔχον τες, οἷς οὐδὲ κλημα ἐπιδιδόασιν παρεκτὸς ταῖς γαμηθείσαις, λέγοντες ὅτι "Μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ἡμῶν πάντα ὑμέτερά ἐστι". τοὺς δὲ καρποὺς τῶν κτημάτων κομιζόμενοι ἐν ἐκ κλησίαις πόλεων καὶ κωμῶν διανέμουσιν. 66.2 Ὁ δὲ καὶ τοῦτο ἐν αὐτοῖς ἐνάρετον ὑπάρχει· λιμοῦ γενομένου καὶ κατὰ σπλάγχων χωροῦντος, τὰς αἰρέσεις εἰς ὀρθοδοξίαν μετήνεγ καν, ἐν πολλοῖς χωρίοις τοὺς σιτοβολῶνας αὐτῶν παρασχόν τες εἰς διατροφήν τοῖς πένησι. Τὸ δὲ ἄλλο σχῆμα σεμνότατον λίαν καὶ εὐτελὲς ἀναλαβόντες ὀλιγοδάπανα σφόδρα φοροῦσιν ἱμάτια, εὐτελεστάτη δὲ τροφῇ διαζῶσιν, ἐξασκοῦντες τὴν εἰς θεὸν σωφροσύνην, τὰ πλεῖστα τοῖς ἀγροῖς προσομιλοῦν τες καὶ φεύγοντες τὰς πόλεις, μήποτε τῷ συνασμενισμῷ

σπάσωσι τι τῶν πολιτικῶν θορύβων ἐκπίπτοντες τῆς προ θέσεως. 67 .tΠερὶ Μάγνασ 67.1 Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει Ἀγκύρα πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι παρθένοι ὡς χιλιάδες δύο ἢ πλεῖον καὶ ἐγκρατευόμεναι καὶ ἐπίσημοι γυναῖκες διαπρέπουσιν. Ἐν αἷς ἐπικρατεῖ κατ' εὐλάβειαν Μάγνα σεμνοτάτη γυνή, ἣν οὐκ οἶδα τί ὀνομάσω, παρθένον ἢ χήραν. Βία γὰρ συναφθεῖσα παρὰ τῆς ἰδίας μη τρὸς ἀνδρὶ, δελεάσασα τοῦτον καὶ ὑπερθεμένη, ὡς φασιν οἱ πολλοί, μεμένηκεν ἄψαυστος. 67.2 Οὗ μετ' ὀλίγον τελευτῆ σαντος ὅλην ἑαυτὴν ἐπέδωκε τῷ θεῷ, φροντίζουσα σεμνῶς τῶν ἰδίων οἴκων, ζῶσα ἀσκητικώτατον βίον καὶ σώφρονα, τοιαύτην ἔχουσα τὴν συντυχίαν ὡς αἰδεῖσθαι αὐτὴν καὶ ἐπι σκόπους ὑπερβολῇ εὐλαβείας. Αὕτη τὰς λοιπὰς καὶ περιτ τευούσας χρείας ξενοδοχείοις καὶ πτωχοῖς καὶ διοδεύουσιν ἐπισκόποις χορηγοῦσα, οὐ παύεται ἐργαζομένη κατὰ τὸ λεληθὸς δι' ἑαυτῆς καὶ δι' οἰκετῶν πιστοτάτων μηδὲ ἀπο λιμπανομένη τῆς ἐκκλησίας ἐν ταῖς νυξίν. 68 .tΠερὶ τοῦ ἐλεήμονος μοναχοῦ 68.1 Ὅμοίως ἐν ταύτῃ τῇ πόλει εὐρήκαμεν μονάζοντα χειροτονίαν μὲν μὴ αἰρούμενον δέξασθαι πρεσβυτερίου, ἀπὸ στρατείας δὲ ἠγμένον ὀλίγου χρόνου· ὃς εἰκοστὸν ἄγει ἔτος ἐν τῇ ἀσκήσει ταύτην ἔχων τὴν πολιτείαν· παραμένει μὲν τῷ ἐπισκόπῳ τῆς πόλεως, τοσοῦτον δὲ ἐστὶ φιλόανθρωπος καὶ ἐλεήμων ὡς καὶ τὰς νύκτας περιέναι καὶ ἐλεεῖν τοὺς δεομένους. 68.2 Οὗτος οὐκ ἀμελεῖ οὐ φυλακῆς οὐ νοσοκομείου οὐ πτωχοῦ οὐ πλουσίου, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπικουρεῖ, τοῖς μὲν λόγους εὐσπλαγχνίας διδούς ὡς ἀσπλάγχνοις, τῶν δὲ προιστάμενος, τοὺς δὲ εἰρηνεύων, τοῖς δὲ χρείας σωματικὰς καὶ ἱμάτια παρέχων. Ὁ φιλεῖ δὲ συμβαίνειν ἐν πάσαις ταῖς μεγάλας πόλεσι ἔστι καὶ ἐν αὐτῇ· ἐν γὰρ τῇ στοᾷ τῆς ἐκκλησίας πλῆθος νοσοῦντων κατακείμενον ἐρανίζεται τὴν ἐφήμερον τροφήν, τῶν μὲν ἀγάμων τῶν δὲ γεγαμηκότων. 68.3 Συνέβη οὖν μιᾶς τῶν ἡμερῶν ἐν μέσῃ νυκτὶ τίκτειν ἑνὸς γυναῖκα ἐν τῇ στοᾷ ἐν χειμῶνι. Βοώσης οὖν αὐτῆς ἐν τῇ ὀδύνῃ ἐπήκουσε, καὶ καταλείψας τὰς συνήθεις αὐτοῦ προσευχὰς ἐξελθὼν ἐπέιδε, καὶ μηδένα εὐρῶν αὐτὸς ἰατρίνης ἐπέσχε τόπον, οὐ βδελυξάμενος τὸ παρακολουθοῦν μῦσος ταῖς τικτοῦ σαις, ἀναισθησίαν ἐν αὐτῷ τῆς ἐλεημοσύνης ἐργασαμένης. 68.4 Τούτου τὸ μὲν σχῆμα τῶν ἱματίων οὐκ ἔστιν ἄξιον ὀβολοῦ, τὸ δὲ βρῶμα ἀμφήριστον τῶν ἱματίων· πυκτικῶ ἐγκύψαι οὐ καρτερεῖ τῆς φιλανθρωπίας αὐτὸν ἐλαυνούσης τῶν ἀναγνωσμάτων. Βιβλίον αὐτῷ ἔάν τις χαρίσῃται τῶν ἀδελφῶν παρὰ χρῆμα αὐτὸ πιπράσκει, τοῦτο ἐπιλέγων τοῖς ἐπισκόπου σιν ὅτι "Πόθεν ἔχω πείσαι τὸν διδάσκαλόν μου ὅτι τὴν τέχνην αὐτοῦ μεμάθηκα, ἐὰν μὴ ἐκεῖνον αὐτὸν πωλήσω εἰς τὸ τῆς τέχνης κατόρθωμα;" 69 .tΠερὶ παρθένου ἐκπεσοῦσης καὶ μετανοήσασσας 69.1 Ἀσκήτρια τις παρθένος μένουσα σὺν ἄλλαις δύο ἡσκήθη ἐπὶ ἔτη ἑννέα ἢ δέκα. Αὕτη δελεασθεῖσα παρὰ ψάλτου τινὸς ἐξέπεσε, καὶ κατὰ γαστρὸς λαβοῦσα ἐγένετο νησεν. Εἰς ἄκρον δὲ μῖσος ἐλάσασα τοῦ ταύτην δελεάσαντος κατενύγη τὴν ψυχὴν εἰς βάθος, καὶ εἰς τοσοῦτον ἤλασε μετανοίας ὡς ἄντικρυς ἀποκαρτερῆσαι καὶ λιμῶ ἑαυτὴν ἀποκτεῖναι. 69.2 Προσευχομένη δὲ ἐδέετο τοῦ θεοῦ λέγουσα ὅτι "Ὁ θεὸς ὁ μέγας, ὁ βασιτάζων τὰ κακὰ πάσης κτίσεως καὶ μὴ βουλόμενος τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν πταιόντων· εἰ θέλεις με σωθῆναι, ἐν τούτῳ μοι δεῖξον τὰ θαυμάσιά σου καὶ συνάγαγε τὸν καρπὸν τῆς ἐμῆς ἀμαρτίας ὄνπερ γεγέννηκα, ἵνα μὴ ἢ σχοινίῳ χρήσωμαι, ἢ ἐμαυτὴν δισκεύσω". Ἐν τούτοις δεομένη εἰσηκούσθη· τὸ γὰρ τεχθὲν μετ' οὐ πολὺ ἐτελεύτησεν. 69.3 Ἀπὸ οὖν τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῷ μὲν ταύτην αἰχμαλωτεύσαντι οὐκέτι συνέτυχεν, ἔκδοτον δὲ ἑαυτὴν εἰς ἀκροτάτην νηστείαν δοῦσα, νοσοῦσαις καὶ λελωβημέναις ἐξυπηρετήσατο ἐπὶ τριάκοντα ἔτη, οὕτως τὸν θεὸν δυσωπήσασα ὡς ἀποκαλυφθῆναι τινὶ τῶν ἁγίων πρεσβυτέρων ὅτι "Ἡ δεῖνά μοι εὐηρέστησε μᾶλλον ἐν τῇ μετανοίᾳ ἢ ἐν τῇ παρθενίᾳ". Ταῦτα δὲ γράφω ἵνα μὴ καταφρονῶμεν τῶν γνησίως μετανοούντων. 70 .tΠερὶ ἀναγνώστου συκοφαντηθέντος 70.1 Πρεσβυτέρου τινὸς θυγάτηρ ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης ἐκπεσοῦσα παρθένος παρὰ τοῦ ταύτην φθειραντος ἐδιδάχθη

ἀναγνώστην τινὰ τῆς πόλεως συκοφαν-τῆσαι. Καὶ γενοῦνίαις ἤδη ἐγκύου, ἔξεταζομένη παρὰ τοῦ πατρὸς κατεῖπε τοῦ ἀναγνώστου. Ὁ δὲ πρεσβύτερος θαρσῶν ἀνήνεγκε τῷ ἐπισκόπῳ. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος συνεκρότησε τὸ ἱερατεῖον καὶ ἐποίησε κληθῆναι τὸν ἀναγνώστην. Ἐβασανίζετο ἢ ὑπόθεσις· ἐρωτώμενος παρὰ τοῦ ἐπισκόπου ὁ ἀναγνώστης οὐχ ὠμολόγει· τὸ γὰρ μὴ γενόμενον πῶς καὶ ἐνῆν ῥηθῆναι; 70.2 Ἀγανακτῶν ὁ ἐπίσκοπος ἐμβριθῶς ἔλεγε αὐτῷ· "Οὐχ ὁμολογεῖς, ἄθλιε καὶ ταλαίπωρε, καὶ ἀκαθαρσίας μεστέ;" Ἀπεκρίνατο ὁ ἀναγνώστης· "Ἐγὼ τὸ ὄν εἶπον, ὅτι οὐκ ἔχω πρᾶγμα· ἀνάιτιος γάρ εἰμι καὶ τῆς ἐννοίας τῆς πρὸς ἐκείνην. Εἰ δὲ θέλεις τὸ μὴ ὄν ἀκούσαι, πέπραχα". Τοῦτο αὐτοῦ εἰρηκότος καθεῖλε τὸν ἀναγνώστην. Τότε προσελθὼν παρακαλεῖ τὸν ἐπίσκοπον καὶ λέγει αὐτῷ· "Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἔπταισα κέλευσόν μοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα δοθῆναι· οὔτε γὰρ ἐγὼ κληρικὸς λοιπὸν οὔτε ἐκείνη παρθένος". 70.3 Ἐκδοτὸν οὖν αὐτὴν δέδωκε τῷ ἀναγνώστῃ, προσδοκήσας διακεῖσθαι τὸν νεώτερον περὶ αὐτὴν καὶ ἄλλως μὴ δύνασθαι ἀποκοπῆναι τὴν πρὸς αὐτὴν συνήθειαν. Λαβὼν οὖν αὐτὴν ὁ νεώτερος καὶ παρὰ τοῦ ἐπισκόπου καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς, παρατίθεται μοναστηρίῳ γυναικῶν καὶ παρακαλεῖ τὴν αὐτόθι διάκονον τῆς ἀδελφότητος μέχρι τοῦ τοκετοῦ αὐτῆς ἀνέ χεσθαι. Ἐντὸς οὖν ὀλίγου χρόνου ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν· παρέστη ἡ κρισίμη ὥρα, στεναγμοί, ὠδίνες, πόνοι, καταχθονίων ὀράσεις· καὶ τὸ βρέφος οὐκ ἐξήρχετο. 70.4 Παρῆλθεν ἡ πρώτη ἡμέρα, ἡ δευτέρα, ἡ τρίτη, ἡ ἑβδόμη· ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὀδύνης τῷ ἄδῃ προσομιλοῦσα οὐκ ἔφαγεν, οὐκ ἔπιεν, οὐκ ἐκαθεύδησεν, ἀλλ' ἐβόα λέγουσα· "Οἴμοι τῇ ἀθλίᾳ, κινδυνεύω συκοφαντήσασα τόνδε τὸν ἀναγνώστην". Ἀπελθοῦσαι λέγουσι τῷ πατρί. Ὁ πατὴρ φοβούμενος τὸ καταγνωσθῆναι ὡς συκοφαντήσας, ἡσυχάζει ἄλλας δύο ἡμέρας. Ἡ κόρη οὔτε ἐτελεύτα οὔτε ἐγέννα. Ὡς οὖν τὰς βοᾶς αὐτῆς οὐκ ἔφερον αἱ ἀσκήτριαι δραμοῦσαι ἀπήγγειλαν τῷ ἐπισκόπῳ ὅτι "Ἐξομολογεῖται βοῶσα ἡ δεῖνα ἀπὸ ἡμερῶν ὅτι ἐσυκοφάντησε τὸν ἀναγνώστην". Τότε πέμπει πρὸς αὐτὸν διακόνους καὶ δηλοῖ αὐτῷ· "Εὗξαι ἵνα γεννήσῃ ἢ συκοφαντήσασά σε". 70.5 Αὐτὸς δὲ οὐκ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀπόκρισιν οὔτε ἤνοιξε τὴν ἑαυτοῦ θύραν ἀφ' ἧς ἡμέρας εἰσηλθε δεόμενος τοῦ θεοῦ. Ἀπέρχεται πάλιν ὁ πατὴρ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον· γίνεται εὐχὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ οὐδὲ οὕτως ἐγέννησε. Τότε ἀναστὰς ὁ ἐπίσκοπος ἀπῆλθε πρὸς τὸν ἀναγνώστην, καὶ πλήξας τὴν θύραν εἰσηλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· "Εὐστάθιε, ἀνάστα, λῦσον ὃ ἔδησας". Παραχρῆμα δὲ τοῦ ἀναγνώστου κλίναντος γόνυ σὺν τῷ ἐπισκόπῳ ἐγέννησεν ἡ γυνή. Ἴσχυσε δὲ ἡ τούτου δέησις καὶ ἡ παραμονὴ τῆς προσευχῆς ἀναδειῖξαι καὶ τὴν συκοφαντίαν καὶ παιδεῦσαι καὶ τὴν συκοφαντήσασαν· ἵνα μάθωμεν προσκαρτερεῖν ταῖς προσευχαῖς καὶ εἰδέναι αὐτῶν τὴν δύναμιν. 71. Περὶ τοῦ συνόντος αὐτῷ ἀδελφοῦ 71.1 Ὀλίγα τοίνυν περὶ τοῦ συνόντος μοι ἀπὸ νεότητος ἀδελφοῦ ἕως τῆς σήμερον εἰρηκῶς καταπαύσω τὸν λόγον. Τοῦτον ἔγνω ἔγῳ ἐν μακρῷ χρόνῳ μὴ πάθει φαγόντα, μὴ πάθει νηστεύσαντα· νικήσαντα ὡς νομίζω πάθος χρημάτων, τὸ πλεῖστον κενοδοξίας· ἀρκούμενον τοῖς παροῦσι, μὴ καλλωπιζόμενον ἱματίοις, καταφρονούμενον εὐχαριστεῖν, ὑπερκινδυνεύοντα γνησίων φίλων, πείραν λαβόντα δαιμόνων χιλιάκις καὶ ἐπάνω· ὡς καὶ μιᾶς τῶν ἡμερῶν δαίμονα αὐτῷ συνθέσθαι καὶ εἰπεῖν· "Σύνθου μοι ἀμαρτῆσαι κἂν ἄπαξ, καὶ ἦν ἂν εἰπῆς μοι ἐν τῷ βίῳ ταύτην σοι ἄγω". 71.2 Καὶ πάλιν ἄλλοτε πυκτεύσας αὐτῷ ἐπὶ δεκατέσσαρας νύκτας, καθὼς μοι διηγῆτο, καὶ σύρας ἐκ ποδὸς ἐν νυκτὶ φωνῇ προσωμίλει λέγων· "Μὴ προσκύνει τὸν Χριστὸν καὶ οὐ μὴ σου ἐγγίσω"· τὸν δὲ ἀποκριθέντα εἰπεῖν· "Διὰ τοῦτο αὐτὸν προσκυνῶ καὶ ἀπειροπλασίονα δοξάσω καὶ προσκυνήσω, ἐπειδὴ ὅλως ἀηδίζῃ ἐν τούτῳ". Ἐκατὸν ἕξ πόλεις πατήσας, ἐν ταῖς πλείσταις δὲ καὶ χρονίσας, γυναικὸς ἐλέει θεοῦ πείραν οὐκ ἔσχεν, οὐδὲ κατ' ὄναρ, πλὴν τοῦ πολέμου. 71.3 Τρίτον αὐτὸν ἔγνω χρεῖαν βρώματος παρ' ἀγγέλου λαβόντα. Μιᾶς τῶν ἡμερῶν ἐν ἀκροτάτῃ ἐρήμῳ καὶ μηδὲ ψίχα ἔχων, τρεῖς εὔρεν

ἄρτους ἐν τῇ μηλωτῇ θερμούς· ἄλλοτε πάλιν οἶνον καὶ ἄρτους. Ἄλλοτε πάλιν λέγοντος ἔγνω ὅτι "Λείπη· ἀπελθὼν οὖν λαβὲ παρὰ τοῦδε σίτον καὶ ἔλαιον". Ἐλθὼν οὖν ἐκεῖνος πρὸς ὃν αὐτὸς ἐπεπόμφει λέγει αὐτῷ· "Σὺ εἶ ὁ δεῖνα;" καὶ εἶπε· "Ναί. Ἐκέλευσέ σοί τις λαβεῖν τριάκοντα μοδίους σίτου καὶ δώδεκα ξέστας ἐλαίου". 71.4 "Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι" οἷος ἦν οὗτος· ὃν ἔγνω δακρύσαντα πολλάκις ἐπὶ ἀνδρῶν ἐν ἀνάγκῃ ἀπορουμένων πενίας καὶ πάντα ὅσα εἶχε παρέσχε τούτοις πλὴν τῆς σαρκός. Ἐγνω δὲ αὐτὸν κλαύσαντα καὶ ἐπὶ ἐκπεσόντος ἐν ἀμαρτίᾳ· ὃς τοῖς δάκρυσιν εἰς μετάνοιαν ἤγαγε τὸν ἐκπεσόντα. Οὗτός μοι ποτε διωμόσατο ὅτι· "Τοῦ θεοῦ ἐδεήθην μηδένα νύξαι, μάλιστα τῶν πλουσίων καὶ φαύλων, ἐπὶ τῷ δοῦναί μοι τι ἐν ταῖς χρείαις". 71.5 Ἐμοὶ δὲ τοῦτο ἀρκεῖ τὸ καταξιωθῆναι μνημονεύειν τούτων ἀπάντων ὧν γραφῇ παραδέδωκα. Οὐκ ἦν γὰρ ἄθεεὶ τὸ κινήθῃναί σου τὴν διάνοιαν εἰς τὸ ἐπιτάξαι τὴν συγγραφὴν τοῦ βιβλίου τούτου καὶ γραφῇ παραδοῦναι τοὺς βίους τῶν ἀγίων τούτων. Σὺ δέ γε, πιστότατε δοῦλε Χριστοῦ, ἡδέως αὐτοῖς ἐντυγχάνων ἱκανὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀναστάσεως τοὺς βίους αὐτῶν καὶ τοὺς πόνους καὶ τὴν τосαύτην ὑπομονὴν λαβῶν, ἔπου προθύμως, χρηστῇ τρεφόμενος ἐλπίδι, βραχυτέρας τὰς ἔμπροσθεν τῶν ὀπίσω ὁρῶν ἡμέρας. 71.6 Ὑπὲρ ἐμοῦ προσεύχου, σεαυτὸν δια τηρῶν οἷόν σε οἶδα ἀπὸ τῆς ὑπατείας Τατιανοῦ μέχρι τῆς σήμερον, καὶ οἷόν σε πάλιν εὔρον χειροτονηθέντα πραιπόσιτον τοῦ εὐσεβεστάτου κοιτῶνος. Ὅν γὰρ ἀξία τοιαύτη μετὰ χρημάτων καὶ ἐξουσία τосαύτη τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ οὐκ ἐποίησε χεῖρον, οὗτος ἀνάκειται τῷ Χριστῷ, τῷ ἀκούσαντι ὑπὸ τοῦ διαβόλου· "Ταῦτά σοι πάντα δώσω ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι".